

БИСЕРИ КРИМИНАЛИСТИЧКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

ЕДГАР ВАЛАС

ФАЛСИФИКАТОР

ПОЛИТИКЪ

Edgar Valas
FALSIFIKATOR

Prevela Ivana Lazić

Naslov originala
Edgar Wallace THE FORGER

Velika ordinacija u ulici Harli br. 903 isto se toliko razlikovala od prostorija iste namene koliko se i gospodin Čejni Vels razlikovao od prosečnog lekara.

Bilo je to nešto između sobe za primanje i biblioteke, u kojoj je ljubitelj knjiga malo po malo, kako su mu prilike dopuštale, skupljao pojedine primerke. Pomalo pohaban nameštaj odisao je udobnošću, pa tako i duboki, kožom presvučeni divan postavljen ispred crvenkastog kamina. Dva zida bila su puna polica pretrpanih neobično uvezanim knjigama. Knjiga je bilo i na stolu, novine su bile nemarno bačene na pod, ali nigde ni traga medicinskim instrumentima, čak ni mikroskopu ili epruveti.

U uglu sobe, nedaleko od prozora kroz koji je ulazila žuta sunčeva svetlost, nalazila su se tapacirana vrata, iza njih belo popločano kupatilo, bez kade, ali s mnogo staklenih polica, kao i sto sa staklenom pločom. Pogled na čudne aparate koji su se tamo nalazili mogao je zadovoljiti vaša očekivanja, međutim, pri tom bi se vaše nozdrve ispunile oštrim mirisom antiseptika. Tu su bili pažljivo zaključani ormari s mnogo redova bočica, te gvozdene i staklene pregrade pune malih posuda s bakterijama. Ali, iako je Piter Klifton već godinama bio redovni posetilac, ta vrata nikad nije video otvorena.

Sada je sedeo na naslonu jedne od velikih stolica, njegova lepa glava bila je okrenuta tako da je mogao videti ulicu, iako ga nije zanimalo veliki automobil koji je stajao uz ivicu trotoara, niti gornji spratovi kuća s druge strane ulice u koje je gledao. Međutim, on je bio osetljiv čovek koji se užasavao da pokazuje osećanja, pa ni tada nije želeo da iko — čak ni Čejni Vels — vidi njegovo lice.

Ali upravo je, trgnuvši glavu unazad, susreo pogled čoveka tamnih očiju koji je raširenih nogu stajao ispred kamina, s cigaretom koja mu je visila s usana.

Gospodin Vels je bio prilično mršav i to ga je činilo visočijim nego što je zapravo bio. Tamno, mrzovoljno lice, negovanih crnih brkova bilo je gotovo zlokobno u svojoj mirnoći, ali kad se smešio, menjao se celokupni izraz njegovog lica. A gospodin Vels se upravo smešio.

Piter je duboko uzdahnuo, ispruživši svoja dva metra kostiju i mišića.

— Bila je sreća za mene što sam onog dana zabunom pomislio da si zubar! — rekao je.

U njegovom osmehu bilo je nervoze i napetosti koja, naravno, gospodinu Donaldu Čejniju Velsu nije promakla.

— Drago moje momče — klimnuo je glavom — bilo je to na obostranu korist, jer ti si najdarežljiviji pacijent kojeg sam ikada imao. I blagosiljam telefonsku centralu koja je ulicu Harli 903 i dalje smatrala stanom gospodina koji je otišao nedelju dana pre nego što sam se ja uselio.

Piter se ponovo nasmejao.

— Čak si mi izlečio onaj stari kutnjak — rekao je. Smešak je nestao s doktorovog lica.

— Nisam izlečio ništa drugo osim tvojih sumnji. Prava garancija u koju moraš verovati je ona ser Vilijema Kluersa. Ja se ne bih usudio da dam tako konačan sud kao on, pa ti i sad kažem da, iako je uklonjena velika opasnost, ti podležeš napadima o kojima sam ti govorio. Nisam smatrao potrebnim da tu mogućnost razmotrim sa ser Vilijemom, međutim, ti se možeš ponovo konsultovati, ako želiš.

Piter je snažno zatresao glavom.

— Ubuduće ću nadaleko zaobilaziti ulicu Harli — rekao je i brzo dodao: — To je prilično neprijatno.

A lekar je klimnuo u znak odobravanja.

— Bio bi lud kad ne bi to učinio — rekao je i naglo promenio predmet razgovora.

— U koliko sati je ta zanimljiva svečanost?

Video je kako se čelo njegovog pacijenta na trenutak namrštilo. To je bilo zaista neobično ponašanje za vrlo bogatog i vrlo zgodnog mladića koji je trebalo da se venča s najzgodnijom devojkom koju je Čejni Vels video u svom životu, pa ipak lekar i nije bio toliko iznenađen.

— U... ovaj... dvanaest i trideset. Doći ćeš, zar ne? Prijem je u 'Ricu' a kasnije odlazimo u dvorac Longford. Mislio sam da će Džejn radije izabrati put u Evropu, ali, čini se da je prilično željna Longforda.

Neko vreme nije se ništa čulo osim tihog kucanja švajcarskog sata na ramu kamina. A onda:

— Zašto se mrštiš? — upita Vels pažljivo posmatrajući lice svog pacijenta.

Piter je nesigurno mahnuo rukom.

— Bog zna, zapravo. Samo... bilo je to tako čudno udvaranje... s tim Damoklovim mačem iznad glave. A i Džejn je ponekad... kako da kažem... 'hladna' nije prava reč. Ne možeš prodreti u njene misli. Postaje stranac, i to me plaši. Cela stvar je pogrešno počela, nismo uspeli da sledimo jedno drugo. Nastaviću s mešanjem svojih metafora dok god ne unesem malo svetla u sve to.

Smešak je iskrivio uglove usana Čejnija Velsa.

— Ja sam vas upoznao, to je bio prvi pogrešan korak — rekao je. I...

— Ne budi glup: to je bila jedina prava stvar, Donalde. Ja obožavam Džejn. Nema stvari na svetu koju ne bih za nju učinio. Plaši me to što se ja osećam tako, a ona ne. A nema razloga zbog kojeg bi se morala tako osećati, to me jedino teši. Nekako sam upao u taj miran dom i postao paklena smetnja, gotovo sam je prisilio na vezu koja i nije nikakva veza.

Stisnuo je zube i opet poprimio onaj napet i zabrinut izraz.

— Donalde, ja sam je kupio — rekao je mirno. Sada se lekar glasno nasmejao:

— Imaš bujnu maštu, prijatelju: kako si je mogao kupiti? Glupost!

Ali, Piter je klimao glavom.

— Naravno, nisam rekao: 'Želim vašu kćer, daću vam za nju sto hiljada funti.' Ali kad sam, tapkajući poput nespretne budale, priklještio Lita u njegovoj radnoj sobi i izlanuo da bih položio tu svotu ako se oženim... A Džejn sam video samo dva puta! Imao sam ideju koja je slomila njegov otpor... Nisam siguran... Osećam se prilično odvratno zbog toga. Znaš li da nikada nisam poljubio Džejn?

— Ja bih to još danas učinio — odgovori drugi suvo. — Devojka koja se prekosutra udaje očekuje neki znak. Piter je prošao prstima kroz svoju neurednu smeđu kosu.

— To je loše, zar ne? — upitao je. — Ja sam kriv, naravno... jednom me je uhvatila panika: pitao sam se da li je čula nešto o

meni. Ti znaš na šta mislim. Ili je, možda, postojao neki dogovor koji sam ja poremetio. Hejl, na primer...

— Zašto bi ona...

Neko je lagano zakucalo na vrata ordinacije.

— To je moja supruga — rekao je Vels. — Smeta li ti da uđe ili želiš da i dalje razgovaramo?

— Dosta sam pričao — rekao je Piter tužno.

Krenuo je prema vitkoj mladolikoj ženi koja je ušla. Mardžori Vels je imala 35 godina, ali je izgledala deset godina mlađa iako je bila još tamnije puti od svog supruga.

— Rekli su mi da si ovde — rekla je kratko se osmehnuvši.

— Živeo mladoženja! I, usput, jutros sam videla mladu, blistavu kako i priliči, s pogrešnim čovekom!

Ako je i primetila suprugov pogled, pravila se kao da je se to ne tiče. I u najnevinijem Mardžorinom komentaru bilo je uvek bar malo zlobe, a njena primedba nije bila baš bezazlena.

Donald je prihvatio izazov.

— S pogrešnim čovekom?... Da to slučajno nije bio Bazil Hejl?

Video je kako Piterove sive oči upitno gledaju Mardžori. Prilično se lako trgnuo taj mladi čovek, koji je jednom bio zamenik šerifa u Gvelu i obesio vođu pobunjenika, L'shev.

— Naravno, da je to bio Bazil... jadni stari Bazil! Sigurna sam da se bedno oseća...

— Zašto? Zašto bi se on bedno osećao?

Kad bi glas Čejnija Velsa poprimio ovakav metalni prizvuk, njegova supruga bi postajala popustljiva i puna kajanja.

— Ja sam zaista zlobna brbljivica, zar ne? Jako mi je žao, Piter.

Uzeo je svoj šešir smešeći se nekoj skrivenoj šali.

— Da, jesi — rekao je mračno. — Ti mom srcu zadaješ više bola nego bilo koja druga žena koju poznajem. Dođi sutra na večeru, Vels.

Lekar je klimnuo glavom.

— To će verovatno biti momačko veče — rekao je značajno. — Ne mogu da te rastužim veče uoči tvog venčanja.

Otpratio je Pitera do vrata i sačekao na gornjem stepeniku dok „rols“ nije nestao skrenuvši u ulicu Vigmor. Tada se vratio u ordinaciju.

— Šta je zapravo s Piterom, izgleda prilično zdravo? — upitala je nevezano, kao da je tek sada postala svesna Piterovih učestalih poseta.

— Rekao sam ti već sto puta Mardžori da ne raspravljam o svojim pacijentima, čak ni u snu. I Mardžori — drsko se okrenuo prema vratima — nemoj praviti probleme oko Pitera... ovaj razumeš... Dakle, šta je?

Na vratima je stajala služavka. Držala je srebrni poslužavnik na kojem je bio mali zatvoreni koverat. Nije bilo adrese, ali on je pocepao omot i izvadio karticu. Proučavao ju je.

— U redu. Uvedite gospodina Raupera. Možete ići — rekao je i obratio se supruzi: — S tobom ću kasnije porazgovarati o Piteru, a i o drugim stvarima.

Još nije ni završio rečenicu, a ona je izašla iz sobe.

Muškarac koji je ušao bio je visok, širokih ramena, s nešto sede kose, a držao se poput vojnika. Čejni Vels je zatvorio vrata i ponudio posetiocu stolicu.

— Odate, inspektore.

Glavni inspektor Mozis Rauper pažljivo je na sto spustio svoj šešir, skinuo smeđe kožne rukavice i zabrinuto posegnuo u džep svog kaputa. Izvadivši debeo kožni novčanik, seo je.

— Žao mi je što vam smetam, doktore — počeo je. — Znam da ste zauzeti, ali morao sam da vas vidim.

Gospodin Vels je čekao, čudeći se.

— Evo je! — tražeći po novčaniku, inspektor je našao presavijeni papir, pa ga raširi na stolu. — Novčanica od pedeset funti. Ništa nismo otkrili, osim da je vaše ime utisnuto na poledini — rekao je, učvrstio svoj monokl i pročitao:

— Dr Čejni Vels, MRSC, 903, ulica Harli.

Dao je lekaru novčanicu, koju je ovaj okrenuo i video izbledeli purpurni pečat.

— Da — rekao je — to je moj pečat.

— Služim se njim u različite svrhe, međutim, ne sećam se da sam ga utisnuo na ovu novčanicu.

— Da li se sećate kad ste izdali tu novčanicu ili od koga ste je dobili?

Čejni Vels je razmišljao.

— Da, pedesetice su dosta retke. Dobio sam je od jednog pacijenta, gospodina Pitera Kliftona. Izdao sam je na trkama u Kempton parku: volim povremeno da se kladim, a mrzim profesionalne kladionice.

Detektiv se vedro nasmešio.

— I izgubili ste?

Gospodin Vels je klimnuo glavom i nasmešio se.

— Zapravo dobio sam nekoliko stotina.

Rauper je brzo pisao na poledini koverta.

— Gospodin Piter Klifton. Mislim da ga poznajem — rekao je. — Ima stan na Karlton Haus Teris.

— Ali, u čemu je tajna? — upitao je Vels i dodao dobro raspoložen — Ne sumnjate valjda da ju je on ukrao?

Inspektor je završio s pisanjem pre nego što je odgovorio.

— Ne, gospodine. Ali ova novčanica je falsifikovana. To je najlošije delo Mudrog. Odao ga je papir.

Nije bilo potrebno raspitivati se o Mudrom. Već punih pet godina njegov neovlašćeni prodor u optičaj novca uzbuđivao je svet bankara. Toliko je već dugo bio aktivan da se niko više nije ni sećao ko ga je tako prozvao. (Zapravo, učinio je to neki policajac u toku istrage koju je vodio protiv jednog od agenata Mudrog.)

— Do sada se nije laćao engleskih novčanica — rekao je Rauper, — Počeo je s Bank of Afrika, zatim se okrenuo švajcarskoj Federalnoj banci, potom je radio US novčanice od stotinu dolara, a zatim se okomio na Bank of Frans. Mislili smo da će ponovo početi sa Sjedinjenim Državama; pronašli smo jednu novčanicu u Parizu, tako smo došli do neprijatnog zaključka da momak nimalo nije patriota.

Grubo se nasmejao i zakašljao.

— Niste izgubili vaš novac — uveravao je zabrinutog lekara. — Banka je dobila novčanicu, a ja sada želim da nađem čoveka koji ju je falsifikovao.

Vels je otvorio mali zidni sef i izvadio neku knjigu.

— Želim da budemo potpuno sigurni — rekao je brzo okrećući stranice. Nakon nekoliko trenutaka je zastao. — Ovde je: gospodin Piter Klifton, 52 funte i 10 centi u gotovini. Nikada mi nije platio čekom.

— Broj?

— Ne, nisam zapisao broj. Nikada to ne činim. Bio bi to prilično težak posao. Većina ljudi koji dolaze plaćaju mi u gotovini.

Detektiv je očima preleteo stranicu.

— Datumi se podudaraju — dodao je, vadeći iz džepa smeđu knjižicu i listajući je. — Da, Kempton je bio ovde tog dana. Hvala vam, doktore.

Čejni Vels ga je otpratio do vrata. Kad se vratio, lice mu je bilo namršteno i zabrinuto — ali se nije uzbuđivao zbog falsifikata. Ako je postojala ijedna stvar u koju je bio siguran, onda je to bila činjenica da on nije utisnuo svoje ime na poledinu te novčanice. Ko je to učinio? I s kojom namerom?

2

— Jesi li danas videla Pitera?

Džon Lit je podigao pogled sa svojih večernjih novina kao da mu je to pitanje slučajno palo na pamet.

— Ne, tata.

Gospodin Lit je nastavio da proučava dnevne novosti. Bio je to energičan čovek s dugom bradom koja je nekad bila zlatna, a sada potpuno seda.

Zidovi otmene sobe u kojoj su sedeli, kao i visoki prozori, opravdavali su naziv 'atelje'. Svaki delić zida bio je pokriven njegovim pejzažima, studijama, kopijama velikih majstora. Bila mu je navika jadikujući da prizna kako ga je komformizam uništio kao umetnika. Nakon nekog vremena spustio je novine i prepustio se svojoj omiljenoj temi.

— Ako siromaštvo ne podstiče čoveka, on je samo besposličar bez mašte. Kad čovek mora da slika ono što publika želi, on se mukotrpno probija do svoje veličine. Svi veliki majstori su svoja najbolja dela napravili po narudžbini: Muriljo, Leonardo, Belini, Mikelandelo, robovi u kapelama, svaki od njih! Grez je đavolski slikao da bi svoju ekstravagantnu babu snabdevao novcem, Morland je pravio plakate, Gejnzboro se bavio svojim vojvotkinjama; ako umetnik može sebi priuštiti da sam bira teme, onda je gotov!

Ali nju nisu zanimali umetnici. Podvivši noge, nagnula se preko okruppe ivice divana, rukama je držala glavu i ozbiljnim pogledom gledala jedino biće na svetu koje je zaista volela.

— Mi smo strašno bogati, zar ne, tata?

Skupio je svoje bradom obrasle usne.

— Poprilično, draga.

— Zašto se onda moram udati za Pitera? Znam da je strašno bogat, i mislim da mi je drag, iako me ponekad plaši izraz njegovog lica... i mislim da bi mi se mogao još više svideti... da... da se ne moramo tako strašno žuriti.

Lenjo se nagnuo i uhvatio je za ruku.

— Draga moja, ja to želim. Želim da vidim da si se sredila.

Pogledala ga je uplašeno.

— Da nisi bolestan, tata?

Njegov glasni smeh bio je umirujući odgovor.

— Ne, nisam bolestan — rekao je dobro raspoložen.

— Ništa ne krijem od tebe. Samo želim da se udaš. On je dobar mladić i, kao što kažeš, neopisivo je bogat.

— Kako je zaradio sav taj novac? — upitala je, a to pitanje je znala postavljati i pre. — Piter nikad ne govori o svojim rođacima, nemoguće je naslediti ogromno bogatstvo, a da se to ne zna. Bazil kaže...

— Bazil govori mnogo toga što ne bi trebalo — prekinuo ju je. Glas gospodina Lita je bio miran, ali shvatila je da Bazil tog trenutka nije baš popularna tema. — Piter ti se nije javio, je li?

— Da, javio se. Telefonirao je. Neki policajac je bio kod njega zbog falsifikovane novčanice od pedeset funti, a na kojoj je bilo utisnuto ime Donalda Velsa, i Piter je bio prilično uzbuđen; znaš kako tada njegov glas postaje smešno visok.

— Falsifikovana novčanica od pedeset funti, to ima veze s momkom koga zovu Mudri — reče gospodin Lit vrativši se svojim novinama. Istovremeno je čitao i mislio naglas: — Bitanga. Uhvatiće ga!... Hm, ali Piter... pametan je to momak. I on je opterećen bogatstvom, mogao bi biti veliki kao Džon. Zaista, Piterovi kalupi su divni. Sećaš li se onih prelepih koje je napravio za tebe...?

— I koje si ti izgubio — optužila ga je, a on se poput čoveka srednjih godina žalio na svoje loše pamćenje.

— Ne mogu se setiti gde sam ih, do đavola, ostavio. Nekuda sam išao i stavio sam ih u džep; zakleo bih se da sam ih ostavio u vozu.

Pustila ga je da govori jer je bila potpuno zaokupljena sobom.

— I kad već govorimo o stvarima koje se gube... — klimnula je glavom — tata, zar ne shvataš da ću se udati za četrdeset osam sati! A ja to nimalo ne želim; zar to nije grozno?

Čovek s bradom je spustio novine i naginjući se lupnuo po kutiji za cigare, otvorio je i izvadio prvu cigaru koja mu je došla pod ruku. Gotovo istovremeno je odgrizao vrh i zapalio je.

— Postoji hiljadu velikih iluzija mladosti — snažno je povukao dim.

— A možda još i dve-tri više. Međutim, jedna od važnijih je ta da su sve buduće mlade u poslednjih 48 sati izvan sebe od sreće i nestrpljenja. Sve mlade veruju u budućnost i nijedna, ili samo nekoliko sirotica, gaji neke ozbiljne sumnje u tom pogaedu.

Gledao ju je preko svojih naočara.

— Ali, u stvarnosti one sumnjaju, i te kako sumnjaju, draga moja. Mladi ljudi koji jedan drugoga vole jednakim žarom su izuzeci.

— U stvari, moj položaj je strašno normalan! — potvrdno je klimnula toj mogućnosti. — Dakle to... to nije prijatno. Osećam da bih morala nešto da kažem, da uporedim svoja osećanja i strahove i overim ih u komisiji za budale. Drugim rečima, želim da budem poštena prema Piteru, a ja to nisam.

Kad se kvaka okrenula, pogledala je prema vratima i zauzela ljupkiju pozu. Gospodin Lit je podigao glavu i zagledao se u gosga.

— Želim da razgovaram s tobom, Bazile — rekao je.

— Zvuči kao prekor: šta sam uradio?

Bilo je dana kad je Džejn mislila da mrzi Bazila: obično je to bilo onda, žene često gaje suprotna osećanja, kad bi se Bazil Hejl naročito trudio da joj ugodí.

Imao je okruglo, sveže lice, kosa mu je bila crvenkasta i stalno se smešio. Postojalo je jedan period njihovog poznanstva kad je njegova sigurnost iritirala Džejn Lit, pa čak i izazivala tračak nespokoja u njoj. Instinktivno je znala da njegova smelost ne poznaje granice, da je u duši pravi razbojnik koji uzima ono što želi, ne pitajući nikoga za dopuštenje, ne bojeći se ničijih zamerki. Bio je strašno daleko od slike zavodnika kakvog je ona zamišljala. Nije bio zgodan, bio je sklon gojenju, ali njegova vitalnost bila je neizmerna. Znao je izvući nešto iz svakog muškarca ili žene koje bi očarao, ostavljajući ih na kraju zanemele i izmoždene.

Sada je stajao pored vrata, s veselim osmehom na rumenom licu, nimalo zbunjen zloslutnim tonom njenog oca ili neodobravanjem u njenim očima. Sav je blistao: od ozarenog lica, pa do vrha svojih uglancanih skupih cipela. Jedan dijamant je svetlucaó među dugmićima od oniksa na njegovom belom prsluku, dve još veće tačke sjajile su se s njegove košulje, čak je i gardenija u rupici njegovog sakoa bila najboljeg kvaliteta.

— Šta nije u redu? Čemu tolika potištenost? Idem na ples umetnika, a ti, Džejn?

— Džejn ne ide ni na kakav ples, umetnički ili bilo koji drugi. Želeo bih da ti kažem nekoliko reči, Bazile.

Lit je ustao sa stolice i pokazao glavom u pravcu svoje radne sobe, u koju se ulazilo iz ateljea.

— O. Bože! Nećeš me valjda grditi, zar ne? — Bazil se kikotao. — Zaustavi ga, Džejn! Sve ću otrpeti ako pođeš na ples. Poleti i navuci nešto jednostavno i skupo. Džejn, večeras izgledaš božanstveno, tako mi nebesa! Prava je šteta što se udaješ za onaj dosadni spomenik vrlina...

— Hejl!

Kad bi ga gospodin Lit oslovio po prezimenu, Bazil se retko s njim prepirao.

Kad su se vrata radne sobe zatvorila za njima, Džejn je začula zujanje zvonca na ulaznim vratima i brzo je došla do velikog prozora. Veliki „rols“ stajao je pred vratima u Aveniji Roud. Da li se uplašila ili zabrinula? Iz nekog njoj nepoznatog razloga bila je ljuta. Nije mogla dopustiti da u to poveruje — ali nije ni mogla pobeći od tog poraznog otkrića. Čovek za koga je trebalo da se uda za 48 sati bio joj je već sada dosadan!

Jako se trudila da se pravi srećna pred njim, čak joj je uspelo da unese toplinu u svoj pozdrav, što je njega prijatno iznenadilo. Mrzela je samu sebe zbog te prevare. Nosio je svoje najotrcanije odelo i bio je neobično nervozan i ćutljiv. Ona, opet, nije bila dovoljno uobražena da bi shvatila da on za to ima valjan razlog.

Kad je Čejni Vels rekao da je ona najlepša žena u Londonu, bilo je to više smelo nego preterano. Imala je sve uobičajene karakteristike — besprekornu kožu koja se uklapala u prirodni šarm izražaja i ljupkosg figure. Međutim, postojalo je tu nešto što nije bilo ni lik ni oblik, jedna nestalna lepota prebivala je negde iza sivih očiju — čulan miomiris poput tropskog svitanja, poput sunovrata koji rastu na padini spuštajući se prema moru.

— Nisam te očekivala.

Zvučalo je užasno otrcano.

— Ne — rekao je malo promuklo — ni ja nisam mislio da ću doći. Ali, razmišljao sam o nekim... stvarima. Ti znaš o kojim stvarima je reč...

Ponavljanje i isprekidane rečenice bile su uobičajene u Piterovom načinu izražavanja.

— O kojim stvarima?

— O tebi najviše. Bojim se da sam bio prilično... ovaj... kako da kažem, znaš...

Znala je, ali mu nije htela pomoći. Nalazila je neko ružno zadovoljstvo u sopstvenoj okrutnosti.

— Dakle, o tebi, i o svemu. Je li u redu oženiti se tobom kad ti nisi luda od sreće, mislim, ali... nisi, zar ne?

U jednom naglom trenutku iskrenosti dobila je želju da mu kaže istinu, ali se brzo pribrala, uveravajući ga u svoje prijateljstvo.

— Ti nisi došao da sve raskineš, zar ne, Piter?

Kakva lažljivica! Bila je zaprepašćena dvoličnom zabrinutošću u svom glasu.

— Ovaj... ne. Mislio sam da bi ti morala reći... znaš?

— Ti bi želeo da ja raskinem?

Tada je postala svesna opasnosti situacije. Zaprepašćeno je shvatila da će povratak njenog oca u ovu maglovitu mešavinu natucanja i poluizrečenih namera dovesti do neminovnog kraja.

— Ne budi smešan. Naravno, ni u snu ne bih učinila tako nešto...

Zastala je, tražeći pravu reč, odbacila je „apsurdno“ kao neodgovarajuće rešenje. Na sreću, on je popunio prazninu. Naravno, ako to dugi uzdah olakšanja može učiniti.

— Žao mi je, prilično sam zabrinut večeras. Jedan momak iz Skotland jarda bio je kod mene. To sam ti rekao. Do perverzije obožavam Skotland jard: još kao dete bio sam u rodezijskoj policiji.

— Jesi li u Rodeziji pronašao rudnik zlata?

Nasmejala se svom pitanju, ali ga je to namerno upitala.

Njegova zbunjenost ju je zapanjila.

— Ne ... Ja sam... ovaj... nasledio sam ga... od svog oca.

Mogla se zakleti da mu je ruka koju je podigao prema licu drhtala, on je, činilo se, shvatio da mora objasniti svoje uzbuđenje.

— Kako si me iznenada to upitala! Osećao sam se u momentu kao da sam ukrao sav taj novac.

Netremice ga je gledala odlučnim pogledom.

— Ja te nisam ni pitala za novac. Šalila sam se. Ja i ne znam ima li u Rodeziji rudnika zlata.

U neprijatnoj tišini koja je nastala, ustanovila je da svakih nekoliko sekundi izgovara novu laž.

On je bio tip muškarca (zaključila je) na kojem bi joj većina devojaka pozavidela. Dala bi mu najvišu ocenu za izgled — takvo lice bi je obično fasciniralo. Pravilan nos, čvrsta brada, i velike, duboko usađene oči. I dobro telo, takođe — pravi atleta. Kad bi samo hteo da govori! Da ima bar malo od Bazilovog samouverenog držanja, ili da je svetski čovek poput Donalda Velsa!

Sedeo je tamo, očigledno najnervozniji posetilac koji je ikada došao u atelje, doslovno lomeći prste i pokušavajući, na svoj zbunjeni način, da razgovara o vremenu i klišeima.

Džon Lit je prvi izašao iz radne sobe, za njim Bazil, donekle pokunjen, ali ne toliko da ne bi mogao namignuti Džejn kad je uhvatio njen pogled, ali ni sasvim ućutkan.

— Stvarno, Džejn, šta je s tim poslednjim trzajem stare devojke? Ples umetnika zove, treba ti samo minut da se obučeš. Stari Piter nam neće zameriti. Kladam se da želi da razgovara o poslu.

Pogledom punim iščekivanja pogledala je Pitera. Namrštio se, prvi put otkako se poznaju. To joj je pomoglo da se odluči.

— Mislim da ću poći, tata — rekla je.

Gospodin Lit je slegnuo ramenima. Kad je Džejn sišla, predivna, eterična, u zelenom, Piter je već bio otišao.

Nekako nije baš uživala te večeri.

3

Kad je Piter izašao iz svog automobila ispred crkve Svetog Džordža, suočio se sa pedeset fotoaparata. Gomila uzbuđenih glasova molila ga je da stane mirno — čulo se pomamno škljocanje aparata.

— Hvala vam, gospodiie Klifton — rekao je jedan.

— Hvala vam — odgovorio je Piter kurtoazno.

Šta je, zaboga, dovelo ove ljude ovamo? Sve klupe su bile pune, čitava crkva je odisala slatkastim mirisom cveća. Većina njih — stranci, besposlen narod koji je privučen radoznalošću, došao da vidi kako se novac venčava za lepotu. Dokone žene su otvorenih usta buljile u njega gurkajući jedna drugu — video je svog sobara u jednoj, a svog slugu sa suprugom u drugoj klupi. Forbi se smeškao pun poštovanja, na licu mu se ocrtavala tuga i neizvesnost. Možda neće odgovarati novoj gospođi. Bilo je prilično zastrašujuće da tako mnogo života zavisi od jednog čoveka. Oko oltara i na njemu, bilo je mnogo cveća i zapaljenih sveća. Njegove ruke u rukavicama savijale su rub šešira.

— Imaš li prsten?

— Hm?

Mašio se u džep kaputa. Da, bio je tu. Džejn je isprva bilo svejedno da li će biti zlatan ili platinast, na kraju se ipak odlučila za prsten od platine.

Mardžori Vels mu se smešila iz prve klupe. Izgledala je neobično umorna i u njenom osmehu nije bilo radosti. Možda je i dalje ćutke protestovala što je Donald venčani kum. Postala je zagovornik običaja po kojem je bilo prava nesreća imati oženjenog kuma, mada je to bilo apsurdno. Piter je sigurno imao prijatelja. Njegov advokat? I Piterov advokat je bio oženjen — advokati se mladi žene.

Mardžori Čejni Vels je plakala! Otkrio je to kad je lice okrenula prema njemu, i to ga je potreslo. Mardžori nije bila sentimentalna duša.

— Pobogu, koliko dugo već čekamo? — upitao je ljutito.

Donald Vels je pogledao na sat.

— Ovde si tek nešto manje od pedeset sekundi. Nervozan?

— Malo. Voleo bih da sam juče video Džejn. Bio sam prilično namćorast kad je trebalo da ide na ples s Hejлом: želeo sam da joj se izvinim.

Vels je jače stisnuo svoje tanke usne. Džejn bi trebalo istući, mislio je. Ceo grad je o tome govorio — večera tet-a-tet s Bazilom Hejлом, dva dana pre venčanja.

Komešanje i izvijanje vratova. Hor se odgegao dole da dočeka mladu. „Geganje“ — to je bila prava reč, zaključio je Piter. Poput dvostrukog reda belih pataka.

Stigla je! Orgulje su zazvučale i jedna jasna nota izmamila je slatke glasove dečaka. Sada su se vraćali s više dostojanstva. Džejn je držala oca ispod ruke, a iza nje su koračale tajanstvene devojke u belom. Teško da je poznavao bilo koju od njih — nije ni Džejn prepoznao, iako je dugo zurio, sve dok ga Vels nije uhvatio za rukav i poveo...

Klečanje je bolna stvar, ali za Džejn, čini se, nije predstavljalo napor. Hoće li njena ruka biti hladna kad je uzme — ne, bila je topla i meka, dodirnuti je bilo je isto kao milovanje.

Nije ga nijedanput pogledala, glas joj je bio jasan dok je odgovarala na pitanja sveštenika — ali nije uopšte pogledala Pitera — i nije ga uzela za ruku kad su ulazili u sakristiju. Bio je toliko zbunjen da je morao misliti pre nego što se potpisao u registar — svi su čekali punih pola minuta dok je on stajao s olovkom u ruci...

Ponovo škljocanje fotografskih aparata i ustalasana masa žena koja je dopirala sve do vrata automobila. Policajac je stajao na trotoaru sve dok se nisu oslobodili gomile.

— Sablasno, zar ne? — rekla je.

— Da... prilično... ne shvatam.

Bili su sami, onako sami kao kad bi se vozili kući iz restorana ili pozorišta. U njihovoj samoći nije bilo lepote.

— Biću ti mnogo dobar — izlanuo je.

Sve što bi rekao, bilo je banalno. Džejn se povukla u ugao automobila, prvi put u životu svesna same sebe.

Hvala Bogu, uspela je u jedanaest sati da otkaže prijem u hotelu i premesti ga u kuću na Aveniji Roud. Trebalo je razaslati stotine telegrama, doći će nešto manje ljudi — ali, to je, u stvari, bila prednost.

Sela je u svoju sobu da se pribere. Najviše je bila zabrinuta za samu sebe, ali tu i tamo bi joj Piter proleteo mislima i sluškinja je videla kako joj se lice mračí.

— Uskoro ćete morati sići, gospođo.

Gospođo! Ona je bila gospođa Pitera Kliftona. Nije bilo vremena da razmišlja o tome.

— Porter, koji je u kući uredio cveće, rekao je da mu je gospodin Klifton platio lošom novčanicom od pet funti, gospodine... gospođo. Rekla sam Porteru da će sve biti u redu...

— Lošom novčanicom od pet funti? Falsifikovanom novčanicom?

— Džejn je to isprva zabavljalo.

— Da gospođice. Odneo ju je na poštu i tamo su rekli: 'Gde ste to dobili', i sve tako, i Porter je rekao da ne može sebi da priušti da izgubi toliki novac.

Falsifikovana novčanica od pet funti! Čudno! A juče je bilo problema s pedeset funti. Džejn se više nije zabavljala.

Izvukla je fioku svog pisaćeg stola, izvadila torbicu i otvorila je.

— Evo novih pet funti i reci Porteru da ne bude smešan, naravno da neće ništa izgubiti. Gospodin Klifton je i sam verovatno negde dobio tu falsifikovanu novčanicu.

Sišla je toliko zaokupljena falsifikatima da su je morali odvesgi u atelje. Sada nije bio trenutak da o tome raspravlja s Piterom. Bilo joj je vrlo teško da uopšte govori s njim.

Konačno slobodna, na kraju, hvala Bogu — od bele haljine i vela i mirišljivog venčaiog buketa, slobodna od ropskog pozdravljanja nevažnih ljudi s osmehom koji mora izgledati srećan.

Bazil Hejl joj je prišao među poslednjim i u njegovim razigranim očima videla je nešto vragolasto.

— Naređeno mi je da te ne rastužujem i da ti ne dosađujem — rekao je, istovremeno se rukujući s Piterom kojeg nije ni pogledao.
— Srećno, Džejn, i sve što ide uz to. Vрати se brzo svojim prijateljima! Oh!

Njegova ruka se još uvek nalazila u Piterovoj: Piter ju je iznenada i snažno stisnuo.

— Čestitaj *meni!* — hladno je rekao.

Bilo je to prvi put da je uočila blesak jednog novog Pitera.

— Bože, kakav ti imaš stisak ruke! — požalio se Bazil.

To je bila jedina jasna uspomena koju je nosila iz tog haosa belih rozeta i srebrnih konfeta.

Kad je automobil meko i tiho krenuo preko Hempstid Hita, stresla je poslednji srebrni ukras sa suknje i pogledala svog supruga. Njegova ruka bila je na naslonu, očima je zabrinuto pratio put. Htela je da ga upita da li je srećan, međutim, to nije mogla da izusti. Bio bi to vrhunac hipokrizije.

Tada se setila onih pet funti. Pomislila je da je nije čuo, pa je ponovila pitanje.

— Porter? Da, dao sam mu peticu. Falsifikovanu? Kakva nepažnja?

Nepažnja — to baš i nije nije bila reč koju je očekivala. Shvatila je da očajnički želi da on progovori — živela je u sadašnjosti, o budućnosti se nije moglo razumno razmišljati.

— Dvorac Longford je bila tvoja ideja, Džejn — rekao je iznenada.

— Zaista? — Džejn je znala da bude vrlo provokativna.

— Ja sam razmišljao o Parizu ili...

— Samo nemoj reći *Komo* — uzdahnula je.

Osećala je da će vrisnuti ako kaže *Komo*.

Zacrveneo se.

— Ne poznajem *Komo* — rekao je pomalo kruto. — Ali, bilo šta da sam rekao, ne bih sigurno predložio Longford. Mislio sam da ti se to mesto nije svidelo kad si ga videla.

— To je tvoja kuća? — izbegla je izazov.

— Ne, iznajmio sam je na tri meseca u vreme kad sam se bio zasitio grada. Vlasnik stalno živi u inostranstvu i kuća se uvek može dobiti. Okolina je lepa, a i samoća me prilično privlači.

— I mene će privlačiti — rekla je uporna i nastavila: — Nemoj zameriti što sam danas malo nervozna, venčanje je napeta stvar. Jesi li video Mardžori? Ta žena je zaljubljena u tebe, Piter.

Bio je previše zapanjen da bi protestvovao.

— Ubeđena sam u to, gledala te je poput guštera. Zar to nije smešno?

— Zakleo bih se da grešiš — rekao je gotovo grubo.

— Možda, u vezi s tobom. Ali ona mene mrzi.

— Pobogu, zašto?

Džejn je zatresla glavom. Prošli su glavne ulice Totenhema i sada su bili na putu za Eping. On se vratio razgovoru o medenom mesecu

— a ona bi radije pričala o Mardžori Čejni Vels.

— Mogli bismo otputovati u inostranstvo... kasnije — predložio je.

— Njujork... Long Ajlend... ili negde drugde. Fantastično je na Saundu. Poznajem dosta ljudi u Sjedinjenim Državama. Bio sam tamo prošle godine, s Burkom. On je glavni u Skotland jardu.

On je mnogo puta bio u Americi — putovanja za zabavu, da bi se ubila dosada.

Ona se čudila zašto Piter bira detektive za svoje prijatelje.

Vrlo malo su razgovarali na tom dosadnom putovanju.

S nemirom u srcu ugledala je s vrha brda iznad Njuporta dimnjake Longforda u daljini. Pre nego što je bila u stanju da sredi svoje misli, automobil je prošao kroz baštenska vrata i zaustavio se ispred ulaza u kuću.

Dvojica slugu čekala su na otvorenim vratima, nagluvi starci koji su godinama bili u službi vlasnika. Jedna stara sluškinja donela je Džejn šoljicu čaja u njenu dnevnu sobu obloženu drvetom — ali to je prelepo ime za tu skromnu prostoriju.

U Piterovu sobu se, isto kao i u njenu, ulazilo iz te prostorije. Pojavio se na vratima dok je srkala vruću tečnost.

— Nisi videla vrt i onaj deo s liticama, zar ne? — upitao ju je. Bio je srećan poput deteta kad je izašao na vazduh i sunce, ali kad je uzeo njenu ruku nije naišao na odziv, pa ju je nespretno pustio da padne.

Vreme je stajalo. Proživljavala je svaki minut — u toj napetosti otišla je gore da se presvuče za večeru, uz pomoć stare sluškinje.

Bila je zahvalna Piteru na jednoj obazrivosti: Ana je mislila da je njihov medeni mesec pri kraju.

— Pre nego što ste otipši u London, gospođo, gospodin Klifton je rekao da će vas dovesti. Ovo je neobično mesto za medeni mesec. Obično iznajmljujemo kuću na mesec dana, ali vi ste prva mlada koja završava svoj medeni mesec u Longfordu.

Za to se vrlo ljubazno zahvalila Piteru za vreme večere.

— Ana ne čita novine, inače bi znala da sam lažljivac — rekao je i činilo se da na brzinu želi da promeni temu razgovora.

To beskrajno dugo veče proveli su u velikoj biblioteci koja je zauzimala jedno krilo vlastelinske kuće. Jednom ili dvaput je pokušao nešto da kaže, ali se tok njegovih misli izgubio u peščanoj delti nepovezanih reči. Nekoliko puta je poželela da pobjegne i

pronađe neko prevozno sredstvo kojim bi se odvezla kući. Kad bi pokušao da razgovara o domaćinstvu ili budućnosti, sedela bi sva napeta, zatvarajući se u sebe.

— Potpisivaćeš čekove po želji, imaćemo neku vrstu zajedničkog računa. Novac je prilično odvratna tema za medeni mesec, zar ne?

— Ti si strašno velikodušan.

Svojom primedbom ga je podstakla da izgovori još veću nepromišljenost.

— Ah, šta je to, mislim, onih sto hiljada funti... Novac je strašno oružje i ako s njim ne postupaš pažljivo, može čoveku doneti mnogo zla. Pitam se, nisam li se s njim već pogrešno poslužio.

— S novcem možeš postići ono što želiš.

Đavo joj nije dao mira. Piter nije mogao ni da nasluti da ona želi da se oslobodi svog nemira.

— Novac mi je dao tebe... mislim, omogućio... Govoreći to, bio je tako nespretno da joj je stavio ruku na rame.

Ustala je i pogledala ga s besom u očima.

— Za svoj novac si me kupio... To si hteo da kažeš!

— Tako nešto nisam ni pomislio...

— Jesi! Novac je bio kraći put... nas, ljude naviknute na udobnost, lako zablesne basnoslovno bogatstvo. To je bilo jednostavnije nego udvaranje, stara, glupa reč, ali puna sadržaja. Ne misliš valjda da te volim...

Prebledeo je.

— Ne. Nadao sam se, ali ne verujem.

— ... ili da ćeš od mene dobiti nešto više nego što se može novcem kupiti? Pogodba je pogodba... ja ću svoj deo izvršiti i ostajem tvoja supruga. Nije vreme za gluposti, ali znaj, ne volim te. Mrzim velike reči, ali moja ljubav nije za prodaju. Možeš me poljubiti ako želiš, ali mi neće biti drago, izvini. Trebalo je to da ti kažem još sinoć, ali za to nisam imala priliku. Ako si time zadovoljan, i ja sam!

Gledao ju je zabezeknuto, lice mu je bilo bezizražajno.

— Razumem — rekao je konačno. — Ne želim ono što sam platio. Hoću samo ono što želiš da mi pružiš.

Odmahnula je glavom.

— Ništa — rekla je.

Klimnuo je.

— Dakle, imamo... ovaj... mesec dana da ga nekako ispunimo — rekao je.

Tog trenutka udarac o spoljnja vrata gromoglasno je odjeknuo kroz golo kameno predvorje. Čulo se struganje nogu o kamene ploče i zveckanje sigurnosnog lanca na ulaznim vratima.

Piter je čekao očiju prikovanih za vrata. Upravo su se otvorila.

Bio je to glavni inspektor Rauper.

— Žao mi je što vam smetam, gospodine Kliftone.

Vrlo kratko, gotovo osorno, položio je malu ručnu torbu za spise na sto u biblioteci i otvorio je. Džejn je gledala zapanjeno, gotovo da je zaboravila napetih pet minuta koje je upravo preživela, iako se još tresla od glave do pete.

Rauper je izvadio svežanj novčanica i stavio ih na sto.

— Ovo je nađeno u koferu koji ste juče ujutro ostavili na odeljenju za pakete na stanici Viktorija — rekao je mirno. — Želeo bih neka objašnjenja, gospodine Kliftone.

— Šta bi to trebalo da znači?

— Go znači — rekao je detektiv — da su sve te novčanice falsifikovane.

4

Piter Klifton je gledao čas detektiva čas uredno posložene novčanice.

— Nikad nisam ostavio kofer na stanici Viktorija — rekao je odlučno.

— Kažem vam... — počeo je inspektor podižući glas.

— Nemojte biti agresivni, molim vas — prekinuo ga je Piter. Zbog njegovog autoritativnog tona, Džejn je širom otvorila oči. — Rekao sam vam da nikad nisam ostavio kofer na stanici Viktorija.

— Imao je vašu nalepnicu — insistirao je Rauper, ali nešto blažim tonom.

Na Piterovim usnama zaigrao je sablasni osmeh.

— Niko ne lepi nalepnice na torbe pune falsifikovanih novčanica, i ne ostavlja ih na javnim mestima. Voleo bih da čujem mišljenje vašeg šefa o tome, a i mišljenje policijskog inspektora Harvija, i još neke gospode. Iz ovoga bih trebalo da izvedem zaključak kako sam znao da su novčanice falsifikovane i da sam ih ja rasturao. Bank of England će vam navesti milion razloga zašto ne bih nikada učinio nešto tako glupo. Imate li kofer?

Rauper se okrenuo jednom od dvojice muškaraca koji su stajali iza vrata i naredio im da donesu nov novcati kofer od teleće kože. Na ručki se njihala odštampana nalepnica:

Gospodin Piter Klifton, 175, Karlton Haus Teris

— Nisam ga nikada ranije video — rekao je Piter nakon jednog letimičnog pogleda. — Da li bih tražio da izdate službenu tajnu kad bih vas upitao kako ste saznali da je kofer na stanici?

Rauper, inače hladan, besneo je: — Došao sam ovamo da ispitam sve okolnosti. I još nešto...

— Jutros sam jednom čoveku dao falsifikovanih pet funti, a juče je otkriveno da jedna lažna pedesetica potiče od mene.

Piter je stavio ruku u džep i izvadio kožni novčanik. Otvorio ga je na stolu i počeo polako da vadi jednu po jednu novčanicu.

— Ovo je dobra dvadesetica, isto tako i ova... ova podigao je novčanicu prema svetlu — ...ova je falsifikovana. Vodeni žig je loš, to

spada u vašu nadležnost. Ova novčanica — pažljivo je opipavao četvrtu — ...je prava, a ova je falsifikovana. Mogu to da osetim, a da ne gledam — raspoređivao je jednu po jednu novčanicu.

— Jeste li ih dobili u vašoj banci?

— Neke, da. Nepažljiv sam s novcem. Držim ga u metalnoj fioci svog stola. Kad mi je potreban, uzmem prvu novčanicu koja mi dođe pod ruku. Pošto unovčim ček, ponovo napunim fioku.

— Iz banke? — brzo je upitao detektiv.

Piter je odrično zatresao glavom.

— Regko idem u banku. Ne, od trgovaca, i mog krojača, na primer, unovčio sam ček na stotinu funti prošle nedelje. Zavisi ko mi se nađe pri ruci.

Džejn je slušala zbunjena, fascinirana. Pretpostavimo da je kriv, to bi bilo ujedno i potpuno zbunjujuće objašnjenje. Rauper je verovatno bio zbunjen. Ponovo se bacio na svežanj novčanica.

— Ove niste mogli dobiti u dućanu — rekao je pobedonosno.

U Piterovom glasu se osećao prezir.

— Rekao sam vam: nisu moje. Kofer nije moj. Jedina stvar koja izgaeda kao moja jeste nalepnica. To je delo nekog neprijatelja.

— Imate li neprijatelja?

Piter se nasmešio.

— Samo vas, Rauper.

Lice detektiva se smrklo od besa.

— Ja vam nisam neprijatelj. Čudim se da gospodin poput vas tako govori. Samo vršim svoju dužnost.

Tada, na čuđenje devojke koja je slušala, Piter zaklima glavom.

— Pratite me već mesec dana, držite me pod prismotrom, mislim da je to pravi izraz.

Ljutnja je nadvladala inspektorovu mudrost.

— Zaista? Onda ćete mi možda staviti na raspolaganje malo više informacija. Ko je ona dama što vas u vašem stanu posećuje svake noći; ulazi na zadnja vrata i izlazi, ko zna kada?

— Gadne li izmišljotine! — Džejn je jedva mogla poverovati da je to ona izgovorila i to tako besno. — Čak i da je to istina... nemate pravo da...

— Istina je — izustio je Piter hladnokrvno. — Savršeno tačno. Posećivala me je u mom stanu jedna dama koja obično nije ostajala

više od sat vremena i odlazila je istim putem kojim je i dolazila. Ona ima, verujem, 65 godina. Nisam vam spreman dati njeno ime i adresu...

— Prijateljica?

Piter se ponovo nasmešio.

— Čak ni to. Ona me zapravo mrzi, po zanimanju je kuvarica, ili je to nekad bila, i dodao bih, vrlo loša kuvarica. I to je, mislim, sve što vam mogu reći.

Rauper je nervozno protrljao bradu.

— To moram javiti našim ljudima — rekao je.

— Jaću im javiti — Piter je glavom pokazao na telefon na stolu.

Inspektor je oklevao.

— Mogu li se poslužiti? — napola je posegnuo za aparatom.

— Ne — kratko — nemožete. Nema zakona koji vam daje pravo da se služite mojim telefonom.

Rauperovo iznenađenje bilo je gotovo komično.

— U redu, gospodine. Žao mi je što sam vam dosađivao. Zapravo, o toj stvari nisam obavestio Jard...

— Ni policiju u Eseksu — nasmešio se Piter. — Zapravo, Rauperu, od svih nas u ovoj sobi, vi ste u najgorem položaju. Došli ste bez naloga, nalazite se na teritoriji na kojoj nemate nikakvih prava, osim na izričit zahtev šefa policije iz Esekse, doveli ste sa sobom dvojicu ljudi, neovlašćeno, pretpostavljam... i ljubazno me zamolili da to ne spominjem u stanici.

Rauper ga je sumnjičavo pogledao.

— Vi kao da ste neka vrsta policajca, zar ne?

Piter je odmahnuo glavom.

— Samo inteligentan posmatrač — rekao je.

Činilo se da je tek tada postao svestan prisustva svoje supruge.

— Džejn, izvini nas na trenutak. Želeo bih da razgovaram sa inspektorom.

Otišla je u mračnu dnevnu sobu i upalila svetlo. Velika prostorija je mirisala na zemlju i plesan. Zadrhtala je, iako je noć bila topla, pa je uključila električnu peć koja je stajala na otvorenom, ciglama ozidanom kaminu. Glasovi su dopirali do nje kao tiho mrmljanje.

Zbog novih događaja glavna drama je bila malo potisnuta u drugi plan. U tih četvrt sata, dok je stajala uz svog supruga, slušala je

zapanjujuće optužbe, osetila je gotovo sve ljudske emocije. Strah koji raste do užasa, olakšanje, gotovo sreću, kad je odbio pola optužbe, prezir. Kad je osetila prezir? Setila se, pomalo uplašena, da je zapravo delila Piterov miran prezir. On se promenio — nervozni, ćutljivi Piter kojeg je poznavala, nestao je bez traga. Jedan novi čovek se suočio s tim nemilosrdnim slugama zakona, borio se s njima i pretio im svojim zaključcima.

Da li je blefirao? Srce joj je zamrlo na tu pomisao. Pretpostavimo da su ta njegova dva miliona nestvarna... ipak, onih stotinu hiljada koje je položio za nju bili su i te kako stvarni. Džon Lit je proverio svaku funtu.

Čula je zatvaranje ulaznih vrata — Piter je ušao. Očekivala je da će se smešiti, međutim, on je bio vrlo ozbiljan.

— Krvoločni psi su otišli — rekao je.

— Ko je taj Rauper?

— Pravi detektiv. U Jardu ima dosta prilično finih momaka, bedno plaćenih, ali potpuno pouzdanih. Pretpostavljam da rade i malo sa strane, ali to činimo svi. Tu i tamo uhvate tipa koji skakuće sa zečevima, a morao bi biti kod kuće, dobro skriven u svom brlogu. To je Rauper, on radi na sporednom koloseku.

— On je stariji čovek...

— Treba ove godine da ide u penziju. Prilično dobro poznajem Skotland jard. Morao sam se s njima posavetovati jednom ili dvaput, ali ja nisam detektiv prerušen u milionera. Ja sam samo... dakle... isplati mi se da budem u kontaktu s Jardom.

— Ali taj čovek te prati!

Smeškao se.

— Izazvao sam ga, pa se odao. Da, prati me.

Pogledao je na sat.

— Biće najbolje da se zavučesh u krevet, Isto tako i da zaključaš svoja vrata, kako neko ne bi ostavio falsifikovane novčanice ispod tvog jastuka.

Prvi put tog dana se veselo nasmejala.

— Dvorac Longford nema drugih iznenađenja? — Džejn je bila neozbiljna. — Možda sada dolazi porodični duh.

— Ne dopuštam da moj porodični duh putuje zajedno sa mnom — bilo je sve što je odgovorio. A onda je krenuo prema vratima.

I tako je svoje prve bračne noći Džejn Klifton bila odlučno otpuštena.

Bilo joj je zabavno dok se penjala širokim stepenicama — ali bila je pomalo i uvređena. Zamišljala je razne mogućnosti — međutim, ni u svojim najgorim maštarijama nije sanjala da će biti tako oterana i da će olako poslušati zapovest.

Došavši do kraja stepeništa, preplašila se. Gorela je samo jedna nejasna kugla u starinskoj svetiljci od kovanog gvožđa koja je visila s tavanice. Jednom nogom bila je zakoračila na poslednju stepenicu kad je ugledala obrise senke koja se pomerala. Džejn je samo krajnjim naporom prigušila vrisak.

— Oh, to ste vi Ana.

Stara sluškinja je izašla na svetlost.

— Da, gospođo. Čekam vas.

Sledila je devojkicu do spavaće sobe, u kojoj se nalazio veliki krevet s baldahinom, a zidovi su bili obloženi izvezenim svilenim tapetama. Međutim, uz upaljene svetiljke bilo je dovoljno svetla.

Starica je očekivala pohvalu zbog električne rasvete.

— Mi smo jedina kuća u ovom kraju koja ima takvu rasvetu — ponosno je rekla. — Sve radimo na struju: kuvamo, čistimo, sve.

— Dolazi li gospodin Klifton često ovamo? — upitala je Džejn skidajući haljinu.

Bila je iznenađena odgovorom koji je usledio.

— Mi nemamo običaj da govorimo o tuđim stvarima — rekla je Ana spremno. — Zato smo i zadržali naš posao.

— Ali vi ste posluga gospodina Kliftona!

— Mi pripadamo kući — glasio je tajanstveni odgovor. — I mi smo unajmljeni zajedno s njom.

— Kuća nije vlasništvo gospodina Kliftona, to znam — rekla je Džejn neustrašivo.

Ana je ostala pri svom odgovoru. Ona je pripadala kući i bila je unajmljena zajedno s njom. Na to je dodala da „Džinks & Džinks“ obavljaju sve — Džejn je shvatila da je to agencija za iznajmljivanje.

Krevet je bio neočekivano udoban — s uzglavlja su se mogla ugasiti gotovo sva svetla. Ugasila ih je i udobno se ugnezdila. Bila je već napola zaspala kad se setila da nije zaključala vrata. Nije ni

imala nameru da učini nešto tako teatralno. Zaspala je pre nego što je na to zaboravila.

Ana je izgledala vrlo stara na jakom jutarnjem svetlu.

— Dobro jutro, gospođo!

Gospođo! Naravno. Baš smešno!

Pričekala je da starica izađe iz sobe, a onda je navukla svoj kućni ogrtač i papuče i prišla otvorenom prozoru. Gledala je pokošen travnjak odvojen od parka starom žičanom ogradom. Iza nje se prostiralo zelenilo parka sve do pojasa suncem obasjanih brestova.

Pitera nije videla, ali kad je htela da se odmakne, primetila ga je i, na njeno iznenađenje, uz njega je hodao neki stranac. Piter je, čini se, bio dobre volje — njegov smeh je dopro do nje.

— ...jadni stari Rauper... izbačen...

Nije znala da li treba da se veseli ili da bude tužna što Pitera vidi tako razdraganog.

Možda mu nije bilo naročito stalo — da li je čekao da se slomi njen otpor ili se nadao da će neizbežna blizina doneti promenu u njenom ponašanju?

Popila je čaj koji joj je Ana donela, otvorila slavinu u kupatilu i počela da rasprema jedan veliki kofer.

Kada se pridružila dvojici muškaraca na travnjaku, Piterovo dobro raspoloženje je bilo prošlo. Bio je ozbiljan, gotovo mračan i, prvi put nakon scene u biblioteci, bio je opet onaj stari, zbunjeni Piter.

— Džejn, ovo je gospodin Burk, pričao sam ti o njemu.

Daksle, to je bio taj opasni, viši inspektor Burk. Bio je debeo, sa širokim, veselim licem i s mnogo podbradaka.

— Žao mi je što upadam u vaš rajski vrt, gospođo Klifton.

Gospodin Burk nije imao baš nikakve veze s njenom predstavom o velikom detektivu. Samo kad bi se zagaedala u njegove oči, postojane, ispitivačke, sumnjičave, našla bi u njima sve attribute lovca na kriminalce.

— Nadam se da vas stari Rauper sinoć nije zabrinuo, gospođo Klifton? Rauper je dobar momak, ali malo prebrzo donosi zaključke, hm?

Gotovo svako pitanje se završavalo dubokim glasnim gundanjem.

Nagao se okrenuo Piteru.

— Možda je to bio baštovan, gospodine Klifton?

Klifton je odrečno odmahnuo glavom.

— Teško je poverovati da bi baštovan hodao po cvetnim lejama i, koliko znam, on nema automobil.

Ona je zbunjeno slušala.

— Šta se dogodilo? — upitala je, a Piter je ponovo pokazao znake zbunjenosti. Zacrveneo se i bio je nervozan.

— Činjenica je... da je neki tip bio noćas na posedu... ne znamo ko je to bio, ali neko od slugu ga je video — rekao je i pokazao na leju cveća ispod prozora. — Ostali su tragovi njegovih stopala u zemlji. Ne treba se brinuti. Burk nije zbog toga došao, sada smo samo o tome govorili.

Videvši da on ne želi da nastavi razgovor, Džejn ih je ostavila. Očekivala je da Burk ostane na ručku, međutim, on je, na njeno iznenađenje, nestao, pa se našla za dugim stolom sama s Piterom. Ni sada nije bio sklon razgovoru o ponoćnom posetiocu.

— Veroštno neka skitnica — rekao je. — Ti momci znaju da je kuća pola godine prazna. Pretpostavljam da je tražio otvoren prozor.

S oduševljenjem je govorio o Burku — njegovom talentu i kvalitetima inspektora. Slušala je bez prekidanja taj hvalospev koji je trajao veći deo ručka.

— Kako si upoznao sve te ljude iz Skotland jarda, Piter? — upitala je dok su turali suncem obasjanim travnjakom.

Pitanje je imalo čudno dejstvo — samosvestan, hladnokrvan svetski čovek postao je nespretni, mucavi školarac.

— Pa... bili su prilično pristojni sa mnom... zanimali su se za mene i sve... i strašno mi pomogli, naročito Burk. Nemaš pojma kako su to dobri momci. I naravno, uvek je dobro biti na pravoj strani.

— Na pravoj strani Skotland jarda? Zašto? — brzo je upitala.

Nije odmah odgovorio, očigledno tražeći pravi odgovor.

— Pa, dobro je — rekao je na kraju vrlo neuverljivo i promenio temu razgovora.

Popodne su proveli na malom tečaju golfa. Što je dan više odmicao, oboje su počinjali da osećaju nešto od jučerašnje napetosti i netrpeljivosti. Da li je to bilo neprijateljstvo? Nije li to u njenom srcu bio strah, a u njegovom ogorčenost, pitala se. On je govorio sve manje. Zatim je i ona ućutala. Čutke su večerali, praćeni kratkim pogledom astmatičnog slugu, koji je bio čovek za sve.

Posle večere otišla je u dnevnu sobu. Noć je bila sveža — mala cepanica je tinjala na otvorenom ognjištu. On je došao za njom, čekajući (verovala je) s prikrivenim nestrpljenjem svoju kafu. To zajedničko ispijanje kafe skoro da je već bio ritual. Devojka u svojoj večernjoj haljini i čovek, koji je kruto sedeo na ivici velike fotelje, upuštali su se u ceremoniju u kojoj niko od njih dvoje nije ni najmanje uživao.

Upravo je objasnio:

— Ako ti budem potreban, biću u biblioteci — rekao je takvim tonom koji joj je sugerisao da ni najmanje ne očekuje da bi joj on mogao biti potreban.

U 22 sata je provirila unutra. Sedeo je za stolom, s belim listom papira pred sobom, grickajući vrh olovke. Piter se zbunjeno trgnuo, kao da ga je iznenadila u nekom zabranjenom poslu.

— Ja idem na spavanje — rekla je i izašla pre nego što je čula njegov mucajući odgovor.

San joj nije dolazio na oči. Tek što je legla, setila se jučerašnjeg posetioca. Ustala je, prišla prozoru i pogledala napolje. Mesec još nije bio izašao. Smiraj dana bio je pri kraju — duvao je promenljiv vetar, negde s juga dopirala je potmula tutnjava grmljavine. Navukla je zavese preko otvorenog prozora, vratila se u krevet i pokušala da zaspi. Prošao je čitav sat pre nego što je utonula u nemiran san.

Obično nije sanjala, ali sada su teški snovi navirali jedan za drugim. Sanjala je Pitera, svog oca, onog debelog detektiva. Snovi nisu imali ni početka ni kraja — bile su to slike užasa — Piter koji se davi u moru, a detektiv se pakleno ceri s velikog broda...

Okrenula se u snu drhteći. Piter joj je rekao da zaključa vrata, ali ona se nije bojala.

Odjednom se probudila. Kroz tanku tkannu osetila je nečiju ruku na svom ramenu.

Usne na njenom obrazu, vruće, gladne usne, slepo su lutale. Vrisnula je i pokušala da se uspravi, boreći se protiv muškarca koji ju je držao.

5

Divlje je zamahnula rukom prema čekinjasatoj bradi — setila se jednog starog džiu-džicu trika, i pritisnula je prema gore — odmah je osetila kako popušta stisak ruke oko njenih ramena. U trenutku se iskobeljala iz stiska i skočila iz kreveta, bez daha da bi vikala, isuviše preplašena da bi mislila.

Naslepo je potrčala prema vratima, Bila su otvorena i našla se u tihoj dnevnoj sobi, Ništa se nije videlo. Navučene zavese nisu dopuštale bledom noćnom svetlu da uđe.

Iza sebe je čula struganje nogu po uglancanom podu njene spavaće sobe. U paničnom strahu je potrčala napred, saplela se o stolicu i pala. Padajući, ruka joj je zapela za kvaku koju je u očajanju okrenula.

— Ko je tamo?

Iznenadno zaslepljujuće svetlo. Piter je bio napola ustao. Kad se pridigla s poda, zurila je u njega, zaprepašćena, zapanjena. Ovaj probuđeni čovek nije bio noćni posetilac. Jasno je osetila grubost kaputa od tvida i meki okovratnik.

— Džejn, šta se dogodilo?

Samo je uspela da pokaže natrag na mračna vrata i dašćući poče isprekidano da govori.

Pre nego što je uspela da ispriča pola priče, Piter je protrčao pored nje. Džejn se oteturala do kreveta i sela. Drhtala je od glave do pete. Prvi put u svom životu je upoznala strah. I bilo joj je hladno — užasno hladno.

Bespomoćno je gledala oko sebe ne bi li našla nešto da ogrne — nije videla njegov crni kućni ogrtač koji je visio iza vrata.

Piter se vratio i zatekao je kako sedi na njegovom krevetu s čebetom prebačenim preko drhtavih ramena.

— Tvoj prozor je širom otvoren, a spolja se nalaze merdevine prislonjene uza zid. Sad mi reci šta se dogodilo.

Seo je na krevet i saslušao njenu nepovezanu priču. Nije bio ljut kao što je očekivala. Bilo je određene ozbiljnosti u njegovom tonu, što ju je isprva iznenadilo, a zatim uvredilo. Najviše ga je, čini se, zanimalo, kako je bio odeven posetilac, a ne ko je to bio.

— Sigurna si da je bio odeven?

— Naravno — rekla je nestrpljivo. — Kažem ti, osetila sam kaput, a na okovratniku je bila sigurnosna igla koja se otkopčala i ogrebla mi prst. Pogledaj!

Ćutao je nekoliko trenutaka, ali ona je znala da ne misli na njenu ogrebotinu, koju jedva da je i pogledao.

— Nije progovorio, sigurna si? I imao je čizme? Mora da sam čvrsto spavao, nisam čuo kad si vrisnula.

— Nisam vrisnula! Nisam uspela da dođem do daha. Mislila sam da si to ti!

Podigao je glavu i slušao. Čula je škripu i brujanje automobilskog motora u daljini.

— To je on — rekao je.

Možda je to bio plod njene mašte, ali mogla se gotovo zakleti da je u njegovom glasu bilo olakšanja.

— Zašto ga nisi pratio?

Pokušala je da mu prigovori, ali joj nije uspelo. Bila je prosto presrećna što je nije ostavio samu.

— Nisam bio siguran — reče i dodade nekako zbunjeno: — Vidiš... nisam tačno znao šta se dogodilo... možda je to bila noćna mora. Pa čak i da sam ga pratio, ne verujem da bih ga stigao.

Sada je hodao po sobi i skupljao svoju odeću.

— Pretpostavljam da želiš da odem?

Odmahnuo je glavom.

— Ne, obući ću se. Već je skoro četiri sata, dosta sam spavao. Biće najbolje da ostaneš ovde i ostaviš upaljeno svetlo dok se ne vratim.

Po svemu sudeći, obukao se u salonu, jer se za vrlo kratko vreme vratio i uzeo džepnu lampu sa stola.

— Idem dole kod merdevina u malu istragu — rekao je. — U međuvremenu možeš da zaspiš, mada mislim da ti sad nije do toga, ili pokušaj da se obučeš, ili pak ostani tu gde jesi,

Propratio je to onim svojim retkim, kratkim osmehom. Osećala je da je zbog nečega vrlo veseo. Čula ga je kako se spušta niz merdevine, kliznula je s kreveta i otišla u dnevnu sobu.

Električna grejalica je nudila prijatnu toplinu, međutim, to je nije navelo da ostane. Ulazeći u spavaću sobu, zatvorila je vrata i pogledala kroz otvoreni prozor. Piter je stajao dole na šljunčanoj

stazi. Videla je okruglo svetlo njegove lampe na cvetnim lejama. Verovatno se odala nekim šumom, jer joj se obratio.

— Ovde su sveži tragovi — rekao je kao da je to nešto sasvim normalno.

Čudno je, mislila je kad je zatvorila prozor i navukla zavese, pre nego što je upalila svetlo, kako je mirno primio njeno strašno iskustvo. Kao da je očekivao da se nešto slično dogodi.

Nije se još bila obukla, kad je čula da se vratio merdevinama, ušao je u dnevnu sobu i prošao hodnikom. Odlazeći u dnevnu sobu, primetila je da je upalio sva svetla. Jedva je uspela da sedne ispred pretoplog radijatora, kad je ušao noseći dve šolje čaja i tanjir keksa koje je stavio na sto. Možda je umeo da čita misli, kad je primetio njeno čuđenje i ogorčenost.

— Pretpostavljam da misliš da sam to prilično mirno primio — rekao je. — U stvari, ja tek sada počinjem da shvatam šta se dogodilo. Da sam bio budan, verovatno bih krenuo za tim momkom i zavrnuo bih mu šiju.

Bes u njegovom glasu bio je iskren, zaključila je. I ona je naknadno doživela šok i, mada joj ruka kojom je posegnula za šoljom čaja nije drhtala, nije se bila još potpuno oporavila. Svitalo je, red brestova bio je tamna crna linija u sivilu jutra.

— Najbolje će biti da zamenimo sobe — predložio je. — Moj prozor može ostati zatvoren. Postoje tri prozora koja se otvaraju tako da ulazi dovoljno vazduha. Međutim, ne mogu da zamislim da bi ta ptičica mogla da ponovi svoj pokušaj; nisi otkrila da ti nedostaje nešto od nakita?

Odmahnula je glavom. Primetila je to dok se oblačila, iako joj pomisao da je mogla biti opljačkana uopšte nije pala na pamet.

— Ne, vrlo sam nemarno ostavila svoje prstenje na toaletnom stočiću, ali sve je ostalo netaknuto. Da je to bio kradljivac...

Znala je da to nije bio kradljivac i u to je bila potpuno sigurna, tako da o tome nije trebalo raspravljati.

Tok daljeg razgovora nalikovao je ispitivanju. Sa zaprepašćenjem je otkrila da imaju tako malo zajedničkih prijatelja i interesa. Zatekla je sebe kako govori o svom venčanju kao o svečanosti na kojoj je bila tek puki posmatrač. Nije videla Mardžori Čejni Vels ni u crkvi niti na prijemu.

— Sviđa li ti se ona? — upitala je gotovo znajući odgovor, jer on je bio od onih ljudi koji nemaju jasno izražene simpatije i antipatije. Bila je prijatno iznenađena kad je čula da mu se Mardžori ne sviđa.

— Ne znam tačno šta bih mislio o njoj — rekao je. — Zna da bude tako mrzovoljna, tačnije rečeno, zlobna.

— Da li je i prema tebi zlobna? — brzo je upitala, a on se na to nasmejao.

— Ne, ja sam isuviše beznačajan da bih izazvao njenu antipatiju.

Sada je bila prilika da postavi pitanje koje joj je bilo na vrhu jezika još od one posete detektiva. Čudna intimnost koju je stvorila ova noćna avantura dopuštala je da se porazgovara i o najnezgodnijim stvarima.

Svejedno je mislila da je malo odsutan, a njen nemir se povećao kad je, nakon postavljenog pitanja, nekoliko trenutaka ćutao.

— Da, savršeno je tačno da me ta dama često posećuje, ali ona je, kao što rekoh Rauperu, kuvarica, bar je to bila pre mnogo godina.

Nervozno se nasmešio.

— Ima neku pritužbu — bilo je sve što je hteo da joj kaže, i dodao da je njeno prezime, Anterson, švedskog porekla.

Sunce se pojavilo na vedrom plavom nebu, vrt i travnjak su mamili napolje. Oko sedam sati, uprkos čaju, Džejni se spavalo. Otišla je u svoju sobu, želeći da priligne sat vremena, a probudio ju je zvuk gonta za ručak.

Mnogo se stvari dogodilo dok je spavala. Pogledala je kroz prozor i videla Pitera gde šeta stazom s čovekom po čijim se obrisima naslućivalo da je to viši inspektor Burk.

Piter ju je čekao s ručkom.

— Rekao sam im da ne udaraju u taj prokleti gong! — rekao je. — Tako si čvrsto spavala, pa nisam želeo da te probude.

— Jesam li to videla gospodina Burka?

Objasnio joj je da je Burk došao na njegov zahtev i da on ne sumnja da je čovek koji je noću došao u njenu sobu, onaj isti koji je noć pre toga lunjao posedom. Nije rekao odakle to zna a onda je nastavio:

— Međutim... nadam se da ti ne meta, zamolio sam Donalda Velsa da dođe. Verovatno bih sam otišao do njega, ali ne bih želeo da te ovde ostavim samu.

Brzo je podigla pogled sa svog tanjira.

— Zašto? Ne osećaš se dobro? — upitala je.

— Ovaj... dobro? Da, da, dobro sam. Naravno, Donald mrzi što upada u naš medeni mesec.

Dok je govorio u očima mu se nazirao osmeh.

— Dovešće i Mardžori?

Piter je odmahnuo glavom.

— Ne — rekao je kratko.

— Ali zašto dolazi, ako nisi bolestan? — insistirala je.

Bila je to prilika za prikriveno prebacivanje. Međugim, ipak nije to očekivala i nije bila razočarana.

Došlo je popodne, a s njim i drugi šok toga dana. Piter je čitao u biblioteci, a ona se posle neuspelog pokušaja da se bavi ružama i razgovara s veoma starim, ćutljivim baštovanom, vratila u kuću s tupim osećanjem očajja, shvativši koliko je još takvih praznih sati ostalo do počinka.

Piter ju je pogledao kad je ušla i užurbano sakrio knjigu koju je čitao — neobična okolnost koja je probudila njenu znatiželju.

— Koliko dugo moramo ostati u Longfordu? — očajnički je upitala.

— Piter, ovo je užasno mesto... i ne znam da li ćeš se ljutiti ako ti kažem da se strašno dosađujem.

Samilosno se nasmešio.

— I na to sam mislio — priznao je — i bez tvog odobrenja rezervisao sam za nas apartman u hotelu 'Ric-Karlton'. Barem ćemo moći da idemo u pozorište.

Bila je gotovo srećna pri pomisli da će napustiti ovu užasnu okolinu.

— Otac za to ne sme da zna... on to ne bi razumeo — rekla je. — Kad odlazimo?

Rekao joj je da je apartman koji je želeo slobodan tek od prekosutra.

— Šta si čitao kad sam ušla?

Poput krivca pokazao joj je knjigu. Bila je to knjiga o bakrorezima na francuskom. Zaboravila je na njegov hobi i to mu je rekla.

— Mnogo mu dugujem — rekao je. — Da moja sujeta nije zahtevala privatnu izložbu, ne bih ni tebe sreo.

Sasvim je zaboravila da ih je njen otac upoznao u jednoj prljavoj galeriji na Bond Stritu.

— Jadni tata... Bio je jako uznemiren kad je izgubio tvoje bakroreze. Žao mi je.

Sad je Piter bio dovoljno čovečan pa se videlo da se njena tuga odražava i na njemu. U trenutku razgovorljivosti pozajmio je svom budućem tastu komplet bakroreza, za njega od neprocenjive vrednosti.

Piterova dela su bila neverovatna. Izgubljene ploče, ne veće od razglednice, predstavljale su njegov vrhunski domet.

— To je strašna šteta, nikada više neću napraviti nešto tako dobro — rekao je vrlo tužno. Tada se gotovo veselo nasmejao. — A kažu da mi Engaezi nemamo umetničkog dara. Ponudio sam hiljadu funti za ploče, ali onaj ko ih je našao, više je voleo da zadrži ta remek-dela.

Sedela je u niskoj fotelji s druge strane kamina, poduprte glave, gledajući ga i brzo razmišljajući.

— Pretpostavljam da taj čovek, kako ga zovu, Mudri, mora da i sam radi bakroreze. Tata kaže da samo odličan umetnik može napraviti takav posao... on je video neke uzorke.

— Pretpostavljam — njegov glas je bio potpuno ravnodušan. Očigledno nije bio previše zainteresovan za umetničke sposobnosti nepoznatog falsifikatora.

Samo pominjanje Mudrog odagnalo je njegovo dobro raspoloženje i onemogućilo dalji razgovor.

Posle izvesnog vremena ustala je i otišla u predvorje. Stajala je na vratima, gledajući u park, kad je odjednom opazila automobil. Nije to bila obična limuzina. Na prvi pogled joj se učinilo da je deo cirkusa nekom greškom došao na posed. Karoserija je bila velika i staromodna, zagasito crvene boje, posuta zlatom. Kvake i drugi metalni ukrasi bili su od potamnelog zlata — vozač i poslužitelj imali su uniforme koje su potpuno odgovarale automobilu i njegovim presvlakama, jer su im kape bile sa zlatnim porubom.

Gledala je taj veličanstveni automobil otvorenih usta i primetila je da su im kape ukrašene i ogromnim kokardama.

Sluga je izašao i otvorio vrata. Izgledao je prilično samouvereno.

Iz automobila je izašla krupna žena. Bila je impozantne visine, čvrsto građena, grube kože. Ali Džejn je videla da je iza upaljenog i natečenog mesa, na tom odvratnom licu nekada prebivala lepota.

Debeli sloj belog pudera još više joj je isticao bore. Njene usne su bile jarko crvene, trepavice debelo namazane — jedna mrlja rumenila na obrazu davala je tom, ionako pomalo zastrašujućem licu, jednu grotesknu crtu.

Na natečenim rukama nije bilo rukavica, a na svakom prstu nosila je od članka do članka, gusto poređano prstenje. U ušima je imala dijamante, a oko vrata veliki i sjajni medaljon, koji joj je počivao na grudima.

Bila je skupo i mladalački odevena, ali, boje je sigurno sama izabrala. Najekstravagantniji kreator ne bi odobrio taj nesklad boja i devojačke linije.

Stajala je pred ulazom zureći namrgođeno u devojku.

— Ti si njegova žena? Ja sam gospođa Anterson.

Gospođa Anterson — kuvarica! To je dakle bila ta tajanstvena žena koja je gotovo svakodnevno posećivala Pitera. Njen glas bio je grub i prost — osim izgledom i statusom, nije se dalje trudila da održava iluziju o svojoj pristojnosti.

— Ja sam gospođa Klifton, da.

Debela žena je teško disala — očigledno zbog neke skrivene emocije — Džejn je pomišljala na prigušen bes, i bila je više radoznala nego uznemirena.

— Dobijaš ono što on nema pravo da ti daje! — gošća je odmah izlajala tu optužbu. — Ono što on oduzima zakonitom nasledniku...

Na trenutak je Džejn bila zatečena. Zanemarila je teatralno ponašanje i otrcanu pozu jeftine melodrame.

— Zakonitom nasledniku? Ko je 'zakoniti naslednik'?

Gospođa Anterson je zauzela novi stav.

— Brat Pitera Kliftona... moj sin! — rekla je.

6

Piterov brat? Piter je bio jedinac — bila je to jedina informacija koju je dao o sebi.

— Mislim da grešite...

— Dopustite!

Bio je to Piterov glas. Prišao joj je nečujno, s leđa, iz biblioteke.

— Tebi da dopusti, je li? — rekla je, a našminkane usne su se iskrivile u ružnu grimasu. — Ti ćeš da nam pričaš! Ipak ne možeš svom jadnom bratu oduzeti njegovo pravo!

Pojavila se suptilna razlika u promuklom glasu kojim je oslovila Pitera Kliftona. Grubost je zamenio nemirni, molećivi ton — nervozno je trljala svoje nakinđurene ruke i treptala crnim trepavicama.

— Došla sam da te vidim i da to dobijem! — skoro da je vrištala. — Ne bojim te se. Ako upotrebiš neki od očevih trikova, ubiću te kao psa, tako mi Boga!

Otvorila je veliku torbu koju je nosila, zaronila u njene dubine i drhtavom rukom izvadila niklovani pištolj.

— Ubiću te čim te ugledam! Hoću pravdu, i ti me nećeš uplašiti!

Piter ju je bezizražajno posmatrao, gledajući je strogim pogledom pravo u oči.

— Uđite, gospođo Anterson — rekao je, okrenuo se i pošao u biblioteku, ostavljajući za sobom otvorena vrata.

Džejn je zinula, zapanjena ovim događajem. Bilo je to poput nekog fantastičnog sna bez početka i kraja. Gledala je tu ženu kako se gega, sumnjičavo posmatrajući Pitera, dok se sjajni pištolj njihao u njenoj drhtavoj ruci.

Gospođa Anterson je ušla u sobu, a Piter za njom. Vrata su se za njima zatvorila. Džejn je izašla na travnjak, vrtelo joj se u glavi.

Šta sve ovo znači — kakvo objašnjenje postoji za upad ove nakinđurene stare žene, za njene pretnje revolverom i tajanstveno spominjanje Piterovog brata?

Krenula je polako i besciljno prema putu, kad je začula zvuk točkova i videla jedan automobil kako stiže pred baštenska vrata. Srce joj je poskočilo od radosti kad ga je prepoznala, pa je potrčala mašući preko travnjaka.

— Strašno mi je žao što prekidam idilu... i sve to.

Beli zubi Donalda Čejnija Velsa zablistali su kad se nasmešio prihvatajući njenu ruku.

— A meni je strašno drago što si došao! — rekla je uzbuđeno. — Dobro došao u zemlju čudesa!

Ponovo se nasmešio.

— Lepa zemlja, nadam se — konstatovao je.

Čudno (primetila je to tek pošto je ispričala jučerašnje dogodovštine) da se nikad pre nije poveravala ni Donaldu, ni njegovoj supruzi, a sada, i pre nego što je shvatila šta govori, ispričala mu je priču o ponoćnom posetiocu.

Dejstvo priče na njega bilo je očigledno. Ukočio se zureći u nju.

— Zaboga! — uzdahnio je, brzo dodavši:

— Nisi ga prepoznala?

Njegovo uzbuđenje je bilo gotovo smešno. A tada je još više razrogačio oči. „Automobil“ gospođe Anterson nalazio se iza kuće i, šetajući, stigli su do njega.

— Anterson... ona ovde?

Lice mu je posivelo. Gledala je u njega, zapanjena.

— Poznaješ li je? Ko je ona?

Ali pre nego što je uspela da izusti svoje pitanje, on je brzim koracima krenuo prema kući.

Nije još bio stigao ni do ulaza kad se pojavila gospođa Anterson. Ispod pudera, njeno lice je bilo crveno od besa. Zapovednički je klimnula glavom slugi i njen ogromni automobil je krenuo prema njoj.

Ugledavši je, Čejni Vels je stao i nije se pomerio niti je išta rekao, dok automobil sa svojim sjajnim teretom nije krenuo.

— Koliko dugo je bila ovde? — bio je osoran, gotovo grub.

— Samo nekoliko minuta — rekla je Džejn začuđeno. — Ko je ona?

Začula je njegov uzdah, uzdah čoveka kojem je pao kamen sa srca — sada je bio ljubazniji.

— To je žena koja Piteru zadaje prilično briga, čini mi se — rekao je i brzo upitao:

— Jesi li je videla? Da li ti je nešto rekla?

Džejn se nasmejala.

— Ti posgaješ sve tajanstveniji, Donalde! — rekla je. — Da, razgovarala sam nakratko s dotičnom gospođom. Rekla mi je da je njen sin zakoniti naslednik, i da je on Piterov brat...

Lice mu je ponovo postalo napego, njegove tamne oči su se suzile.

— To ti je rekla! Ona je luda! Očigledno je da je luda! Niko se ne bi vozikao okolo u onakvim paradnim kolima da nije lud. Ti nisi shvatila ozbiljno ono što je rekla, zar ne?

Džejn je odmahнула glavom.

— Nisam imala vremena da o tome razmišljam — rekla je i htela je da nastavi, ali on ju je prekinuo.

— Piter nikada nije imao brata. Ta žena je ludača opsednuta idejom da je njen sin naslednik Piterovog bogatstva.

— Ni ona ne izgleda baš siromašna — rekla je Džejn, sećajući se njenih bleštavih dijamanta.

Vels je klimnuo glavom.

— Ona je bogata žena. To njeno ponašanje čini još čudnijim.

Strašno mu je stalo da me uveri, lukavo je pomislila, čak i previše.

— Piter je trebalo da je uhapsi još pre mnogo godina, ali on je dobrog srca. Zdravo, staro momče!

Piter Klifton se izvukao iz kuće, ruku zavučeni duboko u džepove flanelskih pantalona i s nekakvim poluosmehom na usnama. Ne uputivši devojci ni jednu reč, Donald Vels je pojurio ka njemu, uhvatio ga za ruku i poveo natrag u kuću.

— Sve tajanstvenije... — pomislila je Džejn i popela se gore u svoju malu, ružnu dnevnu sobu. Nijedna mlada se nikada nije osećala kao ona — tako udaljena od sreće, utehe ili bilo kakve zabave.

Četvrt sata kasnije nije mogla da veruje svojim ušima, kad je čula da Donaldov automobil odlazi. Otišao je bez pozdrava, bez ijedne reči. Isprva ju je to zabavljalo, zatim je bila malo ljuta i bilo joj je potrebno nešto više od pozdrava isporučenog po Piteru, da bi joj se vratio mir.

— Morao je hitno nazad u grad.

— Zapggo je uopšte dolazio ovamo? — upitala je jetko.

— Ja sam ga zamolio da me poseti. Šta misliš o onoj dami?

Sledio ju je u biblioteku i privukao joj jednu fotelju, ali ona je ostala da stoji pored stola, ljutito lupkajući prstima po njemu.

— Imaš li još koje iznenađenje za mene? — upitala je, a on se nasmejao kao da ga nešto u njenom glasu veoma zabavlja.

— Strašno mi je žao.

Piter se izvinjavao, ali ni u kom slučaju nije bio zbunjen, niti je pokazivao zabrinutost.

— Ona je *bila* iznenađenje, zar ne?

Čekao je novo pitanje i ona ga nije razočarala.

— Šta je mislila time kad je spomenula tvog brata?

Slabo se osmehnuo.

— To je jedna od mojih mnogih sramnih porodičnih tajni — rekao je — mada za mene ponajmanja. Pretpostavljam da sam nemoralan, ali ta indiskrecija mog oca mi smeta manje nego što bi trebalo.

Ćutala je.

— A to je to? — rekla je nespretno.

— Da, to je to. Žao mi je. Gospođa Anterson koja je zaista, koliko ja znam, gospođica Anterson, ima vrlo smušene ideje o svom prvorodjenom sinu i misli da on ima pravo na... ovaj... deo imovine.

Njegov upitni pogled je počivao na njoj, „Veruješ li“, činilo se da pita.

— To je vrlo ružno, zar ne?

Bio je to trajav, gotovo licemeran odgovor s njene strane.

Ona zaista nije bila šokirana, niti je shvatila čitavu neprijatnost tog otkrića. Olakšanje je bilo njena glavna emocija.

— Da, vrlo. Zamolio sam Burka da dođe na večeru, Zameraš li mi?

Malo je oklevala.

— Policajca? Piter, zašto toliko čezneš da te okružuju sve sami detektivi?

To ga je iskreno razveselilo.

— Mislio sam da sam ti objasnio — smejao se. — Zapravo to ti ne mogu drugačije objasniti. Burk je moj vrlo dobar prijatelj. Mnogo je učinio za mene. Zaista ti smeta što će doći? Mogu da otkažem...

Nije imala prigovora. Neko treći na večeri bar će smanjiti napetost.

— Ostaje li on i preko noći?

Piter je odmahnuo glavom.

— Vraća se u London odmah posle večere.

Nije bilo nikakve veze između njihovog razgovora i stvarnosti. To joj je iznenada palo na pamet — groteskna nestvarnost njihovog položaja. Piter ju je prihvatio sa začuđujućom spremnošću. Njegova popustljivost je prelazila granice ljudskog. Sedela je uz prozor u svojoj spavaćoj sobi, gledajući u svet koji je postao taman i pomalo

ružan, pitajući se da li će se bar na tren probuditi i otkriti da je njena udaja samo san, i u tome je bila ta čudna nastranost — prilično prijatan san.

Kad je videla Pitera kako polako šeta travnjakom, morala je reći samoj sebi: „To je tvoj suprug — ti nosiš njegovo prezime — ti si njegova dok vas smrt ne rastavi“.

Čak je ni ta užasna činjenica nije šokirala — kao da nije verovala u čudan fenomen svoje udaje, tako je i prihvatila svoju sudbinu kao nešto što se nje lično ne tiče.

— To je glupo — rekla je samoj sebi, ali nije bila ljuta. Poslepodnevnom poštom stiglo je pismo Bazila Hejla — i sam pogled na njegov rukopis malo ju je zboleo. Piter joj je pismo doneo u sobu, zajedno sa složenim novinama.

— Nisam videla poštaru — rekla je iznenađeno.

— Bio je ovde pre sat vremena; zaboravio sam da ti dam pismo — rekao je.

Otvorila je koverat. Šta je Bazil hteo da joj kaže? Pisao je da se tog jutra vratio iz Bornmauta, londonska poštanska marka nosila je pečat najranije pošiljke.

Pitam se kad će biti razumno i pristojno vreme da vas posetim, vi zaljubljene ptičice... Tvoj otac je bio tako mrzovoljan one veneri kad si otišla da sam seo u večernji voz za Bornmaut.

Ni sam ne znam zašto...

Ostatak pisma bilo je nabranje nevažnih ličnih opaski.

Iz nekog razloga pismo ju je iznerviralo. Možda zbog onog nagoveštaja određene intimnosti u koju ni on niti iko drugi ne bi smeo da zaviruje.

Bazil je bio prirodno nestrpljiv. Prisilila je sebe da razmišlja o njemu. Bili su prijatelji mnogo godina pre nego što je sreća Pitera. Tipični mladi srećković, neuglađene prirode, bez dlake na jeziku, ali sve u svemu vrlo zabavan. Ponekad briljantan, odličan pratilac koji zna da zapanji, ali nikada nije dosadan.

Lenjo je okrenula list papira i na dnu pronašla post-skriptum — jedan od njegovih neobičnih trikova:

Strašno sam zabrinut za tebe — zaista. Da li sam dobro postupio? Da li je iko od nas to učinio? Ta strast za novcem zbog koje smo

spremni sve da žrtvujemo...

Tako se postskriptum završavao, bez tačke.

Džejn je pretražila koverat ne bi li našla ostatak poruke — uzalud. Ali, otkrila je nešto drugo. Preklop koverte se savio — lepljivi deo bio je još uvek mokar.

Neko je već bio otvorio pismo i pročitao ga — a taj neko nije mogao biti niko drugi nego njen suprug.

7

Našla je Pitera kako drema nad nekom knjigom u biblioteci i optužila ga bez uvoda.

— Verovatno sam vrlo nepravedna što sumnjam na tebe za podlost koju je samo neko od slugu...

— Ne krivi slugu — rekao je mirno. — Da, ja sam otvorio pismo.

Preplavio ju je takav talas besa da je na trenutak zanemela.

— Ti si otvorio moje pismo? Zašto? Da li je to jedna od povlastica koje se dobijaju venčanjem?

— Nisam još do sada primetio neke naročite povlastice vezane za brak — rekao je, napola se smeškajući, što ju je razbesnelo. (Rekla je samoj sebi da mrzi Pitera kad je pun samopouzdanja.)

— Hoćeš li mi, molim te, objasniti — nastojala je da joj glas bude miran — zašto si to učinio? Nije bilo slučajno, inače bi mi rekao.

— Nije bilo slučajno — rekao je hladno. Smeta mi jedino što se Bazil Hejl dopisuje s tobom. Mislio sam da ti to kasnije kažem. Nisam ni sanjao da će imati petlje da ti piše dok si na medenom mesecu.

Bila je ljuta, ali i zbunjena. Uvek je mislila da su on i Bazil dobri prijatelji. Kao da je pročitao njene misli, brzo je nastavio:

— Nisam ljubomoran doslovno... Hejl i ja smo različiti kao nebo i zemlja. Ja mu ne verujem, a on me ne voli.

— Zašto mu ne veruješ?

Slegnuo je ramenima.

— Ponekad nekoga ne voliš bez pravog razloga. Tako je i s njim. Znam da sam učinio neoprostivu grešku, Džejn, ali na pameti mi je bila samo tvoja sreća.

Poslednji deo njegovog govora bio je pomalo traljavo izgovoren. Nije je baš uverio. Nije želela da se dalje skađa. Najpametnije je bilo da se cela stvar ostavi po strani, ili još bolje, nađe način da mu nekako oprost, da ne bi bila uništena mogućnost za dalji razvoj prijateljstva koje je počelo da raste među njima. Tako je i učinila.

— Zapravo nije važno — rekla je gotovo nemarno. — To mi je zasmetalo... čovek pismima pridaje posebno značenje.

— Naravno, mnogo mi je žao.

Međutim, taj incident ih je ipak udaljio. Kad je Burk stigao, odnosi su bili gotovo ledeni i bila je presrećna što je doveo nekog trećeg na tu neprijatnu večeru.

Gospodin Burk, taj snažni čovek, bio je vrlo srdačan, pa je potpala pod njegov uticaj i uhvatila sebe kako se sve više interesuje za kriminalce.

Činilo joj se da postoji samo jedan kriminalac na svetu, a taj je bio neverovatno pametan.

— Ja sam siromašan, ali bih dao hiljadu funti da ga se dočepam — galamio je Burk.

Imao je običaj da naglašava reči zamišljenim udarcima o sto. Svaki put kad bi podigao svoju veliku šaku, Džejn bi se trgla, ali očekivani udarac se nikada ne bi čuo.

— On je čovek van svih kategorija kriminala: ima pomoćnike, ali nijedan ga nije izdao. Zašto? Zato jer ga ne poznaju!

— Na koji način se razlikuje od ostalih falsifikatora?

Nije bilo potrebno da se pretvara da je ta tema zanima — nepoznati falsifikator je već bio zaokupio njenu maštu.

Burk je posegnuo u džep, izvadio debeo kožni novčanik i otvorio ga. Izvadio je novčanicu od stotinu američkih dolara.

— Pogledajte ovo! — rekao je. — Vi niste stručnjak, ali i da jeste, rekli biste isto. Nemoguće je razlikovati ovu novčanicu od prave. Postoji mnogo jeftinih falsifikata u opticaju. Na jednom mestu u Hamburgu možete kupiti novčanice od pet funti za osam penija. Ali onaj koji kupuje nešto od Mudrog mora to da plati; i on plaća sigurnost.

Piter, koga je to, čini se, jedva zanimalo, upao je s pitanjem:

— Koliko bi ta novčanica od stotinu dolara koštala direktno iz ruku falsifikatora?

Nagnuo se napred, gledajući detektiva u lice.

— Dvadeset dolara — spremno je odgovorio Burk — ili tačnije, to bi bila cena posrednika koji bi zaračunao još pet dolara za transakciju. To je ono što Mudrog čini drugačijim od ostalih, on zaračunava i miran san. Mogli biste proći Sjedinjene Države s džepom punim ovakvih novčanica i šansa da vas uhvate bila bi jedan prema deset hiljada. Jedino ako niste u Vašingtonu ili nekom drugom gradu gde vlasti ponekad vrše rutinsku proveru novca u opticaju. Postoji bankar

u Ohaju koji je u roku od godinu dana izdao tri hiljade ovakvih novčanica od po 100 dolara, naravno, ništa ne sluteći.

Smatrao je da je teško objasniti način rada Mudrog. Njegovi agenti su uhapšeni u Parizu, Berlinu i Čikagu, međutim, nisu mogli ništa novo da kažu o njemu, osim da su na određenom mestu, u dogovoreno vreme, obično noću, negde na otvorenom gde nije bilo mogućnosti da ih neko prati, dobili falsifikovane novčanice i da su ih platili do poslednjeg penija. S novčanicama su dobili i odštampanu traku s informacijama na koju adresu se treba javiti za sledeću pošiljku. Adresa nikada nije bila ista; bilo je to, policija je otkrila to jedanput, „sklonište“ koje je osigurao jedan sitni novinski izdavač. Uvek je jedan nasumice odabrani dečak skupljao pisma, koja su verovatno morala proći kroz nekoliko ruku pre nego što bi na kraju stigla do falsifikatora.

— Nikada ne preplavljuje tržište. Ponekad se čak i po devet meseci ništa ne isporučuje. Ali ono što napravi zaista je vrhunsko. Jedino u šta smo sigurni jeste to da ima samo nekoliko agenata. Nikada se nije dogodilo da je istovremeno isporučio pošiljku u Parizu i Berlinu.

— Ipak, njegova zarada mora da je ogromna — rekla je devojka razmišljajući.

Burk je klimnuo glavom.

— Šezdeset hiljada godišnje. To je mnogo novca. Samo jednom je napravio rasprodaju falsifikovanih novčanica. Bilo je to za vreme pada vrednosti francuskog franka. To je verovatno bio i jedan od dodatnih uzroka devalvacije. Stavio je u opticaj na francusko tržište trideset miliona franaka u novčanicama od po hiljadu.

Dok su razgovarali, Piter se igrao nožem, pogleda uprtog u sto. Džejn se činilo da se pomalo dosađuje i čudila se, kako to da čovek koga toliko zanima rad policije, ne nalazi ništa uzbuđujuće u ovoj priči.

Po njegovoj nervozni shvatila je da nestrpljivo čeka trenutak kada će ostate nasamo s Burkom. Za sve vreme večere prepustio je Burku i njoj sav razgovor, a on je zurio u jedinu sliku u sobi — veliko ulje na platnu u tamnom zlatnom okviru pričvršćenom na drvenu zidnu oblogu. Bila je to slika čoveka iz vremena regentstva — visokog porekla, mrzovoljnog lica, sa strogim, velikim ustima i ledenim očima

punim zlobe. Činilo se da ga slika fascinira, jer mu se pogled neprestano vraćao na nju.

Čim se pružio pogodan trenutak, ustala je i ostavila ih, a Piter se vidljivo razvedrio na prvi nagoveštaj odlaska.

Po prirodi nije bila znatiželjna i bila je ljuta što razmišlja o čemu bi ta dvojica muškaraca mogli tako poverljivo da razgovaraju. Zaista, to je nije interesovalo.

Odšetala je gore do svoje dnevne sobe, poravnala tinjajuće drvo u kaminu i iz puke dosade počela pretraživati malu policu s knjigama. Bilo je tu nekoliko romana, jedna knjiga o arheologiji (izdata 1863), neki stari školski udžbenik i, na njeno iznenađenje, jedna savremena knjiga na nemačkom. Nije znala nemački, ali ilustracije su jasno govorile o njenom sadržaju. Bio je to priručnik o umetnosti bakroreza.

Piterov? Setila se ploča koje je njen otac izgubio — setila se takođe i nekih još boljih Piterovih radova. Močvarni pejzaž, pun svetla i slabašnih senki. Džon Lit joj je rekao da se to malo Piterovo delo nesumnjivo može uporediti s najboljim Džonovim radovima.

Neko je pažljivo pročitao knjigu, jer su neke rečenice bile podvučene. Dakle, Piter je govorio ili čitao nemački — svakodnevno je otkrivala njegove talente. Začudila ju je podrugljivost sopstvenih misli — nije bilo razloga da prezire Pitera. Zapravo, bilo je tu mnogo razloga za divljenje i poštovanje.

Bilo je deset sati uveče kad ju je Piter pozvao dole da pozdravi gospodina Burka. Stajala je uz svog supruga i gledala crveno zadnje svetlo automobila koji nestaje u daljini — tada su se vratili u biblioteku, pomalo nespretni u svom druženju.

— Dakle jesi li zadovoljan razgovorom? — upitala je. To je, u stvari, uopšte nije ni zanimalo, ali očajnički je pokušavala da vrati njihovo prijateljstvo na stepen na kome je bilo tog popodneva.

Nešto je petljao, zamuckivao, a zatim je zavladala neprijatna tišina, pre nego što je ona nekako brzo rekla „laku noć“ i otišla u svoju sobu.

Večeras je zaključala vrata, navukla zavese i zatvorila prozor, učvrstivši bravu da se ne može otvoriti, i tek tada se svukla. Nije bila nimalo umorna, bilo joj je samo dosadno, beskrajno dosadno. Sat vremena je ležala, okrećući se s boka na bok, uzalud pokušavajući

da zaspi, dok napokon nije upala u neku vrstu dremeža, omamljenosti između sna i jave.

Šta ju je probudilo nije znala — srce joj je ubrzano lupalo. Bio je to zvuk — nečijih koraka na šljunku. Možda je i u snu, polusvesno, slušala. Opasnost je već i pre bila tu, i mogla je ponovo doći, niotkuda.

U trenu je ustala, i navukavši kućni ogrtač, tiho se privukla prozoru i pogledala napolje. Isprva nije videla ništa, a onda...

Nije to bila mašta — na tamnom travnjaku pomeralo se nešto još tamnije — silueta nekog muškarca!

Morala je rukom da zatvori usta da ne bi vrisnula. Evo ga ponovo! Drhtavim rukama je otvorila vrata, prošla kroz dnevnu sobu i ušla u Piterovu. Krevet je bio neraspremljen i prazan, uz krevet je gorela mala svetiljka.

Sat na noćnom ormariću pokazivao je dva sata posle ponoći. Sišla je niz stepenice. Vrata mračne biblioteke bila su osvetljena, pa je ušla. I ta soba je bila prazna, ali još dok se hvatala za kvaku postala je svesna laganog ritmičkog brujanja — poput zvuka neke mašine. Gde li je portret zlobnog čoveka?

Beše nestao sa zida, a na njegovom mestu je zjapio duguljasti otvor. Slika i donji deo drvene zidne obloge činili su vrata koja su sada bila širom otvorena.

Džejn se prišunjala i zavirila unutra — ugledala je nešto što nikada neće zaboraviti.

Duga, uska soba, prašnjava, bez ikakvog nameštaja osim jedne velike klupe u sredini i jedne manje uza zid, zakrčene alatom za bakrorez. Međutim, to nije bilo ono što je zaokupilo njenu pažnju. Na klupi, u sredini, nalazila se mala mašina koja je tiho brujala, dok su se cilindri okretali — štamparska mašina!

A onda je njeno srce zamrlo — ugledala je pravougaone otiske kako se slažu duž platnene trake. Bile su to novčanice, a čovek koji je stojeći kontrolisao automatski rad mašine bio je njen suprug!

8

Džejn je zurila u supruga — nema. To je, dakle, bila tajna Mudrog — a Mudri je bio...

Htela je da vrisne kad je shvatila sav užas svog otkrića. Bila je udata za falsifikatora, najpoznatijeg na svetu, za čoveka kojeg je tražila policija Evrope i Amerike. Nije istina, to nije moglo biti istina! Ipak, on je ovde, kritičkim okom proučava jednu od novčanica s trake.

Bio joj je leđima okrenut kad se odmaknula od vrata. Prošla je predvorjem i nogom zakoračila na stepenice, kad se setila čoveka na travnjaku. Pod stresom ovog novog šoka, on joj se činio beznačajan. Tek kad se popela na vrh stepeništa vratio joj se stari strah, pa se nagnula preko ograde i pozvala Pitera. Na treći poziv on se odazvao.

— Šta je, Džejn? — upitao je.

— Čovek... na travnjaku...

Trudila se da joj glas zvuči čvrsto. On je primetio njen strah i pogrešno shvatio uzrok. Čula je kako se vratio u trpezariju, meki zvuk zatvaranja vrata i oštro „klik“. Neposredno posle toga potrčao je kroz predvorje i počeo da skida lanac s vrata.

S prozora svoje sobe ugledala ga je na trenutak u svetlu koje je dopiralo iz predvorja. Uljeza nije bilo nigde i posle izvesnog vremena Piter se ponovo pojavio iz mraka.

Ona je sada sedela potpuno mirna, i ne uplašena kao prošle noći. Otkriće ju je zapanjilo, ali njen um radio je sa skoro neprirodnim mirom. Mogla je da se seti nekih sitnih incidenata i analizirala ih je s izvesne distance, i bez strasti.

To je bio izvor Piterovog bogatstva, objašnjenje njegovog „nasledstva“. On je bio Mudri, a ova kuća, koju je navodno iznajmio, bila je njegov glavni štab.

Kad je ponovo navukla zavese i upalila svetla, čula je njegove korake na stepeništu, a kad se pojavio na vratima, bila je samo nekoliko stopa udaljena od njega.

— Nikoga nisam video — rekao je zadihano i, tada, ugledavši njeno lice, otkrio je strah u njenim očima.

Znala je da je bleđa, ali nije mogla ni da sanja koliko joj je lice bilo bezbojno i umorno.

— Draga moja! Izgledaš užasno! Ako nađem tog čoveka, ubiću ga!

— Čoveka? — gotovo je zaboravila senku koju je videla na travnjaku. — Oh, da! Nisi ga našao?

Nije odgovorio. Glavna briga u tom trenutku bila mu je njegova uplašena supruga.

— Sutra idemo u grad — rekao je, a kad je odrično odmahнула glavom, upitao ju je iznenađeno: — Zašto?

— Ne znam, reći ću ti sutra. Mnogo sam umorna. Bila je i više nego umorna. Bila je i duševno i fizički iscrpljena. Ležala je pola sata buljeći u mrak, pokušavajući da preispita svoje poglede na život i na Pitera. Čula ga je kako ponovo izlazi iz kuće, verovatno u poteru za nepoznatim uljezom.

Džejn se sledila kad joj je palo na pamet jedno od mogućih objašnjenja tog upada. Neki detektiv! Motrili su na Pitera! U želji da bude prijatelj policije možda je bio i slep na to da je Burk otkrio njegovu tajnu i da sad motri na njega?

Usred tih nagađanja pala je u dubok san i probudila se da bi ugledala svoju sobu punu sunca i mrzovoljno lice sobarice. Ana ju je pitala da li je dobro spavala.

Džejn je sela na krevet i pogledala je zbunjeno. Da li je sve to bio samo ružan san? Gotovo da se i nije moglo pomisliti bilo šta drugo ovog svežeg i vedrog jutra...

— Jeste li silazili noću, gospođo? — pitala je Ana. — Našla sam jednu vašu papuču u predvorju.

Nije znači bio san, nego grozna stvarnost. Setila se da je izgubila papuču kad je trčala gore

— Podsećate me na Pepeljugu — rekla je Ana, čini se da je jutro unelo nešto svoje prijatnosti u njeno staro srce. — Čudno da sam to pomislila. Godinama nisam videla tu predstavu.

Džejn se nečega setila pijući čaj.

— Ana, kome pripada ova kuća?

Ana je zatresla glavom.

— Ne znam, gospođo. Pripadala je jednom starom gospodinu koji je živeo u inostranstvu. Možda je već i umro. Iznajmljivač je neki gospodin Blonberg, ima kancelariju na Vest Endu, Noulbi Strit. Nisam ga nikada videla. Ponekad dolazi ovamo na mesec dana.

Džejn se zagledala u ženu.

— A vi ga niste nikada videli?

— Ne, gospođo. Kada dođe, gospodin Blonberg dovede evoju poslugu, sama beda, jadnici. Cela kuća je kao svinjac kad odu. Ništa obrisano, sve prekriveno prašinom, vrt obrastao u korov.

— Ali, gde vi odlazite dok on boravi ovde?

Krezuba Ana se nasmejala.

—Kod svog brata u Londonu. Sva posluga dobija plaćeni odmor, niko od nas ne živi u blizini, osim baštovana. On radi u vrtu tri puta nedeljno, ali mu nije dopušteno da ulazi u kuću.

Džejn je o tim čudnim okolnostima stalno razmišljala. Ko je bio gospodin Blonberg? Neko ko je svim silama nastojao da izbegne da ga neko prepozna...

Konačno joj je postalo jasno. Bila je to Piterova kuća. Iza imena Blonberg skrivao se čovek koji je, prema detektivu Burku, imao mnogo saradnika, ali ga niko nikad nije izdao, jer je njegov identitet svima bio nepoznat.

Sada je bila vrlo hladnokrvna, sve dok je bol u srcu nije doveo do najneobičnijeg i najporaznijeg saznanja. Volela je Pitera! Zašto je otkriće njegove krivice povećalo njegovu privlačnost, to nije umela sebi da objasni. Odjednom je postala svesna njegove usamljenosti, opasnosti i njegove nežnosti prema njoj.

Šta je mogla da učini? Da napiše pismo svome ocu i da mu sve objaeni? Na tu pomisao je odrečno odmahнула glavom. Ne, to mora ostati njena tajna — njena i Piterova — i ona mora naći načina da spreči neizbežnu katastrofu koja mu preti.

Policija je već sumnjala, i mreža je bila razapeta. Rauper je znao ko je on, Burk je morao takođe znati i koristio je njihovo prijateljstvo da zaslepi Pitera kako ne bi video opasnost u kojoj se nalazi.

Džejn je bila osoba koja buja pod pretnjom nesreće. Svi njeni uspavani kvaliteti sad su bili probuđeni. Bila je gotovo vesela dok se tuširala, osećajući hladnu vodu kako pljušti po njenom vitkom telu.

Piter je bio napolju, hodao je gore dole po travnjaku i kad je videla njegovo lice, jedva se uzdržala da ne krikne. Bio je bled, upalih očiju, bezvoljan.

— Ne, nisam dobro spavao — rekao je. — U stvari, selo mi ne odgovara. Ali bojim se da ćeš još jednu noć morati da provedeš u

Longfordu, onaj bezvezni hotel ne može da nas primi pre sutrašnjeg dana.

Njegov ton je bio svađalački — nikad ga nije videla tako nervoznog i ljutitog.

— Htela bih ovde da ostanem cele nedelje. Možemo li? — upitala je.

Napustiti ovo mesto i njegovu strašnu tajnu prepustiti nečijim radoznalim očima bila bi neoprostiva ludost.

Njen predlog ga je razvedrio, ali tada mu se lice ponovo smračilo.

— Pretpostavljam da nije moguće da ti odeš u grad i ostaviš me ovde dan-dva — i tada brzo dodade: — To je neobičan predlog. Znam, naravno, da to nije moguće. Samo... postoje neke stvari koje bih želeo da razjasnim. Mislio sam da pozovem Čejnija Velsa da dođe ovamo na jednu noć. Hteo bih da ga vidim zbog nekih... stvari.

Zbunio ju je predlog da Donald Vels dođe kod njih. Je li Piter želeo da ga vidi kao lekara ili kao prijatelja? Napetost s kojom je živio bila je zastrašujuća i zahtevala je sav podstrek koji nauka može da pruži.

— Naravno, pozovi ga Piter, ali ja nikako ne mogu sama otići u grad, ljudi bi mogli svašta da pomisle.

Trebalo je znati, mislila je, da za to što će ljudi reći, ona ne da ni pet para. Međutim, očigledno je njen konvencionalni izgovor prihvatio bez prigovora.

Bila je gotovo povređena. Uхватила ga je pod ruku i uskladila svoj korak s njegovim.

— Piter, ja sam sebična svinja, ti si pravi anđeo. Ako me ne mrziš, morao bi; da sam na tvom mestu mrzela bih samu pomisao na mene... Ja zaista želim da ti pomognem, gde i kako mogu. Mislim... na različite načine.

Nasmešio se.

— Ni sama ne znaš koliko mi u ovom trenutku pomažeš — rekao je i dodao, pre nego što je uspeo da se obuzda: — Nadam se da nikada nećeš ni saznati.

Ovo je bio izazov koji bi koliko juče smesta prihvatila. S olakšanjem je shvatio da ga neće pitati ono što je mislio da je neizbežno. Nije ni bilo prilike za to, jer je nastavio: — Ako misliš da si bila nerazumna, utešiću te kad ti budem rekao da ja nisam zabrinut, zaista. Moja sujeta je bila malo povređena. Muškarci su slični bogovima: misle da

je svet i sve na svetu stvoreno radi njihovog zadovoljstva. Ne mislim da me mrziš, ili da ćemo se razići, ili da smo oboje otkrili da smo užasno pogrešili i da je budućnost beznadežno prazna. Jedina nerealnost u našem braku je potpuni nedostatak udvaranja, staromodna je to reč, ali jedina koja postoji.

Klimnula je glavom. To je zaista bilo tako. Njihova veridba je bila čista formalnost. Osim poljupca koji joj je dao u sa kristiji na dan venčanja, ničeg drugog među njima nije bilo. — U svakom slučaju, izbegli smo tu iluziju — nastavio je neočekivano. — A to je najveća od svih postojećih iluzija. Muškarac sretne devojku, ponaša se što bolje može, ponovo se susretnu, upozna njenu porodicu, izvodi je na ples i slično. Počinje da joj se sviđa, dopušta mu izvesne sitne povlastice, upadaju u vezu. Retko joj pokazuje svoju ružnu stranu, uvek se lepo ponaša, trudi se da bude savršen. Naravno, ona je idealista i gledajući svoj ideal, voli muškarca koga joj on pokazuje. Zatim se venčaju i on se opusti. Ona ga gleda za doručkom, kad ne glumi, i posle večere vidi ga onakvog kakvog ga je priroda stvorila i zna da je pre varena. Voleo bih da ti nikada ne budeš prevarena.

Džejn je slušala, zadivljena. Na trenutak je zaboravila da razgovara s Mudrim, falsifikatorom za kojim traga policija Evrope, zaboravila je na oblak koji je zasenio njihove živote, slušajući njegovu filozofiju koja je za nju sadržavala nadu — izvesnost sreće.

— Jednostavno ćemo nastaviti i verovati istini — čudno joj se nasmešio. — Mislim da ćemo biti veoma potrebni jedno drugom. Moli Boga da u bliskoj budućnosti ne doživiš više velikih šokova, ali ako se to i dogodi, želim da budem siguran da postoji čvrsto tlo ispred blata kroz koje ćemo možda morati da gazimo.

Tako ju je u jutranjem sunčanom sjaju i usred mirisa cveća prvi put upozorio na katastrofu, koja će je potresti do same srži života.

— Kako to misliš: blato?

Prisilila je sebe da postavi to pitanje, glas joj je bio promukao. Možda će joj reći istinu i zatražiti pomoć. Zнала je da je voli. Bila je u to sigurnija nego ikada. To saznanje joj je gotovo nateralo suze na oči. Nestrpljivo, ali ipak bojažljivo, čekala je, prigušenog daha.

— Blato... pa, ružnoća. Ne mogu ti objasniti.

Govorio je uopšteno, nerado, nije želeo dalje da priča o sebi. Gong za doručak je prozaično prekinuo njihov razgovor.

Za doručkom je sve vreme ćutao. Jednom ga je uhvatila kako netremice zuri u sliku na zidu i zadrhtala je, uprkos sposobnosti da se kontroliše. Na sreću, on to nije primetio.

Pokušala je da zapodene razgovor. Vrlo oprezno je spomenula ekscentričnu gospođu Anterson — temu koja je prećutnim sporazumom postala tabu — i tek tada je pokazao neko interesovanje.

— Čudna žena, živi u Hempstidu, ne, nije zbog toga čudna. Tamo živi puno dragih, normalnih ljudi. Trebalo bi da bude imućna, ali mislim da je njen sin iskorišćava. Pomogao sam joj mnogo puta, mislim da sam joj u protekle četiri godine dao deset hiljada funti.

Nekako mu se nije sviđao njegov plan da Čejni Vels prenoći kod njih.

— Zapravo, to mi je on predložio, misli da izgledam iscrpljeno... Sigurna si da nemaš ništa protiv?

Da ju je upitao prošle noći podržala bi njegov plan svim srcem. Ali sada? Nije želela strance u kući. Ako bude s Piterom nasamo, imaće više šansi da zadobije njegovo poverenje.

— Kada dolazi?

— Večeras... ako želiš, mogu to odložiti?

Ali ona je odmahнула glavom.

Tog jutra kad je Piter otišao u selo da pošalje neke telegrame (tako je barem rekao), otkrila je nešto. To se dogodilo sasvim slučajno. Ana je raspremila njen kofer i složila stvari na razne pregrade starinskog ormara. Džejn nije mogla pronaći svoje maramice, pa je pozvonila sluškinji.

— Gde li sam ih samo stavila, gospođo?

Ana je namrštila svoje priprosto lice.

— Setila sam se, stavila sam ih zajedno s maramicama gospodina Kliftona, u fioku. Doneću ih.

— Ne morate se truditi, naći ću ih sama.

Džejn se nije žurilo. Tek pola sata kasnije ušla je u Piterovu sobu. Jedna fioka njegovog toaletnog stočića je bila zaključana, ali je ključ bio na stočiću. Otključala je fioku, otvorila je i prvo što je ugledala bila je uredna gomila malih bakrenih ploča. Podigla je prvu ploču i smesta prepoznala jedan od onih bakroreza za koje je Piter rekao da ih je njen otac izgubio. Tako dakle, one uopšte nisu bile izgubljene! Piter je u svojoj rasejanosti zaboravio da su sve vreme bile ovde. Kada su se zagubile? Skoncentrisala se, pokušavajući da se seti. Prvog aprila! Setila se, jer se njen otac šalio zbog datuma, poričući da je uopšte primio bakroreze i tvrdeći da Piter s njim pravi prvoaprilsku šalu.

Nedugo posle toga se pojavila sluškinja i Džejn je nezainteresovano upitala;

— Kada je gospodin Blonberg bio ovde poslednji put?

Ana se zamislila.

— Početkom aprila, gospođo.

To je to! Džejn se setila da je početkom aprila Piter bio tajanstveno pozvan u Pariz.

— Gospodin Blonberg ne spava uvek ovde. Dođe ovamo preko dana, a uveče se odveze nazad. Uvek vozi mali, zatvoreni automobil.

— Vrlo zanimljivo! — rekla je.

S naporom je započela razgovor o nečemu svakodnevnom.

— Dr Vels će prenoćiti ovde. Pretpostavljam da postoji još jedna spavaća soba?

— Tri gospođo. Dolazi li sam?

Postojala je mogućnost da Donald Vels dovede svoju suprugu, jedinu ženu na svetu koju Džejn nije volela.

— Pretpostavljam... da. Sigurna sam.

Nije se uopšte usudila da razmišlja o tome kako će morati da zabavlja Mardžori Čejni Vels.

Donald je došao posle ručka — sam.

— Nema razloga za uzbuđenje — rekao joj je kad ga je prvom prilikom odvukla u stranu i otvoreno zapitala postoji li poseban razlog za njegovu posetu.

— Piter je iscrpljen, ne znam zašto. Bio je u odličnoj kondiciji kad je napustio London. Nadam se da ga ta žena... Anterson nije uznemirila. Mardžori? Dobro je — odgovorio je kratko.

Imala je osećaj da nerado razgovara o svojoj supruzi. Džejn je zaključila da njihov odnos nije najbolji, a Bazil Hejl joj je rekao da gospođa Čejni Vels ima vrlo tešku narav. Ali, Bazil ju je samo zlobno ogovarao.

Iz nekog razloga Džejn je, i pre nego što je prošao tek sat, zažalila što je lekar došao. On je predstavljao prepreku bezbolnom razvoju njenog novog razumevanja s Piterom — razumevanja koje će ostati jednostrano sve dok joj se ne pruži prilika da mu kaže sve što zna i čega se plaši. Pred kraj dana, međutim, doživela je nešto što je uništilo njene nade da bi to razumevanje moglo postati obostrano.

Bila je s njim nasamo nekoliko trenutaka pre serviranja čaja i podsetila ga na jutarnji incident. Možda ni sam nije znao da su izgubljene ploče nađene.

— Oh, zaboravila sam da ti kažem, Piter. Znaš li da su tvoji bakrorezi u fioci... oni za koje si mislio da ih je tata izgubio...

Tu je stala. Prebledeo je.

— Odkud znaš? Zašto si otvarala moju fioku?

Glas mu je bio oštar, gotovo ljutit, i na trenutak se uplašila njegovog tona.

— Gražila sam maramice... ali, zašto se ljutiš, Piter? Mislila sam da su ti te ploče važne.

Krajnjim naporom se savladao.

— Da... žao mi je... tako sam nervozan. U fioci su? Kakva sam ja nepažljiva budala! I ostavio sam ključ na stolu, pretpostavljam? Zaista mi treba bolničarka!

Boja mu se vratila u lice, ali bio je očigledno pogođen njenim otkrićem. Znala je da je lagao kad je rekao da ne zna gde su bakrorezi — i to vrlo nespretno lagao.

— Vrlo nezgodno, mislim... budući da sam optužio tvog oca da ih je izgubio. Džejn, bio bih ti vrlo zahvalan kad bi to zadržala za sebe. Mislim, ne bih voleo da tvoj otac sazna kakva sam budala.

— Ali... on će razumeti...

— Bolje da mu ništa ne govorimo, zaista. Prilično mi je stalo da on to ne sazna.

Činilo se da je glupo praviti toliku zbrku oko te sitnice, pa mu je sve obećala s osmehom — osmeh je bio usiljen.

Razumela je njegovu ljutnju, ali njegov neskriveni strah je bio neobjašnjiv. Džejn je bila potpuno zbunjena. Upravo kad je pomislila da počinje da ga polako upoznaje, dogodilo se nešto što ju je bacilo nazad, tamo odakle je i počela. Neku vrstu objašnjenja našla je u prisustvu Donalda Velsa. Piter je bio klupko napetih živaca — i samo na trenutke normalan. Koliko je ona pridonela takvom stanju, mogao je biti predmet neprijatnog razmišljanja.

Napisala je tog poslepodneva Džonu Litu bezbojno pismo o beznačajnim stvarima. Nije pominjala izgubljene bakroreze. I njeno pismo Bazilu Hejlu bilo je isto tako lišeno svih informacija. Pišući mu, razmišljala je kakva bi bila njegova zajedljiva primedba kad bi saznao da je njegovo pismo bilo otvarano. To je bio još jedan čudan događaj u protivrečnosti sa svim njenim unapred stvorenim zaključcima o Piteru.

Večera je bila planirana za osam sati, a u sedam su Piter i Donald Vels još uvek sedeli u biblioteci. Obukla se i sišla. I dalje su bili zauzeti, pa je ona izašla u vrt. Napolju je bilo vrlo mirno, osim ptičjeg cvrkutanja ništa se drugo nije čulo. Večernja tišina ju je nekako čudno smirila — a ona je u zadnje vreme postajala sve nervoznija. Koliko nervozna, otkrila je, prolazeći kraj otvora u tisovoj živici koji je vodio u vrt. Neko ju je šapućući pozvao a ona je poskočila.

— Oh, ko je to?

Okrenula se, srce joj je divlje lupalo, nije videla nikoga i upravo je htela da pobegne, kad se glas ponovo javio, ovoga puta glasnije.

— Džejn!

Bio je to Bazil Hejl — sedeo je na niskoj baštenskoj klupi i jedva se mogao videti ispod nisko spuštenih grana vrbe.

— Bazile! Šta radiš ovde, pobogu!?

Oprezno je nzašao iz svog zaklona, široko se smejući.

— Uplašio sam te! — kikota se. — Gde ti je mužić... s Donaldom?

Bilo je nečeg u njegovom glasu što joj se nije dopalo. Možda je zaboravila na onaj dominirajući stav koji je obično zauzimao. Sada ju

je to pomalo vređalo.

— Da, u biblioteci su. Ostaješ li na večeri?

Odmahnuo je šavom.

— Ne, auto mi je dole. Vraćao sam se u grad pa sam skoknuo na trenutak do srećne mlade.

Oči su joj se smejale — uvek je bilo teško dosađivati se s Bazilom — iako joj se sada nije činilo da je to tako važno kao ranije.

— Bio sam dole na uvodnom sudskom postupku protiv Vorta, nekog ludog radnika koji je svoju ženu ubio sekirom — rekao je umiljato.

Bazil je bio advokat. Nikada nije imao sopstvenu praksu, ali se akademski interesovao za stravične zločine. Džejn to uopšte nije zanimalo, ali dogodilo se da je u svojoj dosadi tog poslepodneva vrlo detaljno pročitala novine, između ostalog i to da je postupak protiv ludog Vorta odložen. Upravo je htela da mu ironično izrazi svoje saučešće što je uzalud putovao, kad je on nastavio:

— Bio sam u sudu ceo dan...

— Ali... slučaj je odložen.

Smatrao je to, čini se, dobrom šalom.

— Zamisli, ti to znaš! Džejn, postaješ pravi stručnjak za ubistva. Da, odloženo je, i moje uvodno slovo je propalo. Prokletstvo, a tako sam ga pažljivo pripremao! Sećaš li se slučaja Aleksandera Velersona?

Gledala ga je zinuviši zapanjeno.

— O čemu to govoriš, Bazile? Jesi li...

— Pio? Ne. Velerson je bio vrlo bogat čovek koji je potpuno hladnokrvno ubio dvoje savršeno nedužnih slugu. On je predmet mog ispitivanja. Bio je potpuno lud, naravno. U porodici je duševna bolest bila nasledna. Njegov otac je umro u ludnici, a Velerson, je završio u Dartmuru. Nije postojao nijedan član porodice koji na neki način nije bio lud.

— Kakve to veze ima sa mnom? — upitala je, a on joj se prepredeno nasmejao.

— Vels je ovde, zar ne? On se godinama brine o Piteru. Zašto je Vels sada ovde? Jer Piter oseća da se približava novi napad, nakon što mu je Donald izdao uredan nalaz za venčanje.

Stajala je skamenjena od užasa.

— Piter? Kako to misliš?

Video je da je shvatila i klimnuo je glavom.

— Piter je lud. Previše si mi draga da bih dopustio da živiš nesvesna opasnosti u kojoj se nalaziš. On je sin Aleksandera Velersona, ludaka i ubice; vreme je da saznaš za koga ti je tvoj šašavi otac dopustio da se udaš!

Džejn Klifton je gledala u njegovo crveno lice, zaprepašćena, ne shvatajući. Užas tog saznanja ju je u trenutku paralisao.

— Nije istina — istisnula je, jedva čujno. — To što si mi rekao je... grozno! Grozno!

On je bio smrtno ozbiljan.

— Ne krivim tvog oca. Vels je rekao da je izlečen i svi su igrali na tu kartu. Ali, ulog je tvoj život, Džejn.

Čuo je brze korake po šljunku i na licu mu se pojavila grimasa straha, što je i ona uočila.

— Šta radiš ovde?

Bio je to Piterov glas, čvrst, autoritativan. Bazil je zažmirio u njegovom pravcu.

— Hm? Slučajno sam prolazio pa sam svratio da posetim Džejn. Nadam se da nemaš ništa protiv?

Piter je brzo pogledao jedno pa drugo. Njeno lice je bilo izobličeno i preplašeno, njeno drhtavo telo mu je govorilo manje nego što je hteo da vidi, ali više nego što bi mogao bezbolno da gleda.

— Šta si joj ispričao? — tiho je upitao.

Bazil je upravo kukavno pokušavao da deluje ravnodušno.

— Same gradske tračeve, stari moj... — počeo je, ali se Piter naglo okrenuo devojci.

— Šta se dogodilo, Džejn? Šta ti je rekao?

Odmahnula je glavom.

— Ništa — zamucala je i pokušala da se provuče pored njega.

— Šta ti je rekao? — njegove čvrste ruke su je držale za ramena. Gledao ju je pravo u lice. Nije odgovorila, pa se okrenuo Bazilu. — Imam dva neraščišćena računa s tobom, Hejl, i neću dopustiti da na tome ostane — rekao je polako.

— Bojim se da te ne razumem — Bazil se smešio, ali je i Džejn osetila nervozu u njegovom glasu.

— Provalio si u kuću drugu noć kako smo došli ovamo i upao u sobu moje supruge. Zato sam nameravao da te ubijem. A ako si

rekao Džejn, ono što pretpostavljam, bolje bi ti bilo da mi ne izlaziš na oči, Hejl!

— Nemoj mi pretiti! — zaškrgutao je Bazil, čiji je bes nadvladao strah.

— Upozorio sam te — rekao je Piter.

Ono što je usledilo bilo je tako neočekivano i dogodilo se tako brzo, da se Džejn kasnije svega samo nejasno sećala. Videla je kako se Bazil sagnuo, čula je Piterov udarac, koji ga je zahvatio koso preko vilice, i u sledećoj sekundi on je jecao, životinjski urlao, savijajući se među patuljastim ružama.

Podigavši je, Piter ju je jednim zamahom provukao kroz otvor u živici.

— Mislim da je najbolje da uđeš u kuću — rekao je i okrenuo se da bi se suočio s furijom koja je jurila prema njemu mlatarajući rukama.

10

Gospođa Anterson je živela u maloj, mračnoj, džordžijanskoj kući u Hempstidu — bila je to oniska dvospratnica, koja se jedva nazirala iza visokih zidova i kroz gusto, ko zna kada, stablo uz stablo, posađeno drveće. Sagrađena je u danima kad je Amerika još bila britanska kolonija, i to sagrađena u blizini prave šume. Kuća je imala nejednake spratove i niske tavanice — prizemne prostorije su se osećale na plesan, što je čini se, bilo neizbežno u takvim starim kućama, koje su još živеле ukorenjene u prljavštini, trunući sve više.

Bila je to mračna kuća, puna škripe i sablasnih šumova, gotovo da se moglo čuti šuškanje jezivih koraka na raspuknutom podu hodnika.

Ako je gospođa Anterson igde mogla srećno živeti, onda je to bilo u Hitlendu, s njegovih pola jutra zapuštenog vrta. To mesto je odgovaralo njenom ukusu. Dugi dnevni boravak zatrpan neobičnim modernim nameštajem, japanski ormari s fiokama i sitnim, neukusnim suvenirima s njenih retkih putovanja bio je za nju ideal toplog doma. Dvojica kućnih slugu i vozač (poslužitelja je iznajmljivala za posebne prilike iz lokalne garaže) činili su njenu posluđu.

Gospođa Anterson je bila u svojoj dnevnoj sobi, sedela je za neprikladnim pisaćim stolom i trudila se da sastavi kraj s krajem, upirući vrh olovke o notes. Bilo je tu loših proračuna, grešaka u sabiranju i oduzimanju, ali je konačni rezultat njenog računanja bio porazan. Protrljala je nos, ruke, zatresla glavom i ostalim znakovima pokazala koliko je zabrinuta.

Uživala je stalan prihod od kojeg je mogla udobno da živi, ali gospođa Anterson je imala mnogo izdataka — mnogo stalnih prohteva koji su se obrušavali na njen novčanik.

Pogledala je na svoj skupoceni sat, ustala je gundajući i krenula gore, u svoju spavaću sobu. Kad je sišla, bila je odevena u neupadljivi komotni kaput i jednostavan šešir — bila je to promena koja je uveliko poboljšala njen izgled, iako bi se razljutila kad bi joj to neko rekao.

Izašla je, ne javivši se nikome, otišla do Edžver Rouda i ušla u autobus. Bilo je devet sati kad je stigla do Merilebon Lejna i Noulbi Strita. Higson Haus je bio uzak blok kancelarija, sagrađen uz fasadu

stambene kuće. Zgrada je stajala uz bok lepih građevina, a pozadi je dodirivalo prljavo đubrište. Higson Haus je uništio svog građevinara i doveo do bankrota sledeća dva kupca. Sadašnji vlasnik je očigledno našao stanare za male stanove uskih soba, jer je na ulaznim vratima bilo mnogo različitih pločica s imenima. Žutim, izbledelim slovima pisalo je: *Blonberg, bankar*.

Pozvonila je, jer su vrata bila zatvorena. Gotovo istovremeno začuo se — klik — i vrata su se pod njenim pritiskom otvorila. Zatvorila ih je za sobom, prošla kroz neugledni hodnik i počela da se penje stepeništem. Popela se stepenicama i stigla na malo odmorište s dvoja vrata. Otvorila je ona ispred sebe i ušla u malu sobu, osvetljenu samo jednom prašnjavom svetiljkom.

— Uđite — rekao je neko.

Glas je dolazio iz zadnje sobe. Nije bilo svetla, osim onog koje je dolazilo iz prednje sobe — video se mali sto postavljen uza zid. Gospođa Anterson je znala, kad je sela bez daha, da je taj „zid“ zapravo mreža od fine žice i da iza nje sedi čovek kojeg traži.

— Primio sam vašu poruku — glas iz mraka je imao čudan zvuk, pomalo metalan i neprirodan. — Tražite mnogo novca.

— Ja vredim mnogo novca — odgovorila je svojim dubokim glasom. — Milione! Da dobijem svoja prava...

— Ne zanimaju me vaša prava — rekao je glas — ali me veoma zanima nešto drugo. Dolazite u pravo vreme. Gospođo Anterson, ako vaš sin ceni sopstveni život, ne sme ponoviti svoju posetu dvorcu Longford!

— Hm!

Nevidljivi je mogao da zamisli kako je začuđeno otvorila usta. Dakle, ona nema veze s tim, zaključio je.

— Ne znam o čemu govorite, gospodine Blonberg — izustila je. — Moj sin? On uopšte nije išao u Longford.

Ja sam bila tamo i kao da sam govorila kamenu, kad sam od Kliftona pokušala da dobijem ono što mi pripada. On se kupa u novcu, a ja jedva sastavljam kraj s krajem...

— Vaš sin je sinoć bio u dvorcu Longford — rekao je glas hladno, — Upao je u sobu gospođe Klifton. Upozorite ga! Trebalo bi da padne na kolena od zahvalnosti zbog prilike koju sam mu pružio. Koliko želite?

Ovo poslednje pitanje došlo je iznenada.

— Hiljadu, gospodine Blonberg, i to za mog sina.

— Ne možete dobiti hiljadu. Poslaću vam poštom pet stotina. Imate li menicu?

Kopala je po torbi, izvadila komad papira i gurnula ga kroz otvor, izrezan u mreži veliki kao otvor za pisma na poštanskom sandučetu. Odjednom je čula šuškanje novca i tanak svežanj novčanica je ležao pred njom na stolu.

— Skinite katanac kad budete izašli i zatvorite vrata za sobom — rekao je glas gospodina Blonberga. — I kao obično, čekajte u kancelariji dok ne čujete moje zvono.

Gospođa Anterson je ustala.

— Htela bih samo da vam kažem da moj dečak ne bi učinio ništa loše — rekla je. — On je duhovit, rođeni gospodin, ali...

— Bolje živ, nego mrtav gospodin — čula je zloslutan glas. — čekajte u kancelariji.

Izašla je napolje. Čula je škljocanje brave i zujanje dalekog zvonca. Nekoliko sekundi kasnije gospođa Anterson je izašla, poslušno otpustila katanac i zalupila vratima.

Ovaj put se nije vratila autobusom — padala je kiša, i srećom, na Merilebon Lejnu je uhvatila taksu i odvezla se kući.

U toku celog putovanja bila je toliko zaokupljena opasnošću koja pretila jedinoj osobi koju voli, da nije primetila da i dalje drži svežanj novčanica, koji joj je Blonberg gurnuo u ruku.

Njen sin. U Blonbergovom glasu prepoznavala se pretnja. Šta je on znao o njenom dečaku? Blonberg ju je plašio — veoma ju je plašio sjaj tih nevidljivih očiju. Imala je čudnu, grotesknu predstavu Blonberga u svojoj mašti, sliku nemani u žičanom kavezu koja sve zna — koja joj je rekla, kad ju je prvi put posetila, sve tajne za koje je mislila da su čvrsto zaključane u njenoj duši.

Ali on ne bi naneo zlo njenom dečaku — za koga je žrtvovala sve gogovo sve.

Utešivši se tako, otišla je u krevet.

Sledećeg jutra, njena sluškinja joj je donela šoljicu kafe i novine. Polako je srkala kafu zadovoljna sama sobom. Teški problemi koji su je pritiskali cele prošle nedelje, sad su bili rešeni. On je bio drag dečak, rekla je samoj sebi, i zaslužio je to.

Sluškinja je podigla roletne i dodala joj naočare, dok je ona lenjo listala novine. Isto tako lenjo je pročitala i veliki naslov:

MISTERIOZNO UBISTVO U HARTFORDŠIRU
Gospodin Bazil Hejl pronađen na smrt isprebijan na zemljištu
istorijskog dvorca

Sluškinja je čula vrisak, okrenula se začuđeno i videla staru ženu kako puzi iz kreveta, nerazumljivo buncajući, još uvek s novinama u ruci.

— Moj sin, moj sin! — vrištala je. — Ubijen je moj sin!

Džejn Klifton je shvatila da se u njoj kriju dve osobe. Trenutno je bila jedna od njih — i to ona pogrešna. Mogla je da večera sa svojim suprugom i Velsom i da se bezbrižno zabavlja, pričajući o ljudima koje poznaju, mirno je mogla da se raspituje kako je Mardžori i da se interesuje, ili da se makar pravi da se interesuje, za ženu koja joj je bila antipatična. Uхватила je sebe kako govori o venčanju i bila je šokirana.

Zadivljujuće je bilo to da je mogla da razgovara i da u isto vreme deluje racionalno. Bila je ljuta na sopstvenu ravnodušnost, na svoju neprirodnu mirnoću. Pokušala je da izazove neku vrstu osećanja strave kad se on već nije prirodno razvio. Bila je udata za ludaka — vezana za njega do kraja života — on je bio sin ubice, falsifikator koji je lukavo planirao i sprovodio u delo svoj ludački naum.

Džejn je počela da ga proučava, deo po deo. U očima mu se nije naziralo ludilo — mutno se sećala jedne slike na kojoj je njen otac naslikao lice ludaka. Držao ju je u jednom bloku za crtanje, zaključanu, ali ona ju je jednom videla i gotovo joj je od toga pozlilo. Poluotvorena usta, nepravilne crte, čudna izobličenosć lica. Džon Lit je tu sliku nacrtao vodenim bojama za vežbu i skoro je brutalno verno naslikao svoj model.

Piter nije imao nikakve sličnosti s tim stravičnim portretom. Ruke koje je držao na stolu bile su naročito lepe, velike, ali oblikovane poput ženskih. Usta su mu bila čvrsta, pogled koji je počivao na Donaldu Velsu, spokojan.

Kad bi bar mogla nešto da oseti — strah, prezir, gađenje zbog zla koje je počinio oženivši se njom — kad bi bila bilo šta drugo, samo ne ovakav bezlični posmatrač njegovih slabosti, mogla bi se nadati lepšoj budućnosti.

Činilo se da Donald Vels ne opaža napetu atmosferu. Niko nije pominjao susret u vrtu. Iako je Pitera videla na trenutak, pre večere, nije ga zapitala šta je bilo s Bazilom, a on sam joj ništa nije rekao. Imao je modricu na obrazu i jedan prst mu je bio zavijen. Za vreme večere rekao je Velsu da ga je ugrizao pas i nehajno je odbio predlog da se ta rana, koliko god neznatna bila, pregleda. Džejn je bilo jasno da Donald Vels ne zna ništa o tuči niti o Bazilovoj poseti,

jer je jedanput za vreme jela slučajno pomenuo da je sreo Bazila u Bond Stritu i da on odlazi u inostranstvo na tri meseca. Ali doktor nije dugo bio ostavljen u neznanju. Tek što je Cejn napustila sobu, lekar je postavio pitanje koje je želeo da postavi cele večeri.

— Šta nije u redu, Piter?

Piter je odmahnuo glavom.

— Ništa — rekao je kratko.

— Ne pravi se lud. Nešto te je uznemirilo.

Piter je nekoliko trenutaka oklevao a onda je ukratko i suzdržano ispričao šta se dogodilo u vrtu. Kad je spomenuo Bazila, lekar je napola ustao sa stolice.

— Bazil? — rekao je s nevericom. — Šta je on ovde tražio? O čemu je govorio?

Piter je slegnuo ramenima.

— Zar ne možeš da pogodiš? — jetko je upitao. — Ta svinja zna ko sam... i šta sam!

Vels ga je gledao ne verujući.

— Misliš da je rekao Džejn... nemoguće!

— Zar je nisi video za večerom? Zar nije bilo jasno kao dan da ona zna?

Donald Vels je grickao donju usnu.

— Ne mogu da poverujem u tu mogućnost... dragi Bože! Otkud bi on to znao?

Piter je zatresao glavom i nestrpljivo slegnuo ramenima.

— Otkud? Ne znam. Ta zmija zabada nos u svaku ružnu tajnu. Za trenutak sam pomislio da si ti...

— Ja? Ne govori gluposti! — uzviknuo je Vels. — Da sam mu ja rekao, bila bi to krajnje neprofesionalna i neoprostiva stvar, čak i da je Hejl bio moj najbolji prijatelj, a on to nije bio.

Piter je dugo sedeo zureći ispred sebe, lice mu je bilo napeto i zabrinuto — tada je iznenada upitao:

— Misliš li da posgoji neka opasnost? Taj čovek me je uplašio... bojim se kao dete u mraku.

Donald Vels je ispružio ruku, uhvatio je Pitera za zglob i na trenutak mu opipao puls. Na svoje zaprepašćenje, Piter je video da se lekar namrštio.

— Prilično si uznemiren, zar ne? — upitao je Vels, zamišljeno grizući usnu. — Nisam shvatio da te to toliko pogodilo. Kakva svinja! Idem gore do Džejn da je pitam, smeta li joj da ovde ostanem preko noći.

— Ne smeš je uplašiti — glas Pitera Kliftona bio je gotovo grub — Bože! Dao bih sve svoje bogatstvo samo da sam mogao ovo da sprečim, Donalde! Kakva li sam budala ispao, kakva budala!

Donald Vels ga je pogrešno razumeo.

— Pretpostavljam da si ga prebio, u tome nema ničega glupog.

— Govorim o svom venčanju — rekao je Piter polako — Oslonio sam se na tebe... ne krivim te, družo, jer si postupio prema savetu specijalista. Postoji li neposredna opasnost od novog napada?

Donald je odmahnuo glavom.

— Ne možeš dobiti 'ponovni napad' jer nikada nisi pokazivao simptome bolesti. Rekao bih da nema ni najmanje verovatnoće da se oni ikada pojave — rekao je, ali njegovom glasom je nedostajalo ubedljivosti. — Daću ti noćas neko lako sredstvo za umirenje, i javiću Mardžori da se večeras neću vratiti.

Kad je ustao od stola začuo se zvuk automobilskih kočnica i dvojica muškaraca su se pogledala.

— Očekuješ li nekoga? — upitao je Donald.

Piter je odmahnuo glavom.

— Ne, osim ako gospodin Hejl nije odlučio da ponovi posetu — rekao je mrzovoljno. — Sad bi mi još samo to trebalo!

Džejn je takođe čula automobil i otišla je u predvorje, videvši da stari sluga već otvara vrata. Zastala je kad je ugledala posetioca. Bila je to Mardžori Vels i na njenom predivnom licu igrao je osmeh pun izvinjenja.

— Čini mi se da sam došla po Donalda, ali nisam sigurna — rekla je, — Smeta li ti što prekidam tvoj medeni mesec?

Uprkos svemu, Džejn se nasmejala. Bilo je tako čudno čuti tu reč.

— Svako prekida moj medeni mesec — rekla je dobro raspoložena. — Mogla bih ti pasti oko vrata od zahvalnosti, Mardžori!

— Već se dosađuješ...

— Šta želiš?

Bio je to glas Čejnija Velsa — u njemu se osećao loše prikriveni bes.

— Zdravo, dragi! — rekla je Mardžori hladnokrvno. — Ja sam žena puna ljubavi i pažnje. Znam da mrziš da voziš sam, mislila sam da bi bilo dobro da dođem po tebe.

Donald nije ništa odgovorio. Na slabom svetlu hodnika Džejn je videla kako se trudi da zadrži samokontrolu.

Njegovo ponašanje je nije iznenadilo. Bilo je glasina, doduše, zvanično nepotvrđenih, da brak Velsovih nije baš sjajan. Bazil je bio glavni u širenju tih tračeva, ali iza njegove zlobe krilo se često, na žalost, i ponešto istine.

— Ne vraćam se večeras — rekao je kratko i nešto ljubaznije. — Piter se ne oseća baš najbolje, pa ću osgati pored njega.

— Odličio! — Nije ni trepnula pod njegovim čeličnim pogledom. — Mislila sam da se nešto slično može dogoditi, pa sam donela tvoju pidžamu. Piter, dragi, molim te, plati moj unajmljeni automobil. Jednostavno se ne usuđujem da tražim novac od Donalda. Uvek je loše volje kad je reč o novcu.

Potpuno olakšanje bilo je ono osnovno što je Džejn osetila. Povala ih je gore prema sobama koje je u mislima bila pripremila za svoje neočekivane goste.

— Po pravilu ne opraštam ljudima koji me mrze — nastavila je Mardžori da brblja, bacivši svoj kaput na krevet — ali tebi ću oprostiti ako budeš bar malo zlobna. Gde spava Donald? — iznenada je ušggala.

Na trenutak Džejn je bila zbunjena.

— Ne znam. Nisam o tome razmišljala. Nisam ni znala da osgaje — odgovorila je. Ali ova stara kuća ima mnogo praznih soba. Reći ću Ani da pripremi postelje.

— Samo pitam — rekla je Mardžori mirno — jer mislim da želim biti noćas vrlo daleko od njega. Donald ima divlju narav, većina supruga postaje takva nakon nekog vremena. Ne, neću te gnjaviti našim porodičnim problemima, draga. Ova soba je predivna!

Otišla je do vrata i proverila bravu.

— A tu je i ključ. Da ti nešto kažem?

Nije sačekala odgovor, već je nastavila:

— Shvataš li da je najstrašnija stvar koju žena može da dobije... brbljivi suprug? Suprug koji pola noći provede šetajući gore-dole po sobi, nabrajajući tvoje greške i dajući uputstva kako da ih ukloniš!

— Sigurna sam da Piter to nikada ne čini.

— Ti si prevelika mudrica da bi dosad počinila neku grešku u svom kratkom braku.

— Bazil Hejl je danas bio ovde.

Zašto je to rekla, Džejn nikad neće shvatiti. Bila je to jedna od onih nepromišljenih rečenica, za koju bi kasnije dali sve da je niste rekli. Međutim, njeno dejstvo na Mardžori bilo je zapanjujuće. Gledala je svoj odraz u dugom, starinskom zidnom ogledalu iznad kamina, pa se okrenula brzo, širom otvorenih očiju.

— Bazil Hejl, ovde? Zašto je došao? — brzo je upitala. — Nisi ga valjda pozvala, zar ne?

Govorila je brzo, preplićući reči od uzbuđenja.

— Pomislila sam na to kad si rekla da ti je medeni mesec već bio prekinut... ipak se usudio!

A tada je Džejn izlanula: — Znaš li nešto o Piteru? — postala je bezobrazna, konačno je dala oduška svojim skrivenim osećanjima. — Ti ga poznaješ duže od mene, je li istina ono što je Bazil rekao o njemu? Htela sam da o tome pitam Donalda, ali se nisam usudila, a i nisam imala priliku, oh, zapravo ne znam o čemu govorim. Mislićeš da sam luda, ali me nije dovoljno zanimalo da bih ga pitala.

Iznenadila se, otkrivši da drhti celim telom. Mardžori Čejni Vels ju je uhvatila za ramena, lagano gurnula na stolicu i gledala je kroz stisnute kapke.

— Znam li nešgo o Piteru? — rekla je. — Šta nije u redu, Džejn? Ima li to veze s Bazilovom posetom?

Devojka je klimnula glavom.

— Nešto ti je rekao o Piteru?

Džejn je ponovo klimnula glavom. Progovorila je drhtavim glasom:

— Rekao je da je Piterov otac bio lud, a i njegov deda. U porodici postoji nasledno ludilo. I... oh, postoji još nešto, Mardžori, ne mogu ti to reći. Do sada... kao da mi nije bilo stalo. Ne znam zašto sam tako slaba, ali bojim se... užasno se bojim.

Džejn je drhtala.

— Ne, ne bojim se Pitera, bojim se za njega. Ne verujem da ga volim, Mardžori. Sviđao mi se, a i tata je bio veoma zadovoljan što se udajem. Ali, ja ga mnogo želim.

Mardžori je ćutala, svojim tamnim očima posmatrala je devojku.

— Piter je sin ludaka, hm? — rekla je tiho. — Naravno, to objašnjava mnogo toga. Kakva sam bila budala! — Zastala je a onda upitala: — Da nije on kojim slučajem Mudri?

12

— Ne, ne, nije! — rekla je bez daha i onda panično: — Ne znam na šta misliš. Mudri? Misliš na onog falsifikatora?

— Mislim na falsifikatora — rekla je Mardžori nemilosrdno. — Mislim na čoveka o kojem govori ceo London, na gospodina s novčanicama.

Čekala je odgovor, ali nije ga bilo. Tada je polako klimnula glavom.

— Razumem. Ko ti je rekao da je Piter falsifikator?

Tek sada je Džejn shvatila šta je učinila. U trenutku slabosti vredne sažaljenja poverila se poslednjoj osobi na svetu, kojoj bi mogla verovati i rekla joj ili nagovestila strašnu tajnu, koja može ceo njen život pretvoriti u potpunu ruševinu.

— Apsurdno!

Svojski se trudila da razgovoru opet da normalan tok, ali bila je otišla predaleko da bi joj to uspelo. — Samo ti kažem šta je Bazil rekao o Piteru. Ti si to, naravno, znala?

Mardžori je odmahнула glavom.

— Moj dragi suprug mi ništa ne govori — rekla je, malo se nasmešivši. — Dosta toga nagađam, neretko i grešim. Ali nisam mogla ni da pretpostavim da je Piter lud... a lud je, zar ne?

Obgrlila je devojčina drhtava ramena.

— Obuzimaju me majčinska osećanja — rekla je, ali je Džejn osetila loše prikriveno ruganje i oslobodila se zagrljaja. — A najgore je to što mi nikad nisi bila draga i uvek si me mrzela. Pretpostavljam da znaš da sam očajnički zaljubljena u Pitera?

Rekla je to tako mirno da je Džejn pomislila da se šali, ali brz pogled na ženino lice rekao joj je da se iza neumesne neozbiljnosti krije istina.

— To je sramno priznanje za jednu pristojnu, udatu ženu, ali bila sam zaljubljena i još uvek jesam. Do određene granice.

Džejn ju je trenutak zaprepašćeno gledala — mala iskra gađenja se zapalila i umrla u njenom srcu.

— Da si veoma zaljubljena u njega — rekla je Mardžori — poželeda bi da me ubiješ! Srećom nisi!

Sve vreme je gledala Džejn pravo u oči.

— Sviđa ti se i žališ ga, što znači da počinješ da se zaljubljuješ — duboko je uzdahnula. — Piter ti naravno nije rekao ništa o bezbroj sramnih signala koje sam mu davala. Možda ih nije ni shvatio, jadnik!

Vratila se do ogledala i pažljivo premazala usne crvenim ružem, pre nego što je opet progovorila.

— Bože dragi, kako je to čudno! — sama je sebi klimnula u znak odobravanja. — To ti je Bazil rekao, a naravno on te ne bi lagao. On nikada ne laže kad želi nekoga da povredi. Jesi li razgovarala s mojim dobrim suprugom?

— Ne — rekla je Džejn.

Prvi put u životu razumela je ovu tešku ženu. Mardžori ju je uvek plašila — žena s otrovnim jezikom, uvek spremna da se podsmeva stvarima koje su za Džejn bile prilično dragocene.

— Dakle, Bazil ti je rekao, hm? — glas Mardžori Čejni Vels bio je gotovo umiljat, — Žao mi je Bazila. On je budala, ali je 'zabavan'.

— Zašto ti ga je žao? — unitala je Džejn.

Mardžori još nije okrenula glavu i nastavila je da se bavi svojim ružem.

— Zato — rekla je polako i potpuno bezosećajno — jer mislim da neće dugo živeti,

Džejn je začuđeno zurila u nju.

— Kako to misliš?

— Mislim, ako je rekao Piteru i ako Piter zna...

Džejn je osećala da će supruga Čejnija Velsa izgovoriti neko užasno proročanstvo, ali ona se sabrala i slabašno nasmešila.

Ako i voli Pitera, sebe sigurno voli još više. Mardžori Vels je sada život gledala drugim očima. Saznanje nekih činjenica ju je od posmatrača koji samo sumnja pretvorilo u učesnika tako velike igre da je njenu pravu vrednost počela tek sada da otkriva.

Osmeh je nestao s njenog lica isto tako naglo kao što se i pojavio. Sagnula je glavu osluškujući.

— To je dragi Donald dole u predvorju i sigurno se pita kakve ti sve strašne tajne pričam o njegovim pacijentima. Siđimo! Želim da dobro pogledam Pitera, i ne zaboravi da ga ludo volim.

Veselost u njenom glasu mogla je izazvati osmeh, ali Džejn je tajanstvenom sposobnošću prodirala iza površnosti toga glasa i

ponašanja, jer je znala da je Mardžori Vels staru istinu samo obukla u novo ruho.

— Nemaš suparnika — rekla je skoro nemarno. Mardžori joj je uputila čudan pogled, koji je bilo nemoguće objasniti.

Njen suprug je ponekad bio gotovo vidovit. primećivala je to i ranije. I sada je ostala zapanjena njegovom tajanstvenom moći. Bacio je jedan pogled na Džejn i uprkos Piterovoj očiglednoj zbunjenosti, nagao rekao:

— Hejl je bio ovde i ispričao gomilu gluposti o Piteru.

Mardžori nije ni pokušala da glumi iznenađenje. To je pre pokušavala i svi pokušaji su bedno propali, nije uspevala da ga zavara.

— Džejn mi je to upravo ispričala — rekla je. Bolje joj je uspevalo kad se pravila da je ravnodušna.

— Znao sam da će pre ili kasnije ta pijana životinja praviti probleme.

Čula je kako Piter mrmljajući protestuje, s pravom je pretpostavila da će to Donaldu biti dovoljan razlog da skrene razgovor na drugu temu. Ona sama ga je usmerila na sigurniji teren. Veče je prošlo u čavrljanju, tako običan završetak jednog tako zbunjujućeg dana — razmišljala je Džejn dok je zatvarala i zaključavala vrata svoje spavaće sobe.

Te noći je donela odluku. Pisaće svom ocu i sve će kazati oštroumnom Džonu Litu. Srećom u sobi je bilo dovoljno pribora za pisanje — mnogo puta je počinjala dok konačno nije uronila u more svojih nevolja.

Uvek je ocu poveravala svoje probleme, ali sada je morala da uloži poseban napor da mu saopšti sve o svom otkriću. Ništa nije prećutala. Biće pogođen, uzbuđen, zapanjen i jedina logična posledica njenog pisma biće njegov dolazak po nju. Zar to nije bio jedini ispravan korak koji je mogla preduzeti? Bila je udata za falsifikatora — kriminalca, kojem verovatno preči doživotna kazna. Ali to se činilo gotovo nevažnim, pisala je, u poređenju s još većom i strasnijom pretnjom, koja se već nadvila nad njenim životom. Pisala je:

... Ne znam šta drugo možeš učiniti, Tata, osim da dođeš i da me odvedeš. Mislim da će Piter razumeti. On je svestan toga da ja

znam. I zaista je vrlo pažljiv i brižan — pravo srce. Grozna sam kukavica jer bežim, ali nedelju dana ovakvog života uništio mi je živce, i bolje je da odem pre nego što se on vrati u London. Napravili smo strašnu grešku...

Pisala je do jedan sat posle ponoći, a zatim je uništila pismo — spalila ga je na rešetki kamina. Piter i Čejni Vels su legli — čula je kako se zatvaraju Piterova vrata i njegovo kratko „laku noć“ u prolazu. U glavi joj je vladala zbrka, bila je duševno i fizički iscrpljena i zaspala je nekoliko trenutaka pošto je ugasila svetlo.

Kuc, kuc, kuc!

Zvuk je bio tih, ali uporan. Istog trenutka bila je potpuno budna, sela je na krevet dok joj je srce bolno lupalo.

— Ko je? — tiho je zapitala, kad je otkrila odakle dolazi zvuk.

— Mardžori. Pusti me da uđem!

U šapatu se osećala žurba. Džejn je kliznula iz kreveta, otključala vrata i pustila je u sobu.

— Zatvori vrata i zaključaj ih.

Ruka, kojom je uhvatila Džejn, bila je hladna i drhtava. — Šta se dogodilo?

Mardžori ju je čula kako pipa okolo tražeći prekidač male noćne svetiljke, pa ju je zaustavila.

— Ne, nemoj paliti svetlo! Dobila sam jedan od svojih nervnih napada, ne mogu da spavam. Ovo je jeziva kuća!

Bilo je očigledno da je sa sobom donela i svoj kućni ogrtač, jer je Džejn čula šuštanje svile dok ga je oblačila.

— Gde spava Piter?

— U sobi do moje, treba li ti?

Trenutak nije bilo odgovora, a onda: — Ova soba je vrlo mračna. Jesu li zavese dosta debele, vidi li se svetlo spolja? — Ne — rekla je Džejn, čudeći se.

— Dobro, upali svetlo.

Na prigušenom, toplom svetlu lice Mardžori Vels bilo je upalo i blede.

— Gde spava Donald? Nisam pokušavala da ga nađem,

— Donald spava u zadnjem delu kuće — rekla je Džejn, i žena koja je drhtala, uzdahnu s olakšanjem.

— Ako čuje da govorim, doći će, a ja noćas ne želim da ga vidim.

Otišla je do prozora, pregledala zavese i izgledala je zadovoljna.

— Koliko je sati?

Pogaedala je na mali zlatni sat na noćnom ormariću. Bila je, otkrila je Džejn, malo kratkovidna.

— Pola tri. Ja sam otišla da spavam u jedanaest.

Džejn je bacila drvo na poluugašenu vatru — noć je bila sveža. Pitala se koliko dugo Mardžori namerava da ostane, ipak osećala je pre zadovoljstvo nego neprijatnost u njenom društvu.

Donaldova supruga je dovukla fotelju ispred kamina i sklupčala se u njoj, grejući svoje drhtave ruke. Napokon je prekinula tišinu.

— Sigurno si mislila da sam luda kad sam te pitala o Mudrom; nisi ništa rekla Piteru, zar ne?

— Jedva sam s njim i reč progovorila — rekla je Džejn čvrstim glasom. — Ko je taj falsifikator? Imaš li neku predstavu?

— Ne znam — rekla je ravnodušno. — O tim ljudima svi govore, iako niko nikada nema ni najmanji kontakt s njima. Donald je imao jednu od njegovih falsifikovanih novčanica. Mudri je sigurno veoma bogat — rekla je i bacila brz pogled na devojku, — Uhvatiće ga ovih dana i otići će na doživotnu robiju, pa će svi biti srećni.

Džejn je zadrhtala zbog pakosti u njenom glasu. Kao da je lično ona imala nešto protiv falsifikatora. Tada je Mardžori naglo skrenula razgovor na drugu temu.

— Je li Bazil bio mnogo zloban? On je odvratna zver! Ali, tebi se prilično sviđao, zar ne?

Džejn je klimnula glavom.

— On je uvek zabavan — rekla je.

— Zabavan! — prosiktala je Mardžori Vels. — Na tuđi račun!

— Dugo ga poznaješ?

Nije je zapravo zanimalo, ali to je pitala da se ne prekine razgovor.

— Dugo, još dok smo živeli u Nanhedu.

Primetila je da to ime Džejn ništa ne znači.

— Nisi znala da je Donald imao običnu, jeftinu ordinaciju u južnom Londonu, zar ne? Imao je. I ako misliš da ga je njegovo znanje dovelo u ulicu Harli, moraću da te razočaram. Donald je jednom bio na samoj ivici propasti, ponekad žalim što nije propao — dodala je ledeno.

13

Džejn ju je pogaedala u čudu, zapanjena.

— Bio je umešan u jedan nezgodan slučaj.

Mardžori je čini se uživala u iznošenju tog sramnog incidenta iz Donaldovog života.

— Imali smo neprijatnosti s policijom, došlo je do istrage, i tada je Donald našao svog bogatog pacijenta. Ne, to nije bio dragi, poremećeni Piter, neka te to ne pogađa, draga, malo sam zlobna, bio je to tajanstveni gospodin Luker, ili se možda nekako drugačije zvao. Bio je hipohondar i imao je poverenje u Donaldu. Odatle sjaj i slava ulice Harli i naš fantastični ulazak u društvo. Imali smo četvorosoban stan u Nanhedu, iznad ordinacije, koja je zapravo bila preuređeni dućan. Ne kažem da Donald nije pametan, na neki način on je neverovatno bistar. Razgovor mu je jača strana nego praktični rad, a konačno, to je ono što se traži na Vest Endu. Stare dame iz Bejsvotera se kunu u njega, njegove metode su zaista divne. Staru gospodu šalje u Torki, a sve stare dame u Bat. Neke je slao i u Vizbaden, ali su ih oni bezvezni nemački lekari zadržali i izlečili, pa smo izgubili svoje pacijente. Sada Donald više nikoga ne šalje u inostranstvo.

— Je li on specijalista za nervna oboljenja? — upitala je Džejn, osećajući kako je obuzima strah. Činilo joj se kako se oko nje sve ruši.

— Specijalista? Da, pretpostavljam. A ko nije? On je slatkorečiv i, kao što sam rekla, zna lepo da govori, a kod slučajeva mentalne poremećenosti uverljivi govornik može oguliti pacijenta do gole kože. Umanjila sam tvoju veru u Donaldu, zar ne? Ali...

Obe su čule taj zvuk — bile bi gluve da nisu — prodorno, užasno cviljenje, glas koji može ispustiti samo životinja koju muče. Mardžori je skočila na noge, lice joj je bilo izobličeno od straha.

— Šta je to?... šta je to bilo? — šaputala je.

Džejn je krenula prema prozoru, ali ju je Mardžori uhvatila za ruku.

— Ne, ne, ne... — gotovo je preklinjala. — Prvo ugasi svetlo!

Nasuprot njenog nekontrolisanog straha, Džejn je bila mirna. Otišla je do kreveta, okrenula prekidač, otrčala do prozora i razmakla teške

zaveses. Uveče je padala kiša, ali sada su blistale zvezde. Čulo se samo šuštanje lišća i u daljini slabi fijuk lokomotive.

— Šta je to bilo? — Mardžori ju je držala za ruku.

— Verovatno sova — rekla je Džejn.

Navukla je zaveses i gotovo odnela Mardžori do kreveta. Kad je upalila svetlo, Donaldova supruga je ležala lica zabijenog u čaršave, jecajući. Džejn joj je pružila čašu vode. Prošlo je pola sata dok se nije smirila. Dok je Džejn sedela na krevetu i tešila je, učinilo joj se da je čula škripu dasaka na hodniku, prišunjala se vratima i osluškivala. Škripa se više nije čula, pa se vratila svojoj pacijentkinji.

— Ja sam luda... Bože, ja sam luda! — rekla je Mardžori Vels promuklo. — Tako dugo sam živela na ivici događaja da sam i sama pomalo poludela. Šta misliš da je to bilo, Džejn?

Džejn je oklevala, a ona je nastavila:

— To nije bila sova, bio je to neki ludak. Donald me jednom poveo u obilazak ludnice...

Zadrhtala je i zatvorila oči.

— Čula sam i videla takve stvari. Bože, bilo je užasno. Jedan muškarac je tako strašno vikao.

Džejn je na trenutak pomislila da će ponovo uslediti slom, ali Mardžori se savladala.

— Postajem histerična, šta je to?

Pribila se uz Džejn poput preplašenog deteta.

— Neko je u hodniku. Pogledaću ko je.

— Ne, ne... ne otvaraj vrata, molim te!

Osluškivale su, ali škripa dasaka se više nije ponovila. Nisu čule nikakav drugi zvuk.

Sat kasnije Džejn je otišla do prozora i izvirila napolje. Bilo je jutro, park je bio okupan u sivom svetlu zore. Gospođa Vels se oporavila, nagoveštaj dana bio je dovoljan da joj vrati samopouzdanje.

— Upropastila sam ti odmor, mnogo mi je žao. Ne bih više spavala u ovoj kući ni za sve blago ovoga sveta. Kad se vraćaš u grad?

Džejn je oklevala.

— Valjda, danas — rekla je. — Piter je rezervisao apartman u 'Ricu'.

Mardžori je gledala pored nje, zamišljeno je napućila usne.

— Želim da s tobom malo duže porazgovaram, ali naš sastanak moramo održati u tajnosti. Donald je protiv toga da se s tobom prijateljim, ali mi bi ipak morale češće da se viđamo. Idem sada, hoćeš li me dopratiti do vrata moje sobe?

— Toliko se bojiš? — nasmejala se Džejn.

Mardžori je klimnula glavom.

— Ni ne znaš koliko se bojim — rekla je ozbiljno.

Džejn se vratila u svoju sobu, međutim, više nije imala nikakvu želju da legne u krevet. Bila je potpuno budna i imala je mnogo toga o čemu je mogla da razmišlja dok se ukućani ne probude. Mardžori Vels joj je prikazala Donalda u potpuno no vom svetlu. Sve njegovo dostojanstvo, njegova pretenciozna mudrost spalo je s njega poput lepog plašta, ostavljajući go kostur fakira. Nije joj bila prijatna pomisao da je Piterovo zdravlje u rukama takvog čoveka. I taj urlik... neprijatno je bilo setiti ga se — urlik ludaka, rekla je Mardžori. Piter? Ukočila se na tu pomisao, a tada ju je potisnula. Piter je sigurno u krevetu.

Sedela je neko vreme ispred ugašenog kamina — onda je ustala, uznemirena, i otišla u mali dnevni boravak, koji je delio njenu sobu od Piterove. Nežno je okrenula kvaku i ušla.

Najpre je primetila da je prozor širom otvoren i da su zavese odmaknute. Preko ivice prozora video se vrh baštenskih merdevina. Tada joj je pogled skrenuo prema krevetu. Krevet je imao visoki okvir pa je mogla da vidi samo glavu i ramena svog supruga, ali i to je bilo dovoljno da ostane bez daha. Još je bio u večernjem sakou i ležao je na krevetu potpuno odeven. Prišla mu je na prstima i umalo nije vrisnula pred strašnim prizorom. Prednji deo njegove bele košulje bio je isprskan i natopljen krvlju, ruka koja je visila sa strane kreveta bila je krvava, krvi je bilo i na njegovom licu, okovratnik je bio pocepan i izgužvan, njegova crna kravata bila je razvezana. Još uvek je imao lagane večernje cipele, ali one su bile uprljane blatom, koje se još nije bilo osušilo, blata je bilo i na svilenom jorganu.

Stajala je, skamenjena od užasa, držeći se za ivicu kreveta — tada je na tepihu kraj kreveta ugledala veliki čekić i automatski ga podigla. Ta odvratna stvar bila je krvava od drške do samog vrha. Htela je da ga ispusti — umesto toga položila ga je na noćni ormarić.

— Piter! — prošaputala je uplašeno. — Piter!

Tresla ga je svom snagom, ali on se nije probudio. Spavao je kao da je drogiran. Htela je da vrisne, da pobjegne iz sobe, ali instinkt ju je zadržao. Ovaj čovek bio je njen suprug, neraskidivo vezan za nju. Njena dužnost se činila groteskna naspram tih sablasnih dokaza. Počinjeno je ubistvo. Onaj vrisak u noći — značio je nešto o čemu se nije usuđavala da razmišlja.

Tog trenutka videla je Pitera u novom svetlu — bespomoćnog, strašno usamljenog. Nije imao prijatelja. Žena koja je tvrdila da ga voli, prva bi ga napustila. Zastao joj je dah — svi su bili protiv njega, zakon, „prijatelji“.

Otišla je do vrata i povukla zavesu. Tada se vratila i ponovo pokušala da ga probudi. Progundao je nešto, ali nije otvorio oči. Uskoro će se pojaviti sluge i otkriće se šta je učinio. U tom trenutku bolesnog, jezivog straha shvatila je svoju strašnu dužnost.

Otkopčala mu je okovratnik i skinula ga, stisnuvši zube i drhtavim rukama počela da ga svlači. Upalila je svetlo i detaljno proverila da li krvi ima samo na sakou i košulji, pa je počela posao koji je zahtevao neverovatnu snagu, jer je Piter bio snažan muškarac i nije ga bilo lako pomerati. Za četvrt sata ga je skinula do pasa i odnela cipele, sako, prsluk i onu odvratnu košulju u svoju sobu. U lončetu za čaj zagrejala je na kaminu vodu, vratila se s vrčem i sunđerom i s ruku mu sprala dokaze strašne tragedije. Samo jednom je nešto promrmljao u snu i ona se sagnula da čuje.

— Bazil... svinja... — rekao je i ponovo zapao u ćutnju.

Podigla je čekić komadom papira, odnela i njega u svoju sobu, bacila ga u vatru i gledala kako njegova drvena drška gori. Mora se nekako rešiti odeće i cipela. Mozak joj je ubrzano radio. Činilo joj se da je ona sama počinila ubistvo i kao da sada planira kako da ukloni dokaze protiv sebe. Odeću nije mogla spaliti. Svezala ju je u zavežljaj i stavila na dno svog kofera. Vraćajući se u Piterovu sobu, otvorila je njegov ormar i izvadila drugi sako i košulju. Dugmad i kopču s one krvave košulje premestila je na čistu.

Sada je glava čekića bila užarena. Gurnula ju je u stranu da se ohladi i setila se merdevina. Vratila se u Piterovu sobu i gurnula merdevine tako da su pale na travnjak. Tada je napola zatvorila prozor, navukla zavese i vratila se u svoju spavaću sobu. Čekala je.

Polu sata kasnije stara sluškinja joj je donela čaj.

— Zašto ste već ustali, gospođo? — upitala je začuđeno.

Džejn se usiljeno nasmešila.

— Bio bi greh ostati u krevetu u ovakvo jutro — rekla je veselo.

Ana se zadržala na vratima.

— Oprostite, gospođo... jeste li noćas nešto čuli?

Srce joj je bilo u grlu, ali Džejn je odmahнула glavom.

— Šta sam to mogla da čujem?

— Užasnu buku. Parsons je takođe čuo, kao da zavija veliki pas.

Džejn je u mašti videla ovu sliku: veliki pas — ludi pas.

— I baštovan je čuo. On spava dole kod ulaza.

— Verovatno je to *bio* pas — rekla je Džejn odlučno.

Kad je Ana došla, bila je već okupana i obučena, pa je sada sišla dole na vazduh. Nikoga nije bilo, čak ni baštovana. Polako se prošetala do prednjeg dela kuće, podigla merdevine — bile su dosta teške — i odnela ih podalje, preko travnjaka. Krenula je natrag prema kući, kad je začula da je neko izdaleka zove, okrenula se i ugledala baštovana kako trči prema njoj, mašući rukama kao da je poludeo.

— Oh, gospođo... — gotovo je jecao od straha. — Nešto sam video!

Srce joj je zamrlo, skupila je snagu za ono što je dolazilo.

— Čovek... ubijen! Onaj crvenokosi gospodin koji je juče bio ovde... dole kraj zida... ubijen!

Piter je ubio Bazila Hejla!

14

Nesigurno je prolazila predvorjem baš kad je silazio Donald Vels. Bacio je pogled na njeno lice i pritrčao joj.

— Šta se dogodilo?

Nije uopšte mogla da odgovori — pokazala je kroz vrata na izbezumljenog baštovana. Donald se na trenutak zadržao na dnu stepeništa da bi pozvao svoju suprugu. Nakon nekoliko trenutaka pojavila se Mardžori u kućnom ogrtaču.

— Dođi dole i pobrini se za Džejn — rekao je i otišao do baštovana.

Čovek im nije mogao mnogo reći. Bio je krenuo prema ostavi za alat, sagrađenom uza zid koji okružuje imanje, kad je ugledao nečije noge kako vire iz grmlja. Isprva je pomislio da je to neka skitnica, a tada je video...

— Pričekajte, odmah ću se vratiti.

Donald Vels se vratio do Džejn.

— Je li Piter ustao?

Džejnje odmahнула glavom.

— Nisam ga čula — rekla je.

— Dođi gore sa mnom — okrenuo se i pošao gore penjući se stepenicama.

— Možeš se vratiti u svoju sobu, Mardžori.

— Ne želim da se vraćam u svoju sobu — rekla je Mardžori Vels hladno. — Šta se događa?

— Neko je ranjen, ili ubijen, na imanju!

— Bože moj! To je dakle bio taj zvuk.

— Koji zvuk? — Donald se okrenuo na pola stepeništa i gledao dole prema njoj. — I ti si ga čula? — upitao je. — Nadao sam se da spavaš. Mene je probudio. Mislim da bih otišao u svoju sobu, da sam na tvom mestu, draga.

To je u poređenju s ranijim tonom, bilo gotovo blago rečeno.

— Ja ne mislim tako. Nema razloga da se vraćam u svoju sobu.

Mardžori je bila uporna i on se više nije suprotstavljao. Pokucao je na Piterova vrata i pokušao da ih otvori.

— Piter! — pozvao je, ali nije bilo odgovora — Postoji li neki drugi ulaz u sobu?

Džejn se setila da je ona gurnula rezu na vrata i sada je skoro izlanula istinu.

— Može se ući i iz dnevne sobe — rekla je i pokazala mu put.

— Sinoć sam mu dao malu dozu sedativa, bio je pomalo uzbuđen... ali od toga ne bi smeo tako čvrsto da spava. Jesi li čula da je noćas hodao okolo?

Odmahnula je glavom i pošla za lekarom u Piterovu sobu. Ležao je kako ga je i ostavila, pokriven jorganom, pravilno dišući.

— Odmakni zavese — naredio je Donald, i kad ga je poslušala, nagnuo se nad usnulog muškarca. Začula je njegov prigušeni krik.

— Šta se dogodilo? — Mardžori je stajala na vratima, glas joj je bio oštar i pun iščekivanja.

— Ništa — zarežao je Donald.

Tada se obratio Džejn:

— Šta je s tim tvojim suprugom? Probudi se, Piter! S olakšanjem je primetila da se Piterovi kapci pomeraju, ispružio je ruke i progundao:

— U glavi mi je strašno...

Donald je gledao po sobi istraživačkim pogledom.

— Napola je obučen. Gde je ostala odeća?

— Ovde! — Džejn je pokazala na stvari prebačene preko stolice.

— Odeća? Šta nije u redu s mojom odećom? — zagundao je Piter.

Sedeo je na krevetu, držao je rukama glavu, ne obazirući se na njihovo prisustvo. — Nebesa! Đavolski je jaka ta tvoja droga, Vels. Osećam se kao mrtvac.

Donald je pozvao svoju ženu, koja je stajala na vratima.

— Donesi moju torbu s lekovima i čašu vode!

Dok je čekao, prišao je prozoru i pogledao napolje. Na jutarnjem svetlu Džejn je videla njegovo izmoždjeno lice. Uočila je jednu čudnu stvar — nije ni pokušao da priđe preplašenom baštovanu ili da vidi mrtvaca, koji je ležao negde u grmlju. Ona ga je na to upozorila,

— To je Bazil Hejl — rekla je jednostavno.

Oštro ju je pogaedao.

— Dragi Bože! Nisi valjda bila... misliš mrtvac?

Potvrдно je klimnula glavom.

— Odakle znaš?

— Baštovan mi je rekao da je to čovek koji je juče bio ovde. Oh, Donalde... zar to nije strašno!

Kratko je klimnuo glavom.

— Da. Pitao sam se da li je to Hejl. Nekako... očekivao sam to.

Uporno je gledao u nju, njegovo mršavo lice bilo je bezizražajno poput sfinge. — Pretpostavljao sam da bi to mogao biti Hejl — rekao je tiho. — Kad sam došao ovamo bio sam uspaničen. Piter ga je mrzeo.

— Piter ne mrzi nikoga — odgovorila je Džejn oštrim, uvređenim tonsm. Vels se zapanjeno namrštio. Očigledno nije bio pripremljen na ovu slepu odbranu.

— Oh, dobro... možda i ne mrzi.

Još jedna čudna okolnost — Donald je govorio kao da Piter nije prisutan ili kao da zna da ono što govori on u svom polusvesnom stanju neće shvatiti.

— Hm? — Piter ih je tupo pogledao. — Šta sve ovo znači? Do đavola, glava mi puca!

Donald je uzeo čašu vode, koju je njegova supruga donela tog trenutka, sipao u nju pola sadržaja dveju bočica i promešao tečnost staklenim štapićem.

— Popij ovo naskap! — rekao je i Piter je poslušao. — Sada lezi!

Lekar ga je gurnuo na krevet i pacijent se mrmljajući pokorio.

— Sada ga možemo ostaviti. Poći ću da vidim tog...

Očigledno je odbijao da izgovori tu reč, a isto tako je izbegavao da njih dve ostavi same, pa je pronašao neki odvratni razlog da svoju suprugu pošalje natrag u njenu sobu, a ona je — Džejn je bila iznenađena — mirno poslušala. Međutim, čim je Donald otišao, Mardžori se vratila.

— Ko je? Neko je ubijen? Nije valjda... Bazil?

Džejn je klimnula glavom.

— Bojim se da je tako — rekla je. — Zar to nije strašno?

Usledila je duga pauza, niko nije progovarao.

— To je bio onaj zvuk koji smo čule — rekla je Mardžori i na licu joj se pojavila odvratna grimasa. — Ko zna kako je Piter?

Otvorila je vrata i ušla. Piter je ležao potpuno budan.

— Glava je bolje. Zdravo, Mardžori! Šta se događa?

Tada je Piter ugledao svoju suprugu, na licu mu se pojavio izraz uznemirenosti.

— Kažem, nisam valjda bio bolestan, zar ne? — upitao je.

Verovatno je pročitao nešto u njenim očima, jer je skočio iz kreveta i nesigurno se ljuljajući, ostao da stoji.

— Šta sam učinio? — upitao je.

— Pričekaćemo radije da se potpuno oporaviš.

— Sada mi je dobro — glas mu je bio iznenađujuće miran. — Nešto se dogodilo?

— Neko je ubijen na imanju. Mislim da je to neko koga poznajemo. Nestalo je boje s njegovog lica.

— Ko? — upitao je.

Džejn je ovlažila svoje suve usne i počela ubrzano da diše, znači ona mu to mora reći. Mardžori je ćutala.

— Bojim se da je to Bazil — rekla je promuklo.

Uhvatio se za krevet.

— Bazil?... Misliš Bazil Hejl? Ubijen?

Klimnula je glavom. Mardžori ga je uhvatila za ruku.

— Sedi, Piter.

— To je nemoguće! — otrgnuo joj se. — Bazil ubijen... Ko je to učinio?

Nije znao. Džejn je zaprepašćeno zurila u njega. On nije znao ništa od svega što se te noći dogodilo. Nije se pretvarao — bio je iskreno potresen novostima.

— Jadnik. Pitam se ko...

Tada se pojavio strah u njegovim očima. Kao da mu se pred očima pojavila slika ludog oca. Uplašeno, na brzinu je pogledao svoje ruke i kad na njima nije video ono što je očekivao, Džejn je jasno osetila njegovo olakšanje.

— Grozno! Okupaću se i obući ću se, ako nemate ništa protiv.

Bio je potresen više nego ikada, mislila je Džejn, kad ga je napustila zajedno sa Mardžori Vels. Bile su u spavaćoj sobi. Mardžori je pažljivo zatvorila vrata, pre nego što je progovorila.

— Piter je mislio da je on počinio ubistvo. Jesi li videla kako je pogaedao svoje ruke? Pitam se je li to zaista on učinio?

Džejn Klifton je planula. Razbesnelo ju je ta žena koja javno ispoveda razumevanje i prijateljstvo, čak i ljubav prema njemu, a ovamo sumnja u Pitera, i to bez dokaza.

— Zašto to pitaš? Poznaješ ga bolje od mene! Možeš li zamisliti da bi on mogao da poćini takav strašan zloćin?

Mardžori se nije naljutila, niti zbunila.

— Piter je malo lud, to si mi već rekla. Zaista, Džejn, tvoja odanost je divna. Ako ne budeš oprezna, i sama ćeš se zaljubiti u njega!

Ostavila je Džejn zbunjenu i uvređenu.

Šta da radi? Tada se setila inspektora Burka. Pozvaće telefonom Skotland jard i reći će mu sve, a ako ga ne nađe, možda će joj dati njegovu kućnu adresu. Instinkt joj je govorio da je on Piterov pravi prijatelj. Mora to učiniti pre nego što lokalna policija preuzme slučaj.

Bilo je tek sedam i trideset, nije očekivala da će inspektora tako rano zateći u kancelariji, ali baš se on javio na telefon.

— Da, gospođo Klifton (Kako je to čudno zvučalo!). — Da, Burk ovde. Nešto nije u redu?

Sve mu je ispričala u nekoliko reči, a kad je spomenula Bazila, zazviždao je.

— Dolazim odmah. Dvorac Longford je na samoj ivici gradskog područja. Zna li vaš suprug da ste me zvali?

— Ne, ne zna — rekla je brzo.

Vrativši se u svoju sobu, zatekla je Mardžori kako šeta gore-dole po prostoriji.

— Dolazi gospodin Burk — rekla je bez daha od uzbuđenja.

Mardžori nije odgovorila, čelo joj je bilo namršteno.

— Burk je policajac, zar ne? Piterov prijatelj? — Volela bih da znam sve što ti znaš — nastavila je. — Mislim... sve ono što mi nisi rekla. Bazil se vrzma ovuda otkako si stigla, ja to znam. Donald je to jutros slučajno izlanuo. Ne mislim da je bio ozbiljno u tebe zaljubljen sve dok se nisi udala... ali to njemu priliči. Neka osoba ili stvar moraju biti nedostižne da bi zaista postale zanimljive.

— Ali, mi smo bili samo prijatelji — protestovala je Džejn. — Nikada mi nije izjavio ljubav, a prema meni se ponašao kao brat.

Osmeh je zatitrao na zabrinutom Mardžorinom licu.

— Upravo na to mislim — rekla je. — Samo udaja je to mogla promeniti. Kad si postala gospođa Klifton...

Tu je zastala i ljutito zatresla glavom.

— Kad bih bar znala.

Bilo je gorčine u njenom glasu, Džejn tome nije znala razlog.

— Ti si skinula odeću s Pitera?

Proučavala je devojčino lice, ali Džejn je skupila svu svoju odlučnosg i slagala.

— Ne — rekla je.

15

Ako sada pocrveni, njena prevara neće imati smisla. Mislila je na nešto nevažno i čini se da je uspela da se svlada jer Mardžori nije ništa posumnjala.

— Zašto bih? — upitala je Džejn, ali njena prijateljica je gledala kroz prozor.

Polako, preko travnjaka, dolazio je Donald Vels. Ruke beše gurnuo duboko u džepove, pogled mu je bio uprt u zemlju. Po njegovom držanju znala je da baštovan nije pogrešio, i svesna da se izlaže neizbežnom prekoru, spustila se stepenicama i pošla mu u susret.

— Da... to je Bazil — bio je iznenađujuće miran. — Jadnik... izudaran je na smrt... čekićem ili nečim sličnim.

Stojeći na gornjem odmorištu Džejn je osluškivala svoje srce, koje je divlje udaralo. Izudaran na smrt — čekićem!

Vratila se u sobu, izvadila glavu čekića iz kutije za ugali gde je bila skrivena, i uspela je da je ubaci u kofer i otključa vrata, pre nego je Mardžori uletela u sobu.

— Rekla sam Donaldu da si pozvala gospodina Burka — rekla je tiho. — Besan je na tebe, kaže da si možda strašno naškodila Piteru.

Začulo se kucanje na vratima. Džejn ih je tiho otvorila, njen suprug je stajao pred njom u kućnom ogrtaču.

— Čemu sva ta zbrka? — upitao je. — Nešto se dogodilo? Neko mi je rekao nešto neprijatno, ali ne mogu da se setim šta je to bilo.

Bio je nervozan i razdražljiv. Džejn je više otvorila vrata.

— Uđi — pozvala ga je.

Zaboravio je sve što se dogodilo pre nekoliko minuta, zaboravio je da mu je rekla za Bazilovu smrt!

— Zar se ne sećaš? Jedan čovek je nađen mrtav na imanju, ubijen! Ruka mu je lagano zadrhtala dok ju je podizao.

— Ubijen? Ko je to bio? — upitao je promuklo.

Ovog puta mu je odgovorila Mardžori:

— Bazil Hejl.

Okrenuvši se ka njoj, zažmurio je kao da ga je zaslepilo jako svetlo.

— Bazil Hejl ubijen? — rekao je a onda upitao: — Ko ga je ubio? Kada?

— Noćas — Džejn je govorila vrlo blago. — Mislim da je bilo oko tri sata posle ponoći. I, Piter... pozvala sam gospodina Burka!

Tupo ju je pogaedao kao da ne shvata potpuno sav užas onoga što mu je rekla.

— Hejl ubijen? Dragi Bože!

— Smeta li ti... što sam pozvala Burka?

Odmahnuo je glavom.

— Ne, mnogo ti hvala. Kako znaš u koliko sati se to dogodilo?

Rekla mu je sve o vrisku u noći, ponovo je zažmurio.

— Ja sam spavao — glas mu je bio izazovan, prkosan. Svesno se branio. — Nisam ništa čuo, a imam vrlo lagan san. Je li ga Donald video?

Džejn je klimnula glavom. Stajao je trenutak, dva gledajući čas jednu, čas drugu.

— Obući ću se i sići ću — rekao je i otišao u svoju sobu.

Džejn je pričekala da ga čuje kako zatvara vrata, tada se okrenula i susrela ispitujući pogled gospođe Vels.

— Piter je prilično potresen.

— Zar za to nema razloga? — upitala je Džejn uvređeno, a kad joj se Mardžori nasmešila, mrzela ju je.

— Ne budn glupa!... čujem korak svog ljubljenog, tako je lagan, kao u mačke.

— Je li neko rekao Piteru?

— Da, ja — odgovorila je Džejn.

— I pozvala si Burka, je li? To nije bilo pametno. Večernje novine će od toga napraviti senzaciju,

— Ne verujem da se to može zataškati — rekla je Džejn. — Dogodila se grozna stvar, ali ne vidim kakve to veze ima s nama.

Namerno je bila gruba i nije osećala grižu savesti zbog svoje bezosećajnosti.

— To se tiče svih nas — rekao je Donald oštro. — Ne bi to bilo toliko važno da juče uveče nije bilo one tuče. Ne misliš li valjda da će sluge to prećutati? Mrzeli su se, on i Piter. Osim toga, već sam telefonirao Rauperu, on je slučajno u Hartfordu. Rekao sam mu da smesta dođe ovamo. Ne želimo da se Burk meša u...

— Gospodin Rauper ne voli Pitera — rekla je Džejn odlučno. — Mislim da si morao sa mnom da se posavetuješ pre nego što si ga

pozvao.

Donald je bio iznenađen njenim tonom, a Džejn je iznenada uvidela da ju je do ovog trenutka smatrao više ili manje nesposobnim, bezvrednim stvorenjem s kojim se ne može računati u ovom kriznom trenutku.

— Da, verovatno sam morao — rekao je posle kraće pauze. — Nekako sam zaboravio da ste ti i Piter venčani. Rauper nije loš, zaista, i ne mislim da ima nešto protiv Pitera. Naravno, svaki policajac je sumnjičav kada ispituje neki zločin.

Džejn je već bila odevena i dočekala je Raupera ispred kuće.

— Dobro jutro, gospođo Klifton — bio je isuviše kratak, da bi bio ljubazan, — Primio sam poruku doktora Velsa kad sam stigao u šefovu kancelariju. Došlo je do male svađe, zar ne? Pretpostavljam da neće biti tužbe zbog fizičkog napada? Još sinoć bih telefonirao, ali sam radio na jednom slučaju.

Oštar glas Donalda Velsa ga je pozvao iz predvorja.

— Jeste li to vi, Rauper? Uđite, hoćete li? Želim s vama da razgovaram nasamo.

Ostavio je Džejn potpuno zbunjenu. Tuča? Znači Donald mu je sinoć telefonirao — zašto? Tada joj je sinulo da mu je ispričao sve o tuči u leji. Bilo je sigurno da Rauper ne zna ništa o ubistvu. Odmah je potražila Mardžori da bi joj rekla da je došao detektiv i ispričala joj njihov razgovor.

Kad je Džejn ušla u njenu sobu, Mardžori se oblačila. Slušala je ne prekidajući je i kad je Džejn završila, nasmešila se. Bio je to kratak, nimalo veseo osmeh. Tada je na zaprepašćenje devojke, istrčala iz svoje sobe, uletela u spavaću sobu i pojurila ka prozoru. Upravo u tom trenutku je Donald, zajedno s detektivom, zamakao za grmlje gde je ležao leš.

— U čemu je tajna, molim?

Glas Džejn Klifton nikada nije bio tako oštar i hladan. To nije bilo pitanje, nego naredba. Na trenutak je sa zlobnim zadovoljstvom zanemarila sopstveni strah.

— Jednog dana saznaćeš sve — rekla je Mardžori, ali Džejn nije dopustila da tako lako razgovor skrene s te važne teme.

— Nešto zaista nije u redu, Mardžori — rekla je mirno. — Ne mislim da ti mnogo znaš. Rekla si mi da često nagađaš, ja mislim da često i

pogađaš. Hoćeš li mi se poveriti i reći mi sve što znaš, misliš i veruješ? Ja sada tapkam u mraku. To se sve skupa tiče Pitera, zar ne?... Misliš li da je Piter ubio tog čoveka?

Mardžori je napućila usne. Bila je to čudna žena, puna protivrečnosti, koja se prepupggala trenutnim raspoloženjima. Džejn je osetila da se njihov prećutno sklopljeni savez raspao. Supruga Donalda Velsa imala je neki lični cilj kojem je sve podredila i nije htela da žrtvuje sopstvene interese zbog glupog altruizma. Zaista je bila spremna da žrtvuje Pitera, u slučaju da se bilo šta ispreči na putu njene bezbrižne budućnosti.

— Verujem da mi želiš pomoći do određene granice, Mardžori, i mislim da smo stigle do te granice. Ali, ne možeš mi pomoći ako mi ne kažeš šta znaš. Dakle, šta znaš, Mardžori?

— Ništa.

Odgovor je bio nagao i odlučan i u trenutku Džejn se osetila očajno usamljenom. Samo joj je jedna osoba mogla pomoći — Piter.

Nekoliko minuta kasnije pokucala je na Piterova vrata. Stajao je kraj prozora u košulji, odsutno zureći prema grmlju gde su nestala ona dvojica muškaraca. I on ih je takođe posmatrao.

— Piter!

Nije je čuo kad je ušla i trgnuo se kad ga je oslovila.

— Zar mi nećeš dopustiti da ti pomognem?

To iznenadno pitanje izmamilo je izdajnički gest očajanja.

— Ko može pomoći... — počeo je klonulo i prekasno shvatio da je odao sopstveno strahovanje. — Misliš na moju glavobolju? — rekao je neuverljivo.

— Mislim na Bazila Hejla... i na sve što je rekao. I mislim... — bio je potreban užasan napor da završi rečenicu. — I mislim na sobu s štamparskom mašinom.

Prebledeo je, ali nije okrenuo glavu.

— Ti znaš, zar ne? Kako si to otkrila? Kako je to grozno za tebe!

— Sišla sam dole preksinoć — nastavila je gotovo normalnim tonom — i videla te u sobi, mašina je radila.

Prebacivanja, objašnjenja, neshvatanje — bile bi to samo banalnosti, mislila je. Nije dalje komentisao njeno otkriće, očigledno je nešto mnogo važnije zaokupljalo njegove misli.

— Neko mi je sinoć ili jutros skinuo odeću — rekao je, ne gaedajući je. — To nije odelo koje sam nosio.

Pokazao je na sako koji je Džejn bila prebacila preko stolice. — A to nije ona košulja.

— Ja sam te svukla — rekla je. — Rano jutros.

Još je buljio kroz prozor.

— Zašto? — konačno je upitao. — Je li bilo nečega... jesu li bili...?

Sada ju je gledao tužnog lica, očekujući njen odgovor.

— Odeća je bila krvava — rekla je Džejn mirno.

Uzdahnio je, dršćući.

— To sam i mislio, bilo je još mrlja na vrču u kupatilu. I ruke su mi bile... krvave.

Klimnula je glavom.

— Ja sam ih oprala — rekla je jednostavno. — Pogledaj me, Piter, molim te.

Poslušao je,

— Sigurno sam ga ubio — rekao je. — Ničega se ne sećam, samo osećam da sam još uvek strašno umoran. Znaš li kako sam izašao kroz prozor? Jesu li tamo bile merdevine?

— Da... ali možda je on došao u sobu? — odgovorila je.

Piter je odmahnuo glavom. Bio je vrlo miran, stara nervoza je prošla.

— Sinoć sam bio prilično uznemiren, bio sam nesiguran, i zato sam pozvao Donalda. Postoji uvek mogućnost da dobijem te čudne napade, iako bih se zakleo da sam najzdraviji na svetu. Ali Donald me je upozorio, isto tako i Ser Vilijem Kluers.

— On je specijalista? — upitala je.

Klimnuo je glavom.

— On je taj koji je malo preuranjeno dao zeleno svetlo — njegov osmeh je bio leden. — Samo sam jednu ludost učinio svesno: oženio sam se tobom, Džejn. Ne znam je li to ludo ili pokvareno. Oprala si moje ruke i lice? Kako si, draga!

Govorio je tako milo da su joj suze navrle na oči.

— Šta želiš da učinim? — bio je poput deteta, taj visoki atleta — Potreban mi je neko da me vodi. Pretpostavljam da Burku moram reći sve kad dođe.

— Ništa mu nećeš reći, osim za svađu — rekla je vatreno. — Moraš misliti i na mene, Piter. Reši se Donald a što pre budeš mogao i kad policija ode, vratićemo se u London.

Klimnuo je potvrdno.

— U redu... ništa o krvi i svemu? Učiniću kako ti misliš da je najbolje. Ali ako nekog drugog osumnjiče, ne mogu ćutati, zar ne? Da nema tebe, sve bih mu priznao. Svejedno ćemo se morati rastati. Neko se mora brinuti o meni.

Polako je sišao stepenicama, a ona za njim. Donald se još nije vratio, a Mardžori je bila u svojoj sobi.

Bili su sami kad je Burkov snažni automobil skrenuo u vrt. Njegovo široko lice bilo je ozbiljno.

— Kada se to dogodilo? — upitao je bez uvoda — Negde posle jedan posle ponoći, znam.

— Otkud znaš? — upitao je Piter.

Burk ga je ozbiljno pogledao.

— Jer je u jedan sat — rekao je — Hejl pozvao Skotland jard i rekao dežurnom oficiru da je dvorac Longford glavni štab Mudrog i da ćemo mašinu za štampanje novčanica naći u tajnoj prostoriji u koju se ulazi iz biblioteke.

16

Džejn Klifton se ukočila od straha. Činilo joj se da glas detektiva dolazi iz velike udaljenosti.

— ... raspolagao je činjenidama... dao je našem čoveku najsitnije detalje. Rekao je da postoji slika na zidu i ako opipamo okvir, naći ćemo oprugu pomoću koje će se otvoriti vrata. To je ta slika, zar ne?

Nije više bila u stanju da doživi šok — tek tada je shvatila da su zajedno ušli u sobu gde je skrivena štamparska mašina.

Piter je govorio — glas mu nije odavao ni uzbuđenje ni strah.

— Istina je, ta soba postoji. Slučajno sam je pronašao pre neki dan.

Otišao je do zida, taknuo sliku i začulo se „klik“. Ram se otvorio uz pomoć tajne opruge. Iza njega je bilo udubljenje, a u njenom središtu mali metalni točak. Okrenuo ga je i gurnuo. Zid se otvorio. Pružio je ruku, upalio svetlo i ušao, a Burk za njim. Džejn se polako približila vratima. Videla je dugu i visoku sobu, klupe koje je videla i prvi put — ali nije bilo ni traga od mašine, niti od novčanica, niti od svih onih pomagala za falsifikovanje.

— Aha!

— Nešto je bilo pričvršćeno za ovu središnju klupu — proučavao je rupe u drvetu. — Čini se da su dosta stare — rekao je gledajući ih. — Ove žice su bile spojene za ono što je bilo na stolu. Ne bih se iznenadio da je ovo mesto služilo u tu svrhu.

— Mislio sam da je ta soba služila kao mračna komora. Kako je samo Piter mirno govorio. Njegova hladnokrvnost ju je vratila u stvarnost,

Burk je prstom trljao površinu stola.

— Kiselina — rekao je, okrenuo se na peti i izašao iz sobe. — Ovo može da pričeka. Hej, Rauper je ovde! Ko ga je doveo?

— Doktor Vels — začula je Džejn svoj glas.

— Zar on? To je vrlo preduzetljivo od njega! Zdravo, Rauper.

Inspektor je pozdravio svog šefa bez oduševljenja.

— Doktor me je pozvao ovamo iz Hartforda da vidim ovog čoveka.

— Meni ste rekli da vas je pozvao zbog svađe koju je moj suprug imao s gospodinom Hejlom — rekla je Džejn.

— Niste ni znali za ubistvo kad ste stigli, zar ne?

Inspektor je bio zbunjen.

— S vama ne mogu raspravljati o toj sgvari, gospođo — rekao je grubo.

— Raspravi to sa mnom — Burkov glas je bio miran. — Jesi li znao za ubistvo kad si došao iz Hartforda?

Detektiv je oklevao.

— Ne, gospodine.

— Dobro, da vidimo leš.

Čim su polidajci izašli iz kuće, Donald Vels je upitao:

— Zašto si, zaboga, Raupera pokušala da uvališ u nevolju, Džejn?

Grickao je usne, grčevito tragajući za objašnjenjem njenog novog ponašanja. Piter je insistirao da pođe s Burkom i Rauperom. Mardžori je diskretno nestala. Bili su sami u biblioteci.

— Džejn, moraš se pomiriti s činjenicom da Piter nije normalan. Teško mi je da to priznam... ali jutros kad sam pošao gore da ga vidim, očekivao sam da... Bog zna šta sam očekivao!

Pogledi su im se sreli.

— Pitam se šta si očekivao? — upitala je polako. — Pitera poprskanog krvlju i čekić pored kreveta?

Ovoga puta to nije bilo brzopleto pitanje koje joj je izletelo u trenutku nepažnje. Izgovorila ga je s hladnom promišljenošću.

— Da — izustio je jedva čujno. — Čudno je da si to rekla... kako si uopšte to pomislila?

Njen osmeh bio je leden kao i njene reči.

— Sigurno si prijatno iznenađen — rekla je.

Krenula je u park, u susret trojici muškaraca koji su se vraćali. Piter je bio bled i izgledao je bolesno. Burk je bio zagonetan poput sfinge. Samo je Rauper pokazivao određenu veselost.

Piter je nešto ozbiljno govorio detektivu. Čula ga je kako uzbuđeno kaže: — ...videti Redloua — a tada, čim je postao svestan njenog prisustva, krenuo je prema njoj.

— Hoćeš li da odeš u grad i tamo me pričekaš? — upitao je. — Poslaću telegram tvom ocu da te sačeka u stanu, mislim da je bolje da odeš u Karlton Haus Teris nego u hotel.

Oklevala je.

— Ono je... Bazil?

— Da — kratko je odgovorio i nastavio: — Burk će odvesti tebe i Mardžori. Neka ti Ana pomogne da spakuješ kofere, a ja ću tvoj

prtljag poslati ili poneti sa sobom. Trebalo je prvo da pošaljem telegram tvom ocu, ali nisam želeo ovde da ostanem ni minut više nego što je potrebno. Donald ostaje sa mnom.

— Zar ne bih mogla i ja da ostanem? — molećivo je upitala.

Odmahnuo je glavom.

— Ne, želim da odmah odeš, molim te.

Poslušno se vratila u kuću i zatekla Mardžori u biblioteci. Gospođa Vels je saslušala predlog, a kad je Džejn završila:

— Ja ću pričekati Donalda, ako ti toliko ne želiš da se vratim s tobom. I, Džejn, zaboravi sve gluposti što sam ti noćas ispričala o Donaldu. Bila sam prilično ljuta na njega, a bojim se da imam dušu i jezik svadljive babe. Ono je Bazil, naravno? Bolje da se čistimo odavde. Oni će hteti da telefoniraju. Pretpostavljam da ima rodbinu, nikad nisam čula za nju.

Ta pomisao nije devojci pala na pamet. Postojao je negde možda neki starac ili starica, kojima će ta vest odjeknuti kao žalosno zvono. Zadrhtala je i molila se da nitde na svetu ova vest ne donese takvu nesreću.

Kad je počela da se užurbano pakuje, bila je zapanjena svojim ponašanjem. Sviđao joj se Bazil, ali u tome nije bilo nežnosti. Bilo joj ga je strašno žao — ali, zašto nije bila tužna onako kako je čovek tužan kad gubi nekog, ko je na svaki način, ipak bio prijatelj?

Klečala je kraj kofera kad joj se sve samo od sebe razjasnilo. Bazil Hejl je bio onaj ponoćni posetilac — čovek koji je na silu upao u njenu sobu prve bračne noći, uljez ispod njenog prozora! Podsvesno je to znala — ali otkada? Verovatno od onog njihovog razgovora kod leja, kad joj je govorio o Piteru. Odalo ga je njegovo skrivanje i sama činjenica da je uopšte bio tamo.

Sela je na pete, skamenjena, zaprepašćena. Tek ju je Piterov glas s druge strane vrata trgnuo.

— Jesi li spremna, Burk odmah polazi!

Stavila je još nekoliko stvari na vrh kofera i zatvorila ga. Na njegovom dnu su ležali odvratni dokazi ubistva.

— Uđi!

Ušao je i zbunjeno pogledao kofer.

— Zar ga ne mogu ja poneti? Prilično je veliki.

— Ne, moram ga ja poneti.

Vratio se na početak stepeništa i pozvao Burka. Gospodin Burk nije bio iznenađen.

— Možemo ga staviti pozadi — rekao je. — Žao mi je što vas požurujem, gospođo Klifton, ali moramo Hejla uneti u kuću.

To nije bilo dovoljno da ubrza njene pripreme za odlazak. Burk se vraćao u grad s namerom koju nije otkrio. Štogod to bilo, činilo se da je hitno, jer je nestrpljivo želeo da što pre ode. Kofer je bio donesen dole u predvorje, i ona je išla za njim. Burk je stajao na vratima biblioteke. Dok se pakovala, stigle su novine i sada su stajale na stolu. Burk ih je uzeo i otvorio u trenutku kad se ona pojavila.

— Jeste li spremni? — počeo je, a tada je krajičkom oka ugledao naslov koji pleni pažnju.

— O, Bože! — zinuo je od čuda. Na sredini prve stranice pisalo je krupnim slovima:

TAJANSTVENO UBISTVO U HARTFORDU

Smrt na imanju mladenaca.

Gospodin Bazš Hejl, popularni poznavalac umetnosti, nađen je mrtav rano jutros na imanju dvorca Longford. Gospodin Piter Klifton i negova mlada supruga provode u dvorcu Longford svoj medeni mesec. Oboje, Gospodin i gospođa Klifton, bili su lični prijatelji pokojnika. Gotovo nema sumnje da je gospodin Hejl žrtva podmukle igre. Policija iz Hartfordšira istražuje ubistvo.

— Pročitaj ovo!

Dao je novine Piteru u ruke i otrčao u biblioteku. Džejn ga je čula kako užurbano telefonira.

Preko Piterovog ramena pročitala je članak sa strahom u srcu. Nije bilo sumnje da je taj članak loš znak.

— Strašno mi je žao — Piter je gundajući spustio novine.

— Naravno, morali su navesti činjenice, ali, nadao sam se da tebe neće spominjati.

Džejn je dobro znala zašto Burk telefonira i sa zebnjom je očekivala njegov povratak. Za nekoliko minuta detektiv se pojavio.

— To je londonsko izdanje — rekao je. — Dali su ga u štampu u četiri sata ujutro; ubistvo je počinjeno u tri, a otkriveno tek u sedam

sati. Neko je zaista bio brz obaveštajac. A taj neko je ubica!

Pogledao je Džejn, a onda automobil koji je čekao.

— Telefonisti koji su noćas radili, otišli su kućama, potrajaće nekoliko sati dok s njima ne stupim u vezu, a to isto važi i za dežurnu ekipu u novinama. Zamolio sam ih da gospodina koji je primio vest, pošalju danas u podne kod mene u Skotland jard. Dođite, gospođo Klifton!

Ali njihov odlazak je ponovo bio odložen. Upravo su došli do vrata kad se pred njima zaustavio prašnjavi taksi. Gospođa Anterson nije bila potpuno odevena. Na hladnom jutarnjem svetlu i bez šminke, njeno lice je bilo ružno, iskrivljeno u grimasu užasnog besa.

— Gde je? — urlala je, gegajući se prema njima.

Tada je ugledala Pitera i njeni drhtavi prsti ga optužiše. — Ubico!... Ubico! — jaukala je. — Ti si ga ubio!

Bacila se na njega, ali ju je Burk uhvatio i zadržao.

— Pustite me... ubiću ga... Piter Klifton... Piter Velerson... Znaš li šta si učinio?... Ubio si mog sina, svog brata!

Džejn Klifton se zateturala kao da ju je neko udario posred lica.

Bazil Hejl je bio Piterov polubrat!

U sobi je ponavljala reči poludele žene — i posle deset minuta, kad je Burk naredio velikim policijskim kolima da krenu, još ih je automatski ponavljala.

Ta jecajuća olupina, koju je poluodevenu ostavila da leži na svom krevetu, koja je prestala da drhti tek pod dejstvom Donaldove injekcije, bila je majka Bazila Hejla.

— Ne mislite o tome — zagundao je Burk, kad ga je nešto upitala.

Sveži jutarnji vazduh bio je istovremeno i umirujući i podsticajan. Nedugo pošto su dvorac Longford ostavili iza sebe, Džejn se ponovo osećala kao ona stara, osećala se prijatno kraj Burka, iako to pre nije mogla ni da pretpostavi. Razumela se s tim velikim čovekom. Juče je bio sasvim običan, čak i neugledan. Danas je pokazao novi autoritet, novo dostojanstvo. Osećala je prema njemu ono što je Piter osećao sve ove godine.

— Recite mi, gospodine Burk, koje osobine mora imati jedan detektiv?

Naslonio se.

— Đavo me odneo, ako znam! Pretpostavljam da je najvažnije biti sumnjičav po prirodi i verovati u pokvarenost ljudskog roda — rekao je ne okrećući glavu. — Zašto pitate?

Njene zbrkane namere su se počele kristalizovati, međutim, još nisu bile toliko jasne da bi mogla razumno da mu ih izloži.

— Mislim da je Piteru potrebna pomoć, posebna pomoć, koju mu vi ne možete pružiti, jer vam ne smemo reći u čemu je problem. Ne znam mnogo o Skotland jardu, ali sam jednom pročitala da policija, ako zna neke stvari, sumnjive stvari, mora delovati, čak ako možda i veruje u nevinost dotične osobe.

Potvrдно je klimnuo glavom, pogledavši je s razumevanjem.

— Pretpostavljam da mislite da sam romantična budala, kad kažem da želim da budem detektiv. Ali, ipak želim. Želim da doprem do dna te užasne tajne: ubistva, gospođe Anterson, svega. I tada ću, mislim, biti u stanju da sve kažem policiji, a da nikoga ne povredim, nikoga koga volim. Sada se bojim bilo šta da kažem...

— Znete li nešto sigurno? — otvoreno je ugštao, ali, ona je odmahнула glavom.

— Ne, mislim da ne. Pretpostavljam, svi mi sada nagađamo. Ne mogu naći vezu, ako je to prava reč, između nekih podudarnosti. Rado bih vam rekla dve stvari, ali nikada sebi ne bih oprostila ako bih to učinila.

Burk je vozio jednom rukom, drugom je iz džepa izvadio dugu kutiju cigara. Nije tražio dopupggenje za pušenje — iznenadilo bi je da jeste. Odgrizao je vrh i zapalio cigaru malim srebrnim upaljačem. Učinio je to vrlo promišljeno i ona je shvatila da time želi samo da dobije na vremenu kako bi razmislio o njenim rečima — teško da je mogao uživati vozeći ovakvom brzinom.

— Piter nikada nije bio „slučaj“ u pravom smislu te reči — rekao je. — Hoću reći, nikada nije bio predmet policijske istrage. U prvo vreme mi je dosadivao svojim brigama i strahom. Međutim, ja sam se počeo baviti njime kao nekim hobijem sve dok ga nisam upoznao i zavoleo. Na neki način bilo je teško družiti se s njim, on je bogat, a ja sam siromašan čovek. Prvi put kad mi je ponudio nagradu, hiljadu funti, za malu uslugu koju sam mu učinio, bilo je vrlo teško odbiti. Ne kažem da nisam nikada ništa primio od ljudi kojima sam pomogao, ali s Piterom je bilo drugačije, i ja sam tu imao sopstveni interes, pretpostavljam, nikada nisam znao hoće li jednog dana krenuti stopama Aleksandera Velersona, a to bi bilo grozno.

Sada su se bližili Barnetu i usporili su jer je saobraćaj bio gušći nego obično.

— Ne znam kojim ćete putem krenuti u vašoj istrazi. Čovek koji je o Piteru najviše znao bio je Bazil Hejl.

Zapanjeno ga je pošedala.

— Bazil? Odakle vam ta pomisao? — upitala je.

— Proveo je godinu, a možda i više, njuškajući oko Elmvuda. To je selo gde je Piterov otac imao svoju kuću. U Sautportu je takođe mnogo boravio. Velersonov advokat je tamo imao svoju kancelariju, R. & B., stari Redlou je bio jedan od Piterovih zaštitnika.

Redlou. Setila se Piterovih reči.

— Hejl je pokušao da nešto izvuče iz njega — nastavio je detektiv, pošto je zastrašujućim manevrom izbegao jednog psa — ali Redlou nije progovorio. Ima osamdeset godina, ali duh

četrdesetogodišnjaka. Ne znam šta je očekivao da će saznati od advokata, nije postojalo ništa što bi bilo vredno znati u vezi s Piterom.

Zapamtila je ime, iako nikada nije videla starog advokata. Predstavnik te advokatske kancelarije je u kući njenog oca neverovatnom brzinom pročitao bračne obaveze na njenom venčanju.

Međutim, to je bio mlađi Redlou — čovek stisnutih usana, odsutan duhom, kojeg ne zanima ništa osim posla i koji je gotovo svaki slobodni trenutak koristio da bi pogledao na sat.

Burk ju je ponovo vratio u ružnu stvarnost.

— Pitam se, nagađate li ko je upao u vašu sobu, gosiođo Klifton?

— Da, mislim da znam. To je jedna od stvari koju nikada neću razumeti. Zašto je došao u dvorac Longford?

— Bio je zaljubljen, ili je mislio da jeste. On je bio takav čovek, i naravno, poprilično lud.

Lud! Shvatila je i na trenutak je bila zapanjena. Bazil Hejl je bio sin Aleksandera Velersona — Piterov polubrat! Bolest je bila i u njegovoj krvi!

— Žao mi je, bojim se da vas je to šokiralo. Da, Hejl je bio lud. I njegova majka je opravdano bila zabrinuta. Stari Velerson se oženio njom na svoj ludi način, iako mu je supruga još bila živa. Ona je znala da je oženjen, a on ju je uverio da to venčanje nije pravovaljano — Piterova majka mu je bila neka vrsta rođake. Stari Redlou bi mogao razjasniti tu tajnu, ali on to ne želi. Pre nego što sam otišao, zamolio sam Pitera da mu pošalje telegram, ali bojim se da ništa neće naterati tu staru školjku da se otvori.

Sada su već zašli u londonsku gužvu i razgovarali su isprekidano i o nevažnim stvarima. Automobil se zaustavio kod velikog kolnog ulaza ispred Piterovog stana. Jednom je bila posetila taj njegov lepi stan, pa nije bila potpuni stranac za slugu koji ju je dočekao.

— Bojim se da kod nas baš nije sve u najboljem redu, gospođo — rekao je. — Nismo očekivali gospodina Kliftona još nekoliko dana, pa čistimo stan.

Međutim, nije se baš primećivao nered. Voker joj je objasnio da je Piter telefonirao rano ujutro, pa je njena soba bila spremna.

— I, oh, oprostite, gospođo, jedan gospodin vas čeka. Smestio sam ga u salon.

Klimnula je glavom.

— Da... moj otac.

Voker se složio, on je bio tip dobro vaspitanog sluge koji vrlo uredno klima glavom.

Međutim, kad je ušla u veliki salon koji gleda na Grin Park, doživela je iznenađenje. Džon Lit nije stajao na tepihu ispred kamina s rukama na leđima i s bradom na grudima, nego je pred njom bio neki slabašni starac, kojeg nikada ranije nije videla. Bio je potpuno ćelav, lica punog zamršenih bora.

— Gospođa Klifton? — glas mu je bio tanak i prodoran, uz to je i kod svakog slova „s“ piskutao.

— Da? — rekla je iznenađeno.

— Zovem se Redlou... advokat... dobio sam Piterov telegram... srećom, bio sam odeven... video sam novine... zverski, cela stvar... Hejl je sam kriv.

Govorio je brzo, bez daha, izbacujući nepovezane rečenice, jednu za drugom. Očigledno se izvežbao u toj ekonomici govora, bila je to navika, koja se usavršava kroz ceo život.

Izvukao je iz džepa svog dugog salonskog kaputa presavijeni komad novinskog papira i svojim kvrgavim kažiprstom pokazao na jedno mesto.

— Bazil Hejl je bio lud... uvek sam to govorio... i njegovoj majci... glupa stara baba!

— Poznajete gospođu Anterson? — upitala je.

— Poznajem li je? — glas gospodina Redloua bio je pun ljutnje. — Opsedala je moju kancelariju... odlična renta... magareća ekstravagancija... Jeste li videli njen automobil? Nemoguće!... Ona je kuvarica...

Ponovo je presavio papir.

— Odvratna stvar... Neko zna sve o tome... i nešto smeru... Moj sin se raspituje... Vi ga poznajete zar ne?

Džejn je shvatila da je „moj sin“ onaj advokat tankih usana s njenog venčanja.

— Fin, zgodan mladić.

U bilo koje drugo vreme ona bi se nasmejala. Kao da je advokat na trenutak izgubio nit razgovora, jer se namrštio i nešto je mrmlijao.

— Ah, da — rekao je konačno. — Ovaj novinski članak... loše za Pitera, vrlo loše. Loše za Pitera Kliftona Velersona, sina pokojnog Aleksandera Hejl Velersona... odatle je i uzela ime Hejl... njeno prezime je Anterson, švedsko. Moraću nešto da učinim, odmah... statutarnu izjavu u mojim godinama, a nadao sam se da nikada više neću videti te proklete sudove! Da su budale samo pažljivije proučile testament...

Tek tada se setio zbog čega je zapravo došao i upitao je kada očekuje Pitera. Nekako je saznao, verovatno od slugu, da je došla sama.

— Glupo je što je ostao... Recite mu da me pozove. Brzinu i naglost iz govora preneo je i na svoje pokrete. Nagnuo se napred, iznenađujuće čvrsto joj je stisnuo ruku, stavio je staromodni šešir na glavu i izašao iz sobe, pre nego što je uspela da dođe do daha. Čim su se za njim zatvorila vrata, žurno je ušao sluga.

— Gospodin Lit — rekao je i Džejn je potrčala u susret svom ocu.

Kao da je prošlo sto godina otkako je poslednji put videla to iscrpljeno lice. Sada je bilo upalo od zabrinutosti i prvi put u svom životu videla ga je ozbiljno uznemirenog.

— To je užasna stvar, Džejn! Dušo moja jedna!

Ruka oko njenog ramena je drhtala i tog trenutka bila je više zabrinuta za njega nego za samu sebe. Još nije bila odlučila koliko toga će mu reći. Piterova tajna bila je strogo lična stvar, nije je smela otkriti, pa čak ni voljenom ocu. Jednog je bila pošteđena: Piter je telefonirao Džonu Litu i rekao mu sve o svom zdravstvenom stanju.

— Teško mi je poverovati da Piter nije najzdraviji čovek na svetu — rekao je mršteći se zlovoljno. Tada se okrenuo i odgurnuo je od sebe. — Daj da te pogledam! To je za tebe bilo užasno iskustvo. Bože moj, novac je grozna stvar!

Ona se slabo nasmešila.

— Misliš da nije trebalo da se udam za Pitera i da sam se za njega udala samo zbog njegovog novca.

Klimnuo je glavom.

— Ja sam te venčao za njega zbog novca — rekao je gorko — Mislio sam da će to biti kraj svim opasnostima i problemima. Ja

nisam tako bogat kao što ti misliš — dodao je brzo videći njen upitni pogled — i stvarno sam bio zabrinut za tvoju budućnost. Kad je Piter ušao u naš mali krug, ja sam ga zaskočio, doslovno zaskočio.

Nije pojasnio zbog čega je bio toliko zabrinut, nego je upitao:

— Ko je sada s Piterom? Je li Burk tamo?

— Gospodin Burk me je doveo — objasnila je. — Donald je s njim, i Mardžori.

Na „Mardžori“ se trgnuo.

— Mardžori Vels? Kako je ona tamo dospela?

Džejn mu je ispričala. Činilo joj se da je zbog nečega odahnuo.

— Jesam li to video starog Redloua kako izlazi odavde? Poznajem ga. On je Piterov advokat, bolje rečeno glava advokatske kancelarije koja radi za Pitera. Sećaš li se, draga, upoznala si njegovog sina? Šta je hteo?

Pokušala je, najbolje što je znala, povezano da ispriča razgovor s gospodinom Redlouom. Pažljivo je slušao, ispitujući je ponekad o stvarima, koje je ona smatrala sitnicama.

— Voleo bih da se sa mnom vratiš u Aveniju Roud — rekao je kad je završila — ali pretpostavljam da to ne bi bilo pošteno prema Piteru. Voliš li ga?

Predugo je oklevala.

— Pa, ipak ti se sviđa? — upitao je zabrinuto.

— Mnogo mi se sviđa. — Mogla bih ga i zavoleti — rekla je iskreno, ali je primetila da se otac trgnuo — Ne želiš to?

— Naravno — brzo je rekao. — Ali, draga moja, bilo bi bolje da... da ga ne voliš, znaš. Ako je istina ono što kaže...

Odmahnula je glavom.

— To ću tek otkriti — rekla je mirno.

Ručao je zajedno s njom i dvaput mu je gotovo rekla sve o tajnoj osobi i tajanstvenom nestanku, za samo dvadeset četiri sata, svih dokaza Piterovog tragičnog ludila. Oba puta se na vreme zaustavila, iako je morala da slaže da bi završila već započetu rečenicu, a da ne izazove sumnju.

Taj ručak je za Džejn bio teško iskušenje. To ju je zapanjilo, jer je duboko volela tog mirnog čoveka i očekivala je da će je susret s njim utešiti. Bila je gotovo zadovoljna kad je otišao i ostavio je samu.

Sastanak s advokatom doneo je novi problem — jedna od njenih poluteorija bila je uništena. U falsifikovanju novčanica videla je tajnu Piterovog bogatstva i bila je uverena da je bogati otac bio puka izmišljotina. Ali, advokat nije lagao kad je spomenuo nasledstvo od dva miliona. Čemu onda taj neizrecivo ludi poduhvat? Zašto je Piter namerno kršio zakon? Je li to bio simptom porodične bolesti, nakazni hobi, perverzna napetost i uzbuđenje koje donosi život falsifikatora?

Jednu stvar je ipak nameravala da kaže svom ocu — setila se kad je otišao — to da je pronašla Piterove bakroreze. Nikada nije videla Džona Lita tako ljutog na samog sebe, kao kad ih je nepažnjom izgubio. Mora mu to reći kad se sledeći put sretnu.

Posle ručka telefonirala je u Longford i saznala da se Burk vratio i da su on i Piter izašli iz kuće. Donald Vels je sa suprugom otišao u London. Na telefon joj se javio neki nepoznati glas, Po njegovom autoritativnom tonu pretpostavila je da je detektiv koji je očigledno dobio uputstva da joj da sve informacije koje zatraži.

— Gospodin Klifton će se zajedno s višim inspektorom vratiti u grad — rekao je glas.

I gospođa Anterson je očigledno otišla, jer kad je upitala za nju, kratko joj je rečeno da je odvedena — ko ju je odveo i pod kojim okolnostima nije saznala.

Imala je još najmanje dva slobodna sata do Piterovog povratka. Poslala je slugu po večernje novine.

„Da su budale samo proučile testament“. Šta je starac time hteo da kaže, pitala se. Šta je to bilo u testamentu, što bi joj rasvetlilo događaje?

Odlučila je prvom prilikom da nabavi kopiju tog dokumenta.

Pre nekoliko minuta stiše su novine. Pronašla je članak pod naslovom „Ubistvo u dvorcu“, i taman kad je uzela da ga čita, najavili su joj novinara.

Džejn se sastala s dosta novinara u kući svog oca i štampe se nije plašila.

— Oprostite što vam smetam, gospođo Klifton — izvinjavao se mladić. — Prilično nam je stalo da proverimo vreme ubistva. Verujem da ste čuli gospodina Hejla kako viče?

— Kako znate? — brzo je upitala.

— Tako piše u večernjim novinama. Piše da ste se probudili usred noći, da ste pokušali da probudite svog supruga, ali da on nije bio u svojoj sobi.

Zablenula se u njega.

— Ko je to rekao? — upitala je.

Novinar se nasmešio.

— Teško je ovako nepripremljen navesti izvor informacija, ali, tako nam je javljeno. Mislim da ćete to naći u ovim večernjim novinama.

Preletela je pogaedom članak i došla do sledećeg pasusa:

Gospođu Klifton, koja je spavala, probudio je užasan vrisak. Toliko se preplašila da je otišla u sobu svog supruga i, budući da ga tamo nije bilo, zamolila je Gospođu Vels, suprugu poznatog lekara s Vest Enda, koju je takođe probudio vrisak, da ga potraže. Čini se da je i sam Gospodin Klifton izašao iz kuće, jer je čuo buku, iako se on ne seća da je napuštao sobu.

Mardžori je bila izvor informacija! Ona ili Čejni Vels?

— To je obična izmišljotina — rekla je Džejn. — Istina je da sam otišla u sobu svog supruga, ali on je veče pre toga uzeo sredstvo za spavanje, pa ga nisam uspela probuditi. Sve ostalo je čista izmišljotina.

Nešto niže pažnju joj je zaokupio još jedan pasus:

Ser Vilijem Kluers, ugledni psihijatar, koji je jutros posetio Gospodina Kliftona, rekao je, da je zločin neosporno delo ludaka.

Lice joj nije odavalo nikakvu emociju kad je pružila novine natrag novinaru. Ser Vilijem Kluers je bio tamo! Ko ga je doveo? Više nije bila zbunjena — jedan od oblaka koji je skrivao istinu razilazio se.

— Ne znam želite li da mi to kažete ili ne, gospođo Klifton — rekao je novinar — ali priča koja kruži, a koju naravno nismo objavili bez provere, jeste da su se vaš suprug i gospodin Hejl žestoko posvađali juče uveče i da je, u stvari, došlo do tuče.

Klimnula je glavom. Hladno je razmišljala — potpuno je vladala sobom. Lažima se mora suprotstaviti lažima, sve dok joj u ruke ne dođe pouzdanije oružje.

— Gospodin Hejl je bio vrlo naprasit. Provalio je u našu kuću one noći kad smo stigli, i moj suprug, otkrivši to rekao mu je, kad ga je zatekao na imanju, da ode. Gospodin Hejl ga je udario, a moj suprug se samo branio. To je sve što mogu da vam kažem.

U trenutku nadahnuća je dodala:

— Ne znam koliko je pametno da to objavite, ta izjava bi se mogla odraziti negativno na mog supruga, možda će se nekom učiniti da je on imao neki sukob s Bazilom Hejlom.

Novinar se nasmejao.

— U ovom trenutku ne bismo objavili nešto što bi inkriminiralo vašeg supruga ili bilo koga drugoga, gospođo Klifton — rekao je. — Pitam vas sada za svoju ličnu informaciju, ja, naime, izveštavam o ovom slučaju. Postoji još jedna stvar koja nam se čini vrlo čudnom. Ubistvo je počinjeno između tri i tri i petnaest minuta. Raspitivali smo se u novinskoj agenciji koja nam je dala tu informaciju i otkrili smo da im je neko telefonirao u tri sata i pedeset minuta. Vest koju smo dobili iz dvorca Longford kaže da je telo gospodina Hejla otkriveno negde oko sedam sati ujutro. Pretpostavljate li, možda, ko je mogao prvi agenciji javiti tu vest?

Bila je zadovoljna što može da ponovi Burkove reči.

— Kad biste znali ko je to javio novinskoj agenciji, znali biste i ko je ubica — rekla je.

Pošto je otišao, ušla je u svoju sobu, zaključala vrata i počela da rasprema kofer. Konačno je došla do debelog papira koji je razdvajao njenu odeću od Piterovih, krvlju natopljenih, stvari. Jedva je savladala mučninu i podigla taj užasni omot, stavivši ga na komad papira koji je bacila na pod. U koferu nije ostalo nikakvih mrlja,

primetila je s olakšanjem. Mora se toga odmah rešiti — ali gde i kako?

Napravila je paket u kojem je bila odeća i glava čekića, odnela ga u malu dnevnu sobu, koju je već smatrala svojom, i pozvonila posluži.

— Ima li u kući peći?

— Centralno grejanje? Da, gospođo. Njime se upravlja iz podruma, ložać se brine za peć. Imate li nešto što biste želeli da spalite?

To pitanje je za Džejn bilo previše direktno.

— Ne — rekla je.

U Grin Parku je postojao ribnjak, ali je znala da ga u pravilnim razmacima isušuju. Reka? Izgledalo je jednostavno baciti te rečite dokaze u brzu Temzu — ali, dama koja baca veliki paket u vodu, sigurno bi izazvala pažnju. To mora učiniti noću, zaključila je, a onda je sela da razradi plan. Kasno te noći, uzeće taksi do obale Temze i čekaće povoljnu priliku, zatim će baciti paket preko ograde. Činilo se lako, ali hoće li tako i biti? Obala je bila dobro osvetljena i retko kad nije bilo šetača, čak i u vreme najhladnijih noći. Magla bi olakšala celu operaciju, ali nje nije bilo...

— Hoćete li primiti gospodina Burka?

Na Vokerov glas trgla se poput krivca.

— Gospodina Burka? — zamucala je i pocrvenela. — Da, da, neka uđe u salon.

Zaključala je paket u praznu fioku pisaćeg stola i požurila do detektiva.

— Ne, Piter nije došao — rekao je dok su se rukovali — Želeo je da tamo prenoći i mislim da je to pametno, sutra će biti saslušanje. Ne morate se brinuti za njega, gospođo Klifton, ništa mu se ne može dogoditi. Ostavio sam tamo trojicu svojih najboljih ljudi, ne računajući gospodina Raupera — dodao je mrzovoljno.

Pre nego što je bilo šta odgovorila, nastavio je:

— Jeste li videli večernje novine?

Nemo je potvrdila.

— Okrutno, hm? Gospodin X će uvući Pitera u ovaj slučaj ili će pri tom pokušaju umreti!

— Ko je gospodin X? — upitala je.

— Možda je i gospođa X — rekao je, pošto se udobno smestio u fotelju. — Ovo je najčudniji slučaj koji sam imao u svojoj detektivskoj

praksi. Ubistva? Na hiljade! Ali bili su to , jednostavni zločini u kojima se samo moralo otkriti ko je poslednji bio s pokojnikom ili ko je imao najjači motiv da ga se reši. Međutim, Bazila Hejla je ubila nepoznata osoba, ili osobe, a ubica se uporno trudi, ne da spase svoju kožu, nego da okrivi Pitera! Da, ispitao sam sve u vezi s porukom novinskoj agenciji. Telefonirao im je u tri sata i četrdeset osam minuta.

— Odakle? — brzo je upitala.

— Izdvorca Longford — rekao je Burk, pažljivo posmatrajući tepih, kao da nešto traži. — Neobično, zar ne? Dvorac Longford! Telefonista je bio tako pospan da mu je trebalo dva minuta da uspostavi vezu, tako da je prvi poziv verovatno usledio nešto pre tri sata i pedeset minuta. Ko je to bio? To je ono što je neobično!

Burk je nervozno trljao bradu.

— Telefonista koji poznaje svoje područje i koji zna da se dvorac Longford često iznajmljuje čudnim gostima, zatražio je ime čoveka koji je telefonirao.

— Ko je to bio? — gotovo je šapnula.

Burk je polako podigao pogled prema njoj.

— Šta mislite, gospođo Klifton? Piter, naravno! Piter je javio detalje o ubistvu. Telefonista kaže da je prepoznao njegov glas.

Usledila je duga tišina.

— Neobično — rekao je Burk konačno, a zatim je naglo rekao nešto što ju je zaprepastilo. — Postoji nekoliko stvari koje želim da pronađemo, gospođo Klifton. Deo odela i košulju koju je Piter nosio one noći kad se dogodilo ubistvo. I čekić za razbijanje uglja koji je bio u sobi. Stari sluga u Longfordu, koji se brine o vašem suprugu, sam mi je rekao da Piter ima dva odela i da jedan sako nedostaje, nije siguran za beli prsluk, ali je siguran za sako, a isto tako je siguran i za košulju, koju je Piter nosio one noći. Kaže da je to primetio, jer je ona koju je pripremio Piteru imala uglaste manšete, a to je jedina njegova tako skrojena košulja, sve druge imaju zaobljene donje krajeve rukava. Rekao je takođe da košulja koja je nađena u Piterovoj sobi i koju je navodno nosio one noći, nikada pre nije bila nošena, rukavi su bili uštirkani i sastavljeni između ramena i lakata, što dokazuje da niko nije kroz njih gurnuo ruku.

— Kad ste našli Pitera — nasgavio je — bio je u potkošulji i pantalonama, pa pretpostavljam da ga je neko skinuo. Taj neko je mogao i oprati njegove ruke i lice, međutim, u to nisam siguran. Želeo bih da budem potpuno siguran — sada su njegove oči počivale na njoj, gledao ju je netremice, preteći — gde je ta odeća u ovom trenutku.... a isto tako i čekić.

Htela je da odgovoriti, ali ju je sprečio.

— Ne govorite ništa dok ne završim. I, zapamtite, gospođo Klifton, da ja imam visok položaj u Skotlandu i da, iako sam teoretski na dužnosti 24 sata dnevno, *postoje* i trenuci odmora, kad postajem običan građanin. A kad sam običan građanin, tada zaboravljam da sam detektiv, inače bih poludeo. Pogledao je na sat.

— Već sam tri minuta običan građanin. I možda ću to ostati do sedam sati uveče. U tom razdoblju ja sam Piterov vrlo dobar prijatelj.

Razumela je i klimnula mu je glavom.

— A sada o sakou, ako je moguće, i o prsluku, a svakako i o košulji, a pogotovo o čekiću.

Kopao je po svom džepu i ovoga puta je pitao sme li da zapali. Prinela mu je šibicu drhtavom rukom, ali on se pravio da ne primećuje njeno uzbuđenje.

— Hvala, gospođo Klifton... i kao što sam rekao u vezi s tim zanimljivim stvarčicama... bio bih strašno zabrinut da su u rukama Piterovih neprijatelja ili da su na nekom mestu, gde bi ih se oni mogli lako dokopati. To bi me, priznajem, đavolski mučilo, ali... — ispustio je kolut dima prema visokoj tavanici i posmatrao ga s neobičnim interesovanjem — ali kad bih bio siguran da su ti suveniri u rukama nekoga ko voli Pitera i želi da mu pomogne, ne bih se toliko brinuo.

— Onda mislim da se ne morate brinuti — rekla je bez oklevanja.

Pogledao ju je na trenutak.

— Zaista? Dakle, laknulo mi je. Ovo govorim kao običan građanin. Oko sedam sati večeras biću ovde u drugoj ulozi i gnjaviću vas sa svim mogućim pitanjima. Mogu li dobiti šolju čaja, molim vas?

Brzo je ustala i pozvonila. Gospodin Burk je zahtevao još vremena za razmišljanje.

— Čaj mi je slabost — priznao je, kad je Voker ušao s poslužavnikom — ... i to ne jedina.

Pričekao je da sluga izađe,

— Slabost su mi i siromašni: volim da im poklanjam staru odeću i slične stvari. Ako imate stari sako ili košulju koja vam više ne treba, naći ću im novi dom. I alat! Dleta, ili čak, čekiće, mnogi kriminalci koji žele da vode pošten život, ne mogu da rade, jer nemaju odgovarajući alat. Mnogo tražim, znam — nastavno je, usredsređen na mešanje čaja — i razumem vaše oklevanje zbog straha da te stvari ne padnu u pogrešne ruke. Ali, pretpostavimo, gospođo Klifton, da vi imate te stvari i da ih se želite rešiti. Nećete ih spaliti, a u reku je zabranjeno bacati đubre. Rauper je savestan čovek — skrenuo je razgovor na drugu temu. — On je čovek koji mrzi zagađivanje Temze, i ako iz Karlton Haus Teris izađete s paketom kojeg želite da se rešite, on će vas pratiti i zaustaviće vas u trenutku kad budete želeli da ga bacite. Vidite, gospođo Klifton — nonovo je susreo njen pogled — ja nisam jedina osoba koja voli da poklanja odeću siromašnima i koja pretpostavlja da vi imate nekakvu odeću koje se želite rešiti.

Džejn je jedva progovorila.

— Radije ću je dati vama nego bilo kome drugome — rekla je.

Gospodin Burk je klimnuo glavom.

— Drago mi je da ste to rekli — ljutito je mešao čaj. — Kada dođe Rauper s nalogom za pretres, što će se verovatno dogoditi, sigurno će želeći da uzme svu staru odeću koju će ovde naći, za svoje siromašne prijatelje.

— Čini se da vam se ne sviđa gospodin Rauper — rekla je, shvativši istog trenutka besmislenost te primedbe.

Burk se široko nasmejao.

— Svi smo mi drugovi u Skotland jardu, a ja sam Rauperov šef. Da nisam pretpostavljeni Rauperu, mogao bih mnogo toga da vam ispričam, ali budući da sam njegov šef, ne mogu.

Spustio je šolju s čajem, koji nije ni okusio.

— Jeste li ikada videli kako se vrši pretres? — upitao je, ponovo uzimajući cigaru, koja je neko vreme počivala na ivici pepeljare.

Odmahnula je glavom.

— Da li biste to želeli da vidite?

Tada se, uočivši njeno uzbuđenje, zakikotao:

— Zar ne biste želeli da vidite generalnu probu?

— Zaista to mislite? — ozbiljno je upitala — Pretražiće ovaj stan?

Potvrдно je klimnuo glavom.

— Večeras?

Negde oko šest sati, pretpostavljam — rekao je Burk polako. — Hteo bih da vam pokažem šta će učiniti, potpuno neslužbeno.

Naglo je ustala.

— Odakle će početi?

— Od Piterove sobe — rekao je spremno. — On ima radnu sobu, zar ne? Većina ljudi je ima. Ja lično radim u postelji.

— Niste nikada pre bili u toj sobi? — upitala je, vodeći ga.

— Desetak puga — odgovorio je hladno — ali stavljam se u položaj momka koji ne poznaje stan. Sada se zovem Rauper.

19

Piterova radna soba bila je velika prostorija na drugom spratu (njegov stan se prostirao na dva sprata) i nalazila se neposredno iznad salona. Burk je stajao na vratima i letimice pogledao sobu.

— Ormare za knjige neće dirati, zar ne? — glasno je razmišljao. — A sto je, pretpostavljam, zaključan.

Bio je to pisaći sto i Burk je otvorio njegove četiri fioke. U njima je bio samo pribor za pisanje, koji svaki uredan čovek drži u svom stolu.

— Tu negde postoji sef.

Konačno ga je pronašao. Bio je ugrađen u zidu. Na njeno čuđenje, nepogrešivo je odabrao kombinaciju, okrenuo polugu i jednim trzajem otvorio vrata.

— Da, znam kombinaciju, to je jedna od tajni koje delimo Piter i ja. Vidite, uvek se bojao...

Iznenada je zastao, namrštitio se i zagaedao kroz prozor.

— Nikada nisam na to pomislio — rekao je, razmišljajući naglas.

— Na šta? — upitala je. — Čega se Piter bojao?

Nije joj odgovorio. Ponovo se usredsredio na sef i zagledao se u njegove dubine. Bilo je tu nekoliko debelih kovergi — čvrsto zapečaćenih. Vadio ih je jednu po jednu, letimično pročitao natpise, ne dopuštajući joj da ih vidi, a tada je ruku zavukao dublje u sef.

— Evo ga!

Uzviknuo je, izvukavši debeli dnevnik. Bio je uvezan u crvenu kožu s označenom tekućom godinom. Okrenuo je svoje vedro lice prema devojci.

— Nisam tajanstven, kažem vam da je to ta knjiga, koju sam ja, Mozis Rauper, želeo da pronađem.

— Šta je to? — upitala je i tada, ugledala godinu i izustila: — Ah, dnevnik!

Privukao je još jednu stolicu i sada su, jedon pored drugog, sedeli za stolom. Nije otvorio knjigu — njegova velika ruka ju je pokrivala.

— Želite li ovo da vidite? — upitao je.

— Šta je to? — bila je zbunjena. — Nisam znala da Piter vodi dnevnik.

Shvatila je da postoji tako mnogo stvari koje ne zna o Piteru, i da je isticanje bilo koje od njih čak i suvišno.

Otvorio je dnevnik i počeo da ga lista. Prva stranica bila je prazna, isto tako i druga, i treća, na četvrtoj je pisalo Piterovim karakterističnim rukopisom:

240 USN100 sve odlične — poslate B.

Namrštila se.

— Šta to znači? — upitala je.

— Dvesta četrdeset US dolara, novčanice, za sto dolara — rekao je gospodin Burk mirno. — Poslate su poštom nekom agentu, ako je verovati ovoj belešci.

Odjednom je osetila slabost, zavrtelo joj se u glavi i na trenutak je pomislila da će se onesvestiti. Istog časa su je prihvatile njegove ruke.

— Znči... istina je?

Njen glas je bio potpuno izmenjen.

— Jasam Rauper, ne zaboravite, ja sam Rauper. Govorim vam okrutnu istinu. Za koji trenutak biću opet Burk.

Listao je dalje i opet zastao. Nije želela da gleda taj grozni dnevnik, ali on ju je fascinirao i neodoljivo privlačio njen pogled.

300 USN100 tri neispravne — poslate SGZ Čikago

Primetili ste da ih sve zove novčanicama. To je njegova jednostranost — mrmljao je Burk i dalje okrećući stranice.

Ponovo je zastao — 3. maja

700 MI SFB odl. ploče, 2 neispravne

Ta beleška joj je bila potpuno zagonetna, pa je Burk objasnio:

— MI stoji umesto 'mile' što znači hiljadu. SFB je švajcarska federalna banka. Nema odredišta. Za podizanje, pretpostavljam. Krajem maja na tržište je ubačeno mnogo SFB lažnih novčanica.

— Oh, to je užasno... užasno! — rukama je prekrila oči. — Ne želim više da čitate! Zar je istina, gospodine Burk?

— Rauper — lakonski ju je ispravio. — Nema smisla da njega pitate je li istina, jer će vam on odgovoriti potvrdno. Međutim, Rauper nema pojma o istini, niti će je ikada znati...

— Ne želim više da to gledam — ponovila je, dok je on listao dnevnik.

Zakikotao se i ukočeno se digao od stola.

— Najbolje će biti da ovo spakujem zajedno sa starom odećom — rekao je. — Znam mnogo siromaha koji bi dali glavu za dnevnik, čak i ako je delimično iskorišćen.

Samo na trenutak ju je obuzela užasna panika — bojala se da je taj mirni čovek ne uvlači u klopku. Činilo se da je on pogodio njene misli, jer je progovorio potpuko drugačijim tonom:

— Nekome morate verovati, gospođo Klifton. Vratio se do sefa i zaključao ga. Očima je premerio udaljenost od sefa do prozora. Podigao je donji prozor, izašao na balkon i pogledao dole.

— Znači, iznutra — rekao je zagonetno, ušavši u sobu ali nije ništa pobliže objasnio.

Sobu je pregledao brzo, ali temeljno, očima je preleteo knjige na policama, jednu ili dve je izvadio i prelistao i na kraju je izgledao skoro zadovoljan.

— Ne, ne želim da pregledam druge sobe, gospođo Klifton. Mislim da mi se čaj ohladio, ali nije važno! Idem sada u salon.

Govorio je polako i svaka reč je imala naročito značenje.

— Biću vam zahvalan, ako donesete neki paket odeće koja vam više ne treba.

Sam je izašao u hodnik, seo na svoje mesto uz vatru, a nekoliko minuta kasnije, došla je i Džejn, vrlo bleđa, noseći u ruci paket zamotan u smeđi papir.

— Tu je odeća, gospodine Burk — rekla je i usiljeno se nasmešila:

— Ili gospodine Rauper.

— Burk — odgovorio je spremno.

— Gospodin Rauper...

Vrata su se naglo otvorila i pre nego što je sluga stigao da najavi posetioca, Džejn je ugledala Rauperovo lice. Ušao je u sobu bez ceremonija i otpustio sobara trzajem glave.

— Vrlo mi je žao, gospođo Klifton, ali moram obaviti jednu vrlo neprijatnu dužnost — rekao je.

Čini se da je tek tada primetio višeg inspektora Burka.

— Vi ste me malo preduhitrili — rekao je pomalo gorko.

— Upravo sam stigao, Rauperu — promrmljao je inspektor. — Samo nastavite s poslom.

Rauper je progutao pljuvačku, posegnuo u svoj unutrašnji džep i izvukao papir.

— Imam nalog za pretres izdat od magistra gradske policije, gospođo Klifton. Želim detaljno da pregledam ovaj stan.

— To je njegova dužnost, gospođo Klifton — Burkov glas je bio pun saučešća.

Pokupio je svoj šešir i pod ruku stavio paket u smeđem papiru.

— Nosim kući rublje iz perionice, Rauperu — rekao je vedro se smešeći i klimnuvši Džejn izašao iz sobe, ostavljajući je da zabezeknutog Raupera vodi kroz stan u uzaludnoj potrazi za krvavom odećom i inkriminirajućim dnevnikom.

Prva stvar koju je Rauper pregledao bio je zidni sef.

— Zna li kombinaciju? — upitao je.

— Ne — rekla mu je istinu.

Očigledno joj nije verovao, ali pitanje je bilo potpuno nepotrebno, jer je iz kaputa izvadio komad papira, proučio je grupu znakova i u roku od jednog minuta sef je bio otvoren.

Otvorio je zapečaćene koverte i pregaedao ih jedan po jedan. Njihov sadržaj je bio sasvim lične prirode — jedan ili dva ugovora o zakupu, debeli svežanj pisama u vezi s Piterovim boravkom u Južnoj Africi i jedan pravni dokument, koji je Rauper otvorio i preleteo pogledom. Preko njegovog ramena videla je da je reč o testamentu i zaključila da je to testament Piterovog oca. Tog trenutka se setila reči gospodina Redloua: „Da su budale samo proučile testament“...

Postoji li nešto što bi Rauper mogao otkriti, pitala se. — Očigledno ne — ponovo je presavio dokument, stavio ga u koverat i spustio je na stolicu s ostalima.

Čvrsto je odlučila — pronaći će kombinaciju, koju još nije znala i pažljivo će proučiti testament. Međutim, veče je donelo nove probleme koji su tu odluku potisnuli iz njenih misli.

Pretres je razočarao Raupera, pa je divljački zalupio vratima sefa.

— Jeste li raspremili prtljag koji ste doneli iz Longforda?

Pošto je izvadila Piterove stvari, svoju odeću je ponovo stavila u kofer. Rauper ga je pregledao, a tada je u svom besu napravio groznu grešku.

— Kakav je ono bio paket koji je nosio viši inspektor Burk? — upitao je i istog časa postao svestan svoje greške.

— Zar to ne bi trebalo njega da pitate? — rekla je Džejn.

— Samo sam se šalio, gospođo Klifton.

Po njegovoj žurbi i strahu, shvatila je da je Burk jedini čovek na svetu kojeg se boji.

— Nadam se da to nećete reći gospodinu Burku, on to možda ne bi razumeo.

Otišao je naglo i Džejn je ostala sama s još nekoliko zagonetki krje je trebalo rešiti.

Piter je telefonirao, neposredno pre nego što joj je trebalo da bude servirana njena usamljenička večera. Bio je vrlo nervozan. U njegovom glasu je osećala napetost kojoj je bio izložen.

— Žao mi je što te nisam ranije nazvao, ali imao sam mnogo neprijatnih poslova — rekao je i upitao je ima li sve što joj je potrebno. — Sigurno ti je dosadno. Zar ne bi mogla zamoliti svog oca da dođe i prenoći kod tebe?

Ona je i sama razmišljala o tome, ali je odlučila da to ne učini.

— Doći ću sutra — nastavio je, a zatim je upitao: — Jesi li videla Burka ili Raupera?

Ukratko mu je ispričala o Rauperovoj poseti, ali nije htela, preko telefona da govori o Burkovom neobičnom ponašanju.

— U priličnoj sam gužvi — rekao je. — Čini se da sam ja bio ona osoba koja je telefonirala novinskoj agenciji, premda ne znam zašto bih to učinio. Nisam znao ni da postoje, a još manje njihovu adresu.

— Šta? — bila je zapanjena. — Siguran si da nisi imao njihov telefonski broj?

— Siguran? — rekao je iznenađeno. — Naravno da sam siguran. Nisam nikada imao prilike da s njima kontaktiram. Zašto?

Nekoliko trenutaka mu nije odgovorila, pa je ponovio pitanje, misleći da ga nije čula.

— Zato — rekla je polako — što u Longfordu nema telefonskog imenika. Prvog dana kad smo stigli, htela sam da nađem neku adresu i Ana mi je rekla da je stari imenik bačen, a novi nije isporučen.

Nije smatrala pametnim da mu sada govori o poseti starog Redloua, a on ionako nije ništa pitao.

— Piter — rekla je tiho. — Sutra bih želela s tobom da razgovaram... o tvom dnevniku.

— O čemu?

— O tvom dnevniku.

Pauza.

— Ali ja ne vodim dnevnik.

— To sam i mislila — odgovorila je radosno.

Čim je spustila slušalicu, telefon je ponovo zazvonio. Pomislila je da je to uobičajeni znak centrale nakon završenog razgovora, ali, s obzirom da je nastavio da zvoni, podigla je slušalicu i začula dubok, grub glas:

— Piter Klifton? Jesi li to ti?... Ubico!

Bila je to gospođa Anterson.

— Poznajem te, Blonberg! Znam...

S druge strane žice čuli su se mnogi glasovi, kao da je neko poludelu ženu odvlačio od telefona, a tada je miran, čvrst glas rekao:

— Da li vas je uznemiravala? Ja sam bolničarka.

Grlo joj je bilo suvo i Džejn je jedva progovorila.

— Gde je ona? — najzad je izustila.

— U svojoj kući, u Sent Džonas Vudu. Jeste li vi gospođa Klifton? Celo veče pokušava da ustane i pozove vas, ali uspela je tek sada, kada sam izašla iz sobe...

Sestra je bila pričljiva i neobično dugo je objašnjavala i izvinjavala se. Džejn je nije slušala, jer su njene misli bile na drugoj strani.

Blonberg je iznajmljivao dvorac Longford — on je čovek koji je Piteru iznajmio kuću. Koja je njegova uloga u ovoj drami? To je bio novi trag.

Bilo je to najduže i najdosadnije veče koje je ikada imala. Slagala je pasijans, ali karte se nisu otvarale. Tada je sela za klavir i počela da svira, ali je posle prvih taktova odustala.

U devet sati uveče obukla je kaput i šešir i zamolila Vokera da joj pozove taksi.

Prošlo je manje od nedelju dana od kako je napustila Aveniju Roud i već joj se put činio čudnim, a i stara porodična kuća, gde je provela detinjstvo, bila joj je strana. Njena stara sluškinja joj je otvorila vrata i ostala zapanjena neočekivanim posetom.

— Hvala Bogu da ste se vratili, gospođide! — rekla je prigušenim glasom, uobičajenim u njenim krugovima kada se raspravlja o javnim stvarima kao što su tajanstvena ubistva.

— Ceo dan sam bila zabrinuta za vas, dok ste bili u onoj užasnoj seoskoj kući...

— Gde je moj otac? — upitala je Džejn, prekidajući je.

— On je u radnoj sobi, gospođice... gospođo. Mislim da... radi...

Džejn je otšla u zadnji deo kuće, gde je bila velika radna soba, i otvorila vrata. Gorela je samo jedna svetiljka na tavanici. Džona Lita tamo nije bilo — očigledno — bio je u svojoj sobi. Došla je do male kancelarije i pokušala da otvori vrata, ali ona su bila zaključana.

— Ko je? — čula je očev glas.

— Džejn... tata...

Čula je uzvik, škripanje stolice i vrata su se posle nekoliko trenutaka otvorila. Radio je na Brodsovoj slici vodenim bojama, nezavršen crtež bio je pričvršćen na njegovoj dasci za crtanje.

— Šta se dogodilo, draga? — naglo je upitao.

— Dosadno mi je — rekla je s osmehom.

— Oh! — a tada: — Da li je Piter stigao u grad?

— Sugra dolazi.

Izgleda neobično bolesno, pomislila je, imao je tamne podočnjake, bore na licu su bile izraženije. Postala je svesna da su u nekim periodima njihovog života odnosi među njima bili pomalo usiljeni. Tog jutra je imala osećaj da su njen otac i ona, kad malo bolje razmisli, zapravo oduvek bili stranci. Sve što je radila, radila je na svoju ruku, uvek uz njegovu saglasnost i odobravanje. Njihova ljubav se verovatno zasnivala na bezbrižnom odnosu koji je postojao među njima.

— Cela stvar je prilično... užasna.

Sedeo je u staroj fotelji, gladeći bradu svojim dugim belim rukama.

— Ne žalim Hejla, zaista. Bio je u neku ruku veoma surov. Morao sam s njim dosta oštro da razgovaram dan pre tvog venčanja, sećaš li se?

— Shvataš li ti da je Piter osumnjičen?

Klimnuo je glavom.

— Da, čitao sam novine.

Ispružio se i duboko uzdahnuo.

— Hvala Bogu da nisi zaljubljena u njega! — rekao je vatreno.

— Verovatno to smatraš prilično čudnom opaskom, ali... ja sam zaljubljena u njega — rekla je mirno.

On se uspravio u stolici i upiljio u nju.

— Ti to ne misliš ozbiljno, Džejn?

Nije ni pokušao da sakrije svoju zabrinutost i strepnju.

— Naravno, činilo mi se da ti se sviđa... i tako, i nadao sam se da ćeš ga pre ili kasnije... zavoleti...

On je oklevao, zbunio se, bio je potpuno neuverljiv.

U trenutku je shvatila zapanjujuću činjenicu da on zapravo nije očekivao ništa od svega toga, Sada ga je poznavala manje nego ikad. Kao da je umesto njenog oca pred njom stajao potpuni stranac.

— Ali, razumeo sam, bilo mu je neprijatno.

Džon Lit je bio prilično stidljiv u nekim stvarima, primetila je.

— Shvatio sam da tvoje venčanje... Sećaš li se da si mi rekla, pre nego što si otišla na medeni mesec, da ćeš zamoliti Pitera da ti da malo vremena da ga bolje upoznaš... zapravo, ja sam Piteru napomenuo.

Klimnula je glavom.

— Imala sam dovoljno vremena da ga bolje upoznam, i volim ga. Ne znam zašto. Sve što si mu ti rekao i što sam ja rekla, je prošlost. Nisam sigurna, jesam li zbog toga bar malo srećnija...

Pogledao ju je namršteno.

— To je divno — rekao je nespretno. — Naravno, svi bismo to želeli... da se ova strašna stvar nije dogodila.

Tog trenutka setila se onoga što je htela jutros da mu saopšti.

— Znaš li da je Piter našao bakroreze? — upitala je.

Na trenutak je bio zbunjen.

— Bakroreze? — zinuo je. — Misliš... one ploče?! — brzo se savladao. — Odlično — rekao je. — Rekao ti je gde ih je našao?

Bila je bez reči, od zaprepašćenja. Zbog čega bi ova sitnica naterala Džona Lita da prebledi, da mu drhte ruke i da spusti pogled? Očajnički je tragala za atmosferom njenog srećnog doma. U tren oka sve se promenilo, čak i on, koga je smatrala najpouzdanijom osobom u svom životu. To je bilo neverovatno. Nije mogla da veruje svojim očima.

— Drago mi je da je Piter našao bakroreze.

Sada je potpuno vladao sobom.

— Da znaš, Džejn, to nisu bila remek-dela, nego simpatične male stvarčice, više su obećavale nego što su pokazivale. Ali, Piteru su mnogo značile, uostalom i ja bih voleo da sam u njegovim godinama napravio tako dobar rad.

Čini se da mu se žurilo nazad na posao, svakako nije pokazao veliku želju da razgovara o važnim događajima od prošle nedelje, ali se opet vratio na njena osećanja prema Piteru.

— Da sam na tvom mestu, draga, ne bih previše razmišljao o Piteru; dugo sam razgovarao s Velsom. Kaže da je jutros neki specijalista posetio Pitera i da su obojica pomalo zabrinuti. Ne znam šta će pokazati istraga. Moraš biti spremna na najgore.

— Drugim rečima, ti misliš da je Piter lud — rekla je čvrsto.

Slegnuo je ramenima.

— Ne znam. Vels je veoma oštrouman momak i on je na Piterovoj strani.

— Misliš?

Oštro ju je pogledao.

— Zašto to kažeš, draga?

— Pitam se!

— Mislim da u to nema sumnje — rekao je nešto glasnije. — Naravno, Vels mora da obavlja svoju dužnost. On je ugledan lekar.

— Koliko dugo je on ugledan, tata?

Bilo je to veće šokova za Džona Lita.

— Postavljaš čudna pitanja! Mislio sam da ti se Donald sviđa.

— Koliko dugo je on ugledan čovek? Od kako je napustio Nanhed?

Na reč „Nanhed“ Džon Lit napola ustade sa stolice.

— Ko ti je to rekao? — reče i ne čekajući njen odgovor nastavi — Pretpostavljam da si čula o onom nesrećnom slučaju. Ja slučajno znam sve o tome. Donald nije bio kriv... optužnica... dakle, nije baš došlo do toga... podignuta je zbog profesionalne ljubomore. Starica je umrla prirodnom smrću, nisu nađeni tragovi otrova. Osim toga, Donald nije dobio ni penija njenim testamentom. Sve su to zlobna naklapanja, draga moja.

Ustao je.

— Sada mislim da je najbolje da požuriš kući. Možda te Piter pozove.

Tokom celog razgovora bilo mu je neprijatno, bio je toliko nervozan da ni trena nije mirovao na stolici.

Nikada ga u svom životu nije videla tako nemirnog, i bila je zbunjena, i njegovim ponašanjem, i novostima koje je saznala. Sada je o Donaldu znala nešto što joj ranije nije bilo poznato.

Ostavila je oca na vratima njegove radne sobe i otišla u predvorje. Sluškinja ju je ispratila.

— Kuća je okrenuta naglavačke, od kako ste otišli, gospođo — brbljala je. — Ceo gornji sprat se preuređuje, a danas je ovde bio i čovek iz Veringa zbog vašeg nameštaja.

— Mog nameštaja? Kako to mislite?

Sluškinju je pekla savest.

— Oh, nadam se da nećete reći gospodinu Litu. To je stroga tajna. Gornji sprat pregrađuje u mali stan, specijalno za vas, u slučaju da ikada poželite da stanujete ovde...

Džejn je ušla u taksu potpuno zbunjena. Džon Lit je očekivao njen povratak — očekivao je to od dana njenog venčanja: znao je da svoje jedino dete udaje za ludaka!

Za vreme njenog odsustva nije ostavljena nikakva poruka. Očekivala je da će se javiti Donald Vels ili bar pričljiva Mardžori, ali sluga joj je rekao da telefon nije zazvonio. Otišla je u krevet i spavala bolje nego što se nadala.

Bilo je devet sati kad se probudila. Nije se sećala da je prethodne večeri videla zgodnu sluškinju koja joj je sada donela čaj. Devojka je počela da radi pre njenog venčanja, ali je bila neko vreme odsutna, pa ju je sluga pozvao da joj bude pri ruci.

Stigla su dva pisma i jedna razglednica. Prvo pismo je bilo Piterovo. Pola lista papira ispisanog u jednom dahu, bez početka i kraja.

Drugo — dugo, bilo je pismo njenog oca.

Sigurno misliš da sam sinoć bio dosta neljubazan, draga, ali istina je da me veoma uzbudilo ono što mi je rekao Donald Vels, pa nisam bio u stanju da raspravljam o Piteru i tvojoj budućnosti. Bojim se da se Piteru crno piše. Donald mi je rekao da detektiv zadužen za taj slučaj kaže da bi s punim pravom mogao uhapsiti Pitera, i to bi smesta učinio da se nije uplela jedna uticajna osoba.

(Tu je Džejn prepoznala odnos Raupera i Burka i osmehnula se).

Kada si otišla, došao je Donald Vels. Njegova žena je doživela nervni slom, pa je on šalje u inostranstvo da bi potpuno promenila okolinu. Ona odlazi vozom sutra ujutru u osam sati. To ti pišem u slučaju da želiš da ih nazoveš. Drago mi je bilo da čujem od Donalda kako ste vas dve tako dobre prijateljice. Ona je vrlo indiskretna i, plašim se, zlobna žena, i govori gomilu gluposti — Donald mi je rekao da ti je ona ispričala sve o aferi Nanhed. I Donald i ja mislimo da bi trebalo da uzmeš dobrog advokata, najbolje Džona Lafa (spomenuo je ime najpoznatijeg advokata u Londonu.)

Ostatak pisma bio je opis njegovog duševnog stanja, žaljenje što je pristao na venčanje i tada:

Donald mi je izložio svoju teoriju, koju smatram fantastičnom — on kaže da je Piter Mudri — falsifikator o kom svi pričaju. Kaže da nije neobično da se ludilo pojavi u takvom obliku i upozorio me je na neito, na šta ranije nisam obraćao pažnju — na Piterovu odličnu veštinu u bakrorezu. Kaže da je policija otkrila neku tajnu prostoriju u

dvorcu Longford i da je inspektor Rauper rekao, kako nema sumnje da je ta soba služila, za graviranje ili štampanje falsifikovanih novčanica. Čudna je podudarnost što je Piter u nekoliko navraša živeo u Longfordu. Postoji mogućnost da je ta kuća u stvari njegova.

Dva puta je pročitala pismo pre nego što ga je pocepala i bacila u vatru. Tada je pročitala razglednicu. Pisala je Mardžori.

Hoćeš li ručati sa mnom u utorak u Karltonu — 13Č?

M.

Tu nije bilo nikakvog znaka nervnog sloma — ili pak nagoveštaja da putuje. Džejn je bespomoćno odmahula glavom.

Jedna stvar mora biti raščišćena i to još ovog jutra. Naručila je svoj automobil i, pošto je pogledala u telefonski imenik, odvezla se u Noulbi Strit.

U ovo doba jutra bilo je to prometno mesto. Železnički kamioni za dostavu stizali su jedan za drugim. Higson je bila zgrada nakaznog izgleda koju nije bilo teško pronaći. Pregledala je imena i ugledala natpis — Blonberg, bankar — ispod toga, nedavno napisano — Informacije, treći sprat.

Popela se uz usko stepenište i bez daha stigla na odmorište, pred staklena vrata na kojima je pisalo — Informacije. Očigledno je gospodin Blonberg imao još jednu kancelariju. Mali putokaz na zidu pokazivao je u smeru sprata iznad. Ispod je pisalo — Blonberg. Privatno.

Pokucala je na vrata, jedan visok glas ju je pozvao da uđe. Našla se u malom, vrlo neurednom predvorju kancelarije, Dve službenice su marljivo kucale, a treća je ispred malog ogledala iznad kamina puderisala svoj nos.

— Želela bih da vidim gospodina Blonberga.

— Imate li dogovoren sastanak? — upitala je treća devojka nemarno i zatvorila pudrijeru.

— Recite mu, molim vas, da gospođa Klifton želi da ga vidi.

Službenica je nestala iza vrata i nije je bilo dva minuta. Kada se pojavila, ljubazno joj je otvorila vrata i Džejn je ušla u kancelariju.

Soba je bila još manja od prethodne. Za neuglednim stolom sedeo je mali, neuredan čovek. Okovratnik mu je bio prljav, rukavi koji su virili ispod iznošenog kaputa bili su izlizani, a i ruke su mu bile zamazane.

— Udite, gospođo i sedite, hoćete li?

Bio je to čovek duguljastog lica, potpuno nepravilnih crta, njegova uska glava bila je pokrivena gomilom sive kose i danima se, izgleda, nije obrijao.

— Šta mogu da učinim za vas, gospođo?

— Iznajmljujete li vi dvorac Longford?

Klimnuo je nekoliko puta glavom.

— Mislio sam da ste to vi... čim sam čuo vaše ime. Znao sam da to mora biti mlada dama koja je bila u kući u kojoj se dogodilo ubistvo. Tužan događaj, gospođo...

Džejn nije bilo do razgovora.

— Želela bih da znam ko je vlasnik te kuće!

Odmahnuo je glavom.

— Ah, baš ste me našli! Mi samo iznajmljujemo. Postoji još mnogo iznajmljivača. Stari gospodin, vlasnik dvorca Longford, živi u Firenci, u Italiji — dodao je nepotrebno.

— Mi ga nikada ne viđamo, samo šaljemo novac njegovom agentu u Parizu.

— Vi tamo i sami ponekad odlazite, zar ne?

Pogledao ju je lukavo ispod oka.

— Pa... kada ste to već pomenuli, odlazim tamo i trošim vreme naokolo — rekao je. — To su jedini praznici koje imam, a ništa me ne koštaju. To su praznici, gospođo! Odmori, zovu ih u Americi! Bio sam dve godine u Čikagu, ali nisam se slagao s Amerikancima...

— Poznajete li gospođu Anterson?

Odmahnuo je glavom.

— Zvuči kao strano prezime. Nikad čuo za nju. Upitaću svoje službenice.

Stavio je ruku na zvonce, ali pre nego što ga je pritisnuo, ona ga je zaustavila.

— Sigurni ste da je ne poznajete?

— Nikada je u svom životu nisam video — rekao je.

— Svakojake žene dolaze ovde da pozajme novac, ili to bar pokušavaju, ali njenog imena se ne sećam.

S ponosom joj je objasnio da je on registrovani pozajmljivač novca i očigledno je unosno poslovao sa sitnim trgovcima i obrtnicima. Agencija za iznajmljivanje bila je sporedni posao.

— Vi *ste zaista* gospodin Blonberg? Jeste li vi mom suprugu iznajmili dvorac Longford?

Potvrdno je klimnuo glavom.

— Naravno, jesam. On je stara mušterija, već pet ili šest godina. Dvorac Longford se redovno iznajmljuje. Neki berzanski stručnjak ga uzima za Božić, iako to nije mesto gde bih ja rado proveo zimu. A gospodin Klifton je naš najredovniji klijent.

Od tog čoveka se ništa nije moglo saznati. Izgledalo joj je da je iskreno odgovorio, kada je rekao da ne poznaje gospođu Anterson, a ipak ta čudna žena je uverila da Blonberg drži ključeve cele tajne.

— Dozvolite da vas ispratim, gospođo...

Poskočio je i krenuo prvi. Nosio je svetlocrvene kožne papuče. Očigledno je gospodin Blonberg držao do udobnosti. Pigala se, spava li obučen, i zaključila da bi odgovor na to pitanje verovatno bio potvrđan.

— Hvala, ne treba. Izaći ću sama. Možete li mi reći ime vlasnika dvorca Longford?

— Mogao bih, gospođo, ali bi to bilo neprofesionalno. Gospodin želi da se ne zna da on iznajmljuje. Sa starom gospodom se ne možete prepirati, kao što znate. Loše je... ta gužva u Longfordu. Ne bih se iznenadio kada bi ostao prazan godinama. Neki ljudi veruju u duhove. Ja lično ne...

Dok je silazila, govorio je i dalje. Očigledno, mirno je razmišljala, ona ne poseduje osobine detektiva. Ništa nije saznala. Kada bi bila vešta poput Burka, mogla bi od te odvratne spodobе saznati dosta važnih činjenica. Odlučila je da predloži gospodinu Burku, kad ga vidi, da on pokuša da nešto sazna — iako nije mogla ni da zamisli kakvu bi joj korist donelo da sazna ko je vlasnik dvorca Longford.

Džejn je bila razočarana — očekivala je nešto tajanstvenije od tog bednika uskog lica — sve u svemu, nije imala uspeha. Bilo je glupo što je uopšte dolazila. Trebalo je da kaže Burku...

— Dobro jutro, gospođo Klifton.

Upravo je otvarala vrata automobila, kada je čula glas i trgla se. Burk je stajao pored nje na trotoaru, široko se smeškajući.

— Niste valjda pozajmljivali novac? — upitao je veselo. Blonberg ne pozajmljuje rado.

— Oh! — prošaputala je. — Vi znate gde sam bila?

— Da, čuo sam vas kako ulazite, a bio sam na donjem odmoru kada ste izašli. Pretpostavljam da ste hteli nešto da saznate o dvorcu Longford? Ima u vama detektivske krvi. To je bilo prvo što sam ispitao. Vlasnik je čovek pod imenom Brans, koji i zimi i leti živi u Montekatiniju, što znači da je ekscentrik. Blonberg je njegov agent za iznajmljivanje, što znači da je imbecil.

— Ko je Blonberg? — upitala, je.

— Bivši zatvorenik. Tri puta je osuđivan. ali sada se smirio posvetivši se zakonom dopuštenoj pljački. Drugim rečima, počeo je s pozajmljivanjem novca, vrlo verovatno s početnim kapitalom, koji je bio ukraden. Ne znam sve o Bransu ali pretpostavljam da je dvorac Longford pod hipotekom, a Blonberg je verovatno njegov poverenik. To je, naravno, razlog što on iznajmljuje dvorac i praktično je njegov vlasnik. Gospođo Klifton, dužan sam da vam se izvinim. Rado bih se odvezao s vama i, ako mi dopustite, sišao bih negde kod Trafalgar Skvera.

Ušao je za njom u automobil.

— Zašto mi se morate izvinjavati?

— Sećate li se one odeće koju ste mi dali za siromašne? Ne možete ni sanjati šta se s njom dogodilo. Nosio sam je sinoć kući i oko dva sata ujutro zastao sam nasred Vestminsterskog mosta da upalim cigaru. Paket sam, vrlo glupo, spustio na ivicu ograde i... šta mislite da se tada dogodilo?

Srce joj je jače zakucalo.

— Paket je pao u reku kao da je od olova. Sigurno niste verovali da čovek mog iskustva može biti tako neoprezan. Bio je to težak paket, siguran sam da je potonuo na dno, Smem li da vam dam jedan savet?

— Volela bih — rekla je, šaleći se.

— Kada dajete staru odeću — rekao je zureći kroz prozor — posebno mušku, upamtite da dobri krojači stavljaju uvek svoju etiketu s imenom i adresom kupca. Obično se nalazi s unutrašnje

strane džepa. Isto je i s košuljama. Preporučljivo je da se to skine, pre nego što se odeća da siromašnima, jer se oni obično vrate po još.

Džejn je slušala i njena zabezeknutost je rasla. Njena neopreznost je bila strašna. Bila je toliko zbunjena da mu nije ni zahvalila, ali ni on joj nije dao priliku za to. Brzo je skrenuo razgovor na Blonberga. Pričao je bez prestanka. Iscrpeo se u dugom i ciničnom opisu, a onda je naglo počeo da priča o ubistvu.

— Voleo bih da malo porazgovaram s gospođom Čejni Vels. Vi ste rekli da je i ona čula vrisak.

— Gospođa Vels je otputovala... u inostranstvo.

— Hm?

Više nije bio ljubazan. To njegovo „hm“ bilo je oštro i metalno.

— Jeste li sigurni, gospođo Klifton? Gde ste to čuli?

Rekla mu je za pismo koje je dobila od oca, a Burk je slušao, prelazeći prstima po svom širokom licu.

— Sinoć nije imala slom, zapravo, nisam nikada video ženu koja je izgledala manje neurastenično. Osam i trideset, to znači da je otišla u Belgiju. Znete li njeno odredište?

— Mogu da saznam — rekla je Džejn — ako pođete sa mnom kući.

Na njeno iznenađenje, Mardžorin odlazak je smatrao dovoljno važnim razlogom da promeni plan. Odmah je dobila Donalda Velsa.

— Da, Mardžori je jutros oputovala — rekao je Donald. — Želeo sam da je udaljim od ovog užasnog događaja. Otišla je u Nemačku i ostaće tamo nekoliko meseci. Htela je da telefonira, ali sam mislio da je bolje da ti ne dosađuje svojim planovima. Kako se osećaš? Danas se vraćam da vidim Pitera i da prisustvujem tom prokletom ispitivanju. Gde je Burk? Očekivao sam jutros njegov telefonski poziv.

Burk je očigledno preko telefona čuo pitanje, jer joj je šapnuo: *Dvorac Longford.*

— On je u Longfordu — rekla je Džejn.

— Ne razumem zašto se Piter sprijateljio s tim čovekom... Prvo, on previše pije.

(Krajičkom oka Džejn je videla kako se inspektor smeška i znala je da je i to čuo.)

— Moraš biti vrlo oprezna s njim, Džejn. Ti ljudi se pretvaraju da su ti prijatelji i tako zadobiju poverenje; mogla bi mu reći nešto što Piteru može naškoditi.

— Biću vrlo oprezna — rekla je Džejn.

Izgaeda da je to smatrao krajem razgovora jer je prekinuo vezu.

— On me ne voli — rekao je Burk tužno.

Sada je bila prilika koju nije smela propustiti.

— Šta se dogodilo u Nanhedu, gospodine Burk?

— U Nanhedu? Ah, mislite na Velsa. Bilo je to pre mnogo godina. Jedna veoma bogata stara dama živela je u predgrađu Broklja. Ona je bila Velsov pacijent. Rekla je njemu ili nekom drugom da će Donaldu ostaviti svoje bogatstvo. Bila je jedna od onih mrzovoljnih

starih devojaka, koje se ceo život svađaju s rodbinom. Umrla je tako naglo da je patolog odbio Velsovu umrlicu i zatražio istragu. Pričalo se o otrovu, ali se stručnjaci nisu mogli složiti. Međutim, kada se otkrilo da Velsu nije ostavila ni penija, nije više bilo motiva. Mislim da ga je testament iznenadio isto kao i istraga. Najviše je protiv njega govorilo to što je neosporno bio stručnjak za mešanje otrova. Ne znam da li je to pravi izraz, ali sigurno je znao više o svojstvima biljnih otrova nego većina lekara. To se otkrilo u istrazi. Na svaki način, stvar se slegla i šest meseci kasnije dr Vels, bio je tada obični dr. Vels, nije imao ono „Čejni“, napustio je taj kraj. Kako je dospeo u ulicu Harli sam bog zna, jer je bio dužan na sve strane. Već su mu bili poslani i sudski pozivi. Kada sam sledeći put čuo za njega, već je bio u ulici Harli.

Pogledao je na sat.

— Najbolje će biti da skočim do dragog starog dvorca — rekao je sarkasgično. — Ne verujem da je bilo ko ubijen u mom odsustvu, jer sam tamo ostavio nekoliko poverljivih ljudi, osim ako nisu ubili Raupera, koji baš nije mnogo popularan u Jardu. Da li se dugo zadržao juče popodne?

— Ne toliko dugo — odgovorila je.

— Videli ste pretres, naravno, Rauper je bio vrlo temeljan. Pitam, samo usput, da li je znao šifru sefa.

Klimnula je potvrdno.

— Mislio sam da zna — zakkiotao se Burk. — Sigurno nijednu kombinaciju ne poznaje više ljudi nego ovu. Vi je naravno znate 'Dženet'. To je bilo ime njegove majke. Nisam vam rekao? Jako mi je žao, Piter mi je dao šifru pre nego što sam došao i zamolio me da vam je prenesem.

Tek što su se vrata za Burkom zatvorila, ona je već bila u Piterovoj biblioteci i okretala zupčanik. Sledećeg trenutka sef se otvorio na 'Dženet' i nakon kratkog traženja među kovertama pronašla je testament. Šta će joj taj dokument razjasniti? Ubrzano je disala, sela je za Piterov pisaci sto i odmotala tvrdi papir. To je očigledno bila kopija testamenta pisanog pisacom mašinom. Ona ga je pažljivo pročitala. Nakon nekoliko uvodnih stavki, uključujući i ovu: „Piter Klifton Velerson dobija 100.000 funti“, dalje je pisalo:

Ostatak svoje imovine testamentom ostavljam gore pomenutom Piteru Kliftonu Velersonu, rođenom u Elm Hausu u selu Čejmvik, 4. maja, godine gospodnje 1902. i zadužujem ga da ceo svoj život sledi primer svoje majke u iskrenosti, skromnosti i ljubaznosti i da razvija svoju marljivost i skromnost po ugledu na svog poštovanog oca...

Džejn se nasmešila toj maloj demonstraciji egoizma. Pažljivo je pročitala testament od početka do kraja, ali nije našla ništa što bi joj pomoglo.

Tog poslepodneva, kopajući po dobro popunjenim policama u radnoj sobi, pronašla je još dokaza o mnogostranosti pokojnog gospodina Velersona. Na jednoj polici pretrpanoj starim školskim knjigama, pogled joj se iznenada zaustavio na prezimenu „Velerson“ na poleđini jedne knjige. Uzela je tu tanku knjigu i pogledala naslovnu stranicu. Bila je štampana u privatnom izdanju sa zaista zanimljivim naslovom *Istorija papirnog novca* — A. Velerson B. A.

Knjiga je bila vrlo lepo ilustrovan i sada joj je bilo jasno zašto je izašla u privatnom izdanju — bila je tu gomila reprodukcija poznatih falsifikata, a greške na njima bile su naznačene crvenim mastilom. Velerson je napisao još knjiga, jer je na dnu jedne strane pročitala: *Vidi — Reakcija na kiseline, Gibson & Fraj, od istog autora.*

Očigledno se radilo o geniju — ali geniju koji je prekoračio nevidljivu granicu između zdravog razuma i ludila.

Upravo je stavljala knjigu nazad na policu, kada su se korice otvorile i na prvom listu je ugledala posvetu, napisanu krasnopisom:

*Mojoj dragoj supruzi, Dženet Velerson (i u zagradi)
Ova knjiga je objavljena onog dana kada nam se rodio naš dragi
Piter*

Vratila je knjigu na policu, duboko uzdahnuvši. Nadala se da će joj se javiti stari advokat Redlou, ali ništa nije stiglo ni jutarnjom ni večernjom poštom. Piter je telefonirao poslepodne i rekao da je ispitivanje odloženo za nedelju dana i da se vraća večeras. Još je razgovarala telefonom, kada je stigao telegram. Otvorila ga je — nije bilo potpisa, a predat je u 13 sati na pošti u Amsterdamu.

Nemoj nikome reći da sam ti se javila. Piši mi na Kontinental Berlin o svemu što se događa. Moraš Donaldu bezuslovno verovati — ne znaš šta on sve čini za Pitera.

To je sigurno pisala Mardžori, ali zašto se nije potpisala? Šta se krilo iza njenog tajanstvenog bekstva?

Džejn je u školi naučila stenografiju — nije bila naročito brza, ali ta metoda pisanja joj se činila veoma korisnom, pa je telegram prepisala u mali notes, pre nego što je poruku od Mardžori bacila u vatru.

Piter se nije vratio ni u četiri ni u pet sati popodne. U šest sati nazvala je dvorac Longford i on se javio.

— Bojim se da neću na vreme stići na večeru, Džejn, Burk će ti ispričati sve šta se dogodilo.

— Zašto ostaješ? — upitala je, a srce joj je zamrlo. — Nisi valjda...

Kratko se nasmejao.

— Ne, nisam uhapšen, hvala Bogu! Ne znam koliko će to potrajati. Zamolio sam Burka da postavi jednog čoveka u Karlton Haus Teris.

— Zašto? — upitala je, ali nije dobila zadovoljavajući odgovor.

— Pa... ne želim da te gnjave novinari. Doći ću kući u deset. Da li je tvoj otac s tobom?

— Ne — odgovorila je, a nešto u njenom glasu ga je navelo da upita:

— Da li je mnogo ljut na mene?... Ne bih se čudio.

— Ne, ne — uveravala ga je.

Gospodin Burk je stigao tek ovo devet sati. Padala je jaka kiša i njegova kabanica je bila potpuno mokra, iako je prešao samo nekoliko metara.

— Piter je ovde?

Bio je zaista iznenađen, gotovo uznemiren, kada je odmahnula glavom.

— Rekao je da će doći u deset — odgovorila je.

Zažmurio je.

Nešto njegove uznemirenosti prešlo je i na Džejn.

— Sam?

Burk je klimnuo glavom.

— Da. Vels i onaj drugi lekar su otišli u sedam. Insistirali su na tome da se posavetuju, verujem da je predmet razgovora bio naš nesrećni

Piter. Pogledajte, da li je od njega? — rekao je kada je Voker ušao s telegramom.

Pocepala je koverat i izvadila dva sitno ispisana lista papira, pročitala ih i predala Burku.

Telegram nije bio Piterov. Prvo je pogledao potpis — *Redlou*.

— Ovo je namenjeno Piteru — rekao je, ali je počeo da čita naglas:

S obzirom na tvoj telefonski poziv odlučio, u pogledu aluzija u večernjim novinama, dati punu izjavu večeras, dođi u deset i trideset u Lends Sidnam, izjava spremna za opunomoćenog sutra...

— Ne razumem baš sve — rekla je. — Gospodin Redlou je u svojim telegramima sažet kao i u svom govoru. Šta je to 'Lends'?

— To je njegova kuća u Sidnamu. Pretpostavljam da je to stari Redlou?

Burk je pregaedao telegram. Nije se videlo iz koje pošte je poslat, pisalo je samo 'London', što je značilo da je telegram poslat telefonom.

— Piter se neće vratiti do deset sati. Mislim da bi i mi mogli otići dole... jeste li na dužnosti ili ne? — izazivala ga je.

— Nisam na dužnosti — spremno je odgovorio. — Možemo se odvesti vašim automobilom?

Pozvala je Vokera i naredila da joj dovezu „rols“.

— Ako se Piter pojavi pre nego što krenemo, moraće s nama. U svakom slučaju, napišite mu poruku gde ste otišli.

Ponovo je pogledao na sat i namrštio se.

— To mi se ne sviđa — rekao je.

— Trebalo je već da bude ovde. Put je dobar i za dvadeset minuta bi trebalo da bude u predgrađu Londona.

Dok su čekali automobil, Burk je ponovo pročitao telegram i objasnio joj tajanstvene reči na kraju.

— Redlou se sprema da da izjavu pred pravnim opunomoćenikom. Telefonski razgovor... to ne razumem, ali će nam to on, bez sumnje, objasniti.

Uprkos kiši, noć je bila topla. Uzela je kišni kaput i bilo joj je drago što je to uradila, jer je tako jako padalo da bi bila sasvim mokra za tih nekoliko koraka, od kuće do automobila. Bilo je mračno, i na putu od Londona do Sidnama moralo se pažljivo voziti. Put ih je vodio

uglavnom važnijim saobraćajnicama, a put je na nekim mestima bio prekriven debelim slojem blata. Putem joj je pričao nešto o Redlouu.

Pričalo se da je starac mizantrop i da zapravo živi sam, s tri sluge, u velikoj kući u kojoj mu je umrla žena i u kojoj je proveo najsrećnije godine svog života. Iako je radio u Sautportu, već četrdeset godina je bio vlasnik Lendsa.

Kuća je bila smeštena na pustom delu Sidnam Hila — visoka, prilično mračna građevina, okružena vrtom i visokim zidom. Burka je izdalo pamćenje, pa je skrenuo na sporedan prilaz, misleći da kuća gleda na sever. Ta greška mu se mogla oprostiti jer je uz ivicu trotoara, nedaleko od drvenih vrata, ugledao svetla drugog automobila i naredio vozaču da stane pored njega.

—Pričekajte trenutak — rekao je devojci i pošao po kiši do vrata.

Na prvi pogled je shvatio da je pogrešio i da se nalazi pred baštenskim vratima. Vratio se do Džejn koja je gledala kroz prozor.

— Došli smo s pogrešne strane... počeo je.

— Čiji je ono automobil? — tiho je upitala. — Sigurna sam da je Piterov!

Sledeće sekunde već je bila na trotoaru i brzo je krenula prema napuštenom „bentliju“.

— Piterov je!

Na svetlu ulične svetiljke Burk je video da je taj stari dvosed ceo isprskan blatom. Da bi ga bolje pogledao izvadio je džepnu lampu i usmerio svetlost u unutrašnjost automobila.

Na podu je ležao kaiš, podigao ga je i pregledao, tada je obišao automobil. Sedište je bilo napola spuštено.

— Da, Piterov je — rekao je uputivši se nazad prema baštenskim vratima.

Vrata su se otvorila i on se našao na stazi od šljunka koja je vodila kroz visoko žbunje ruzmarina. Posle nekoliko trenutaka se vratio i pridružio devojci.

— Ne razumem — rekao je uznemireno. — Naravno, Piter je možda ovde stalni posetilac, a da to niko ne zna. Možda ulazi ovim putem. Ali, to mi je nekako čudno — sačekajte ovde.

Vratio se u vrt i uz pomoć lampe počeo da se probija do mesta gde je pretpostavljao da se nalazi glavni ulaz. Bacio je pogled na kuću — bila je u mraku, osim jednog francuskog prozora u prizemlju. Na sreću, nikakav pas nije zalajao.

Došao je do travnjaka i nameravao je da se vrati, kada je začuo duboko stenjanje — naglo se okrenuo, prelazeći levo-desno svetlom lampe. Tada je ugledao ruku, ispružen dlan u rukavici i odmaknuvši u stranu cvetnu granu, video je čoveka kako leži na leđima.

Bio je to Piter!

Burk je tiho zazviždao, sagnuo se i uspravio to onesvešćeno telo u sedeći položaj. Spustio je lampu da bi imao slobodne ruke i upravo ju je hteo podići, kada je u njenom svetlu ugledao nešto, što mu je, iako je bio iskusan čovek, izmamilo uzvik zaprepašćenja.

Bio je to automatski pištolj, a na cev je bila pričvršćena čudna metalna kuglica — prepoznao je novu vrstu nemačkog prigušivača.

Podigao je pištolj, omirisao cev i zakočivši ga, stavko u džep. Burk je bio neverovatno jak čovek, pa je uspeo da podigne Pitera na noge i odvuče ga do baštenskih vrata. Tada se setio vozača.

— Nešto nije u redu? — upitala je Džejn, bez daha, dotrčavši mu u susret.

— Znate li da vozite 'bentli'? — upitao je Burk tiho, a kada je odgovorila potvrdno, rekao je: — Pošaljite 'rols' okolo, do prednjeg ulaza u kuću i recite vozaču da čeka.

Tek tada je ugledala mlitavu spodobu koja je bila oslonjena na otvorena vrata.

— Oh, Bože! Zar je to Piter? — upitala je preplašeno šapućući.

— Uradite kako vam kažem — prosiktao je detektiv.

Odvukao je beživotno telo dublje u senku. Neki slučajni prolaznik ili policajac u patroli može uništiti njegov plan. On je lično rizikovao, ali radio je to svesno, verujući da radi pravednu stvar. Čuo je kako automobil odlazi — tada se Džejn vratila.

— Sklonite se s puta — upozorio ju je.

Prebacio je Pitera preko ramena, brzo prošao trotoarom i spustio ga na duboko, nisko sedište u automobilu.

— Uđite s druge strane i vozite nazad u Karlton Haus Teris! — brzo je naredio. — Do tada možda dođe svesti. Već se mrda. Odvedite ga u stan i čekajte dok se ne vratim.

Htela je da ga pita stotinu stvari, ali bila je dovoljno pametna da to ostavi za kasnije. Drhteći od glave do pete, stisnula je zube i sela za volan — Burk je posmatrao zadnja svetla automobila dok nisu zamakla za ugao i našla se na glavnom putu.

Ponovo je izvadio pištolj iz džepa, pomirisao otvor cevi — lice mu je bilo bezizražajno kada je zatvorio vrata i polako krenuo prema prednjem delu zgrade.

Prvo mora da porazgovara s vozačem. Ako je i on prepoznao Piterov automobil, biće nezgodno — ali izgleda da ga nije primetio, a nije čuo ni primedbu Džejn. Ništa čudno — noć je bila vetrovita, a ona je šaputala.

— Gospođa Klifton se vratila u grad taksijem, ne oseća se dobro... (Srećom, prošli su pored taksi stanice neposredno pre nego što su skrenuli na sporedni put.) — Sačekaćete me ovde.

Burk je krenuo asfaltiranom stazom do mračnog ulaza i pozvonio. Morao je da zvoni tri puta dok mu sluškinja nije otvorila vrata mračnog predvorja.

— To ste vi, gospodine Klifton? — rekla je. — Gospodar vas očekuje. Oprostite što je mrak, ali gospodar ne voli svetlo u predvorju.

Očigledno da nikada nije videla gospodina Kliftona, jer je umesto njega dozvolila detektivu da uđe. Uprkos štedljivosti gospodina Redloua, upalila je mali plamen u velikoj visećoj lampi i povela ga prema zadnjem delu kuće.

— Gospodar je rekao da ga ne ometamo dok vi ne dođete — prošaputala je.

Očigledno je starac bio strah i trepet u toj kući.

— U redu — rekao je Burk. — Sam ću se najaviti.

Otvorio je vrata i našao se na promaji. Znači da je prozor pozadi bio otvoren.

— Pričekajte ovde.

Plinska lampa visila je iznad stola, i njegove bele kugle činile su svetlo postojanim, uprkos promaji. U samom središtu sobe bio je veliki staromodan kancelarijski sto, a na njemu — čovek, čudno ispružen — glava mu je počivala na mastiljari, a ruka bespomoćno visila.

— Imate li telefon? Gde je?

— U predvorju, gospodine — rekla je sluškinja drhteći. — Nešto nije u redu?

— Da. Pozovite policiju, samo recite telefonisti da tražite policiju. Recite da je ovde viši inspektor Burk, neka pošalju policijskog lekara i detektiva koji je na dužnosti.

Zatvorio je vrata za njom i polako prišao stolu.

Jedan od dva francuska prozora bio je širom otvoren — zavese su se vijorile u uglu.

Pažljivo je zatvorio prozor, pre nego što se pozabavio mrtvacem. Mastiljara je bila natopljena krvlju. Isto tako i papir ispod pera, koje je držala ukočena ruka.

Burk se zaustavio i posmatrao. Tada je zaobišao beživotno telo i pročitao nekoliko redova napisanih na vrhu stranice koja je nosila broj sedam:

... Smatrao sam da pod datim okolnostima ne mogu odbiti zahteve svog klijenta. U to vreme nije bilo tragova zastrašujućeg oboljenja...

To je bio kraj. Stranice od jedan do šest su nedostajale. Pregledao je korpu za otpatke — bila je prazna. Ostatak izjave advokata Redloua je nestao. Burk je izašao iz sobe, uzeo ključ, koji se nalazio s unutrašnje strane vrata i zaključao prostoriju. Posluga je bila u predvorju, uzbuđeno i preplašeno razgovarajući — jedan drhtavi glas je razgovarao telefonom.

Burk je otišao do telefona i razgovarao s policijskim narednikom.

— Da, da, i hitnu pomoć, molim. Da, neosporno je reč o ubistvu.

Čuo je prigušene uzvike straha i dao znak ženama da izađu iz predvorja.

— Sačekajte trenutak, dok posluga izađe. Ubijen je metkom iz neposredne blizine. Slučajno sam se ovde našao, istražujući slučaj dvorca Longford. To možete zabeležiti, naredniče.

Spustio je slušalicu i sišao uskim, kamenim stepenicama u suteran, tražeći domaćicu. To je baš bila ona sluškinja koja ga je primila.

— Nije mrtav, gospodine, zar ne? — šaputala je. — ...Dragi stari gospodar...

— Dođite gore — naredio je, ali ona je ustuknula.

— Ne želim da ga vidim, gospodine... zaista ne bih mogla.

Ipak ju je zamolio da u salonu upali svetlo. Malo toga mu je mogla reći. Gospodar se posle večere povukao u svoju radnu sobu, u osam sati i deset minuta, naredivši da ga niko ne ometa. Odmah zatim ona mu je donela kafu i od tada nije iz sobe više ništa čula. Sećala se svih telefonskih poziva tog dana. Gospodin Redlou je vrlo retko razgovarao telefonom — poput većine starih ljudi mrzeo je tu spravu, koju je držao u kući samo zato što se plašio vatre, pa je želeo biti u vezi s vatrogascima. Tokom jutra telefon je zvonio četiri puta — dva puta su zvali iz radnji, jednom je bio pogrešan broj, a zatim je usledio poziv lekara gospodina Redloua, koji je obično posećivao starog gospodina dva puta nedeljno, pa je pozvao da se dogovori za sastanak sledećeg dana. Poslepodne, ja nisam htela da ga ometam. Kada se probudio, rekla sam mu da je zvao gospodin Klifton i on je rekao da ga svakako pozovem u slučaju da on ponovo nazove. Gospodin Klifton je pozvao oko pola šest... ili možda baš u šest sati. Gospodar me je zamolio da izađem iz predvorja, kao i vi malopre dok ste telefonirali, ali dok sam silazila stepenicama, čula sam ga

kako kaže: 'Na pisaću izjavu svejedno sviđalo ti se to ili ne, ti budalo mlada!' ili nešto slično, a tada se izgleda predomislio, jer je rekao: 'Dobro, razmisliću o tome, i ako promenim mišljenje, javiću ti.' Kasnije, kada sam mu donela kafu, zamolio me je da nazovem poštu i pošaljem telegram gospodinu Kliftonu.

Otišla je u svoju sobu po papir. Bila je to poruka koju je primila Džejn.

— Tako sam znala da ćete doći... oh, ali vi niste gospodin Klifton, vi ste gospodin iz policije.

— Jeste li čuli bilo kakav zvuk? — prekinuo ju je Burk.

Žena je oklevala.

— Mislim da sam čula kako se zatvaraju neka vrata. U ovoj staroj kući sve se čuje.

— Brz, oštar zvuk... — sugerisao je.

— Bio je nekako prigušen — mislila je sluškinja.

— Koliko je bilo sati?

Na to pitanje mu je precizno odgovorila. Bilo je to pola sata pre njegova dolaska; čula je otkucavanje sata. Upravo kada su završili razgovor začulo se snažno kucanje i Burk je uveo narednika i dva policajca iz lokalne policijske stanice. Iza njih, napolju ispred ulaznih vrata, ugledao je jednog policajca u uniformi. Prepoznao je u njemu svog starog pomoćnika.

— Uđi, Reni. U redu, ne morate da čekate. Kako se zovete?

— Gospođica Stoder, gospodine — promucala je domaćica.

Poveo je Renija u sobu gde se nalazio leš, a nekoliko minuta kasnije pridružio im se i lekar iz policijskog odeljenja.

— Ništa nisam dirao — rekao je Burk — Starac je pisao izjavu po koju sam došao; reč je o slučaju Longford. I sami vidite da je bio na sedmoj stranici, ali prvih šest nedostaje.

Na podu, pored stola, nalazila se četvrtasta srebrna kutija koju je viši inspektor prevideo. Reni je zastao i podigao je.

— Hej, šta je to? — rekao je.

Otvorio ju je. Bila je to kutija za cigarete, kakve se obično drže u automobilu, i Burk ju je prepoznao pre nego što je Reni ugledao inicijale „P. K“.

Na licu mu se nije pomerio nijedan mišić.

— To je meni ispalo — rekao je. — Tu malu kutiju drži Piter Klifton u kožnoj pregradi pored volana.

Stotinu puta je video tu kutiju u upotrebi. Piter je imao jednu specifičnu naviku — retko je pušio, osim kad je vozio, a ta mala kutija mu je omogućavala da cigarete uvek ima pri ruci. Ponovo je pogledao unutra. Kutija je bila puna. Izvukao je jednu cigaretu i pregledao je. Bila je to popularna i često reklamirana vrsta duvana.

— Čudan momak — rekao je bez veze i gurnuo kutiju u džep. Dva detektiva su pažljivo pretraživala sobu.

— Da, onaj prozor je bio otvoren kada sam ušao. Papiri su možda izleteli napolje — rekao je Burk, iako je bio potpuno siguran, da su papiri, u slučaju da su negde odleteli, morali odleteti u pravcu vrata kada ih je on otvorio.

— Na tepihu su vidljivi tragovi stopala — rekao je iznenada jedan od detektiva, sagnuo se i dotakao blatnjavu površinu

— ...još su mokri...

— Telefonirajte u Jard po fogografa — rekao je Burk. — Zamolite ih da obaveste i pošalju ovamo glavnog inspektora Vitkinsa. (To je bio glavni inspektor tog okruga.) — On će preuzeti slučaj. I da znate, kada budete ispitivali poslugu, reći će vam da su očekivali posetu gospodina Pitera Kliftona. Redlou je njegov advokat... njegovog oca. Ja sam došao umesto njega.

Oko ulaznih vrata skupila se grupa radoznalaca, dokaz da se loše vesti brzo šire. Jedan policajac je uveo nekog gospodina koji je bio prvi komšija starog Redloua, poznatog trgovca čajem. Nalazio se u vrtu tražeći svog malog psa, koji je izjurio u noć i nije se vraćao na zvižduk. Burk je odveo svog svedoka nazad u predvorje.

— Uđimo u kuću — rekao je Burk nakon što je saslušao taj uvod.

Uveo je tog novog i važnog svedoka u sobu za prijeme,

— Kakav ste zvuk čuli?

— Poput metka ispaljenog iz pištolja s prigušivačm — rekao je komšija. — Pohađao sam vojnu školu u Hajtu za vreme rata i tamo smo vršili eksperimente s različitim vrstama prigušivača, pa sam odmah prepoznao zvuk. A i vetar je duvao u mom smeru, pa se zvuk prilično jasno čuo.

— Jeste li čuli još nešto?

— Ništa, a nisam ništa ni video. Prošao sam delom staze koja vodi pored ograde, pa sam došao do mesta odakle sam mogao videti preko ograde. Nisam bio naročito znatiželjan, jer po tako ružnom vremenu čovek ne želi biti napolju ni trenutak duže nego što je neophodno. Ali kada sam pogledao preko zida, video sam čoveka kako prelazi travnjak u pravcu zadnjih vrata. Ova i sledećih šest kuća imaju sporedne ulaze, koje su svi, osim gospodina Redloua, pretvorili u ulaz za automobile. Pozvao sam ga, misleći da da je to Redlou, ali nije odgovorio. S mesta gde sam stajao mogao sam videti da je prozor u sobi advokata otvoren. Nedavno smo u komšiluku imali provalu, pa sam bio uznemiren. Malo je, zapravo, nedostajalo da telefoniram policiji, ali ne volim da se mešam u tuđa posla, a i slučajno znam da gosiodin Redlou uvek provodi večer u toj sobi i da voli svež vazduh.

—Tog čoveka niste videli?

— Ne, ne dovoljno da bih ga mogao identifikovati.

— Da li je bio visok ili nizak?

Svedok na to nije znao da odgovori. On je samo čuo kako se baštenska vrata zatvaraju i zatim je pronašao svog psa i vratio se u kuću.

— Hteo bih vas upitati samo jednu stvar: da li je taj čovek išao brzo ili polako? Da li je išao uspravno ili se teturao?

— Išao je veoma uspravno i vrlo brzo.

Burk je klimnuo glavom.

— Bio bih iznenađen da nije.

Detektiv se vrlo zabrinut odvezao pravo u Karlton Haus Teris. Piterov automobil nije bio pred kućom, pitao se da li je Džejn stigla

— ali upravo ona mu je otvorila vrata.

— Spava — rekla je tiho.

— Znači nije se oporavio? — namrštió se Burk.

— Samo na trenutak, sam je ušao u kuću i sigurna sam da me nije prepoznao, niti je znao gde je. Hvala Bogu, Voker je bio u ostavi, pa sam Pitera bez pomoći odvela u njegovu sobu.

Zabrinuto ga je gledala.

— Nešto se strašno dogodilo?

A kada je potvrdno klimnuo:

— Gospodin Redlou? — upitala je.

— Redlou je ubijen iz neposredne blizine. Da sam na vašem mestu, gospođo Klifton, ne bih dalje ništa pitao. Gde je taj vaš suprug?

Odvela ga je u spavaću sobu. Piter je ležao na krevetu potpuno obučen, pokriven jorganom. Spavao je. Burk nije ni pokušavao da ga probudi, nego mu je samo na brzinu pretražio džepove. Prvo što je našao bio je dugi, crni šaržer, za koji je odmah znao da odgovara onom automatskom pištolju. Druga zanimljiva stvar bio je pljosnati paketić u Piterovom unutrašnjem džepu. Bio je zapečaćen i zavezan zelenom trakom, ali na njemu nije ništa pisalo. Burk ga je otvorio. Naišao je na još jedan koverat od tankog srebrnastog papira, a u njemu svežanj američkih novčanica od po stotinu dolara. Bilo ih je pedeset — lako ih je prebrojao jer su se serijski brojevi nizali jedan za drugim. Gospodin Burk se namrštió.

— Sada još samo treba priznati zločin! — promrmljao je.

Zanimala ga je samo jedna stvar, tanka zlatna kutija za cigarete koju je našao u Piterovom džepu. Bila je prazna. To ga je zaprepastilo. Video je, naime, Pitera, kako tu kutiju puni cigaretama pre samo nekoliko sati.

Prodrmao ga je. Piter je polako otvorio oči.

— Ustani — rekao je Burk zapovednički i spavač ga je poslu šao.
— Skinu sako!

Piter je skinuo sako zatvorenih očiju. Nije hteo, ili nije mogao da govori. Tako je čvrsto spavao, da je istog trenutka kada su ga spustili na jastuk, izgubio svest. Burk je zavrnuo njegov rukav i pomoću džepne lampe mu pregledao ruku. Bio je očigledno zadovoljan onim što je video, jer ee okrenuo zabrinutoj Džejn s pobedonosnim osmehom.

— Znate li šta treba vašem suprugu? Svetlo!

— Svetlo? — rekla je devojka zbunjeno.

Burk je pokazao na dve prigušene zidne lampe koje su predstavljale jedino osvetljenje u sobi. Pored kreveta se nalazila lampa — skinuo je svileni abažur i upaljenu lampu postavio tačno pred lice spavača. Piterovi kapci su zadrhtali, lice mu se izobličilo u bolnu grimasu, podigao je ruku da odgurne svetlo — ali Burk je bio neumoljiv.

— Probudi se — rekao je i, kao da su njegove reči imale neki tajanstveni učinak, Piterove oči su se širom otvorile i on je bez ičije pomoći seo na krevet.

— Šta je?

— A šta nije — prosiktao je Burk.

— Upropastio si jednu slavnu karijeru, koja je već bila pri kraju. Još su mi ostale samo dve godine do penzije, a čini se da ću ih odslužiti u jednom od zatvora Njenog veličanstva.

Piter je gledao čas detektiva, čas devojkju, a zatim se osvrnuo po sobi.

— Kod kuće sam, zar ne?

— Da, kod kuće si, u pravom smislu te reči — rekao je Burk.

Značajno je pogledao Džejn i ona ih je ostavila nasamo. Za četvrt sata su joj se pridružili. Piter je bio veoma bleđ, Burkova kosa je bila razbarušena.

— Zna li poslugda da se Piter vratio? — pitao je detektiv.

— Da — rekla sam im da je došao.

— Dobro, oni nisu čuli kada je ušao. Pogledao je na sat.

— Vi ste stigli deset minuta do deset. Da li je dole na vratima bio portir?

— Ne, nije bio na dužnosti. Lift radi automatski.

Ponovo je klimnuo glavom.

— Dobro. Ko je odvezao automobil?

— Ja. Čim sam Pitera ostavila u kuću, odvezla sam automobil u garažu iza ugla koju ponekad koristim. Ne znam gde je Piterova garaža.

— Odlično — komentarisao je Burk — Znači da ga vozač nije video.

Piter je uzdahnuo.

— Vezao si mi ruke, Burk — rekao je.

— Što si hteo da uradiš? — brzo je upitala Džejn.

Burk je klimnuo glavom.

— Gospodin Piter Klifton je došao na veliku i originalnu vdeju da ode do najbliže policijske stanice i da prizna — krivicu za dva ubistva — rekao je. — Ali to može učiniti samo ako svoju suprugu proglasi saučesnicom, a detektiva, višeg inspektora Džoa Burka, saučesnikom, pa je najljubavnije obećao da će odustati od toga. Gde ste ostavili taj automobil, gospođo Klifton?

Na papiru mu je napisala adresu garaže.

— Idem da pregledam automobil. Ti se vrati u krevet, Piter, a šta će raditi tvoja supruga, ne znam. Da sam na njenom mestu, sedeo bih pored telefona, ne bih davao nikakve informacije i pripremio bih se da primim detektiva inspektora Mozisa Raupera, kada se pojavi. Svakako ću se vratiti, možda stignem pre njega.

— Da pođem s tobom? — upitao je Piter.

— Ti si poslednja osoba koju želim pored sebe — rekao je Burk. — Ostani ovde. Ako dođu novinari, nemoj ih primati.

— Neće li to izgledati sumnjivo?

Burk je odmahnuo glavom.

— Ovde stanuje čovek koji je upravo došao iz dvorca Longford gde je počinjeno ubistvo, čak se na neki način i na njega sumnja. Za očekivati je da ga novinari gnjave. To je ujedno i izgovor da se svaki od njih odbije. Ne verujem da motre na kuću. Pretpostavljam da je Rauper isuviše zaposlen na drugoj strani.

Odmah zatim Burk je otišao.

Kada je izašao iz kuće, Burk se osvrnuo ne bi li primetio nekog agenta. Tačno je znao mesta gde se ti posmatrači najradije postave, ali nije bilo nigde nikoga. Kasnije, kada je prošao pored uniformisanog pozornika na uglu i zaželeo mu laku noć, ovaj ga je prepoznao, ali nije spomenuo nikakav nadzor.

Piterov automobil je bio u javnoj garaži. Burk je pokazao svoju legitimaciju i istog trenutka je odveden do „bentlija“, koji su prali nasred dvorišta. Pomoću džepne lampe detaljno je pretražio unutrašnjost automobila. Posao je bio lak, jer je automobil iznutra već bio očišćen, a prašina sa sedišta usisana. Potražio je šefa perionice.

— Ne, gospodine. Unutra nismo našli ništa osim nekoliko pikavca.

— Hm? — Burk se naglo okrenuo — Pretpostavljam da ih još možemo videti.

Čovek je klimnuo glavom.

— Da, nalaze se u kesi od usisivača.

Kesa je smesta bila ispražnjena. Jedan pikavac je ostao netaknut. Cigareta je bila napola popušena — i to na muštikli, zaključio je Burk. Pažljivo ju je uvio u papir i stavio u džep. U gomilici sive prašine usisivača, videlo se nešto malo, belo. Pažljivo se sagnuo — i vrhom kažiprsta nežno razgrnuvši prašinu ugledao malu, belu pilulu.

— Jeste li još neke automobile čistili ovim usisivačem?

— Samo ovaj, gospodine — brzo je odgovorio šef.

— Sva prašina koju ovde vidite je usisana u ovom automobilu. Za svaki automobil uzimamo novu kesu, a prašinu pregaedamo u slučaju da je nešto izgubljeno. Tako obično nađemo izgubljene perle, a jednom je jedna dama izgubila dijamantski prsten.

Burk je otvorio zamotuljak u kome je bila cigareta i tamo stavio pilulu.

— Ništa drugo nije nađeno?

Šef je odmahnuo glavom, ali je jedan od njegovih ljudi nećkajući se priznao da je na sedištu našao tri cigarete i izvinio se zbog te male krađe. Imao ih je u džepu. Burk ih je uzeo i pregledao — bile su, kao što je i očekivao, iste vrste kao i one u srebrnoj kutiji. Stavio ih je u svoju kutiju za cigarete i budući da više ničeg zanimljivog nije bilo u

automobilu, bacio se u vanredan trošak i uzeo taksi do Skotland jarda. Tu je potražio šefa određenog odeljenja i predao mu srebrnu kutiju za cigarete.

— Na njoj ima mnogo otisaka — rekao je. — Snimate ih. Želim da sutra u podne fotografije budu na mom stolu. Jedna kopija se mora predati u arhivu radi identifikacije i izveštaja.

Izvadio je iz džepa napola popušenu cigaretu i ubacio je u malu epruvetu koju je našao u svojoj sobi.

— Ovo je za hemijsku analizu. Odvojio je tabletu od cigarete i uvio je u poseban papir.

— Želim da se i ovo hemijski ispita. Pretpostavljam da je reč o hioscinu.

Ova otkrića iz automobila prelazila su njegova očekivanja. Ni u snu nije mislio da će doći do takvog saznanja, pa je likovao kada je pozvonio na vrata u ulici Harli broj 903.

Sluga nije hteo da ga pusti unutra.

— Doktor je otišao u krevet, gospodine — rekao je — a gospođa Čejni Vels je otputovala.

— Recige doktoru Velsu da viši inspektor Burk želi da ga vidi.

Sluga je otišao gore i ostavio ga samog u predvorju. Kada je silazio, Donald Vels je išao za njim. Nosio je svileni kućni ogrtač sa cvetnim dezenom, ali je ispod njega bio potpuno obučen.

— Upravo sam hteo da legnem, Burk. Imate li neki poseban razlog zbog koga večeras želite da me vidite? Večeras me prilično boli glava.

— Ujutru će sve nas boleti glava, ako ne grešim — rekao je Burk veselo. — Mislim, sve osim mene. Jadnog starog Pitera Kliftona i gospođu Klifton i Mozisa Raupera... a i vas, doktore.

Čejni Vels je otvorio vrata i uveo svog posetioca u radnu sobu, upalivši istovremeno i svetlo. Otišao je do stočića, pritisnuo oprugu, i gornja ploča se digla, otkrivajući odlično opremljen kućni bar.

— Šta ćete da popijete?

— Vodu — rekao je Burk kratko — Kada dođe do obračuna, volim da budem trezan.

Vels se nasmejao i natočio malo viskija u čašu, puneći je sodom iz šištećeg sifona.

— S kim ćete se obračunati večeras?

— To bih i sam hteo da znam. Nisam sasvim siguran ko je to, ali pitanje je dana kada ću ga smestiti iza rešetaka.

Telefonom sam razgovarao sa Soulbijem, s advokatima koji rade na slučaju Longford.

Govorio je dalje prilično lagano i dosta nezanimljivo, mislio je Donald. Tada je Burk iznenada rekao:

— Pretpostavljam da znate da je stari advokat ubijen... upucan u svojoj radnoj sobi, večeras u deset sati?

Na licu Donald Velsa pojavio se izraz užasa.

— Radlou, ubijen? O, Bože!

— Zar sam rekao Redlou? — Burkov glas je bio leden.

Donald nije bio u stanju da odgovori.

— Zar sam rekao, Redlou? — ponovo je upitao Burk — Pričao sam o Soulbiju, zar ne? On je advokat i star je. Zašto ste pomislili da je reč o Redlouu? Vi ga ionako ne poznajete?

Donald Vels se pribrao.

— Poznajem ga, bio je Piterov advokat, zar ne? Piter je o njemu pričao danima. Pitao sam se šta se dogodilo s tim starcem, nisam ga video godinama. Čudno je što sam pomislio da govorite o Redlou, ali ja sam već skoro poludeo.

Burk mu nije odgovorio — hladnim pogledom je gledao lekara. Progovorio je polako i značajno.

— Redloua je večeras u njegovoj radnoj sobi upucao nepoznat čovek, koga je, međutim, video komšija. On je izašao u vrt da traži svog psa, pa je video ubicu kako izlazi iz sobe nakon pucnjave.

Njegov glas je bio čvrst, gotovo jednoličan — govorio je bez pauze, ne dajući sagovorniku priliku da ga prekine.

— Tako je to obično kod ubistva, doktore, uvek se dogodi nešto nepredviđeno. Ko bi pretpostavio da jedne takve olujne noći, ugledni građanin Sidnama njuška po svom vrtu, tražeći psa? I on je video ubicu, opisao mi ga je, pa sam došao da uhvatim...

Čovek pred njim se ukočio od straha.

— ...svaki pa i najmanji znak da je Piter Klifton bio u Sidnamu.

Tek tada, na silu, Donald Vels je spustio pogled. Čaša mu je podrhtavala u ruci, ali on je već na brzinu pronašao izgovor za svoje uzbuđenje.

— Redlou! Dragi bože! — promrmljao je, pošto je iskapio viski. — Užasna stvar, zar ne?

— Gde ste ostavili Pitera?

— Ostavio sam ga u Longfordu — rekao je Vels. — Rekao je da ima sastanak i da će doći kasnije. Trebalo je s nekim da se sastane u gradu. Činilo mi se da je to Redlou.

Burk je zamišljeno napućio usne.

— To je bila njegova ideja. Slučajno sam se našao ispred njegovog stana u Karlton Haus Teris u deset do deset kada je stigao kući. Nisam nikada video nekoga da tako loše izgleda, kao jadni stari Piter Klifton. Dobro ste mislili, doktore, trebalo je da se sastane s Redlouom, ali ja sam ga ubedio da ode u krevet. Sam sam otišao do Redloua. Kada kažem sam — dodao je pažljivo — hoću da kažem da je sa mnom pošla i gospođa Klifton, ali bila je toliko zabrinuta za Pitera, da se taksijem vratila kući. Našao sam Redloua pola sata posle ubistva, pa sam pomislio da bi bilo strašno za Pitera da je slučajno viđen blizu advokatove kuće oko deset sati.

Čejni Vels nije odgovorio. Još je gledao u tepih. Sada je podigao pogled.

— Šta mislite, ko je ubio Redloua? — mirno je upitao.

— To ćemo lako otkriti čim nađemo pištolj. Sutra će pretražiti vrt. Ne verujem da će išta pronaći. Prvorazredne ubice ne ostavljaju oružje za sobom, osim u pričama ili u slučaju da žele da ubistvo prikaže nekom drugom. Znam da je to učinjeno jednom ili dvaput. Ostavljaju se čudne kutije cigareta da bi i tupavi policajac, poput mene, poverovao da je Piter ubica.

Burk je Velsa netremice gledao u oči. Donald nije ni trepnuo.

— To više liči na krimić, nego na posao Skotland jarda — rekao je, smeškajući se. — Šta želite da za vas učinim, Burk?

— Vi ste lekar — Burk je zamišljeno gledao u tavanicu. — Želeo bih od vas protivotrov za hioscin i morfijum, ubrizgan potkožno. Kako sam to lepo rekao!

Donald je spustio pogled, ali mu se na licu nije pomerio nijedan mišić.

— To zvuči poput onoga što neuki ljudi nazivaju 'mesečarenjem'?

Burk je klimnuo glavom.

— Da, i ja sam neuk, pa to isto tako zovem — rekao je.

Donald je slegnuo ramenima.

— Ne znam kakav protivotrov želite. Nema štetnih dejstava, ako se pravilno ubrizga...

— ... od strane stručno obrazovanog lekara... — promrmlijao je Burk
— Čudi me, našao sam hioscin, ali mi nedostaje morfijum, mala tableta. Sigurno je bila na podu automobila, pa ju je pokupio usisivač. Zamolio sam čistače da potraže malu smeđu tabletu, ali ne verujem da će je naći. Stručnjaci nisu toliko nepažljivi da ispuste dve tablete.

Vels je odmahnuo glavom.

— Zaista ne znam koji automobil? — upitao je, a zatim iznenada dodao; — Sedite Burk. Vi i ja ne govorimo istim jezikom. Vi ste veoma tajanstveni, a mene to prilično zbunjuje. Recite mi šta imate na umu. Da li je reč o Piteru? I ko taj lekar, stručnjak? Ne poznajem nijednog, osim sebe — nasmejao se. — Optužujete li me da drogiram Pitera ili nešto slično? Kakve to veze ima s Redlouom?

Govorio je brzo i nervozno. Pod hladnokrvnim Burkovim pogledom nije mogao da sakrije napetost,

— Voleo bih da znam šta vam je na umu, viši inspektore?

— Reći ću vam, doktore Vels — rekao je Burk mirno. — Mislim o tome, kako ste sve novosti koje sam vam ispričao, pogrešno shvatili. Vi ste prijatelj gospodina Kliftona, zvaću ga Piter, jer i sam imam čast da budem njegov prijatelj. Vi niste reagovali, da li je to pravi medicinski izraz, onako kako sam očekivao. Došao sam i rekao vam da je još jedan njegov poznanik ubijen. Takođe sam vam rekao da Piter trpi posledice droge, a nisam uočio da ste se uznemirili, nisam čuo da ste rekli da želite odmah da vidite Pitera kako biste mu pomogli. A upravo sam to očekivao od vas, doktore Vels, ali vi to niste učinili. Sve vreme se branite, od čega? Kad sam upotrebio glagol 'uhvatiti' skoro ste se onesvestili. Zašto? Čega se plašite? Razgovaram s vama kao muškarac s muškarcem, bez svedoka.

Čejni Vels je stajao ispred kamina u svojoj omiljenoj pozi, s rukama u džepovima, glave nagnute u stranu, posmatrao je detektiva već pomalo vrativši svoje staro samopouzdanje.

— Pa... i ja ću vama reći nešto kao muškarac muškarcu i bez svedoka — dodao je tiho.

Istupio je napred, kucnuo o sto, da bi naglasio svoje reči.

— Pretpostavimo, viši inspektore Burk, da vam kažem kako mi je Piter Klifton priznao da je ubio Bazila Hejla. Šta biste vi učinili? To bi bilo vrlo neprijatno za vas, zar ne? Pretpostavimo da sada kažem ili napišem; 'Smatram svojom građanskom dužnošću da obavestim policiju da mi je gospodin Piter Klifton iz Karlton Haus Teris br. 175 priznao da je u trenutku ludila ubio Bazila Hejla u dvorcu Longford...' Da potpišem taj papir i predam vam ga, šta biste vi učinili?

Burk je nagnuo napred svoju veliku glavu. Njegove oči su bile dva uska proreza.

— Rećiću vam šta bih učinio — rekao je svojim dubokim glasom. — Uhapsio bih vas na licu mesta! Ako ikome treba suditi, onda ste to vi. Imam dovoljno dokaza da vas uhapsim bez istrage.

Uprkos samokontroli, Vels je prebledeo.

— Pod kojom optužbom?

— Za svesno izdavanje falsifikovane novčanice na trkama u Herst Parku. To je prva optužba. Usuđujem se da kažem da ću ih sutra u ovo vreme imati još nekoliko u rukavu.

Sada su maske pale. Iz Donaldovih očiju sevala je mržnja.

— Izgaeda da ne shvatate šta govorite, viši inspektore. Morate znati da ne razgovarate s doktorom Velsom iz Nanheda!

Burk je klimnuo glavom.

— Vi, izgleda ne razumete, Vels — odbacio je sve titule i ljubaznost. — Policija nikada ne traži gužvu. Kada se pojavi nešto, spremna je uhvatiti se u koštac s tim. Policija ne čini zlodela, ona čeka na zločin. Vi niste doktor Vels iz Nanheda, ja to znam. Za samo dvanaest meseci nakon one istrage, imali ste već dobru praksu u ulici Harli. Odakle vam novac?

— Šta se to, do đavola, vas tiče? — planuo je Donald.

— Tiče me se. Pretpostavimo da vas dovučem na sud, da li bi mogli dovesti dva svedoka čije bi svedočenje prihvatila svaka porota, da objasne kako ste iznenada postali bogati i kako ste se od doktora Velsa iz Nanheda pretvorili u doktora Čejni Velsa iz ulice Harli, specijalistu za nervne bolesti. Razmislite o tome, ako taj svoj iznenadni i fantastični napredak možete objasniti, idite u Skotland jard i prijavite me, jer ja neću poreći ovo što sam vam večeras rekao. Upozoravam vas — upro je prstom u bledog Donalda — ostavite Pitera Kliftona na miru. Ako imate plan kako da se dokopate njegovog bogatstva, zaboravite ga. Počinjena su dva ubistva. Bili ste u dvorcu Longford kada je ubijen Bazil Hejl...

— Noćas nisam napuštao kuću...

— Vi ste lažov — rekao je Burk mirno. — Moj čovek vas je pratio ceo dan. Izašli ste večeras u osam sati i vratili se petnaest do jedanaest. Moj čovek vas je izgubio, slušajte me dobro, između

devet i petnaest i onog trenutka kada ste se taksijem dovezli pred kuću.

Uzeo je svoj šešir, ugišao do vrata i naglo ih otvorio, gotovo ih iščupavši iz okvira.

— Neko će biti uhvaćen zbog tih ubistava, Vels! — rekao je — ali to neće biti Piter Klifton. Utuvite to sebi u glavu! Čak ni Rauper vam ne može pomoći, ako sledeće nedelje bude još uvek u službi, Prenesite mu to! Nikakve kutije cigareta pune duvana koji Piter ne puši, i nikakvi lažni dnevници, koje je pisao vaš drugar Mudri, neće vam pomoći.

Burk je izašao i zalupio vratima. Vels je seo da bi razmislio o ovoj izrazito opasnoj situaciji. Sluga je ušao u sobu posle ponoći, a Donald je još sedeo, držeći se rukama za glavu.

— Idite na spavanje — rekao je Vels, a da ga nije ni pogledao, i ostao je u istom položaju još dva sata. Tada je ustao i protegao svoje ukočene udove, otišao je u svoju malu laboratoriju i smešao sebi nešto mnogo jače od viskija.

Sada mu je glava bila bistra, mozak mu je radio brzo. Uzeo je list papira i počeo da piše. U šest ujutru završio je pismo, stavio ga u veliku kovertu adresiranu na glavnog šefa Skotland jarda. Zalepio je marku, prošao predvorjem i oklevajući stao pored vrata. Ne, prespavaće to, pismo može poslati i kasnije tog dana. To je za njega bila dobra odluka, jer je pred kućom čekao čovek iz Skotland jarda s tačnim uputstvima višeg inspektora Burka.

— Ako vidite da Vels izlazi s pismom adresiranim na Skotland jard, uhapsite ga u Merilebon Lejnu dok ja ne dođem.

Ako već mora nastradati, zaključio je gospodin Burk, svejedno je koliko grehova ima na duši. Kako kažu lopovi, samo jednom se visi — bilo zbog jagnjeta ili zbog ovce! Iako ni u svom najboljem raspoloženju doktora Donalda Čejnija Velsa ne bi mogao smatrati ovcom!

Piter se probudio ujutro posle zdravog sna bez snova. Osetio je da neko stoji pored njegovog kreveta i začuo je prijatno zveckanje šoljica.

— Jači ili slabiji? — rekao je najslađi glas na svetu. — Nisam s tobom u braku dovoljno dugo da bih znala stavljaš li uopšte šećer u čaj.

Otvorio je oči. Džejn je stajala pored kreveta, obučena u kimono cvetnog dezena, držeći u ruci mali kineski čajnik.

— Ej... — rekao je i pogledao okolo — ...pa ja sam ovde, zar ne?

— Da, ti si zaista ovde — rekla je mirno. — Pitam se, shvataš li kako je zanimljivo imati supruga koji nikada ne zna tačno u kom krevetu spava!

Piter se tužno nasmešio i prošao prstima kroz kosu.

— Razumem da je brak sa mnom najužasnija stvar koja se može dogoditi jednoj ženi — rekao je, uzimajući šoljicu iz njenih ruku.

— Koliko je sati?

Ona se tiho nasmejala.

— To je prava kućna atmosfera, pola osam.

Zbunjeno je pogledao po sobi.

— Da li je Burk ovde? — upitao je.

— Gospodin Burk nije ovde — rekla je. — Ozbiljno sam razmišljala o tome da mu ponudim da prespava kod nas, ali on to sigurno ne bi prihvatio.

Zahvalno je popio čaj i namrštio se, gledajući vitku osobu koja je sedela na krevetu.

— Sinoć se nešto dogodilo, šta je to bilo? Čini mi se da mi je Burk nešto rekao — zatvorio je oči, pokušavajući da se priseti i šapnuo — Redlou, ubijen je!

Ona je potvrdno klimnula glavom.

— Da — rekla je Džejn mirno. — Gospodin Redlou je ubijen.

Piter je pokrio lice dlanovima i promrmljao:

— Užasno! Pretpostavljam...

— Nemoj ništa pretpostavljati dok ne vidiš gospodina Burka — rekla je spremno — posebno ako pretpostavljaš da si ga ti ubio.

Odmahnuo je glavom.

— Ne vredi, Džejn — rekao je pun očajanja. — Ti si sa mnom divna, ali sada kad znaš... sve o mom ludom pretku, mogu slobodno da pričam. Mislio sam da sam izlečen, da više nema opasnosti... inače ne bih nikada dopustio da se udaš za mene. Donald mi je rekao da su ovakvi napadi mogući... Zašto me tako gledaš?

Džejn ga je svojim lepim očima čudno gledala.

— Čudno te gledam? Možda. Piter, ja se ne bih mnogo brinula o tome šta kaže Donald Vels. Ti ga suviše ozbiljno shvataš. Ne gaedaj me tako uplašeno, dragi, ne smetaju ti valjda ovi uobičajeni izrazi prisnosti. Moramo se pretvarati da živimo u srećnom braku, i ti se moraš polako navikavati na izraze nežnosti.

Tiho se nasmejao, To je bilo prvi put posle venčanja da se Piter normalno smeje.

— To mi neće biti teško — rekao je i dodao ozbiljno: — Zašto ti se Donald ne sviđa? On je moj dobar prijatelj, Džejn. Ne znam šta bih radio bez njegove pomoći.

Pogledala ga je svečanog izraza lica.

— Detektivi stalno sumnjaju — rekla je. — To me je naučio gospodin Burk.

— Detektivi?

Klimnula je.

— Ja sam detektiv — rekla je mirno. — S oduševljenjem sam prihvatila svoje novo zanimanje. Sumnjam u Donalda, u Mardžori, čak i u samog Burka...

— I u mene?

Bledo se nasmešio.

— Ne, u tebe ne. Mislim da si sposoban za mnoge lepe stvari, ali i pomalo šašave.

Ustala je i natočila još jednu šolju čaja.

— Zamoliću te ovih dana da mi natenane sve ispričaš, naročito kako si upoznao Donalda. A sada ću te napuetiti. Kada se obučeš, dođi u moju sobu... pretpostavljam da je ono moja soba. Čekaću te s listom papira i perom, i, naravno, s mnogo pitanja!

Ponovo se nasmejao.

— Ja ću biti najzahvalniji svedok koga si ikada ispitala — rekao je.

I ona se morala obući, ali se zadržala u dnevnoj sobi da bi prelistala novine. Samo jedan list je na naslovnoj stranici doneo članak o smrti

gospodina Redloua. Na sreću, za sada se ta tragedija nije mogla povezati s Piterom, pa će on biti pošteđen nametljivosti novinara koji žele da saznaju sve detalje. Polako se obukla i vratila u lepu malu dnevnu sobu. Piter je već stajao pored otvorenog prozora, gledajući u park obasjan suncem. Očigledno je i on pročitao onaj članak, jer je započeo razgovor o zločinu čim je ušla u sobu.

— Burk mi je nešto rekao... — obratio joj se. — Ne mogu se setiti šta, ali muči me osećaj da je to bilo nešto neprijatno. Jesam li ja sinoć bio u Sidnamu?

— Da, bio si — odgovorila je bez oklevanja.

— Ne razumem, a opet se užasno plašim da razumem! Da li je Burk rekao...

— Nije važno šta je Burk rekao — rekla je otresito i poslovno. Kao što je i obećala, sela je za sto.

— Želim činjenice, Piter. Kako si upoznao Donalda Velsa?

— Draga, zar je to neophodno? — postao je nestrpljiv.

Klimnula je glavom.

— Neophodno je. Gospodin Burk me je zamolio da dođem do tih podataka.

Piter je s rukama na leđima, namršten, šetao gore-dole po sobi.

— Upoznao sam ga... kada zapravo? Posle svog povratka iz Afrike. Na brodu me je zboleo zub, pa mi je jedan čovek, koga sam tamo upoznao, preporučio lekara u ulici Harli. Zapamtio sam broj, 903, ali je bol nestao, dva ili tri meseca nisam osećao zubobolju. Jedne večeri se bol ponovo javio, odvezao sam se u ulicu Harli i upoznao Donalda Velsa... Jasno ti je da sam stalno imao na umu i onu veću nevolju. To me je pratilo ceo život poput more, od onog dana kada sam slučajno otkrio da mi je otac umro u Bradmuru.

— Kada si to otkrio? — brzo je upitala.

— Imao sam dvadeset jednu godinu. Advokati su mi to morali reći. Morao sam da potpišem mnogo papira i tada sam otkrio da mi je prezime Velerson. Nisam morao da pitam, zašto su mi ga promenili. U dokumentima koje sam morao da pročitam i potpišem, bilo je navedeno i mesto smrti mog oca. Doneli su mi te papire u Gvelo, u Rodeziji, gde sam tada živio, a službenik koji ih je doneo bio je prilično brbljiv. Sve mi je ispričao. Oduvek sam znao da nešto nije u redu. Stari Redlou se trudio da me drži podalje od svega, van

zemlje, na čistom vazduhu. Mislio sam da u porodici možda postoji sklonost ka plućnim oboljenjima. Doživeo sam šok kada sam otkrio o čemu je zapravo reč.

Duboko je uzdahnula i zatekla se kako miluje ruku, koja je ležala na stolu kraj njene.

— Pričaj mi sada o Donaldu — rekla je nežno.

— Dakle, otašao sam u ulicu Harli, upoznao Velsa, i objasnio mu da sam pogrešio. On je kupio kuću od zubara, koji je umro, ali me odveo kod nekog drugog lekara, u ulicu Devonšir, mislim, koji je umrtvio živac i izlečio me. Vels me je sačekao, pa smo kasnije otišli zajedno u njegovu kuću. Supruga mu je bila na putu. Učinio mi se veoma simpatičnim. Bio je lekar, pa sam mu mogao reći mnoge stvari koje su godinama bile zapečaćene u mojoj glavi. Nikada nisam razgovarao s nekim lekarom o svom stanju, niti o mogućnosti nasleđivanja očeve bolesti. I tada, kada mi se pružila prva prilika, sve sam mu ispričao. Donaldu dugujem više nego što bih mu ikada mogao platiti. Morao sam da mu obećam da ću ga posećivati svake nedelje, postali smo dobri prijatelji. I još za jednu stvar mu nikada ne mogu biti dovoljno zahvalan, preko njega sam upoznao tebe.

Klimnula je potvrdno.

— Sećam se one večeri kada te je doveo. Bio je moj rođendan, zar ne?

Pre nego što je uspeo da odgovori, upitala je brzo: — Da li je bio prisutan i Bazil Hejl?

Razmišljao je trenutak.

— Da, mislim da jeste. Ne sećam se tačno, ali čini mi se da se motao tamo negde u pozadini.

Džejn je nešto zapisala.

— Još jedno pitanje, mislim, najvažnije: sećaš li se koji je razlog naveo Donalda da te dovede na našu zabavu?

Klimnuo je glavom.

— Tvoj otac je želeo da me upozna. Video je neke moje bakroreze.

Ona je odgurnula papir. On je s olakšanjem pomislio da je ispitivanje pri kraju.

— Piter, jesi li često imao te napade... mislim, periode kada nisi znao šta radiš?

— Ne, do nedavno — odgovorio je. — Ali Donald mi je rekao da sam sada u kritičnom periodu. To je potvrdio i specijalista, doktor Kluers.

— Da li si imao napad od dana Bazilove smrti?

— Ne, osim sinoć, naravno. Zaista ne razumem šta se dogodilo. Jasno se sećam da sam otišao iz dvorca Longford, ali ne znam šta se desilo posle toga. Veoma sam se trudio da se bilo čega setim, ali pamtim samo vrata na ogradi dvorca. Posle toga sve je nejasno i zbrkano.

— Jesi li prošao pored automobila koji je stajao pored puta?

Džejn se trгла. Bio je to Burk.

S obzirom na svoju veličinu, kretao se iznenađujuće tiho. Verovatno je otvorio vrata dok su razgovarali, pa ga nisu čuli. Bio je već u sredini sobe kada je progovorio svojim grubim glasom.

— Zdravo! — Piter je zbunjeno usgao. — Odakle si se stvorio?

— Došao sam kroz pod — rekao je Burk, smejući se. — Vežbao sam to u ranoj mladosti, glumeći Lucifera u jednoj pantomimi. Dobro jutro, gospođo Klifton. Žao mi je što sam vas preplašio.

— Niste me preplašili. Priznajem, ipak sam se trгла.

Burk se nasmejao.

— Ponašam se teatralno, istina je. Moja životna ambicija je da jednom nadmašim detektive iz priče, ali do sada još nisam imao prilike za to. Šta je bilo s tim automobilom?

Privukao je stolicu i seo s druge strane stola, svoje veliko lice okrenuo je prema Piteru.

— Sa utomobilom? Da, sećam se nekog automobila... velikog crnog 'kupea'.

— Prošao si pored njega i tada si ga ponovo video? Pratio te, zar ne? — rekao je Burk.

Piter je razmišljao trenutak.

— Da, i toga se sećam, Vozio sam prilično sporo, pa sam se čudio zašto me ne pretiče. Bio je to mnogo snažniji automobil od mog. To je otprilike sve čega se sećam.

— Dovoljno — rekao je Burk. — Šta ste ga sve pitali, gospođo Klifton?

Pokazala mu je papir na koji je napisala Piterove odgovore. Burk je stavio svoje naočare i pažljivo ih pročitao.

— Dobro — konačno je rekao i skinuo naočare. — Većinu toga sam već znao. Nisam, međutim, znao — govorio je polako — ...nešto sasvim drugo. Ti prilično dobro poznaješ zemljište oko dvorca Longford, zar ne?

— Da — odgovorio je Piter mirno. Na licu mu se iznenada pojavio izraz napetosti. Gledajući ga, Džejn je zaprepašćeno shvatila da je zauzeo odbrambeni stav.

— Znaš li da iza kuće postoji stari bunar, koji se ne koristi već godinama?

Piter je potvrdno klimnuo glavom. Lice mu je bilo potpuno bledo, čak su mu i usne izgubile boju.

— To sam se pitao — rekao je Burk. Gledao je sada u prazno, pored Pitera. — Jedan stari suvi bunar, koji se već godinama ne upotrebljava.

— Dobro, i šta s njim? — procedio je Piter. — Sećam se tog bunara. Baštovan mi je rekao da ga treba zatrpati.

Burk je zamišljeno trljao bradu, a zatim mu se pogled vratio na mladića.

— Ti si tajanstven, ne razumem te — rekao je. — Sve mi je jasno... osim...

— Osim čega? — upitala je Džejn zabrinuto.

Ako se Burku sve činilo tajanstvenim, isto se činilo i njoj. Na trenutak je pomislila da će im detektiv saogaptiti kako bunar krije neku strahotu. Kakva god bila, ta tajna je dovela Pitera na ivicu panike.

— Vaš stari mužić me zbunjuje — rekao je Burk koji je znao biti vrlo oštar. Na ove njegove reči ona se mogla samo histerično nasmejati — Zbunjuje me i vara; odveo me bezbroj puta na pogrešnu stranu. Ali danas mi nećeš pobeći, prijatelju!

— Ja ne idem nikuda — promrmljao je Piter. Još uvek je bio pod šokom Burkove zagonetne primedbe.

— Moje mišljenje je da će se u roku od 24 sata raščistiti sve u vezi s tim slučajem. Reći ću ti, iako to nije moj običaj, da me ova ubistva vode pravo do Mudrog. Noćas će u Londonu biti stavljeno u promet mnogo falsifikovanih novčanica, to će verovatno biti poslednji posao tog pametnog momka, jer, ako ne grešim, priklješćemo čoveka koji zna dovoljno da bi nam mogao dati sve potrebne informacije.

Zastao je očekujući komentar, ali Piter je ćutao.

— Reći ću ti još nešto, Piter. I velikog momka ćemo strpati iza rešetaka. Napravio je veliku grešku. On o tome ništa ne zna, inaće bi noćas napustio zemlju.

— Znaš li ko je on? — upitao je Piter, ne podižući pogaed sa stola.

— Da, Piter — rekao je Burk tiho. — Da, znam.

Nakon što je detektiv otišao, Džejn satima nije videla svog supruga. Piter se vrlo brzo povukao u svoju radnu sobu, pretpostavljajući verovatno da bi ona mogla da nastavi s neprijatnim pitanjima. Rućao je zajedno s njom i, s obzirom da je znala uzrok njegove nervoze, nije ga nićim podsećala na bunar koji je Burk pomenuo. Za vreme rućka malo se smirio, ćak se i nasmejao kada mu je rekla „dragi“.

— Privida radi, moraćeš i sam tako da govoriš, Piter — rekla je. — Mogao bi da vežbaš. Daću ti spisak naziva kojima se moraš obraćati svojoj supruzi.

— Mislim da ih skoro sve znam — rekao je Piter tiho — Vidiš, ja mnogo razmišljam o tebi...

Ona je pocrvenela i pokušala da skrene razgovor na sigurniji teren.

— Ne znam šta ćeš učiniti sa mnom, Džejn. Ne možeš se razvesti ako ja ne uradim nešto veoma rućno, a to ne nameravam.

— Mogla bih se zaljubiti u nekog drugog — predložila je, a on se na to toliko zaprepastio da je morala da se nasmeje.

Ćudilo ju je kako se uopšte mogla smeјati. Nekoliko puta je naišla na frazu „živeti na ivici vulkana“. Sigurno nijedna žena nikada nije živela tako blizu uništenja mira i sreće, kao ona sada. Svakog trenutka — progonila ju je ta strašna misao — na vratima se može pojaviti neki ćovek i odvesti Pitera. Ona ga više nikada neće videti. Da li je on falsifikator - ubica?

Odmahnula je glavom. Ubica nije.

— O ćemu razmišljaš? — upitao je.

— Tako, razmišljam...

— Orazvodu? — upitao je i dodao iskreno: — Džejn, ako se bilo šta dogodi, ako me odvedu, sud će te verovatno imenovati upravnikom mog imanja. Zaboga, šta ti je?

Stajala je kraj stola potpuno bleđa i gledala u njega.

Tek sada je shvatila prećutnu zaveru koja je hladnokrvno skovana protiv Pitera Kliftona. Tog trenutka, ljubav koju je celog života gajila

prema svom ocu, pretvorila se u hladnu, skoro zlu mržnju.

Kada je stigao u ulicu Harli, doktor Vels je bio pun planova. Nije znao da li da otvori savetovanište ili da nastavi s praktičnim lečenjem, u čemu baš nije bio naročito spretnan, ili, pak, da pretvori deo kuće u bolnicu za mentalno obolele osobe, što bi mu najviše odgovaralo. Piterov dolazak i njegova neobična priča pomogli su Donaldu da se odluči za ovo poslednje. Želeo je da udomi poremećene i bogate, pa se pun entuzijazma bacio na posao. Već je pripremio dva mala, zvučno izolovana stana, s tapaciranim zidovima, ali kada je spomenuo jednom svom poznatijem kolegi svoje planove, ovaj je bio zaprepašćen.

— Pobogu, nećeš nikada dobiti dozvolu za tako nešto! — rekao je šokirani lekar. — Za to će ti biti neophodna posebna dozvola. Ona se vrlo teško dobija jer pacijentima moraš obezbediti dovoljno prostora za šetnju i rekreaciju.

Doktor Vels je zabrinuto slušao. Malo dvorište iza kuće sigurno ne bi zadovoljilo zdravstvenu službu. Tako je napustio svoj plan i ostao vlasnik dva potpuno uređena stana, koji nikada neće dočekati stanare.

Pošto je pismo stavio u džep, popeo se stepenicama do drugog odmorišta. Odatle su stepenice vodile dalje, ali je prvo trebalo otključati vrata, koja su onemogućavala prolaz.

Doktor je otvorio vrata i ponovo ih za sobom zaključao, popeo se još jedan sprat, otključao još jedna vrata i ušao u mali stan.

Žena koja je ležala na krevetu nagao je ustala.

— Šta je, Donalde? — uzbuđeno je upitala.

— Sve je u redu, ne boj se, neću te zaklati, ili nešto slično.

Upalio je svetlo jer je soba i danju bila mračna.

— Budi razuman, Donalde... dragi — molila je Mardžori. — Kunem ti se da ti više neću praviti probleme, zaista ću voditi računa šta govorim. Pusti me danas napolje.

— Ti si u Nemačkoj — rekao je mirno — i ostaćeš tamo tri ili četiri meseca. To sam objavio u *Tajmsu*.

— Ali... šta sam uradila? — jecala je.

— Ti si previše specifična — rekao je — i previše lukava. Dovoljno lukava da otkriješ kako ja raznosim falsifikovane novčanice, pa si iz

čiste zlobe na jednoj od njih odštampana moje ime i adresu. Trebalo mi je mnogo vremena da to otkrijem, ali kada mi je to postalo jasno, za mene su postojala samo dva izlaza. Prvi, da te oplakujem kao svaki verni suprug ili da te sklonim na neko vreme i učinim neškodljivom. Činjenica je, Mardžori, da si postala vrlo ozbiljna opasnost, čak veća opasnost nego naš dragi viši inspektor Burk, koji mi je ovde pretio bog te pitaj s čim.

— Ali, Donalde — zacvrkutala je — ja ne mogu svedočiti protiv tebe. Zakon mi to ne dopušta.

— I to si saznala! — njegove tanke usne su se iskrivile u osmeh. — Praktično, to je vrlo zanimljivo, ali mi mnogo ne pomaže. Ti možeš dati podatke ljudima koji bi protiv mene svedočili bez imalo oklevanja, a upravo to želim da izbegnem. Čak sam poslao čoveka u Holandiju da odande pošalje telegram tvojoj dragoj mladoj prijateljici, gospođi Klifton.

— Sluge će se čuditi... — počela je.

— Za to sam se pobrinuo. Svi, osim Franka, imaju odmor, a i on sutra odlazi. Ja ću obavljati sve kućne poslove, a ti ćeš morati da se zadovoljiš hranom koju ćeš dobijati.

— Ne možeš me ovde držati zauvek — rekla je svađalački.

— Držaću te ovde dok god te ne napravim saučesnikom u zločinu — nasmejao se i, videvši njenu nevericu, rekao: — Gluplja si nego što sam mislio. Nisam nikada naročito cenio tvoju inteligenciju. Ostaćeš ovde, Mardžori, dok u sve ovo ne budeš upletena isto koliko i ja, pa se iz straha za svoju glavu nećeš usuditi da pričaš.

Bacila se natraške na krevet.

— Oh, moj Bože! Ne misliš valjda da ja moram... nekoga da ubijem?

— Zašto da ne? — bio je potpuno hladnokrvan. Tada iznenada prasnu u smeh. — Ne, ne mislim, rekao je. — Ne želim da krvlju uprljaš svoje ruke, ništa tako melodramatično. Ono što želim je mnogo jednostavnije. Želim da postignem da toliko strepiš za sopstvenu kožu da više nikada ne izlaneš nešto nepromišljeno. A to će se dogoditi tek kada mi postaneš ortak u jednoj maloj prevari.

— Sve ću učiniti, Donalde — rekla je spremno, isuviše spremno za njegov ukus. — Ali... ovo je besmisleno i... to su srednjovekovne

metode... da me držiš ovde zaključanu u ovoj užasnoj sobi. Nemam ništa za čitanje.

— Doneću ti sve knjige koje poželiš.

— Ali poludeću ako ne budem mogla s nekim da razgovaram!

— Pa, imaš mene! Ne znam ko bi ti mogao biti zabavnije društvo — rekao je. — Ako budeš dobra, nećeš dugo ostati u zatvoru. Za samo mesec dana, Mardžori, moći ćeš da pobegneš iz Engleske, ako želiš, i od mene, i moći ćeš potrošiti gomilu para u Parizu.

— Mesec dana! — rekla je užasnuto.

— To zapravo i nije tako dugo — rekao je veselo. — Naročito ako na kraju nešto dobiješ.

Mozgala je o tome neko vreme, a zatim mu je postavila jedno pitanje.

— Burk? Da, on prikriva Pitera. Priznajem da me je preplašio. Nisam znao da u policiji postoji toliko korupcije. Na Raupera sam potrošio hiljadu funti, a pokazalo se da nije vredan ni pet para — odgovorio je.

— Donalde, reci mi nešto — prekinula ga je. — Jesi li ti... jesi li ti Mudri?

— Jesam li ja Mudri? — oponašao ju je. — Imam mnogo sposobnosti, draga moja, ali falsifikovanje novčanica nije jedna od njih! To zahteva dugogodišnji rad i vežbu, a ja sam samo bezvredni sluga medicine.

— Ali ti si imao falsifikovane novčanice — bila je uporna. — Videla sam ih u kući. Jednom su u tvojoj sobi bila dva velika paketa. Pocepala sam omot i videla da su unutra falsifikovane novčanice.

On je seo na krevet i nasmejao se. Jer Donald Čejni Vels je imao vrlo čudan smisao za humor.

— Dragaa Mardžori — smeškao joj se ljubazno — sad si mi dala još jedan razlog zbog koga te se moram rešiti. Ne mogu zamisliti ništa tako indiskretno, kao što je odavanje te prljave tajne.

Grickao je usnu, gledajući je zamišljeno. — Nisam ni sanjao da sam sentimentaln, ali čini se, da to ipak, na kraju, postajemo svi. Zbog dugog zajedničkog života pridajem ti potpuno lažnu vrednost.

— Ne znam o čemu pričaš — bespomoćno je odmahнула glavom.

— Pokušavam da ti objasnim zašto si još u životu — rekao je gotovo srdačno.

— Ne, draga moja, ja nisam falsifikator. Ja sam samo točak u prilično zamršenoj mašini. Bar sam to bio — ispravio se pažljivo. — Bio sam točak. Sada sam jedna od pokretačkih poluga zahvaljujući svojim sposobnostima. To je veoma složena mašina, Mardžori, s fantastičnom službom obezbeđenja. Već sam se i u to uključio. Zapamti dobro ove zanimljive činjenice, zabavićeš njima svoje prijatelje kada ih opet sretnoš. Šteta što se to neće tako brzo dogoditi. Moj gazda je dosta teške naravi. Sinoć dok sam s njim razgovao o poslu, plašio sam se da te on hladnokrvno zauvek ne ukloni. Na sreću, nije predložio tako drastične mere.

— Šta želiš da učinim? — upitala je.

Dovoljno dobro ju je poznavao da bi uvideo da je potpuno uplašena. Ako je uspe zadržati u takvom stanju, moći će to smatrati uspehom, iako je već zažalio zbog načina na koji je to postigao. Donald Vels bi štotšta dao da je mogao povući obaveštenje koje je poslao novinama, kao i onaj telegram, koji je njegov čovek uputio iz Holandije. Ali, već se i ranije opekao s Mardžori i njenim kajanjem, pa je povremeno morao preduzimati oštre mere da bi zauzdao njen jezik. Učinak bi, međutim, uvek brzo izbledeo. Zato, pre nego što je pusti, mora biti siguran da ona neće ponoviti svoje gluposti.

— Tvoje prvo kriminalno delo biće ovo: napisaćeš Piteru pismo. Toliko puta si mi pričala da ga obožavaš, pa ti to neće biti teško. Obećavam da neću prigovarati ma koliko ono bilo osećajno, Pisaćeš na papiru hotela 'Kontinental', Berlin, ali ga ne moraš poslati poštom. Najbolje će biti da počneš: 'Šaljem ti ovo pismo po...' po kome, šta da kažemo? Pa... možeš pomenuti bilo kog zajedničkog prijatelja. Možeš pisati šta god želiš, ali postoje neke bitne stvari. Podsetićeš ga na lepe trenutke koje ste zajedno proveli, dodaćeš da baš sve nije bilo sasvim naivno, opomenućeš ga na opasnost koja mu pretila i zamoliti ga da odmah dođe k tebi.

— Želiš da Džejn učiniš ljubomornom?

Umorno je zatvorio oči.

— Molim te ne pokušavaj da budeš pametna! Budući da Džejn nije zaljubljena u Pitera, teško da će napraviti lom zbog tog pisma.

— Ali... kada ću ja izaći odavde? — bila je uporna. — Strašno mi je, Donalde. Navikla sam na aktivnosti...

— Nekada si mnogo znala o gimnastici. Preporučujem ti da u slobodno vreme vežbaš.

Iako prošle noći nije ni oka sklopio, nakon kupanja bio je potpuno svež i bistar. Trebalo je mnogo toga da se uradi. Njegova karijera je bila u opasnosti i samo jedan pogrešan korak mogao ga je odvesti u potpunu propast. Tog jutra došao je inspektor Rauper, verovatno zbog ubistva u dvorcu Longford. Rauper je bio zabrinut i nervozan. U njegovoj dugoj i prilično zapaženoj karijeri u Skotland jardu bilo je nekoliko neprijatnih incidenata, koji bi, ako se nešto slično ponovi, mogli lako dovesti do katastrofe.

— Mislim da ne mogu mnogo učiniti za vas, doktore. Već sam učinio i previše, i ovog jutra sam skoro zažalio što sam se uopšte mešao u ovaj slučaj. Burk me prati, a on je najveći u Skotland jardu. Poznajem ga već dvadeset godina i sada ga ne mogu prepoznati. On nije čovek koji bi štitio Pitera Kliftona, ako ne misli da je nevin, ili ako — oštro je pogledao Velsa — ili ako sigurno ne zna ko je ubica.

— Glupost! Ko bi to drugi mogao biti? — rekao je Vels pružajući inspektoru kutiju cigareta.

— To se i ja pitam — odgovorio je Rauper, praveći se da ne vidi taj pokret. — Vidite, poznajem Burkove metode. U istražnom odeljenju ga zovu Burk 'bomba' on nikada ne iznosi dokaz po dokaz, nego čeka dok ne skupi sve pojedinosti i dok ne ispita i poslednjeg svedoka, tada rešenje odjekne poput eksplozije. Još ću vam nešto reći, doktore: Burk ne bi prikrivao ni rođenog brata. Da mu date dvadeset ili pedeset hiljada funti ne bi ga mogli kupiti. Piter Klifton bi čučao u zatvoru čekajući suđenje, da Burk misli da je kriv. Bojim se kao sam đavo.

— Bojite se? Vi?

Rauper je klimnuo svojom sedom glavom.

— Vi ne znate koliko je ljudi detektiv Burk izbacio iz Skotland jarda, zar ne?

Rauper je ponovo klimnuo glavom.

— Da, ako dovedete pogrešnog ubicu — rekao je ozbiljno. — Mnogo stvari u ovom slučaju ne razumem, doktore. Rekli ste mi da je Klifton ubica, da ste ga videli na krevetu poprskanog krvlju. Rekli ste mi da je njegova supruga odnela odeću u London i da ću je naći u njegovom stanu. Rekli ste mi da postoji dnevnik s tačnim spiskom

svih novčanica koje je Piter falsifikovao. Ništa se od svega toga nije obistinilo. Ono što ste mi rekli o događaju u Sidnamu poverio sam policajcu koji je tamo bio na dužnosti, ali on nije pronašao nikakav pištolj i uopšte nisu pronađeni nikakvi tragovi Piterovog prisustva u blizini kuće starog Redloua one noći kada je ubijen. Odakle znate da je bio tamo?

Rauperov ton je bio neprijateljski i prvi put se Donald osećao neprijatno. Potrošio je veliku svotu novca na detektiva i mislio je da ga drži u šaci.

— Zašto ne date izjavu u policiji ako je istina da vam je Klifton sve priznao? — nastavio je Rauper.

Donaldu je bilo na vrh jezika da mu kaže da je celu noć pisao tu izjavu, ali da ju je posle dužeg razmišljanja spalio.

— Ima li novosti o Mudrom? — uštao je.

Rauper je oklevao. To nije bilo beznačajno. Do sada nije bio suzdržan ni kada je bilo reči o najvažnijim tajnama Skotland jarda.

— Da — rekao je polako i očigledno preko volje. — Francuska policija misli da će ove nedelje biti stavljene u optičaj velike količine falsifikovanih holandskih novčanica, u Londonu ili Parizu, nisam baš siguran. U Parizu, pretpostavljam. Ona gospođa Anterson se oporavila, mislio sam da će potpuno poludeti, ali kako čujem, sada joj je mnogo bolje. Jeste li znali da je Hejl bio njen sin?

Donald je odmahnuo glavom.

— To je stvarno začuđujuće otkriće — rekao je, ali nije baš uverljivo zvučalo.

Rauper je smesta pošao u dvorac Longford. Automobil ga je čekao pred vratima. Pošto je otišao, Donald se uputio u Oksford Strit. Imao je važan sastanak sa svojim bankarom. Donald je bio čovek bistrog uma, mudar investitor, dobar poznavalac tržišta i njegovih zakona. U ovom trenutku tržište nije zahtevalo posebnu pažnju. Događaji na Dalekom istoku doveli su sve uloge na granicu bezbednosti i sada nije bio trenutak za transakcije, rekao mu je njegov bankar.

— Za četrnaest dana tržište će se oporaviti — rekao je. — Imamo vesti iz Šangaja...

Donald ga je zaustavio, smeškajući se,

— Razumem, potpuno razumem, gospodine Rid — rekao je Vels. — Ali sledeće nedelje će mi biti potrebno mnogo novca i zaista

moram prodati akcije, čak i uz manju dobit.

Za četrnaest dana ta ga pitanja više neće zanimati, razmišljao je Donald koračajući Oksford Stritom. Počeo se pripremati za propast. Njegove pretnje da će Mardžori držati zatvorenu tri meseca bile su čisti blef. Ako mu jedan potez ne uspe, sledeće nedelje će mu biti potreban sav novac i sva pamet.

Mardžori je bila problem. To mu je prilično išlo na živce. Postupio je naglo i nepromišljeno, zatvorivši je i glumeći da je otputovala. Naglost je uvek bliska panici. Psiholog u njemu se ljutio na taj trenutak slabosti. Zatvorena Mardžori je predstavljala opasnost. Da ima snage i prepredenosti mogla bi lako privući nečiju pažnju kroz prozor. Bila bi to krajnje neprijatna situacija, da se vrati u ulicu Harli i zatekne gomilu ljudi i policajca pred vratima kako se raspituje za čudnu pojavu na gornjem prozoru.

S druge strane Mardžori na slobodi bi mogla biti vrlo koristan saveznik, jedina pomoć na koju bi se mogao potpuno osloniti. Bio je besan kada mu je slučajno rekla da je bila s Džejn one noći kada je Hejl ubijen, a kad mu je preplašena njegovim neobjašnjivim besom priznala šta je sve devojci ispričala, zamalo je nije ubio. Umesto toga, u naletu neopisivog besa, odvukao ju je gore i zaključao u sobu, i na brzinu poslao svog čoveka u Holandiju. To je bilo glupo. Doveo je sam sebe nepotrebno u opasnost. Sada je prvo to morao da ispravi i potpuno pridobije Mardžori za sebe. Kad se vratio kući, sluga, koji je već bio spreman za put, jer je poslepodne odlazio, rekao mu je da je Rauper zvao dva puta.

— Bio je nekako uzbuđen, gospodine — dodao je.

Donald ga je pogledao zaprepašćeno.

— Zar je bio uzbuđen? U redu, Frank. Kada odlazite?

— Otšlao bih odmah, gospodine. Hoćete li da ručate van kuće?

Vels je klimnuo glavom.

— Otići ću posle vas — rekao je.

Sluga je došao iz suterena noseći svoj prtljag i zatekao je doktora Velsa na vratima njegove sobe.

— Dao sam vam četrnaest dana, zar ne? Ali, možete produžiti praznike na tri nedelje. Ako se bilo šta dogodi da se morate ranije vratiti, javiću vam.

Pričekaio je dok sluga nije za sobom zatvorio vrata, a onda se polako uputio stepeništem do lepog malog zatvora svoje supruge.

— Možeš da izadeš — rekao je kratko i širom otvorio vrata. Bila mu je beskrajno zahvalna.

— Oh, Donalde dragi, kako je ovo razumno od tebe! Ovo mesto mi je zaista išlo na živce. Sigurna sam da bih ovde poludela...

Nije je prekidao dok su silazili stepenicama u malu dnevnu sobu u zadnjem delu kuće. Izneo je hladan ručak na sto. Sam je otvorio bocu šampanjca i napunio njenu čašu. Ona je pila s olakšanjem.

— Bilo bi glupo da si me gore duže držao. Naravno, Donalde, možeš mi verovati...

— Jesi li napisala pismo? — upitao je.

Iz papira koje je donela, izvukla je jedan list, ispisan njenim raskošnim rukopisom.

— Naravno, prilično je neobično, neće li te povrediti ono što sam napisala? — počela je nervozno. — Rekao si mi...

— Zaveži! — prosiktao je, pročitao pismo, precrtao nekoliko redova, tu i tamo dodao poneku rečenicu i na kraju klimnuo glavom. — Odlično — rekao je. — Ipak, nisi me morala omalovažavati.

— Mislila sam da će tako biti uverljivije — rekla je, a on se naemejao.

— To je prava zavera, Mardžori. Zaista, od tebe će još nešto i biti. Nastavi s ručkom.

On sam je vrlo malo jeo, ali je popio skoro celu bocu vina koju je otvorio. U uglu dnevne sobe nalazio se mali писаći sto. Ustao je, otišao u svoju radnu sobu, doneo listove papira i kovertu.

— Prepiši ovo pismo — rekao je. — Kad završiš, nešto ću ti reći.

Sedeo je za stolom namrštenog čela, pušeći i strpljivo čekajući da ona prepiše pismo. Pažljivo ga je pročitao, presavio i stavio u kovertu, na kojoj je ona već napisala adresu.

— Odlično — rekao je.— Popij svoje vino do kraja.

— Mogao bi javiti novinama da je ona vest o mom putovanju u inostranstvo bila pogrešna. Ne mogu stalno da budem u kući.

Zadrhtala je pod njegovim pogledom.

— Ostaćeš u kući najmanje pet dana — rekao je. — Zapravo, sve dok se Piterov slučaj zadovoljavajuće ne završi. Danas ću ga videti.

Moram da ti verujem, a to će mi biti lakše ako budeš odvojena od zahvalnih slušalaca.

— Ranije si mi verovao, zar ne? — planula je kao što je nekada radila. — Jesam li te izdala? Jesam li rekla policiji u Nanhedu da sam te videla kako pripremaš lek za staru gospođicu Ogilman? Jesam li im rekla za male bočice koje su stizale iz Indije...

— Nisi — rekao je mirno. — A da si im i rekla, to policiji ne bi mnogo koristilo, jer žena ne može svedočiti protiv svog supruga.

— Šta ćeš uraditi s Piterom? — upitala je. — Kakav imaš plan?

Njegov zagonetni osmeh uvek bi je razbesneo.

— Dosta mi je tih planova i zavera. Da bar nikada nismo otišli iz Nanheda! Tamo sam bila srećna, dok se nije pojavila ona stvar...

— Tačno. Ali ona me stvar, kako je ti zoveš, uništila. A i ne čini mi se da si u onom jeftinom stanu bila naročito srećna. Sećam se da si svakog dana kukala, ali ti si žena i samim tim nestalna, pa me to ne ljuti. I ti, Mardžori, voliš fine stvari: lepu odeću, dobru hranu, da svake godine ideš na trke u Askot. Nadam se da će ovo što ću ti reći biti dovoljno da te urazumi. Ako mi ne pomogneš svim srcem i bez ikakvih ustezanja mogu zapasti u ozbiljne probleme. Tako ozbiljne da ću morati da nestanem iz zemlje, a sa mnom će nestati i sav novac koji imam. U tom slučaju bićeš ostavljena na milost i nemilost svojih prijatelja, a gde su ti oni? Ti imaš odličnu sposobnost za stvaranje neprijatelja, draga moja. Ako sada sedneš i pokušaš da napišeš imena ljudi koji bi hteli da ti pozajme sto funti, mislim da ne bi odmakla dalje od Pitera. To znači da ćeš morati sama da zarađuješ za život i da se povučeš u neki mali stančić, gde ćeš živeti skromno do kraja života. Vidim te kako stojiš na vratima i gledaš kako se tvoji nekadašnji prijatelji voze na večeru. A to baš nije svetla budućnost, zar ne, draga moja?

— Moji argumenti nisu herojski. Samo želim da te ubedim da se tvoji interesi slažu s mojim. Neću ti reći da ću te otrovati ili da ću se vratiti da ti prerežem grkljan, ako me izdaš, jedino želim da ti predočim šta će ti se dogoditi kad ostaneš u životu, a bez para.

Ona je bila na ivici plača.

— Nemoj biti životinja, Donalde! Naravno da ću učiniti sve što poželiš! Ali, biće to vrlo opasno... mislim ako budem radila protivzakonite stvari.

Odmahnuo je glavom.

Ženi se ne može suditi, ako ju je njen muž prisilio na protivzakonite postupke — rekao je. — Stavljam sve svoje karte na sto, Mardžori. Moj položaj može biti tako bezbedan kao i onaj Engleske banke. S druge strane, pak, on može biti toliko ozbiljan, da bih morao da pobegnem u Evropu. Želim tvoje prijateljstvo i pomoć, voljan sam za to da platim.

Izvadio je iz džepa list papira i gurnuo ga preko stola prema njoj.

— Jutros sam na tvoj račun uplatio deset hiljada funti da te potpuno obezbedim.

Video je kako su joj se oči raširile i odmah je prekinuo njeno preterano zahvaljivanje. Predugo je živeo s Mardžori, a da ne bi znao šta misli. Ona je obožavala novac i sve udobnosti koje se njime mogu kupiti.

— Postoje tri stvari koje se mogu učiniti u vezi s Piterom Kliftonom — rekao je. — Danas ću pokušati prvu. Druga je preopasna, a treća stvar je moguća, iako teško izvodljiva. Vrlo verovatno je da ću uspeti u prvom pokušaju, ali ako ne uspem, moram se osloniti na tebe.

— Sveću da uradim, Donalde, sve. Sjajno je što si mi dao toliki novac, stvarno sjajno. Krv mi se sledila dok si pričao o malom stanu i... drugim stvarima. Mrzim siromaštvo. Šta želiš da učinim?

— Prvo, a to je veoma važno, ostaćeš u kući i nećeš se pokazivati. To znači da ćeš kuvati i spremati, ali samo nekoliko dana. Drugo, želim da budeš spremna, sredio sam ti vizu, otići ćeš u Sjedinjene Države.

Klimnula je glavom.

— Naravno, učiniću sve... — počela je, ali on je ponovo prekinuo.

— Ako budeš dobra, pretvoriću onih deset hiljada u pedeset.

Odobrovoljio se. Otvorio je još jednu bocu šampanjca. Sedeli su još sat vremena, razmatrajući sredstva i metode. Ona je bila zaista odličan pomagač.

Donald se upravo spremao da krene na sastanak kada je zazvonio telefon. Bio je to Rauper.

— Celo jutro vas pokušavam dobiti — Rauperov glas je bio nestrpljiv, ali i nekako uzbuđen.

— Šta se dogodilo? — brzo je upitao Donald.

— Nešto smo pronašli.

Na drugom kraju žice se čulo kikotanje. Opis uzbuđenog Raupera, koji je dao sluga, očigledno nije bio preteran.

— Sa zadnje strane dvorca Longford postoji bunar i jedan lokalni policajac koji je jutros njuškao okolo, podigao je poklopac i svojom lampom zavirio unutra. Šta mislite da smo našli?

Donald je mogao da pogodi, ali se nije potrudio da iznese svoje mišljenje.

— Štamparsku mašinu i ploče, ceo pogon za falsifikovanje novčanica! A imamo i iskaz baštovanovog sina. On je ispred kuhinje skupljao prazne flaše mleka veče pre ubistva i video je kako Klifton nešto nosi u pravcu bunara.

— Zna li Burk za to?

Ponovo veselo kikotanje.

— Ne! Njegova dva čoveka koje je ovde ostavio vršila su ispitivanja u selu. Ali, naravno, saznaće to još danas. Moji radnici su već gotovo sve izvadili iz bunara.

Donald je spustio slušalicu smeškajući se. Nije bio potpuno siguran hoće li mu to otkriće pomoći ili ne.

Otišao je u svoju laboratoriju, otvorio mali sef i izvadio presavijeni list novina. Doneo ga je u radnu sobu i stavio u kovertu. U ovim trenucima ništa ne sme prepustiti slučaju. Svakog trenutka mogao bi stići Burk s nalogom za pretres i pregledati svaki, pa i najtajniji papir koji je imao. Postojalo je samo jedno sigurno mesto za taj isečak iz seoskih novina starih 25 godina. Bio je to sef njegovog advokata. Na koverti je nažvrljao *Lično. Staviti zajedno s mojim dokumentima i ne otvarati.* Zatim je tu kovertu stavio u jednu veću i zapečatio je. Upravo je završio, kada je ušla Mardžori.

— Imaš posla? — upitala je. — Razmišljala sam o onome što je rekla Džejn. Pokušala sam da se setim svake reči našeg razgovora i njenih reakcija. Donalde, jesi li siguran da ne grešiš u vezi s njom?

— Kako to misliš? — upitao je.

— Ona nije gaupa i s njom neće biti tako lako kao što ti misliš. Na tvom mestu ne bih računala na to da će njoj biti svejedno šta se dešava s Piterom. Ona ga voli.

— Glupost! — rekao je tvrdoglavo. — Ako je ono što mislim istina i ako je ona ta koja je... — ostavio je rečenicu nedovršenu, jer Mardžori nije znala ništa o tome u kakvom je stanju bio Piter Klifton

onog jutra. — Ako Džejn štiti Pitera, ona to radi samo iz osećanja dužnosti.

Mardžori je odmahнула glavom.

— Ona ga stvarno voli — rekla je ističući svaku reč. — Ne kažem da je ludo zaljubljena u njega. Ali, u svakom slučaju sumnja i u mene i u tebe.

— Da, verovatno sumnja, i to zahvaljujući tvom dugom jeziku — zarežao je Donald. — Ali ona isto tako voli i svog oca, mog prijatelja, i kada stigne trenutak odluke, poslušaće savet Džona Lita.

Mardžori je ponovo odmahнула glavom.

— Pitam se da li je zaista tako — rekla je. — Ja baš nemam takav utisak.

— U redu — okrenuo je glavu prema vratima. — Mislim da grešiš, ali pripaziću.

Sedeo je, mršteći se na neadresirano pismo advokatu. Džejn Klifton? Uvek ju je smatrao samo nevažnim pionom u velikoj igri — šarmantna devojka, savremena, pomalo površna. Nije bila njegov tip, pa je zato nije nikada ni pokušao da je razume. Donald Vels nije imao visoko mišljenje o ženskoj inteligenciji, pa tako nije smatrao da bi Džejn mogla predstavljati neku prepreku. Nerviralo ga je što sada mora još i o njoj da razmišlja.

Džejn Klifton? Potisnuo je misao na nju, brzo adresirao pismo i gurnuo ga u džep. U svakom slučaju, videće je tog popodneva pa će, s obzirom da je upozoren, obratiti pažnju na ono što mu je rekla Mardžori.

Otišao je u Vitmor Strit i predao svoje pismo, još uvek misleći na devojku. Bio je malo nervozan, iz nekog razloga koji ni njemu samom nije bio jasan. Podsvesno je osećao da je pogrešio — valjda ne u proceni Džejn Klifton?

To ga je mučilo celim putem od Sent Džonas Vuda. Nije to bilo zbog Mardžori, nije to mogao biti ni zbog Džejn. Rauperov neverovatan uspeh je potpuno izbrisao jutarnje probleme. Nije to bilo ni zbog Pitera — on je bio stalna briga. Izašao je iz automobila ispred kuće Džona Lita i rekao vozaču taksija da sačeka. Sluškinja koja ga je primila, rekla je da je gospodin Lit u vrtu, što je Donald i očekivao.

Bilo je to zaista veliko parče zemlje iza kuće na čijem se kraju nalazila rustikalna senica, neobično solidno sagrađena i udobno

nameštena. Džon Lit je upravo bio pošao prema njoj, kada je krajičkom oka ugledao svog posetioca, i usporio je korak da bi ga sačekao na vratima paviljona.

— Dakle? — rekao je.

Glas mu nije bio siguran i uverljiv kao obično i iz njega je izbijala nervoza, što je bila potpuna novost.

Donald je ušao za njim u senicu i, uzdahnuvši, zavalio se u fotelju od pruća.

— Noćas ću otići do proročišta — rekao je veselo.

— Neka ti je sa srećom — promrmljao je Džon Lit.

Sedeo je na stolici, laktovima se naslonio na kolena, svojim belim rukama nervozno je dodirivao brkove. Donald ga je radoznalo gledao.

— Često se pitam kako si ti upao u ovu kombinaciju, Džone?

Džon Lit je slegnuo ramenima.

— Možda se pitaš kako živim — rekao je zajedljivo. — Reći ću ti, razlog je vrlo sličan onome koji je i tebe u to upleo. Sada nagađam, jer ništa sigurno ne znam. Volim putovanja, govorim nekoliko jezika, imam pristup u pristojno društvo. Ti si, Donalde, u odnosu na mene, bio u mnogim stvarima u prednosti.

Donald se nagnuo napred i tiho upitao:

— Jesi li ikada video Mudrog?

— Zapravo, ne — rekao je Džon Lit. — Verovatno smo obojica doživeli isto. Razgovarao sam s njim u onoj grotesknoj sobi, uzeo sam njegov novac i rasturao ga, sa srcem u grlu, sve do Bukurešta.

Donald je pripalio cigaretu.

— Malo sam zabrinut — rekao je.

— Zabrinut sam za sebe, za tebe, za Džejn.

— Zašto za Džejn? — brzo je upitao Džon Lit. A onda je, videvši Donaldov pogled, dodao: — Ne moraš se plašiti. Ova senica je zvučno izolovana. Ako želiš, možeš zatvoriti vrata, ali biće nam pakleno vruće.

— Rećiću ti zašto sam zabrinut — počeo je Donald i približio svoju fotelju njegovoj stolici.

— Pretpostavimo da se ova stvar dobro završi. Pretpostavimo da ja uverim Pitera da ode na lečenje i da Džejn preuzme upravljanje njegovim novcem, to je bio naš plan od početka, samo smo malo

zabrljali u njegovom sprovođenju, zar ne? Hoće li nam naš lukavi prijatelj oduzeti plodove našeg truda?

Džon Lit je odmahnuo glavom.

— Ne znam. I ja sam o tome razmišljao — rekao je. — Uvek je bio velikodušan, a zamisao je bila takva da svako dobije svoj deo.

Iznenada je lice zario u šake i uzdahnuo.

— O, Bože! Kakva sam životinja bio! Mislio sam da će se to brzo i lako srediti. Nisam ni sanjao da bi Bazil mogao biti ubijen, to je bilo strašno. Planirali smo njegov nestanak, a ti si morao smisliti ubistvo.

Značajno je pogledao Donalda: — U tom ubistvu, Donalde, ima, po mom mišljenju, previše stvari koje se poklapaju.

— Ubile su ga lovokradice, rekao sam ti — rekao je Donald mirno. — Rauper se slaže s tom teorijom. Bazil se sigurno šunjao okolo i neko ga je dotukao. Jedan ili dva muškarca su lovila zečeve na zemljištu dvorca.

Džon Lit ga je dugo ćutke gledao.

— I Redloua su ubile lovokradice? — upitao je. — Zašto je on ubijen, Donalde? Užasnut sam, užasnut! Otišli smo predaleko, u pogrešnom pravcu. Smrt Redloua me veoma zbunjuje.

— Odlično — rekao je Vels sarkastično. — Ti sada sebe ubrajaš među one duboko iznenađene i zbunjene, a mene isključuješ iz te kategorije. Ne, ne, dragi moj prijatelju. Ne znam ništa više o smrti Redloua nego što znam o smrti Bazila Hejla.

— Šta je on to pisao? — upitao je Lit. — U policijekom izveštaju se kaže da nedostaje šest stranica rukopisa.

Ustao je, krenuo prema vratima, a zatim se iznenada vratio.

— Nisam te nikada upitao kako si ti upao u ovaj posao, ali s obzirom da sada tako poverljivo razgovaramo, možda ćeš mi reći zašto ti to radiš, šta očekuješ, kakva je tvoja vizija konačnog kraja?

Sada je Donald Vels zastao razmišljajući. Godinama su ova dvojica muškaraca svakodnevno kontaktirala, godinama su krišom razgovarali o svom poslu, ipak nikada nisu otvoreno pričali o onom što se nekako prećutno znalo. Za Donalda je ovaj nehajni slabić bio samo nezanimljivo oruđe jedne organizacije, koja je već dvadeset godina pljačkala Evropu i Ameriku. Vels je bio vešt u procenjivanju ljudi. Od početka je smatrao Džona Lita čovekom koji je krenuo linijom manjeg otpora, i nije toliko on sam izabrao život kriminalca,

koliko ga je život sam gurnuo u to, a on je tada prekrstio ruke i prepustio se okolnostima. Ali, što je Džona bolje upoznavao, to ga je manje poštovao. On se, rekao je jednom Mardžori, jednostavno prepustio struji da ga nosi kroz život. Sve je dugovao igri slučaja. Za svoje usluge bio je dobro plaćen. Donald je sumnjao da je on na čelu obaveštajne službe Mudrog, ali prezir samog vođe se najbolje ispoljavao u tome što je Džejn izabrao za žrtvu, a njen otac je poslušno pristao na to da ona odigra tu ulogu.

— Došao sam do šefa verovatno kada i ti — rekao je Donald, pažljivo ga posmatrajući. — Bio sam bez novca, očajan, a Blonberg mi je poslao obaveštenje nudeći mi zajam pod neobično povoljnim uslovima. Mislio sam da se iza toga krije neka podvala, ali u ono vreme sam se hvatao za svaku slamku, pa sam otišao u Noulbi Strit i razgovarao s njim u onoj njegovoj smešnoj zamračenoj sobi. Bio je nemilosrdno otvoren, rekao mi je da mu je potreban agent, obrazovan čovek koji bi rasturao falsifikovane novčanice. Tada mi je dao hiljadu originalnih funti da se izvučem iz gužve u kojoj sam bio, a na sledećem sastanku mi je izložio plan mog preseljenja u ulicu Harli. On je i sam najbolje znao da nisam dovoljno stručan za obavljanje takve prakse.

Ali bio mu je potreban baš neko takav... i evo me! Bio je to unosan poduhvat!

— Ti si mu rekao za Pitera? — Lit je više konstatovao nego pitao.

Donald Vels je klimnuo glavom.

— Bila je to neočekivana sreća. Piter se pojavio kod mene jer ga je boleo zub. Neko mu je preporučio zubara koji je stanovao u toj kući, pre nego što sam je ja kupio. Počeli smo da razgovaramo, a on mi je malo po malo ispričao sve o svojim problemima i o svom strahu. Naravno, sećao sam se slučaja Velerson, pa sam te dve stvari brzo povezo.

— Ti si tada razradio ceo plan i uvukao Džejn u sve to.

— A ti si ga prihvatio bez prigovora — okrivio ga je Donald. — Dragi moj, sada nije trenutak za prebacivanja. Potpuno sam siguran da će naš mali plan uspeti. Naravno, to je sreća i za Džejn. Postaće vrlo popularna.

— Ona ga voli — rekao je Džon Lit mirno.

Donald se zapiljio u njega.

— Besmislica! Kako ga može voleti! Ne zna ništa o njemu, osim da je lud!

— Voli ga — polako je ponovio Lit. — To je ludo. Nisam ni sanjao da bi Džejn mogla da se zaljubi. Bio sam budala što sam te poslušao, ali primamila su me dva miliona i sve mi se činilo jednostavno.

Na Donaldovo čuđenje, dodao je:

— Nisi mi rekao sve što znaš o Piteru, zar ne? Ima nešto što kriješ. Imam osećaj da se iza svih tih velikih planova skriva neki tvoj mali plan koji pripada Donaldu Velsu i nikom drugom i da igraš na svoju ruku kako bi nešto postigao, ali šta?

Donald se usiljeno nasmešio.

— Šta to pričaš... — počeo je, ali ga je Džon Lit odmah prekinuo.

— Imam taj osećaj. U dubini tvog prepredenog mozga krije se nešto što ni veliki šef ne zna, to je mala igra koju igraš uporedo i nezavisno od one druge.

Suviše se opasno približio istini za Donaldov ukus.

— Postaješ nervozan i, ako ne budem pažljiv, i mene ćeš iznervirati.

Džon Lit nije skidao pogled s Donaldovog lica.

— Kada otkrijem da se neko priprema da pobjegne iz zemlje, znam samo da, ili postoji veća opasnost nego što ja mislim, ili da dotični radi za sopstvenu stvar. Tvoja banka već tri dana prodaje tvoje deonice. Danas si bio kod bankara i proveo u njegovoj sobi više od sat vremena.

Donald je bio zaprepašćen, ali je to uspeo da prikrije glasnim smehom. — Zdravo, šefe obaveštajne službe! — rekao je zadirkujući ga. — Zdravo, čestitam ti! Kao bezvredni sluga u službi kriminala, divim se delotvornosti čak i kada je usmerena protiv mene. Pozdravljam te kao glavnog špijuna velikog šefa!

Džon Lit je spustio pogled.

— Radim ono što moram — rekao je mrzovoljno. — Nisam više tako mlad, ne mogu više da tumaram Evropom s paketima lažnih novčanica.

— Ne izvinjavaj se — rekao je Donald.

Ustao je otresajući tragove pepela s prsluka i popravio kravatu.

— I izbriši iz glave da ja pokušavam da prevarim Velikog šefa — rekao je i iznenada dodao: — Javiću ti šta Piter kaže, iako to verovatno nije potrebno, jer se tvoj špijun možda krije u nekom ormaru. Nadam se da će prihvatiti predlog koji ću mu izneti, tada moramo obaviti još samo nekoliko zakonskih formalnosti, i mi smo ubrzo milioneri!

Džon Lit mu nije ništa odgovorio. Gledao je kako se doktorova pojava udaljava stazom i nestaje u kući. Tada se zagledao u pod i dugo je sedeo preplićući prste i razmišljajući o stotinu mogućnosti, od kojih je jedna bila neprijatnija od druge. Na kraju je ustao, otvorio mali zidni ormar, izvadio bocu brendija i nasuo obilnu količinu u čašu. Odmah ju je iskapio.

Vratio se u kuću da bi primio telefonsku poruku jedne žene koja mu je mnogo puta bila od koristi.

— Oprostite gospodine — rekao je neobrazovani glas — ali mislim da vam moram javiti da gospođa Anterson u svojoj spavaćoj sobi drži napunjen pištolj. Videla sam je danas kako ga gleda...

— Hvala vam — rekao je Džon Lit gotovo vedro.

Dr Čejni Donald Vels je pozvonio na vratima Piterovog stana i čekao. Posle nekoliko trenutaka zvonio je ponovo.

Tek što je sklonio prst sa zvonceta, vrata su se otvorila, ali ih nije otvorio sluga kao što je Donald očekivao.

— Džejn, šta se dogodilo? Posluga vas je napustila? — pitao je dobro raspoložen.

Nije mu odgovorila i samo jedan pogled na njeno lice bio je dovoljan tom oštromnom čoveku da shvati da se Džejn Klifton potpuno promenila od kako ju je poslednji put video. Izgledala je na neki neodređeni način starija, poput devojčice koje je iznenada sazrela u ženu, i Donald se setio upozorenja koje mu je dala Mardžori.

— Uđi — rekla je i zatvorila vrata za njim.

— Kako je Piter? Zar nije kod kuće?

— Piter je ovde — rekla je, a on je pomislio da je dobar trenutak da pokaže kako je primetio promenu u njenom ponašanju.

— Šta je, Džejn? Da te nisam možda naljutio?

Odmahnula je glavom.

— Ne, ne ljutim se. — rekla je. — Uđi, doktore!

— Doktore! — oponašao ju je, idući za njom u dnevnu sobu.

— Ali, šta je, Džejn? Od kada sam ja za tebe 'doktor'?

Tada se setio.

— Oh, razumem. Moja draga brbljiva supruga je sigurno vodila propagandnu akciju protiv mene. Činjenica je, draga moja, da odnosi između mene i Mardžori nisu onakvi kakvi bi morali biti; i pošto smo imali prilično neprijatnu raspravu onog dana kada je došla u Longford Manor, ona ne gleda na svog sirotog muža naročito blagonaklono. Ali ne smeš je preozbiljno shvatiti.

— Tumačila sam Piteru da ni tebe ne treba previše ozbiljno shvatati — rekla je. — Problem je u tome što je Piter previše pošten i iskren pa veruje da su svi ljudi na svetu napravljeni po njegovom kalupu.

Donald se zabavljao.

— Izleda da smo se malo sporečkali — nasmejao se.

— Gde je Piter?

— U biblioteci. Reći ću mu da si ovde, ali prvo želim da razgovaram s tobom. Zar nećeš da sedneš?

Njena ljubaznost bila je toliko formalna i ponašala se upravo razdražujuće „odraslo“, da nije znao da li da se ljuti ili da se zabavlja.

— To zvuči kao da mi nešto spremaš? O čemu je reč?

— Da li je Piter lud?

Bez uvoda i uobičajeno obzirnog pristupa, to pitanje je zvučalo brutalno. Ali Donaldu nije bilo žao što ga je postavila. U neku ruku, to mu je olakšalo zadatak. Možda bi u ovom trenutku bilo mudro da je i on direktno odgovorio. Međutim, njegova profesionalna rutina ga je naterala da se ogradi pitanjem.

— Kakvo čudno pitanje; zar nismo svi pomalo ljudi?

— Da li je Piter lud? Budimo otvoreni: da li je toliko lud da bi mogao da bude smešten u ludnicu? — bila je uporna.

Ponovo mu se pružila prilika i on ju je opet propustio.

— Piterovo zdravlje tiče se samo njega i ne bih ni u kom slučaju razgovarao o tome bez njegovog odobrenja.

— Tiče se i mene.

Njen glas je bio nežan, zavarala ga je njena prividna blagost.

— Ja sam njegova žena, samim tim sam i na sebe preuzela veliku odgovornost. U početku nisam ni znala koliko veliku. Ali sada, doktore Vels, uz odgovornost imam takođe i neka prava garantovana zakonom, pa tako i pravo da znam kakvo je zdravstveno stanje mog supruga. Zapravo, ja sam jedina osoba koja na to ima pravo.

— Zašto ne razgovaraš sa svojim ocem? — počeo je.

— Razgovaram s tobom i biću potpuno iskrena. Želim od tebe da čujem jasno i glasno mišljenje o Piterovom stanju. Ako mi sada i ovde ne kažeš šta nije u redu s njim, moraću te zamoliti da napustiš našu kuću.

Zurio je u nju zaprepašćen.

— Ali... draga moja Džejn... ti se najblaže rečeno čudno ponašaš, i to prema starom prijatelju! Ne sviđa mi se način na koji pričaš o svom ocu.

— Mislim da će biti najbolje da me ubuduće zoveš gospođa Klifton'!

Tek sada je Donald Vels u potpunosti shvatio čitavu opasnost položaja u kome se nalazio. Hladnokrvno i dostojanstveno držanje devojke ga je prvo zapanjilo, a zatim razbesnelo.

— Gluposti! Besmislica! — rekao je grubo. — Nema smisla praviti se... — zastao je.

— 'Važna' je reč koju tražiš — rekla je. — Da, pravim se važna. Čak sam, štaviše, imala dovoljno drskosti da od jutros preuzmem potpunu kontrolu nad Piterovim životom.

Usledila je duga, za Donalda mučna, tišina.

— Dobro — rekao je konačno. — Piter nije mentalno zdrav. Njegov otac je bio, kao što znaš, ludak i ubica: počinio je ubistvo i umro u Bradmuru. Njegov deda je bolovao od iste bolesti i postoje sve indikacije da je i Piter to isto nasledio.

— Na osnovu čega si došao do tog zaključka? — pitala je.

Uspeo je da se kontroliše.

— Postoji nekoliko pokazatelja o kojima sada nisam spreman da raspravljam. Piter je počinio užasno ubistvo dok je bio u komi, to znači, u stanju u kome nije bio odgovoran za svoje postupke, ili je pak bio u stanju tolike mentalne potresenosti da se ne seća svojih dela.

— Ubistvo Bazila Hejla?

— Da — rekao je prkosno. — Ubistvo Bazila Hejla! A prilično sam siguran da je počinio i ono strašno ubistvo juče uveče. Piter je posetio Kluersa koji je najveći stručnjak za duševne bolesti, i Kluers se složio da postoji opasnost od bolesti.

— To nije priča koju si Piteru ispričao.

— U svakom slučaju, to je istina — rekao je očajnički. — Stvarno, Džejn, ne nameravam da gubim vreme raspravljajući o tajanstvenim procesima duševnih bolesti s jednom devojkom.

— Ti uopšte ne raspravljaš s jednom devojkom, nego sa suprugom Pitera Kliftona — rekla je.

Tada je na njegovo iznenađenje krenula prema vratima i otvorila ih.

— Odvešću te kod Pitera.

Morao je proći kroz sobu za prijeme i video je, na svoje iznenađenje, da je Džejn tog popodneva očigledno imala društvo. Sto za čaj bio je postavljen, i na velikom srebrnom poslužavniku bilo je četiri ili pet šoljica. Pokucala je na sledeća vrata i Piterov glas ju je pozvao da uđe. Novo iznenađenje je usledilo kada Džejn nije ni pokušala da uđe s njim u sobu. Piter je pisao, ali je odložio pero i ustao da pozdravi posetioca.

— Zdravo, Donalde! — rekao je gotovo veselo. — Izgledaš zajapureno. Zar si se posvađao s Džejn?

— Ne znam zašto je tako svađalački raspoložena, svakako s njom nije lako — progundao je Donald.

Poslužio se cigaretom sa stola.

— Ko je bio ovde poslepodne? Burk?

— Ne. Džejn je pozvala tri svoja prijatelja na čaj. Bili su prilično zabavni, iako sam bog zna, da mi nije baš do zabave! Dakle?

Donald je zauzeo svoju omiljenu pozu ispred ugašenog kamina i napucao usne.

— Ono sinoć je bila grozna stvar — rekao je.

— Misliš na Redloua?

— Mislim na Redloua!

— Misliš li... — Piter je oklevao — Valjda ne misliš da ja imam neke veze s tim?

— Nemaš? — upitao je Donald odsečno, ali nije dobio odgovor. — Ne nameravam to da proveravam, Piter. Bitno je to da je došao trenutak odluke. Moraš odlučiti, i to smesta, za tvoje dobro i za dobro tvoje Džejn. Jasno je kao dan da si, recimo to bez uvijanja, duševno bolestan. Bojim da sada nema više nikakve sumnje u vezi toga. A plašim se takođe da će istina o ovim ubistvima izaći na videlo. Doći će do velikog sudskog procesa i ja najiskrenije mislim da to možeš sprečiti jedino ako preduhitriš pravdu jednim dobrovoljnim potezom.

Piter je još sedeo za stolom, prekrštenih ruku, pognute glave.

— Šta predlažeš? — tiho je upitao.

— Predlažem da razgovaraš s Džejn i da joj objasniš da sam ja u pravu. Tada ćemo skupiti nekoliko stručnjaka da te pregledaju i stavićemo te u jednu dobru specijalizovanu ustanovu, gde će se sposobni ljudi brinuti o tebi. To će verovatno potrajati samo pet ili šest godina, a tada će ti simptomi možda nestati.

U sobi je zavladala tišina koju je prekidalo samo kucanje sata na kaminu.

— Drugim rečima, moram sam sebe proglasiti ludim? — upitao je Piter šapućući.

Donald je klimnuo glavom.

— Sve se može uraditi u tišini. Sud će imenovati Džejn upravnikom tvog imanja, a možda bi hteo da ja i njen otac budemo tvoji

poverenici.

Piter nije podizao pogled. Donald Vels ga je pažljivo posmatrao i video je kako mu je glava klonula na sto.

— Ono što želim izbeći — nastavio je Vels — jeste publicitet. Ako te mirno sklonimo, a policija otkrije pravog počinitelja ubistva, ništa neće preduzeti; kako se može preduzeti nešto protiv čoveka koji je već u duševnoj bolnici? Moraš misliti i na Džejn, dragi moj (ovde je bio na sigurnom terenu i bez Piterovog potvrdnog klimanja glavom). Ne možeš dozvoliti da bude žigosana kao supruga osuđenika i ubice.

Mladić za stolom je podigao svoje izmučeno lice.

— Nema nikakve sumnje? — rekao je molećivo.

Donald je odmahnuo glavom.

— Nema — rekao je tako odlučno da je Piter zadrhtao.

Pet minuta je sedeo bez reči, a tada je podigao glavu i uzdahnuo.

— U redu — rekao je. — Molim te, potraži Džejn i pozovi je da dođe ovamo.

Devojka je bila u sobi u kojoj ga je i primila i nije pokazala ni iznenađenje ni zabrinutost kada ju je Donald s doličnom ozbiljnošću pozvao da dođe u biblioteku. Piter joj je ukratko ispričao sadržaj razgovora, a ona je slušala bez komentara.

— Mislim da je Donaldov plan najbolji — rekao je. — Znam da ti je strašno, ali moramo se suočiti s ružnim činjenicama. Znaš u kakvom sam stanju sinoć došao kući, verovatno nagađaš šta se dogodilo, Džejn. Srce me boli što ti to moram reći, ali na žalost, neizbežno je.

— Šta predlažeš, Donalde? — upitala je.

Izbegavao je njen pogled.

— On će srediti da me pregledaju. Ti znaš šta to znači?

Klimnula je glavom.

— Znam šta to znači. On i još jedan doktor potvrdiće da si ti mentalno poremećen i tebe će odvesti negde...

— Znam mesto koje bi odgovaralo — upao je Vels. — To je predivna mala kuća na selu gde nema drugih pacijenata.

Utišala ga je pokretom ruke.

— Pretpostavljam da će Ser Vilijem Kluers biti taj drugi doktor?

Donald se složio.

— On je najuglednije ime u našoj struci — rekao je pun oduševljenja.

— Dosta ljudi misli da on više uopšte ne bi trebalo da bude u toj struci, ili bar ne bi smeo da leči — rekla je iznenađujuće mirno. — Otišli su tako daleko da tvrde da je beznadežno staromodan, da previše pije i da već dugo nije u toku onoga pgggo se danas dešava u medicini.

Donald Vels je uzdahnuo.

— To je vrlo ružna priča — rekao je gorko. — On je jedan od najpoznatijih svetskih lekara.

— Draga — javio se Piter nežno — bolje će biti da te stvari ostaviš Donaldu.

— Dosta dugo smo te stvari ostavljali Donaldu — rekla je Džejn. — Ali u ovoj stvari sam previše i sama zainteresovana da bih tek tako odustala. Kad smo već kod toga, kako znate da je Piter lud? Postoje li znakovi koji ga razlikuju od ostalih ljudi?

— Nesporno — rekao je Donald Vels spremno. — Postoje određene neobičnosti u govoru, pogledu i ponašanju koje ga odaju, čak i sada, kada je na oko potpuno normalan. To nisam nikada ranije rekao jer nisam želeo da povredim Pitera

— Prestanite, zaboga! — molio je Piter. — To je veoma ružna stvar, Džejn, i što pre s tim završimo, to bolje.

Ali Džejn se pravila da ga ne čuje.

— Kakve su to neobičnosti? — pitala je. — Može li ih uočiti bilo koji doktor?

Donald je klimnuo glavom.

— Svako ko nešto zna o duševnim bolestima — rekao je.

— Da li bi te neobičnosti primetili gospodin Džordž Gratman ili dr Hajndrih Štraus?

Tako glatko je pomenula tu dvojicu velikih specijalista da se Donald zablenuo u nju.

— Zašto? Naravno! — rekao je.

Na njegovo zaprepašćenje, ona se nasmejala.

— Misliš li da bi doktor Vardon Džekson otkrio znakove ludila kod pacijenta?

Doktor Vardon Džekson je od svih velikih stručnjaka bio najveći. Njegov autoritet priznavali su svi evropski i američki medicinski

fakulteti, a njegova knjiga o neurozama bila je već klasična literatura.

— Naravno — rekao je Donald. — Mogu pozvati sve te ljude, ali biće neophodno otkriti sve odvratne detalje oko Bazilovog ubistva, a to bih želeo da izbegnem.

Ćutala je još jedan trenutak, osmeh joj je još igrao na usnama — tada je polako rekla:

— Uštedela sam ti trud. Ta tri čoveka koja sam pomenula bila su danas popodne ovde!

— Šta? — upitao je Piter zapanjeno. — Ona trojica muškaraca koji su bili na čaju?

Klimnula je potvrdno.

— Da. Pozvala sam ih na čaj, jer sam htela da budem potpuno sigurna što se tebe tiče. Rekla sam im sve, osim za ubisgva, i zamolila ih da budu sa mnom sasvim otvoreni. Svako od njih je potvrdio da je Piter zdrav kao i ja.

Usledila je grobna tišina. Piter je polako okrenuo glavu prema Donaldu Velsu, njegovo lice se zgrčilo, ali nije ništa rekao. Ono što je rekla Džejn oduzelo mu je moć govora,

— Hoćeš li svoje mišljenje suprotstaviti mišljenju te gospode? — upitala je Džejn.

— Da, mogao bih — odgovorio je Donald, gušeći se od besa.

— Ja poznajem taj slučaj, znam za ubistva, znam tačno šta se dogodilo, gotovo da mi je Piter sam priznao da je ubio Hejla. Oni su veliki stručnjaci, priznajem, ali ne znaju ništa o okolnostima u kojima se to dogodilo. Kako mogu iz slučajne posete zaključiti kakvo je Piterovo mentalno stanje?

Džejn Klifton je nagnula glavu u stranu. Oči su joj ledeno i neprijateljski svetlucale. Donald je znao da mu je ona sada smrtni neprijatelj.

— U redu — rekla je. — Složiću se s tvojim planom. Ali ta tri doktora moraju Pitera proglasiti ludim, niko drugi. Ako oni nakon detaljnog pregleda utvrde da je Piter lud, ja neću prigovarati. Reći ću ti samo jednu stvar, doktore Vels — govorila je vrlo tiho — ako Pitera odvedu u ludnicu, moji advokati će se obratiti sudu i cela stvar će doći pred Vrhovni sud Engleske. Kako ti se to čini?

Znala je! Od kako je razgovor počeo, imao je čudan osećaj da se iza njenog ponašanja krije nešto više od nepoverenja izazvanog

Mardžorinim nepromišljenim poveravanjem one noći. Imao je još jedan adut, ali upotrebiti ga sada značilo bi izdati poslodavca. Taj mogući izvor zarade sada je ionako propao.

— Ti ćeš reći doktoru Vardonu i ostalim doktorima da je Piter ubica, zar ne? Reći ćeš im o lešu Bazila Hejla, o tome kako si Pitera našla poprskanog krvlju gde leži potpuno obučen na krevetu? Sve ćeš im to reći, zar ne?

Ponovo se nasmejala.

— To im ti možeš reći — rekla je brzo — jer ti znaš kako je tamo dospeo.

Posle ovoga nije bilo druge nego da završi razgovor, ali Donald je odugovlačio. Još je postojala nada za spas. Brzo je počeo da gradi svoju odbranu.

— Staviću sve karte na sto, Džejn... U redu, gospođo Klifton.

— Mislim da će biti najbolje da se od sada obraćaš meni — Piterov glas je bio hladan i čvrst. Nije bilo više ni traga onom zbunjenom i uspaničenom Piteru od malopre. Izgaedalo je kao da je neko drugi ušao u sobu. — Koje su tvoje karte, Vels, i koliko još imaš nameru da podvaljuješ?

Donald se trgao. On je bio čovek s izopačenim osećanjem dostojanstva. Imao je još jednu osobinu — svi njegovi nastupi bili su brižljivo uvežbani. Sada je morao bez pripreme da izloži detalje svog predloga, ali je u tome zabrljao.

— Na koju kartu najviše polažeš, Kliftone? — upitao je.

— Plati mi sto hiljada funti i učiniću te srećnim čovekom. Zvuči smešno, ali ja mogu ukloniti sve tvoje probleme. Mogu ti dati novu budućnost. Ali moraš se brzo odlučiti.

Piter se uputio ka vratima koja vode u hodnik i otvorio ih naglim pokretom.

— Potrebno mi je više od tvojih obećanja da bih bio srećan — rekao je. — Ovde su ti vrata!

— Razumem.

Donald je uzeo svoj šešir i automatski ga stavio.

— Prihvataš mišljenje svoje supruge o meni, bez obzira na usluge koje sam ti učinio.

— Neću biti toliko prost da te podsećam da tvoje usluge i nisu bile baš besplatne — rekao je Piter.

— Da, prihvatam mišljenje Džejn. Ne znam kolika sam bio budala, ali konačno počinjem da shvatam da baš nisam bio naročito mudar.

Vels je još otezao sa svojim odlaskom.

— Ne znam da li ti je jasno da će tvoja supruga biti uhapšena kao saučesnik, ako policija sazna istinu o Hejlu. Razmisli malo o tome!

Piter nije odgovorio. I dalje je važan stajao na vratima. Otpratio je posetioca do izlaza i za njim zatvorio vrata.

Kada se vratio našao je Džejn kako sedi za stolom tresući se u napadu histeričnog smeha. Trenutak ju je zaprepašćeno gledao, a onda je i on počeo da se smeje. Džejn se prva pribrala.

— Sada krećemo u krvavi rat, Piter — rekla je.

Znala je da sada imaju u ruci svoj zajednički život koji moraju da izvuku iz krize, svesni da pri tom imaju posla sa snagom toliko beskrupuloznom koja ne preza čak ni od ubistva. Žarko je želela da sazna odgovor na još jedno pitanje. Da li je Bazil Hejl u trenutku kada se udavala znao da se ona doživotno veže za, kako je verovao, ludaka i ubicu? Da li je njegova poseta dvorcu Longford one noći posle njenog venčanja zaista bila potpuno slučajna? Nije mogla a da ne razmišlja o tome. Odjednom je ispružila ruku prema telefonu i pozvala Džona Lita.

— Dakle, Džejn, šta ste odlučili?

Nije odmah shvatila o čemu on govori.

— Odlučili, oh! Ti si, dakle, znao da će Donald doći ovde?

Nije bilo odgovora. Ponovila je pitanje.

— Da, znao sam. Šta će Piter da učini?

— Rećiću ti oče, ako i ti meni nešto kažeš.

— Sveću ti reći, draga moja.

U glasu mu se naziralo lagano iznenađenje, koje se pretvorilo u šok kad je čuo pitanje:

— Zašto si poslao Bazila u dvorac one noći kad sam se udala?

Kroz slušalicu je čula kako mu je zastao dah — čekala je. Kada je progovorio, glas mu je bio oštar i piskutav.

— On ti je to rekao? Pa, znaš... nisam želeo da te izlažem opasnosti, draga... s Piterom... Istorija Piterove porodice... mislio sam da je najbolje da ti neko bude pri ruci...

— Razumem, oče. Ti si znao, ili si bar mislio da znaš, da je Piter lud, još pre nego što sam se ja udala za njega?

Nije sačekala odgovor, spustila je slušalicu. Nakon toga telefon je ludački zvonio punih pet minuta, ali ona nije odgovarala, niti je dopuštala Piteru da se on javi.

I kada je pola sata kasnije krajnje iznerviran Džon Lit stigao pred njihova vrata niko nije odgovorio na njegovo uporno zvonjenje. Ona nije otvarala, nego ga je samo gledala s prozora svoje spavaće sobe.

U Skotland jardu vlada spokoj. Službenici se dokoni šetaju nisko nadsvođenim hodnicima u prizemlju i samo po dežurnom policajcu na ulazu i po mermernoj spomen-ploči sa imenima poginulih policajaca u predvorju moguće je glavni štab policije razlikovati od bilo koje druge zgrade državne administracije.

Gospodin Burk je sedeo za stolom u svojoj kancealriji igrajući se nožem za papir. Inspektor Mozis Rauper je, gledao čas svog šefa, čas obalu Temze. Na stolu je bilo poređano nekoliko bakarnih ploča koje je Burk s vremena na vreme gledao s najvećim interesovanjem. Jedna od njih je bila skoro prelomljena, ali na ostalima nije bilo ni traga grubog postupka kojem su bile izložene.

— Za mene je sve jasno kao dan, gospodine — rekao je Rauper pun poštovanja. — Klifton je saznao da ćemo pretresti kuću; ne kažem da mu je to javio neko iz Jarda...

— Na tvom mesgu, Rauper, ja to ne bih pominjao — mrmljao je Burk, prividno zabavljen pločama.

— Ne kažem to — požurio je Rauper da se ispravi. — U svakom slučaju, saznao je da ćemo ga detaljno ispitivati o mestu koje on tako često posećuje, pa je uzeo ploče i mašine i bacio ih u stari bunar. Da ih jedan od lokalnih policajaca nije našao, ne bismo nikada saznali za njih.

— Ja bih saznao, Rauper — rekao je Burk ljubazno kao i uvek.

— Znao sam da su tamo ili sam bar nagađao; tog dana sam upravo imao nameru da sprovedem detaljno traganje za njima. Papir i novčanice su, naravno, spaljeni.

— Spalio ih je Klifton — rekao je Rauper pobedonosno.

— Vrlo verovatno, gospodin Klifton — složio se Burk.

Bio je toliko fin i pristojan da je Rauperov nemir rastao sa svakim minutom koji je prolazio. Nije bilo sigurnijeg nagoveštaja nadolazeće oluje, nego kada bi Burk iznenada počeo da se uglađeno ponaša.

— U tom dvorcu je sigurno bilo mnogo falsifikovanja, Rauper. Pretpostavljam da ga je gospodin X, U ili Z godinama koristio. Kako je gospođa Anterson?

— Dobro je — rekao je Rauper, iznenađen pitanjem. — Nisam je video otkako su je odveli iz Longforda, ali sam jednog slugu slučajno

sreo u ulici Harli... zapravo, htjedoh reći Merilebon Lejn — dodao je brzo.

— Reci, ipak, u ulici Harli, bolje zvuči — predložio je Burk, smešeći se dobronamerno. — I, sluga kaže da se dobro oporavila?

Rauper klimnu glavom. Mrzeo je svog šefa kad je bio ovako sarkastičan.

— Kao što ste rekli, sigurno je mnogo novčanica štampano u Longfordu. Piter Klifton je tamo godinama boravio. Vrlo je verovatno je da je on i vlasnik dvorca.

— Vlasnik je gospodin Blonberg. On ga bar iznajmljuje — rekao je Burk. — Ali, istina je da je gospodin Klifton tamo boravio. Ali, boravili su i drugi ljudi. Slažem se da je priličan broj falsifikovanih novčanica potekao iz one zanimljive sobe. Ali pet novčanica od stotinu funti koje si prošlog četvrtka uložio na račun svoje supruge su, pretpostavljam, pravi proizvod Bank of England.

Nije podigao pogled, govorio je potpuno običnim tonom, ali Rauper je zinuo.

— Pet... petstotina — mucao je. — Ne znam na šta mislite...

— Imam i njihove brojeve, pa znam i odakle potiču — rekao je Burk, lagano uzdahnuvši. — Došle su iz banke Donalda Čejnija Velsa i otišle u banku tvoje supruge. To mi se učinilo vrlo čudnim, ali palo mi je na pamet da si možda doktoru prodao neku veliku ideju iz područja medicine, a i nema razloga zbog koga to ne bi smeo da učiniš. S druge strane — Burk je govorio i dalje proučavajući bakarne ploče koje su ga prividno bile potpuno zaokupile — ...ako si pet stotina funti primio na poklon, bojim se da je to protivno policijskim pravilima i da bi zbog toga bilo lepo da se pojaviš pred glavnim komesarom.

— Nešto sam mu prodao — Rauperu se konačno vratila moć govora.

— Bilo je to nešto vrlo vredno, nadam se? — rekao je Burk tiho. — Bilo bi mi drago da saznam da doktor Vels nije bacio svoj novac.

— Bila je to slika... jedan stari majstor. Kupio sam je vrlo jeftino.

— I prodao vrlo skupo — rekao je Burk mučeći ga. — Stari majstori su najbolji majstori, Rauper. Stari majstor ti daje platu već osamnaest godina i ovih dana će ti dati i penziju. Ludo je rizikovati

penziju starog majstora radi pet stotina funti nekog mladića ili možda hiljadu?

Inspektor Mozis Rauper je slušao i znojio se.

— Šta ćeš uraditi u vezi s tim? — Burk je pokazao na bakarne ploče i drveni štamparski sto koji je bio u drugoj sobi.

— Napisao sam izveštaj o tome — rekao je Rauper. Ruka mu je krenula prema džepu.

— Samo trenutak! Pominje li se Piter Klifton u tom izveštaju? Vidiš, ako se njegovo ime tamo pominje, moraću nešto da preduzmem. Ako je to samo običan izveštaj o pronalaženju tih stvari u bunaru, onda je u redu. Ali ako to moram da pokažem komesaru... dakle, bilo bi mi žao, zbog svih njih, znaš.

Njegov ton bio je pun dvosmislenosti koje Rauperu nisu mogle promaći.

— Nisam siguran da je moj izveštaj precizan — rekao je. — Pregledaću ga i napisaću novi.

Burk je klimnuo potvrdno nekoliko puta.

— Uvek je mudro biti oprezan — rekao je značajno. — Nadam se i molim se da se večeras dogodi nešto, što bi nam svima spaslo obraz, svima osim mladom majstoru.

Onda je bez upozorenja odbacio prividnu ravnodušnost i postao ponovo onaj star oštri Burk.

— Rauper, pazi se! To nije pretnja, to je upozorenje! I sam sam u poslednje vreme prekršio toliko pravila da već gajim nezdrave simpatije prema ljudima koji to rade celog života. Idi i napiši taj svoj izveštaj i donesi mi ga da ga vidim, pre nego što odem iz kancelarije.

Jedva da je Rauper za sobom zatvorvo vrata, a Burk je već telefonirao glavnom inspektoru Londonskog okruga. Kao posledica tog razgovora, pedeset policajaca je te večeri dežuralo u različitim restoranima Vest Enda, čekajući kurire koji su trebali ove noći da rasture poslednju nošiljku velikog falsifikatora.

Donald Vels je došao u Sent Džonas Vud da se posavetuje s prijateljem. Džona Lita je našao potpuno slomljenog. Vels nije morao ništa da mu ispriča — Lit je sve otkrio iz glasa svoje kćeri. Okomio se na doktora, ali njegova ljutnja je bila nekako mlaka.

— Nešto si joj rekao, nešto ti je izletelo, ti prokleta budalo! — rekao je. — Sve za šta sam živio i radio, propalo je!

— Radio si samo za sebe, dragi moj Džone — rekao je Donald hladno. — Međutim, ako ti predstavlja zadovoljstvo da se zavaravaš kako si se žrtvovao za Džejn, samo izvoli. Dao si joj sve što je htela, jer ti je to bilo najjednostavnije. Razmišljaš više o svojim slikama nego o bilo kom ljudskom biću. Nema smisla prepuštati se besu. Pitanje je, šta sada da se radi? Gotovo je s Piterovom ulogom bogatog ludaka. Ali on nam još može doneti dosta para — govorio je vrlo otvoreno. — Iz njega možemo izvući četvrt miliona, ako si spreman da žrtvuješ sopstvenu sujetu.

Džon Lit je brzo podigao pogled.

— Kako to misliš 'žrtvovati sopstvenu sujetu'?

— Džejn zna, ili bar nagađa, koju ulogu ti u svemu ovome igraš. Ako se ne dogodi neko čudo, saznaće pre ili kasnije, da je njen otac jedan od najbolje plaćenih agenata najveće organizacije za falsifikovanje koja je ikada postojala u nekoj zemlji. Kada to sazna, ti ćeš već biti sasvim izgubljen. Predlažem ti da odeš do Pitera, ili da mi dopustiš da ja to učinim, usuđujem se reći da sam za to sposoban, i da mu naš položaj...

— Kakav položaj? — pitao je Džon Lit ljutito.

— Reci mu šta si: rasturač falsifikovanih novčanica! Reci mu da želiš da otputuješ kako ne bi Džejn naneo zlo... znaš već, sve te otužne gluposti. Piter će da zagriže.

Džon je zarežao.

— Oh, Piter će da zagriže, zar ne? A ta ćeš uzeti svoj deo, pretpostavljam? Shvataš li da ja nisam slobodni agent, kao ni ti? Ne mogu se pomerati iz Londona bez izričitog dopuštenja Mudrog?

Donald se prezrivo nasmejao.

— Kakav Mudri! Sad se spasava ko može! Misliš li da ga ja ili *ti* ne bi prodali samo da znamo ko je? Imam mnogo novca, pretpostavljam

da ga i ti imaš poprilično, ali ja imam neiskorenjenu naviku da uvek želim još malo više. Ako propadne stvar s Piterom, ne zaboravi da Džejn ima pravo na sto hiljada. Preduzmi nešto, i to brzo, Džone! Osećam u kostima da je nevolja vrlo blizu, a želeo bih da budem daleko kad pucjava počne.

— Šta ćeš učiniti s Mardžori? — upitao je Lit.

Zvučalo je to tako prisno i nežno da je Donald morao da se nasmeje.

— U trenutku ludila jutros sam na njen račun uplatio deset hiljada funti. Nekako sam slab prema njoj, verovatno zato što smo tako dugo u braku, a brak vrlo loše utiče na razumno rasuđivanje. Ne moraš se brinuti o Mardžori. Onda, nameravaš li da nešto preduzmeš?

Džon Lit se nelagodno promeškoltio.

— Ne bih sebi nikada oprostio da to učinim.

Donald ga je ostavio, zadovoljan što je seme koje je posejao palo na plodno tlo.

Zaboravio je da ponese ključeve, pa se zabrinuo da ih nije Mardžori pronašla. Čim je pozvonio, vrata su se otvorila. Očigledno ga je očekivala.

— Plašim se da ostanem sama u kući — rekla je. — Dakle, dragi, jesi li imao uspeha?

— Neverovatno uspeh! — rekao je zajedljivo i krenuo u radnu sobu.

Ključevi su bili tamo gde ih je i ostavio, u jednoj fioci njegovog stola. Stavio ih je u džep.

— Stiglo je neko pismo — rekla je. — Ubačeno je lično. Da mi tako žestoko ne braniš da otvaram tvoja pisma, već bih pogledala šta piše, izgleda da je nešto važno.

Već na prvi pogled znao je da je važno. Samo je jedan čovek pisao na tako debelom belom papiru. Mardžori je poslao u podrum po šampanjac, pa je otvorio prvu, a zatim i drugu kovertu. Na prve dve, a i na trećoj, pisalo je mašinom Donaldovo ime i *lično*. Pismo je takođe bilo napisano mašinom, bez datuma i potpisa. Pažljivo ga je pročitao. Bilo je to prilično dugo pismo za nekoga ko po pravilu malo govori. Donald je čitao i bio je fasciniran.

U pismu se nalazio i mali ključ privezan za crvenu traku. Donald je ponovo pročitao pismo, pamteći svaku reč. Veče bi, izgleda, ipak

moglo biti zabavno i unosno. Stavio je ključ u džep i spalio pismo. Upravo se u tom trenutku vratila Mardžori, noseći bocu i dve čaše.

— Spaljuješ sve svoje ružne tajne? — rekla je veselo.

Najviše od svega je mrzeo njenu plitkost. Ali sada je bio dovoljno dobro raspoložen, pa se nasmejao na tu njenu ispraznu primedbu. Ona je bila vrlo nervozna, ali on to u svojoj napetosti nije ni primetio, sve dok nije video kako joj ruka kojom sipa vino, drhti.

— I ti si nervozna, ha?

— Jesam. Ni sama ne znam zašto.

— Nemaš razloga — rekao je zapovedničkim tonom. — Da, Mardžori, onaj naš mali plan...

Izvadio je iz džepa ono pismo koje je ona napisala po njegovom nalogu i bacio ga u vatru. Nije ni primetio koliko joj je laknulo.

— Veština dobrog generala leži u tome da je u stanju da menja plan u toku najžešće bitke — rekao je. — Džejn je zaljubljena u tog ludaka.

— Srce mi se para — rekla je posprdno.

A onda je dodala ozbiljno.

— Zaista, Donalde, mislim da ga Džejn mnogo voli i bilo bi mi veoma neprijatno da joj je to pismo dospelo u ruke.

— Baš me briga za to — rekao je sarkastično. — Bilo je namenjeno baš njenim rukama, ti, budalo!

Zajedno su večerali sušeni jezik i šampanjac. U osam sati Donald je izašao. Njegova supruga je gledala kroz prozor i videla ga kako ulazi u taksu i odlazi. Tada je klonula u fotelju i obrisala znojavo lice.

Proživela je dva sata užasne napetosti. Da je Donald kojim slučajem otvorio sef, što je mogao da uradi u svakom trenutku, u koverti u kojoj je tog jutra doneo novac iz banke ne bi našao ništa vrednije od jučerašnjih novina. Mardžori nije htela da rizikuje. Onih dvanaest sati u tapaciranoj sobi nije smelo više da se ponovi.

Obukla se na brzinu, spremila malu putnu torbu i proverila još jednom karte za voz koji je trebalo da je odveze u Evropu, gde je već i sada navodno bila. Poslednji put se osvrnula po kući.

Tada se začulo kucanje. Potrčala je u Donaldovu radnu sobu i provirila kroz prozor. Pred vratima su stajala dva muškarca, na trotoaru se nalazio uniformisani policajac.

Otvorila je torbu, izvadila novac i stavila ga u džep koji je sašila na svojoj podsuknji. Tek tada je otvorila vrata i uvela gospodina Burka u kuću.

Za Pitera Kliftona to popodne i veče imali su neobjašnjivu čar, kao nijedan drugi dan u njegovom životu. On i Džejn su rano večerali i Piter se na njen zahtev nije obukao. Upoznao je jednu novu Džejn — vrckavu, duhovitu, ženstvenu. Bila je to devojka koja je uspela da ga opusti i pomogne mu da zaboravi mučnu atmosferu u kojoj su živeli. Stotinu puta je navodio razgovor na ružnu stvarnost, stotinu puta ga je ona odgovorila od toga.

Nalazili su u maloj biblioteci. Džejn je pregledala knjige i upravo je zastala.

— Piter, smem li nešto da te pitam?

— Samo napred — rekao je lenjo.

Sedeo je u dubokoj fotelji, s lulom u ustima i s knjigom na kolenima.

— Da li je tvoj otac bio veliki naučnik?

— Zašto? Da, pretpostavljam da jeste — rekao je polaka — Našla si njegovu knjigu, zar ne? Baš čudna podudarnost, o falsifikovanju! U mladosti je bio hemičar. Otkrio je neki novi način prerade gvožđa. O tome zaista malo znam, ali tako se obogatio.

Listala je knjigu. Bila je nezanimljiva, suvoparno pisana, puna tehničkih izraza i podataka.

— Da li si ikada... — oklevala je s pitanjem. — Jesi li ikada poželeo da poseduješ falsifikovane novčanice?

— Ja? Ne, pobogu! Užasno bih se plašio!

Rekao je to naglo i pokušao je da razgovor skrene na nešto drugo.

— Ali, znaš da graviraš ploče za novčanice? Mislím, znao bi kada bi morao? To nije mnogo teško, zar ne?

— Džejn, draga, radije bih pričao o nečem drugom.

— Piter, dragi, ništa drugo mi ne pada na pamet.

On je duboko uzdahnuo.

— Znaš li koliko smo u braku?

— Hiljadu godina — rekla je. — Ja sam već seda stara dama.

— Pitam te, znaš li koliko dana?

Pokušala je da se priseti i pri tom je zadrhtala. Činilo joj se da je prošla čitava večnost otkako je s njim prošla crkvom, držeći ga pod ruku. Čutao je punih pet minuta, razmišljajući o popodnevnim događajima, jer je upitao:

— Misliš li da je u Donaldovoj ponudi da me učini potpuno srećnim za sto hiljada funti, bilo nečega?

Toplo se nasmešila.

— Dragi moj, zar ti nije dozlogrdilo kupovanje sreće za sto hiljada funti?

Videvši njegov zapanjeni pogled, dodala je:

— To je svota koju si platio za mene, anđele moj!

On se nasmejao.

— Vredelo je — rekao je. Ti si bila pun pogodak, Džejn. Pitam se, kad bi svi ovi događaji bili samo ružan san, da li bi čovek kao ja mogao biti srećan sa devojkom kao što si ti?

— Ja mislim da pitanje mora da glasi: može li devojka kao ja biti srećna s čovekom kao što si ti? — rekla je veselo. — Ne ziam, Piter s tobom je previše uzbudljivo. Rekla sam ti da sam ja samo jedna stara dama, jutros sam pronašla prvu sedu vlas.

Iz hodnika se čuo neki šum.

— To je pošta. Već sam umorna od odgovaranja na tvoja pisma.

Otišla je u hodnik i vratila se s gomilom pisama koja je rasprostrla po stolu.

— Sva su za tebe, mislim... — rekla je. — ...Gospodin Piter Klifton... Gospodin P. Klifton... Cenjeni g. Klifton... A, evo jednog i za mene!

Razrogačila je oči kada je prepoznala rukopis.

— Od Donalda. Da nije venčani poklon?

— Vels? Šta piše?

Otvorila je kovertu i unutra pronašla još jednu.

— To je nešto veoma tajanstveno. Piše Staviti s mojim dokumentima i ne otvarati.

Ispod toga pisalo je ime poznatog advokata. Oklevala je samo trenutak. Bilo joj je jasno da je nismo greškom stiglo na pogrešnu adresu. Ali nije mogla znati da je toliko zaokupila Donaldove misli u trenutku kada je baš adresirao pismo da ga je na kraju pogrešno poslao. Otvorila je i drugu kovertu i izvadila njen sadržaj. Bio je to izbleđeli list novina, sav požuteo i iskrzanih ivica. U levom gornjem uglu bilo je Donaldovim čitkim rukopisom ispisano nekoliko redova. On je bio vrlo metodičan, prisetila se, i uredno je vodio svoju dokumentaciju. Napisao je:

Čudnom igrom slučaja našao neke stare knjige uvijene u ovaj papir tri nedelje nakon prvog razgovora s P. Kamberlend Herald, 1898.

— Kamberlend! — uzviknuo je Piter. — Čudno. Moja majka je tamo živela. Zapravo, mi smo iz Kamberlenda.

Na prvoj stranici nije bilo ničeg uzbudljivog. Okrenula je list i odmah ugledala stubac na sredini stranice:

SMRT GOSPODINA ALEKSANDERA VELERSONA

Čuo je njen uzvik, skočio iz fotelje i našao se pored nje.

Sa žaljenjem objavljujemo vest o smrti gosp. Aleksandera Velersona, dugogodišnjeg stanovnika Karlajla i poznašog hemičara. Gospodin Velerson se upravo vraćao iz Švajcarske i na putu za Karlajl njegov konj se uplašio i prevrnuo kočiju u jarak. Gospodin Velerson se nije oporavio od zadobijenih povreda. Pokojnik ostavlja za sobom suprugu i dete staro tri meseca. Igrom slučaja njegov rođak — imenjak, gospodin Aleksander Velerson, poznati proizvođač Gvožđa iz Midlsbroua, nalazio se kod gosp. Velersona u vreme njegove smrti. Pretpostavlja se da je pokojni Gospodin Velerson vršio eksperimente u vezi topljenja tog metala.

Gledali su se u tišini.

— 1900-ta? Nemoguće!

— Kada je umro tvoj otac? — ugštala je Džejn jedva čujnim glasom.

— 1918-te, poslednje godine rata.

Pokazala mu je sliku koja se nalazila iznad vesti. Bila je to loša fotografija čoveka tridesetih godina, glatko izbrijanog, izrazito nežnih crta lica.

— Da li je to tvoj otac?

Odmahnuo je glavom.

— Ne — rekao je. — Ne onaj kojeg ja poznajem. Šta je to pričvršćeno za papir?

Okrenula je stranicu i ugaedala mali članak pričvršćen u ušu sgranice — promakao joj je kod prvog pregleda. Nije bilo datuma, ali članak je govorio sam za sebe. Nosio je naslov:

BEZ PROMENE IMENA

Gospođa Aleksandera Velersona, udovica pokojnog Pitera Kliftona Velersona, udala se u utorak za svog rođaka istog prezimena. Gospodin i Gospođa Velerson su sa sedmomesečnim detetom na svadbenu putovanje otputovali na Rivijeru.

— Dakle? — rekla je Džejn drhtavim glasom. — Znaš li sada kakvu ti je to tajnu Vels hteo prodati za sto hiljada funti.

Piter je zanemio. Mozak mu je bio paralisan.

— Ne razumem — promućao je. — Venčali su se u novembru 1900-te, Ja sam se rodio 27. marta 1900-te,

Držala je novine drhtavom rukom.

— Piger — glas joj je bio promukao. — Ti si sin onog prvog Aleksandera, a ne onog koji je umro u Bradmuru. Na to je on mislio kad je napisao da se nada da ćeš biti dostojan svog cenjenog i plemenitog oca. O, Bože, pa to je divno!

Ne shvativši šta se zapravo događa, odjednom se našla u njegovom zagrljaju. Držao ju je čvrsto, obraz uz obraz — bojali su se i da dišu.

— Divno... — jecala je. — Piter, zar ne razumeš...

Tada su začuli visoki i prodorni glas Mardžori. Tek što su se odmakli jedno od drugog, ona je već ulazila u sobu. Džejn ju je zanrepašćeno gaedala.

— Mardžori! Mislila sam da si u Nemačkoj...

Ali Mardžori je nije slušala, videla je samo Pitera.

Dojurila je do njega i uhvatila ga za ruku.

— Piter! Policija! U mojoj kući... Burk!

Bila je bez daha, jedva je govorila.

— Gde ti je suprug? — brzo je upitao Piter.

Odmahnula je glavom.

— Ne znam... izašao je... i ja sam upravo izlazila kad je došao Burk. Sve je pretražio. Sada traže Donalda. I... oh, Piter, znaš li šta je Burk rekao?

Stavila je ruku na grudi, pokušavajući da se pribere.

— Odveo me je u trpezariju, zatvorio vrata i rekao: Znete li ko je Mudri? Ako znate, recite mu da večeras dolazimo po njega!

Džejn je gledala čas Pitera, čas Mardžori. Zašto je to Burk rekao. Srde joj je zamrlo, ali je pokušala da sebe ohrabri. Mora verovati — mora!

— Zašto je hteo da ga upozori?

— Otkud ja to znam — rekla je Mardžori. — Znaš li ti Piter, ko je on? Da nije Donald? Strašno! Dva detektiva pregledaju sve njegove papire, a kažu da policija nadzire i sve železničke stanice. Šta da radim?

— Možeš ostati ovde — rekla je Džejn ozbiljno.

— Ne, ne mogu ostati. Donaldu se može nešto dogoditi, htela bih da budem...

Tražila je pravu reč.

— Želim da znam. Mogu da mu pomognem. On ne zna da ja to mogu. Bila sam grozno nepravedna prema njemu, Džejn.

Mardžori je bila na ivici nervnog sloma. Džejn ju je zagrlila i odvela u spavaću sobu. Činilo se da ju je čaša vode malo povratila iz šoka. Džejn se vratila u sobu kod Pitera.

— Dobro je... — počela je, ali u biblioteci nije bilo nikoga.

Otišla je u Piterovu sobu, ali i ona je bila prazna. Tada je čula kako je neko zalupio vratima, potrčala je u predvorje i naletela na sobara.

— Gospodin Klifton je upravo izašao. Ne znam šta mu je, gospođo... nije uzeo ni kaput ni šešir...

Džejn je projurila pored njega i potrčala niza stepenice. Kad je stigla na ulicu, Piter je već bio nestao. Brzo je krenula prema Pal Malu. Blizu „Karlton kluba“ nalazila se taksi stanica. Možda je tamo uzeo taksi. Njena nagađanja su bila tačna. Videla je kako jedan taksi odlazi, pre nego što je stigla do stanice. Prišla je drugom vozaču.

— Zna li kuda se odvezao gospodin u onom taksiju?

— U Noulbi Strit, gospođice.

Ulica *joj* se učinila poznatom, ali nije znala odakle.

— To je blizu Merilebon Lejna. Vozač nije znao tačno, pa je mene pitao, zato znam.

Noulbi Strig! Tamo je Blonbergova kancelarija! Sada se setila!

— Dođite u Karlton Haus Teris 175 — rekla je i pričekajte me!

Otrčala je nazad u stan, navukla kaput i šešir i uzela torbicu. Mardžori je sedela, glasno jecajući i pitajući je nešto, međutim,

Džejn, u stanju u kakvom je bila, njena pitanja uopšte nisu dopirala do svesti. Džejn je izašla, taksi ju je čekao.

— Do kraja Noulbi Strita. Stanite tamo i čekajte!

U to doba noći Noulbi Strit je bio potpuno pust. Ko će je pustiti u onu zgradu punu kancelarija, pitala se. Sigurno su imali kućepazitelja, a nadala se da je i neka čistačica tamo.

Brzo je prešla ulicu i zaustavila se kraj ulaza. Šta da kaže, zašto je došla? U svojoj naglosti je glupo postupila. Ipak je pozvonila na jedno zvono koje je našla, mada nije videla ime „Blonberg“. Zazvonila je opet — uzaludno. Tada se okrenula i videla kako se zaustavlja još jedan taksi. Neka ogromna žena je izašla iz njega. Bila je to gospođa Anterson. Džejn je pobegla niz ulicu i sakrila se u prvoj kapiji.

Gospođa Anterson je svoj život proživela u strahu od ludaka i ubice, pa je bila navikla na iracionalne postupke. Ali bila je vrlo razumna kad je zaključila da krevet nije pravo mesto za ženu poput nje. Njen lekar je protestovao, dve bolničarke su nokušale da je uvere, ali ona je bila gospodarica u svojoj kući — umorna gospodarica divljeg pogleda koji je ulivao strah. Nije bilo rodbine kojoj se lekar mogao obratiti, a premda mu je policija poverila taj slučaj, znao je da gospođu Anterson ne sme držati u pritvoru. Povinovao se njenom naređenju i otišao, ali joj je svojim držanjem dao do znanja da od sada sama snosi posledice za sve što joj se dogodi. Bolničarke je isplatila teška srca, jadikujući da je opljačkana.

Pozvala je poslugu u spavaću sobu, a oni su požurili uzaludno se nadajući da gospođa Anterson umire, pa želi malim poklonima da nadoknadi bedne plate i gorke trenutke koje su imali u njenoj službi.

Sedela je za svojim toaletnim stočićem, dok je puderisala lice. Nije se ni okrenula da ih pogleda, nego ih je posmatrala u ogledalu.

— Ako se vrate bolničarke ili lekar, ne puštajte ih unutra! Od danas je cela kuća u žalosti. Svako će dobiti po funtu za crninu. Kod 'Ketrija' je rasprodaja, videla sam oglas u današnjim novinama.

Otvorila je torbicu i izvadila tri funte. Raspustila je poslugu pokretom ruke. Priča kaže da je jedan od njih izašao da kupi crninu i nikada se više nije vratio. Pismo koje je u vezi s tim slučajem gospođa Anterson uputila policijskom inspektorcu može se pronaći u arhivi policijske stanice u Hempstidu.

To je otkrila uveče. Celo popodne se odmarala i pijuckala brendi iz boce koju je skrivala pod jastukom. Vratila joj se snaga i samopouzdanje, pa je napisala ono odlučno pismo o nestalom slugi.

Celo veče je hodala po salonu ili je sedela šćućurena uz vatru. Bazil je bio mrtav. Njen dečak. Stotinu puta je sama sebi ponovila tu rečenicu. Pala je u duboku apatiju. Pokušala je da prisili sebe na bes koji nije osećala. Sin Aleksandera Velersona, tako pametan, tako spretan, tako beskrupulozan. Ovo poslednje je smatrala vrlinom. O svom jadu je mogla potpuno mirno da razmišlja. Stari Velerson se venčao s njom u matičnoj kancelariji u Mančesteru. Ona je to prihvatila, iako je znala da je on već oženjen i da ima dete. Izvukao

ju je iz bede, a ona ga je mrzela jer joj nije dao više. Sećala se svih onih večeri provedenih s njim kad joj je pripovedao lude događaje koji se nisu desili nigde osim u njegovom bolesnom umu. Nikada ga se nije bojala. Nije se bojala čak ni one noći kad je porazbijao sve po kući i pokušao da je zadavi, pa je, na kraju, došla i policija. Uvek je znala da izađe na kraj s njim. U mladosti je bila neverovatno snažna žena. Gotovo je bilo došlo do skandala i suđenja, jer je tom prilikom udario jednog policajca. Ali sve se nekako zataškalo. Piter nije poznavao svog oca onako kako ga je ona poznavala. Piter? On je sada bio oženjen. Besno se namrštila na tu pomisao.

Celu noć je ležala poduprta jastucima i razmišljala... razmišljala. Došlo je jutro, a za njim i popodne. Predveče je u kuću dostavljeno jedno pismo. Pročitala ga je polako, od slova do slova.

Bilo bi mi drago da mi vratite novac koji mi dugujete. Čekaću vas u uobičajeno vreme na uobičajenom mestu. Sad kad je vaš sin mrtav, ne može naslediti bogatstvo svog oca kako ste se nadali. Sam je kriv. Rekao sam vam da je prekoračio svoja ovlašćenja i da će poginuti. Dobro je za sve da je mrtav. Donesite bar novac koji ste pozajmili — B.

Pročitala je pismo u svojoj neurednoj spavaćoj sobi. U njoj je ključao bes, ali se još uzdržavala. Iz jedne zaključane fioke izvadila je veliki nemački pištolj. Dao joj ga je Bazil — bio je to ratni suvenir koji je kupio iz druge ruke. Kad ga je doneo, bio je pun, isto kao i sada. Međutim, revolver je bio predug za njenu torbicu. Morala je da obuče kožni kaput iako je noć bila dosta topla, samo zbog velikog džepa u koji je mogla da sakrije oružje.

Baš kad je htela da izađe, najstarija služavka i jedina koja joj je bila donekle bliska, donela joj je čaj. Bila je odevena u prekratku crnu suknju i u preširoku crnu bluzu.

— Oprosgate, gospođo — rekla je — ali kuvar pita koga žalimo?

Gospođa Anterson ju je svečano pogledala.

— Mene — rekla je.

Sluškinja se vratila u kuhinju i rekla je da je gospodarica „čudna“.

Gospođa Anterson je pijuckala vruću tečnost i razmišljala. Blonberg! Blonberg koji preti i izvršava. On je Piterovo oruđe. Nije li od Blonberga godinama pozajmljivala novac? Zar on nije znao sve o Piteru, o Bazilu i o Aleksanderu Velersonu. A tada ju je izneverio.

Postao joj je neprijatelj. Pretio je Bazilu, a Bazil je umro od Piterove ruke. Ovo pismo to potvrđuje.

Piter je potplatio i policiju. Taj debeli detektiv se uvek vrzmao okolo. Štiti Pitera. Kud god da se okrene, tu je njen neprijatelj... da je opljačka, uništi i da na kraju ubije njenog sina.

— Zakonski nasljednik — promrmljala je. — Moj dečak!

Postojao je jedan stari advokat — zvao se Redman ili Redlou. Redlou, tako nekako. Slao joj je milostinju svakog prvog u mesecu. Nedovoljno da bi Bazil mogao da održi ugled koji je imao — on je bio gospodin i družio se sa gospodom.

Za kraj je čuvala ono strašno iznenađenje. Piter nije smeo da sazna da je Bazil Hejl njegov brat. To je trebalo da ga dotuče, ali on je to saznao i ubio Bazila.

Blonberg će sada moliti za milost. Neka padne na kolena. Imala je dva sata vremena do sastanka s njim — dovoljno da o svemu razmisli, Konačno je došlo vreme da krene. Izašla je iz kuće i posrnula, jer je još bila slaba. Pozvala je taksi. Kad je izašla iz automobila, sat je odbijao devet sati. Padala je jaka kiša.

— Tu smo, gospođo. Želite li da vas pričekam? — upitao ju je taksista.

Nije bila baš sasvim sigurna.

— Da, možete — rekla je.

Pozvonila je, začula „klik“ kontrolisane brave i ušla. Vukla se uz uske stepenice teško dišući. Zaustavila se na kraju stepeništa da bi došla do daha. Tada je vlažnom rukom zgrabila pištolj i ušla. Dočekala ju je ona ista mračna soba.

Napipala je stolicu i sela. Jednom rukom je dodirnula gusto pletenu mrežu.

— Jeste li tu? — prošaputala je i odmah začula nejasan odgovor.

— Da, tu sam. Jeste li doneli novac?

— Moj sin... — počela je drhtavim glasom.

— Vaš sin je bio lud kao i njegov otac — odgovor je bio hladan i surov. Bes joj je dao hrabrost,

— Vi ste znali sve o tome, zar ne? Vi i Piter... i ona njegova devojka...

Pokušala je da izvuče pištolj. Zapeo je u pocepanoj postavi njenog kaputa.

— Ne budite ludi. Bazil Hejl je bio upozoren, imao je određeni zadatak, ali je prekoračio ovlašćenja...

— Ma nemojte! — zaurala je, — Ubico!

U lice ju je udario zaslepljujući blesak. Negde ispred Blonberga se upalila snažna svetiljka. Ustala je prevrnuvši stolicu. Ispalila je dva hica u mrak iza svetiljke. Eksplozija je bila zaglušujuća, strašna.

Začula je duboki uzdah i kidanje žičane zavese.

— Ubila sam vas... ubila — prosiktala je i pobegla iz sobe.

Oteturala se niz stepenice i otvorila ulazna vrata.

— Pazite! Ima pištolj! — začula je nečiji glas.

Neko ju je uhvatio za ruku i oteo joj pištolj. Kroz maglu je videla gomilu muškaraca, a tada se srušila u ruke jednog policajca.

— Odvedite je taksijem u bolnicu! — rekao je Burk — Trojica, za mnom! Pucajte samo ako je neophodno!

Džejn Klifton je videla kako gospođa Anterson ulazi u kuću. Možda ima ključ, pomislila je i čekala. Prošlo je pet, deset minuta, ali žena se nije pojavljivala. Tek tada je u mraku razaznala grupu muškaraca koji su žurili ulicom, i prepoznala je Burka među njima. Srce joj je gotovo zastalo. Došli su da pretraže kancelariju, a Piter je sigurno gore.

Trojica policajaca su se nešto dogovarala. Učinilo joj se da je Rauper jedan od njih. Razgovarali su vrlo tiho. A onda...

Začula su se dva uzastopna pucnja. Instinktivno je znala odakle dolaze. Neko je u kancelariji pucao, a Piter je bio tamo!

Videla je kako se Burk približava vratima koja su se iznenada otvorila — neka tamna spodoba je izletela napolje užasno vrišteći. Bila je to gospođa Anterson.

Džejn je nretrčala na drugu stranu ulice do taksija koji ju je čekao. Taksisti su, privučeni gužvom, napustili automobile. Ona je nestrpljivo čekala da se vrate — Burk je nikako ne sme ovde videti.

Nasuprot kancelariji nalazio se uski popločani put koji je vodio u dvorišta. Džejn je stajala na sredini tog prolaza kad je začula zvuk motora i automobilske sirene iza svojih leđa. Jedva je imala vremena da skoči u stranu ispred taksija koji je projurio pored nje. Dobro je videla vozača — bio je glatko izbrijan muškarac s lulom u ustima. A tada je ugledala i putnika. Bio je to Piter! Jedan trenutak je skamenjena devojka gledala svog supruga pravo u oči.

— Piter! — viknula je.

Brzo je okrenuo glavu na drugu stranu. Pre nego što je shvatila šta se događa, automobil je skrenuo u Merilebon Lejn i nestao. Kad se pojavio vozač taksija, Džejn je još gledala za automobilom.

— U kući se dogodila neka nesreća, gospođice — rekao je. — Čini se da je neko pogođen.

Tupo je klimnula glavom.

— Odvezite me kući — konačno je izustila.

Hoće li Piter stići prvi? Sama je sebi odgovorila odmahnuvši glavom.

Burk se prvi popeo uskim stepeništem. Na trenutak se zaustavio da pregleda Blonbergovu glavnu kancelariju na trećem spratu, a onda je krenuo gore, u tajanstvenu sobicu čije je postojanje već dugo naslućivao. Bacio je samo letimičan pogled na deo prostorije ispred zavese, a zatim je svu svoju pažnju usmerio na jaku svetlost koja je dopirala kroz pletenu žicu.

Pokušao je da dohvati svetiljku, ali ga je mreža sprečila. Iz džepa je izvukao nožić, izrezao rupu u mreži i svom snagom je povukao. S treskom se odvojila od tavanice za koju je bila pričvršćena. Burk je gurnuo u stranu pisaći sto, međutim, s druge strane mreže naišao je na još jedan, koji se svojim ivicama naslanjao na prvi. Iznad njega je gorela snažna svetiljka, pričvršćena žicom za tavanicu. Burk ju je zgrabio i usmerio njenu svetlost u suprotnom pravcu.

Neki čovek je sedeo naslonjen na ormar. Glava mu je bila pala na grudi, ruke su mu bile ispružene kao da se brani. Burk ga je podigao uhvativši ga za ramena. Pri tom mu je glava pala unazad i detektiv je ugledao beživotno lice Donalda Velsa.

— *Oho!* Tako nešto sam i mislio — rekao je Burk.

Uz pomoć jednog policajca odmakao je telo od ormara i potražio mali prekidač na zidu. Pritisnuo ga je i vrata „ormara“ su se otvorila. Usmerivši svetlost u tom pravcu, Burk je ugledao mali lift za dvoje ljudi.

— Pošalji nekog po lekara. Jesi li odredio nekoga da čuva dvorište, Rauper?

— Da, gospodine — slagao je Rauper i ubrzo nestao da ispravi svoju grešku.

Takva prilika mu se pružila u trenutku kad je Burk ušao u lift i pritisnuo jedno od dva dugmeta. Lift se polako spustio do podruma, kako je i pretpostavljao. Otvorio je vrata i izašao.

Našao se u garaži. U njoj nije bilo automobila, nego samo limenke alkohola poređane uza zid. U uglu se nalazio stolarski sto, koji je donedavno bio u upotrebi.

Burk je otvorio vrata i izašao u dvoršpte koje je bilo ispod nivoa ulice. Jedan vozač je čistio automobil i nije hteo da razgovara, sve dok mu Burk nije pokazao legitimaciju Skotland jarda.

— Oh, da, gospodine. Tu garažu upotrebljava jedan, stari taksista. Zovemo ga stari Džo. Tek sam ga noćas prvi put video.

— Kada? — brzo je upitao Burk.

— Pre nekih deset minuta. Izvezao se zajedno s jednim putnikom.

Čovek je bolje opisao putnika nego vozača. Burk je odmah prepoznao Pitera. Možda je i bolje što izlaz iz dvorišta ipak nije bio čuvan, pomislio je.

Niko nije poznavao starog Džoa. On je imao svoj taksi i radio je samo noću. Nikome nije smetao i po pravilu je uvek dolazio i odlazio samo noću.

Burk se vratio u garažu, zaključao vrata i ponovo se popeo u sobu.

— Ljudi čuvaju izlaz iz dvorišta — rekao je Rauper bez daha, jer se upravo popeo stepenicama,

— Video sam kad si ih postavio — rekao je Burk neljubazno.

Pogaedao je na sat.

— Pričekaj lekara ovde. Neka jedan čovek detaljno pretraži ovu gornju kancelariju. Zadužujem te za svaki papir u ovoj zgradi! — naredio je. — Nećeš morati dugo da čekaš. Poslaću nekog kompetentnog da preuzme zadatak.

— Ja sam ovde — rekao je Rauper potišteno.

— Baš zbog toga — dodao je Burk uvredljivo. — Idem da potražim Pitera Kliftona.

Kad je Džejn stigla kući, nije zatekla nikoga, osim slugu. Voker joj je rekao da je gospođa Vels otišla pet minuta posle nje. Naručila je taksi vrlo žurno i naredila vozaču da je odveze na stanicu Voterlo.

— Je li dolazio gospodin Klifton?

— Ne, gospođo.

— Nije ni telefonirao?

— Ne, gospođo.

Preostalo joj je samo da čeka. Za manje od pola sata pridružio joj se Burk.

— Navratio sam — rekao je razgovorljivo. — Piter nije kod kuće?

— Ne, otišao je da se prošetaju. Upravo je izašao, verovatno ste se mimošli.

Gospodin Burk se nasmejao.

— Kao mladom policajcu često je znalo da mi se dogodi da dođem da uhapsim nekog bistrog momka, a njegova supruga mi kaže da je upravo izašao. Kasnije se ispostavi da se sve vreme krio u podrumu.

— Piter se ne krije u podrumu — rekla je gorljivo. — Nema potrebe da se krije, niste valjda došli da ga uhapsite?

Burk je zatresao glavom.

— Došao sam da provedem jedno mirno veče — rekao je bez sarkazma. — Atmosfera u Karlton Haus Teris me smiruje. Uspavljuje me ekstravagantni osećaj da živim na tlu vrednom milion funti. Jeste li izlazili večeras, gospođo Klifton?

— Ne — odgovorila je hrabro. — Osim da bacim pismo u poštu.

On je zamišljeno zurio u tavanicu.

— Pokušavam da se setim postoji li poštansko sanduče u Noulbi Stritu — govorio je sam sebi, češkajući bradu. — Sigurno postoji...

— Verovatno mislite da sam velika lažljivica — rekla je mirno.

— Dužnosg svake supruge je da laže u korist svog muža — rekao je cinični Burk. — Ja vas lično nisam video, ali vas je video jedan od mojih ljudi. Vozili ste se u taksiju PK 97581. Ime vozača je Lini, a živi u Grejsajd Mjusu. Znaš moje metode, zar ne, Votsone?

Bila je to Burkova šala koja ga je uvek zabavljala.

— Nešto ću vam pokazati — rekla je, iznenada se setivši novina, koje su još bile na stolu u biblioteci. Pošao je za njom. Pet minuta je

stajao i zurio u ona dva članka.

— To je ono što nisam znao! — rekao je s velikim zadovoljstvom,
— Gospode bože! Koje li podvale! Da sam bar imao hrabrosti da uhansim Velsa juče, na osnovu svojih pretpostavki.

— Velsa? Zar je on počinio ubistva?

— Oba — odgovorio je Burk — Verovatno ih je počinio još desetak. To čine sve velike ubice, a Vels je jedan od njih.

— Jeste li ga uhapsili?

Odmahnuo je glavom.

— Nameravate li?

Ponovo je odmahnuo glavom.

— A zašto ne? — upitala je zbunjeno.

— Jer — rekao je Burk tajanstveno — nijedan sudija ili dželat ne mogu učiniti više od onoga što je već učinila gospođa Anterson,

Uhvatila se za njega i on ju je pridržao.

— Samo hrabro — rekao je ljubazno mrmljajući.

— On je... mrtav? — šalnula je.

Burk je klimnuo glavom.

— Ubijen.

— Čula sam nekoliko pucnja... Ona je pucala, jeste li sigurni?

Potpuno. Kada je sišla, imala je pištolj u ruci. Nije ni pokušavala da ga sakrije, Nemački pištolj, vrlo zanimljiv primerak.

Donald Vels mrtav! Neverovatno! Tog popodneva je bio kod njih, stajao je baš na istom mestu gde sada stoji Burk.

Zatresla je glavom.

— Ne mogu u to da poverujem.

U tom trenutku je ušao Piter. S nepoverenjem je pogledao Burka, svoju suprugu kao da nije ni primetio.

— Jesi li uživao u šetnji? — upitao je gospodin Burk mirno.

— Da — odgovor je bio kratak i nije dopuštao nova pitanja.

— Pretpostavljam da je vozač taksija uspeo da pobjegne iz Londona?

— Ne znam o čemu govoriš.

— Samo razmišljam — rekao je Burk i nastavio: — Ono što hoću da ti kažem, reći ću ti pred tvojom suprugom, Kliftone. Pre mnogo vremena ponudio si mi gomilu novca, a ja sam ga odbio. Rekao sam ti da čovek ne može služiti dva gospodara, to zvuči otrcano, ali je

tačno. Od tada služim tri gospodara i mislim da je to previše. Nemam savesti, ali imam veoma razvijen osećaj dužnosti i zbog toga ću večeras glavnom komesaru predati svoju ostavku, ne prekidaj me! To će donekle uticati na moju penziju. Ne mogu sebi da priuštim luksuz da izgubim nijednu jedinu funtu nedeljno. Živim u smrtnom strahu da će Rauper ili neko drugi otkriti šta radim, a tada bih morao da napustim Jard bez penzije i provedem dvanaest meseci u Vormvudu, razmišljajući o svemu što se dogodilo. Ali imam sreće, baš kao i ti, Kliftone, i ako mi onog dana kad budem napuštao Jard pošalješ mali poklon, upozoravam te da ću ga prihvatiti. Ne tražim ga; na neki način imam na njega pravo, nemam lažnog stida ili lažne skromnosti ili bilo čega lažnog, ali kao što rekoh, ne mogu da služim dva gospodara i zato odlazim iz Jarda.

— Dobićeš... — započeo je Piter vatreno. Međutim, gospodin Burk je samo podigao ruku.

— Ne pominji svotu, moglo bi mi se zavrteti u glavi — rekao je, — Razmišljao sam o tome da ti se ponudim za telohranitelja, ali čini mi se da si se oženio devojkom koja ume odlično da brine o tebi. Ovim se opraštam od vas.

— Zašto to radiš? Nisi me nikada ni na šta upozorio. Znam da sam mogao da uništim tvoju kzrijeru, ali sada...

— To što nisi hteo da razgovaraš o onom taksisti, nateralo me je da se odlučim — rekao je Burk tajanstveno.

Pošto je otišao dugo su ćutali.

— Žao mi je što se nisam odazvao kad si me zvala — rekao je Piter konačno — ali...

Tada su, iz nekog nepoznatog razloga, povelili nevezani razgovor o sasvim običnim stvarima — o nacrtu Le Torketa, o konjima koje će Piter kupiti u decembru. Bili su već na ivici živaca kad se Burk vratio.

— Oprostite što smetam — preterano se izvinjavao, što je značilo da ima valjan razlog za povratak. — Našao sam listove koji su nedostajali.

— One starog Redloua? — brzo je upitao Piter.

— Baš te.

Burk je iz džepa izvadio presavijene papire, a ni Džejn ni Pnter ga nisu pitali kako je došao do njih. Znali su i previše dobro da je te papire pre dva sata Donald Vels imao u svom džepu.

Detektiv je pružio papire Piteru i on ih je u tišini pročitao. Prve dve stranice govorile su o onome što su tog dana otkrili — o venčanju Aleksandera Velersona i njegove rođake.

Gospođa se nije nikada potpuno oporavila posle smrti svoga supruga i njeno tužno stanje je verovatno doprinelo razvoju bolesti kod gospodina Velersona. Ona je dugo болоvala. Još za njenog života, Velerson se u jednom od svojih napada ludila venčao devojkom koja se zvala Anterson i koja je bila zaposlena kod njih kao kuvarica i sobarica. Tako je dve godine, sve do smrti svoje supruge, Aleksander Velerson vodio dvostruki živoš. Rodilo mu se i dete koje je, bojim se, nasledilo opaku bolest koja je uništila njegovog oca. Gospodin Velerson je od prvog trenutka veoma voleo sina svoje supruge, i u lucidnim trenucima žalio mi se na dvostruki život koji je vodio. Naterao je suprugu da mu obeća da detetu nikada ničim neće pokazati da mu on nije pravi otac i u tu svrhu me obavezao da držim u tajnosti datum njihovog venčanja, kao i venčani list. Verujem, međutim, da je sve to kasnije dospelo u ruke Bazila Hejla ili Antersona, koji je to istraživao na zahtev doktora Čejnija Velsa. Naslućujem da je to istina, ali nemam pouzdanih podataka...

Piter je završio s čitanjem i predao papire devojci.

— Verujem da je Vels saznao da će stari napisati tu izjavu — rekao je Burk. — Ako se sećate, neko je popodne telefonirao Redlouu. Prvi put je stari advokat spavao, drugi put se sam javio na telefon i verovao je da je razgovarao s Piterom. Međutim, zvao ga je, bez ikakve sumnje, sam Vels. Čim je saznao da će izjava biti, napisana, smislio je malu zaveru. Verovatno je telefonirao iz dvorca Longford. Znao je Piterove navike, znao je da on puši kad se vozi sam u kolima. Najjednostavnije je bilo podmetnuti drogu u cigarete, što je i učinio. Čekao ga je na putu i čim je Piter naglo skrenuo u stranu i izgubio svest, Donald je ušao u automobil i ubrizgao mu injekciju. Zatim ga je odvezao u Sidnam. Sećate li se, noć je bila vlažna i kišovita, i da bi se osigurao od slučajne provere saobraćajne policije, Donald je Pitera uspravio na sedištu pored sebe. Našao sam tragove na podu automobila, sećate li se, gospođo Klifton? Otišao je tamo s namerom da ubije starca, pa je Pitera ostavio u vrtu kako bi njega optužili za ubistvo. To je bio đavolski dobro smišljen plan. Verovatno je očekivao da je izjava već napisana. Telefonom je upozorio

Redloua da Piter dolazi. Iznenadio je starog advokata u pisanju i ubio ga — zastao je i nastavio:

— Ubistvo Hejla nije bilo tako dobro smišljeno. Hejl je svojim suludim ponašanjem dovodio u opasnost veliki plan po kojem je Piter trebalo da bude proglašen ludim, a banda bi se dokopala njegovog bogatstva.

Burk je zatresao glavom.

— Sjajan plan! Jedan od najboljih koje je iko ikada smislio. Ne mogu vam ovo ostaviti, ali, verovatno, ste sve zapamtili.

Presavio je papire i stavio ih u džep, zastao je za trenutak na vratima i podigao ruke.

— Večeras me više nećete videti — rekao je. Posle njegovog odlaska, ponovo je usledila duga tišina. Tada je Džejn skupila svu hrabrost, prišla iza leđa Piteru koji je sedeo, i položila mu ruku na rame.

— Piter! — rekla je. — Je li moj otac pobjegao?

Klimnuo je glavom.

— Nadam se — rekao je.

Opet pauza ispunjena tišinom.

— On je bio Mudri, zar ne?

Piter je ponovo klimnuo glavom.

— Da. Žao mi je draga... znao sam to, naravno, od trenutka kad sam one svoje bakroreze našao na klupi kraj štamparske mašine. Očigledno je došao da odštampa novčnice, stavio je bakroreze na klupu i zaboravio ih. Kad sam slučajno pronašao tu sobu i ugledao ploče, gotovo sam se onesvestio.

Nije odgovorila, a on je potražio njenu ruku i zadržao je u svojoj.

— On je genije. Godinama je stvarao tu organizaciju. Pronalazio je agente preko Blonberga koji je bio samo paravan. Pozajmljujući novac dolazio je u dodir s neobičnim ljudima. Saznao je za nevolje gospođe Anterson kada je došla da od njega pozajmi novac. Na isti način se upoznao i s Hejlom. A tada je, čudnom igrom slučaja, Vels pronašao mene.

— Ko ti je sve to rekao? — tiho je upitala.

— On.

Naglo je ustala.

— Brzo ću se vratiti — rekla je ne osvrćući se.

Sat vremena je sedeo pred ugašenim kaminom i nervozno pušio, sve dok se soba nije sasvim ispunila dimom. Posle čitavog sata, Džejn se vratila. Nosila je svoj kimono i jedva se moglo primetiti da je plakala.

Sela je na ivicu njegove fotelje i spustila mu glavu na rame.
— Pričajmo sad o nečemu drugom! — rekla je.

BELEŠKA O PISCU

Edgar Valas je britanski romansijer, dramatičar i novinar, pisac popularnih detektivskih priča, nazvan i kraljem modernog trilera,

Edgar Valas je rođen u Grinviču 1875. godine, iste godine kad i tvorac *Tarzana* Edgar Rajs Barouz. Posle vrlo zanimljivog detinjstva i mladosti, provedene delom i u Južnoj Africi Edgar Valas je 1899. godine postao dopisnik *Rojtersa* i londonskog *Dejli Mejla*. Izveštavao je, između ostalog i iz Rusko-japanskog rata (1904 — 5). Pisao je, u to vreme, i o ratu obaveštajnih službi, što će mu pomoći u radu na docnijim pričama i romanima. Prvi Valasov roman *Četiri pravednika* objavljen je 1905. godine. Desetak godina kasnije Valas je objavio čuvenu špijunsku priču *Oznaka broj 2*, a posle Prvog svetskog rata postao je najčuveniji pisac od čijih dela je čitanija bila samo *Biblija*.

Najpoznatiji Valasovi romani su *Liga pravednika*, *Čovek iz Kordobe* i *Potkazivač*.

Edgar Valas je autor niza drama i filmskih scenarija. Preminuo je 10. februara 1932. godine upravo u vreme kada je radio na scenariju za prvu holivudsku verziju King-Konga.

Scan: **nela012**

Obrada: **BABAC**

MOBI, EPUB: **ikamisic**

Sadržaj

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35

BELEŠKA O PISCU